

**INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA REGIONALNYM PROGRAMEM
OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2007 – 2013
ZARZĄD WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

**ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
REGIONALNEGO PROGRAMU
OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO
NA LATA 2007 – 2013
ZA ROK 2010**

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	7
1. INFORMACJE WSTĘPNE	9
2. PRZEGLĄD REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO	10
2.1 REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW	13
2.1.1 Informacje na temat postępów rzeczowych w realizacji programu operacyjnego.....	13
2.1.2 Informacje finansowe.....	13
2.1.3 Informacje na temat podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji.....	13
2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe	13
2.1.5 Pomoc ponownie wypłacona lub wykorzystana	13
2.1.6 Analiza jakościowa.....	14
2.2 INFORMACJE NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM	116
2.2.1 Zasada równości szans	123
2.2.2 Zasada partnerstwa.....	126
2.3 NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE	130
2.4 ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (W STOSOWNYCH WYPADKACH).....	132
2.5 ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 1083/2006 (W STOSOWNYCH WYPADKACH).....	134
2.6 KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA.....	134
2.6.1 Wpływ działalności KM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia.	135
2.6.2 Informacje na temat stosowanych mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia oraz ich oceny.....	137
2.6.3 Cross-financing	148
2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych.....	149
2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych.	150

2.6.6	Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach Polityki Spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.....	156
2.6.7	Kontrole krzyżowe Programu	158
2.7	MONITOROWANIE I OCENA	162
2.8	KRAJOWA REZERWA WYKONANIA POMOCY	169
3.	REALIZACJA W PODZIALE NA PRIORYTETY, POSTĘP WDRAŻANIA PROGRAMU WG OSI Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
3.1	OŚ PRIORYTETOWA I Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
3.1.1	Osiągnięcie celów i analiza postępów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.1.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi..	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.2	OŚ PRIORYTETOWA II Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
3.2.1	Osiągnięcie celów i analiza postępów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.2.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.3	OŚ PRIORYTETOWA III Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
3.3.1	Osiągnięcie celów i analiza postępów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.3.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.4	OŚ PRIORYTETOWA IV Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
3.4.1	Osiągnięcie celów i analiza postępów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.4.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.5	OŚ PRIORYTETOWA V Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
3.5.1	Osiągnięcie celów i analiza postępów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.5.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3.6	OŚ PRIORYTETOWA VI Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.	
3.6.1	Osiągnięcie celów i analiza postępów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

- 3.6.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.7 OŚ PRIORYTETOWA VII****Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.7.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.7.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.8 OŚ PRIORYTETOWA VIII****Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.8.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.8.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.9 OŚ PRIORYTETOWA IX****Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.9.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 3.9.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi i planowanymi środkami zaradczymi..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 4 PROGRAMY EFS – SPÓJNOŚĆ I KONCENTRACJA**.....**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 5 PROGRAMY EFRR/FUNDUSZU SPÓJNOŚCI: DUŻE PROJEKTY****Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 6 POMOC TECHNICZNA****Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**
- 7 PROMOCJA I INFORMACJA****Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik I. Tabela 1. Postęp fizyczny programu operacyjnego

Załącznik II. Tabela 2. Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania

Załącznik III. Tabela 3. Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii

Załącznik IV. Tabela 4. Podział fizyczny wg priorytetów

Załącznik V. Tabela 5. Wskaźniki kontekstowe

Załącznik VI. Tabela 6. EU 2020

Załącznik VII. Tabela 7. SUE RMB

Załącznik VIII. Formularz sprawozdawczy dotyczący promocji i informacji

Załącznik IX. Lista projektów dotkniętych powodzią

Załącznik X. Projekty na drogach wojewódzkich i powiatowych realizowane w ramach RPO WL na lata 2007 -2013

Załącznik XI. Core Indicators

Wykaz skrótów

B+R- badania i rozwój
B+RT- badania i rozwój technologiczny
BGK – Bank Gospodarstw Krajowego
COI – Centrum Obsługi Inwestora
COIE - Centrum Obsługi Inwestorów i Ekspertów
CSK – Centrum Spotkania Kultur
DF - Departament Finansów
DSiRR – Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego
EASA - Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego
EBI - Europejski Bank Inwestycyjny
EFI - Europejski Fundusz Inwestycyjny
EFR – Europejski Fundusz Rybołówstwa
EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
e-LSI – wersja on-line Lokalnego Systemu Informatycznego
FS – Fundusze Strukturalne
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IC – Instytucja Certyfikująca
ICT - Technologie informacyjno-komunikacyjne
IK – Instytucja Koordynująca
IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu
IP II - Instytucja Pośrednicząca II stopnia
IPOC - Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji
IW IP II - Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II Stopnia
IW IZ - Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej
IWIPK - Indykatorywny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych
IZ RPO - Instytucja Zarządzająca RPO WL
JBR – Jednostki Badawczo-Rozwojowe
JST – Jednostki samorządu terytorialnego
KE – Komisja Europejska
KK NSRO – Komitet Koordynacyjny NSRO 2007- 2013
KM RPO - Komitet Monitorujący RPO WL
KPR - Krajowy Program Reform
KRW - Krajowa Rezerwa Wykonania
KSI (SIMIK 07-13) - Krajowy System Informatyczny
KUL – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
LAWP - Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości
LSI – Lokalny System Informatyczny
MF – Ministerstwo Finansów
MRR - Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
MŚP - mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa
NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO – organizacje pozarządowe
NIK - Najwyższa Izba Kontroli
NIP - Numer Identyfikacji Podatkowej

NSRO – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
OK - Oddział Kontroli
OOŚ – Ocena Oddziaływania na Środowisko
ORP - Oddział Realizacji Projektów
OSZiK - Opis Systemu Zarządzania i Kontroli
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PAN – Polska Akademia Nauk
PIAP – Publiczny Punkt Dostępu do Internetu
PKB – Produkt Krajowy Brutto
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
PO IŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO IG - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
PO KL - Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO RPW - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
PO RYBY - Program Operacyjny Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013
PROW – Program Rozwoju Polski Wschodniej
PT – Pomoc Techniczna
PZP - Prawo zamówień publicznych
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPK – Roczny Plan Kontroli
RPO WL - Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
RSI – Regionalna Strategia Innowacji
SGH - Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
SSPW - Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej
SR MB – Strategia Regionalna dla Morza Bałtyckiego
SUE RMB – Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego
TIC – Technologie Informacyjno - Komunikacyjne
UE – Unia Europejska
UMCS - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
UMWL – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
URPO - Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2007-2013 – Uszczegółowienie Programu
UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
WDB – Wartość Dodana Brutto
WPGO - Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
ZPORR - Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
ZWL - Zarząd Województwa Lubelskiego

STRESZCZENIE

W niniejszym sprawozdaniu z realizacji wdrażania RPO WL na lata 2007-2013 Instytucja Zarządzająca Programem przedstawiła podjęte działania i ich efekty w zakresie wydatkowania środków finansowych z EFRR. W opisie uwzględniono aktualne uwarunkowania makro i mikroekonomiczne.

Województwo Lubelskie należy ciągle do jednych z najmniej rozwiniętych województw w Polsce. Przeważa rolniczy sektor gospodarki, a w strukturze przedsiębiorstw dominują mikroprzedsiębiorstwa (95,2% w stosunku do ogółu przedsiębiorstw w regionie). Wskaźnik PKB per capita kształtuje się na bardzo niskim poziomie – 5 855,99 EUR (23 219 PLN). Stawia to Lubelszczyznę na 10 miejscu w kraju.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania oraz trwanie światowego kryzysu finansowego IZ RPO podejmowała szereg działań mających na celu przyśpieszenie wdrażania środków unijnych, w tym m.in. umożliwienie przeznaczenia środków wspólnotowych na projekty, w obszarach mających jednoczesny wpływ na niwelowanie skutków spowolnienia gospodarczego.

Rok 2010 był kolejnym rokiem wdrażania Programu, w którym widoczne są coraz większe postępy w osiąganiu wyników zarówno finansowych jak i rzeczowych. Jednocześnie w roku sprawozdawczym prowadzono prace nad zmianą dokumentów programowych i operacyjnych m.in. dostosowujące dokumenty do zmieniających się przepisów prawa.

W trosce o optymalizację Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI) w 2010 roku przeprowadzono szereg aktualizacji systemu. Aktualizacje dotyczyły zmian w generatorze wniosków o dofinansowanie oraz w części przeznaczony dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. Głównym celem podjętych działań było usprawnienie działania generatora wniosków oraz skrócenie czasu potrzebnego do wprowadzenia wniosku do KSI.

Od początku uruchomienia programu ogłoszono 70 konkursów, w ramach których na realizację projektów przeznaczono 804 320 529,39 EUR (3 189 130 899,03 PLN) dofinansowania z EFRR, co stanowi 69,59% alokacji środków RPO WL. Włączając w to środki zarezerwowane na realizację tzw. inwestycji kluczowych poziom przyznanych funduszy jest jeszcze wyższy i wynosi 85%.

Do końca 2010 r. Beneficjenci Programu złożyli 4 903 wnioski o dofinansowanie w których Beneficjenci wnioskowali o dofinansowanie w wysokości 2 043 769 461,83 EUR (8 103 545 916,17 PLN), co stanowi 254,10% środków, jaką do tej pory przeznaczono na konkursy oraz 176,82% alokacji w ramach RPO WL.

Od początku wdrażania Programu Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził do realizacji 1 688 wniosków o dofinansowanie na kwotę 820 227 597,77 EUR (3 252 202 425,14 PLN), przy czym podpisano umowy/wydano decyzje o dofinansowaniu w przypadku 1 567 projektów na łączną wartość odpowiadającą środkom UE w wysokości 691 655 598,58 EUR (2 742 414 448,37 PLN), co stanowi 59,84% alokacji RPO WL. W okresie sprawozdawczym podpisano 878 umów i wydano 8 decyzji o dofinansowaniu na łączną wartość wsparcia z EFRR 488 075 063,86 EUR (1 935 217 628,20 PLN), co stanowi 42,23% alokacji RPO WL. Realizacja RPO WL wykazana na podstawie

zakontraktowanych środków w ramach I – IX Osi Priorytetowych wzrosła w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego z 17,61% do 59,84%.

Od uruchomienia Programu Beneficjenci złożyli wnioski o płatność, w których wykazali poniesienie wydatków ogółem na kwotę 439 099 423,83 EUR (1 741 029 215,48 PLN) z czego 258 985 149,68 EUR (1 026 876 118,47 PLN) to dofinansowanie ze środków UE. Do końca okresu sprawozdawczego, na podstawie danych z IZ, IC poświadczyła i wykazała w deklaracjach skierowanych do KE wydatki do refundacji na kwotę 272 432 272,37 EUR (1 080 193 959,95 PLN), co stanowi 23,57 % alokacji na Program.

Realizacja celu głównego RPO WL, który zakłada podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny wpływa na poprawę podstawowych wskaźników społeczno-gospodarczych. Priorytetowy wskaźnik celu głównego, jakim jest *„dodatkowy wzrost wartości PKB wygenerowany dzięki interwencji RPO”* osiągnął 74,81% wartości docelowej określonej na 2010 rok (0,3%) i wyniósł na koniec roku sprawozdawczego 0,22%. Natomiast z uwagi na obecne tempo przemian gospodarczych oraz prawdopodobne przeszacowanie wartości docelowych niektórych wskaźników na etapie programowania, wskaźnik obrazujący liczbę utworzonych miejsc pracy netto i brutto został osiągnięty na stosunkowo niskim poziomie (odpowiednio 17,17% i 6,70%). Stopień osiągnięcia wartości wskaźników celów szczegółowych Programu, a także wskaźników produktu i rezultatu poszczególnych Osi priorytetowych jest bardzo zróżnicowany. W 2010 roku przeprowadzone zostało badanie ewaluacyjne *„Weryfikacja wartości docelowych wskaźników RPO WL w kontekście realizacji celów programu”*, które miało na celu określenie, na podstawie dotychczas podpisanych umów i zrealizowanych projektów, realnie możliwych do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników oszacowanych dla RPO WL dla roku 2010, 2013, 2015, biorąc pod uwagę cele oraz stan zaawansowania realizacji Programu. Przedmiotowe badanie ewaluacyjne wykazało m.in., iż realizacja wskaźników odnoszących się do utworzonych miejsc pracy brutto na poziomie Osi Priorytetowych jest zagrożona. IZ RPO wykorzystwała wyniki wspomnianego badania do sformułowania propozycji zmian Programu w zakresie wskaźników, m.in. zmniejszenia wartości docelowych w/w wskaźników.

1. INFORMACJE WSTĘPNE

PROGRAM OPERACYJNY	Cel: KONWERGENCJA
	Kwalifikowany obszar: POLSKA / WOJ. LUBELSKIE
	Okres programowania: 2007 - 2013
	Numer programu (CCI): 2007PL161PO007
	Nazwa programu: REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2007-2013
ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI	Rok sprawozdawczy: 2010
	Data zaakceptowania sprawozdania przez Komitet Monitorujący RPO WL:

2. PRZEGLĄD REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (RPO WL) jest **Podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia z uwzględnieniem walorów naturalnych i kulturowych regionu**. Cel ten realizowany jest poprzez osiągnięcie trzech celów szczegółowych, tj.:

1. *Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności,*
2. *Poprawę warunków inwestowania w województwie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju,*
3. *Zwiększenie atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca do zamieszkania, pracy i wypoczynku.*

Osiągnięciu pierwszego z ww. celów ma posłużyć wdrożenie trzech Osi Priorytetowych RPO WL:

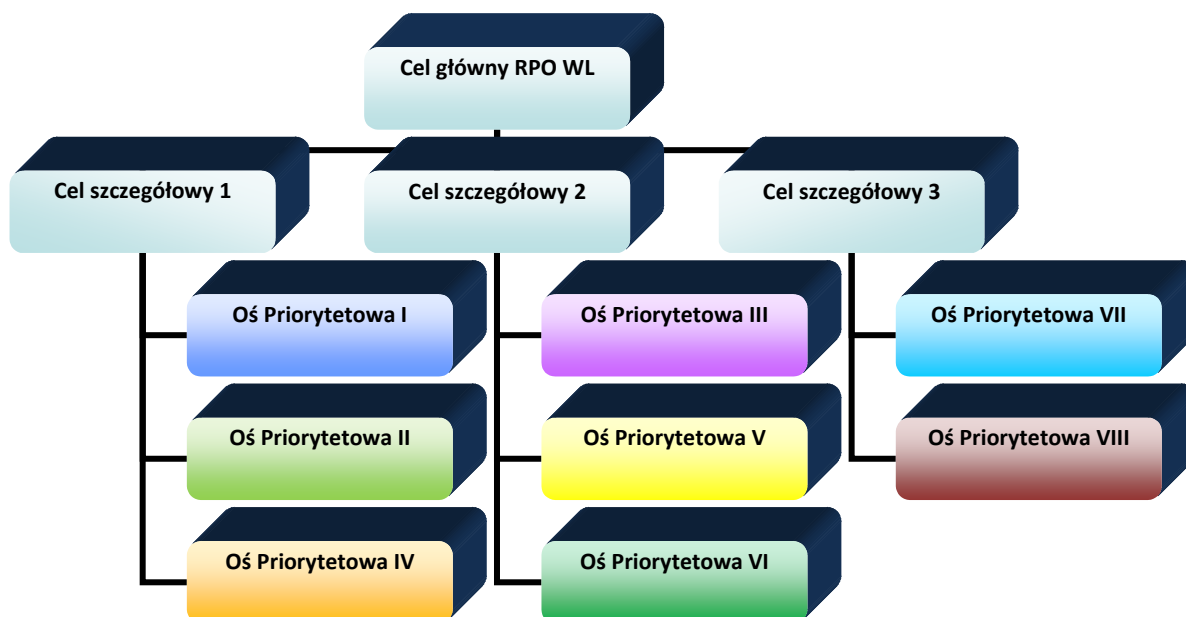
- I Przedsiębiorczość i innowacje**, której celem jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie,
- II Infrastruktura ekonomiczna**, która zmierza do stworzenia przyjaznego otoczenia dla prowadzenia działalności gospodarczej w regionie,
- IV Społeczeństwo informacyjne**, mająca na celu wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój lokalnej i regionalnej infrastruktury oraz usług społeczeństwa informacyjnego.

Drugi z celów szczegółowych RPO WL realizowany jest poprzez wdrożenie kolejnych trzech Osi Priorytetowych:

- III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne**, która ma na celu wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez wsparcie dla obszarów rewitalizowanych i terenów inwestycyjnych,
- V Transport**, której realizacja dąży do poprawy wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Lubelszczyzny,
- VI Środowisko i czysta energia**, mającej na celu poprawę stanu, zachowanie bioróżnorodności oraz zapobieganie degradacji środowiska naturalnego oraz promowanie „czystej” energii.

Trzeci z celów szczegółowych zostanie osiągnięty poprzez wdrażanie kolejnych dwóch Osi Priorytetowych:

- VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna**, zmierzającej do zwiększenia udziału sektorów kultury i turystyki w gospodarce województwa lubelskiego oraz wzmocnienia powiązań międzynarodowych regionu,
- VIII Infrastruktura społeczna**, której celem jest poprawa warunków kształcenia oraz dostępu do wiedzy, usług medycznych i pomocy społecznej.

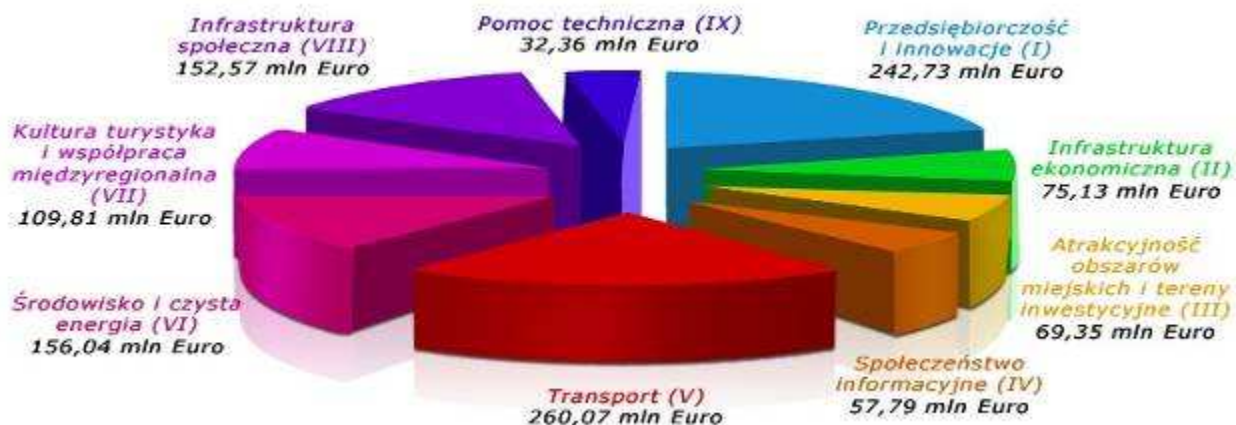

Struktura celów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.

Dla zapewnienia realizacji powyższych celów Komisja Europejska przeznaczyła w ramach RPO WL środki z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** w wysokości **1 155 854 549,00 EUR** (4 582 963 286,79 PLN). Wysokość alokacji przeznaczonej na realizację Programu (środki na ogłoszone konkursy oraz projekty kluczowe) do końca **2010 r.** wyniosła **1 013 124 045,24 EUR** (4 017 036 839,39 PLN), co stanowi **87,65%** dostępnych środków z EFRR na Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego w latach 2007-2013, w tym na projekty kluczowe przeznaczono **250 441 361,92 EUR** (993 000 000,00 PLN), co stanowi **21,67%** alokacji. Szacuje się, że środki przeznaczone na realizację celów Strategii Lizbońskiej wyniosą łącznie około **470 039 907 EUR** (1 863 708 231,26 PLN), tj. **40,67%** ogółu środków Programu.

Do obliczeń w sprawozdaniu zastosowano kurs z dnia 30.12.2010 r. **1 EUR = 3,9650 PLN.**

Podział środków z EFRR na poszczególne Osie Priorytetowe

Wdrażanie RPO WL przebiega wielotorowo poprzez realizację działań tj.:

- prowadzenie naborów wniosków o dofinansowanie projektów ze środków dostępnych w ramach RPO WL,
- realizację projektów o strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionu w ramach Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych (IWIPK),
- realizację projektów systemowych w ramach Pomocy Technicznej RPO WL,
- obsługę procesu zarządzania RPO WL oraz rozliczania i kontroli projektów wybranych do dofinansowania i realizowanych w ramach RPO WL,
- działania informacyjno – promocyjne skierowane do społeczności regionu, mające na celu promocję funduszy unijnych, rozpowszechnienie informacji o możliwościach, jakie oferuje RPO WL oraz edukację potencjalnych Beneficjentów w zakresie wsparcia z RPO WL.

Pomoc oferowana w ramach RPO WL skierowana jest do następujących grup Beneficjentów:

- instytucje otoczenia biznesu,
- jednostki naukowe,
- samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- organizacje pozarządowe,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe,
- spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki,
- PGL Lasy Państwowe z jednostkami organizacyjnymi,
- mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa,
- uczelnie wyższe oraz osoby prawne i fizyczne je prowadzące,
- zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia,
- podmioty działające w oparciu o ustawę o partnerstwie publiczno-prywatnym,
- spółki wodne,
- klastry, inicjatywy klastrowe,
- Policja, Staż Pożarna,
- organizacje turystyczne nie działające dla zysku,
- podmioty świadczące usługi transportu zbiorowego,
- zarządcy infrastruktury kolejowej,
- organy administracji publicznej Rzeczypospolitej Polskiej,
- stowarzyszenia, których przedmiotem działalności jest działalność lotnicza,
- instytucje uczestniczące w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym,
- Ochotnicze Hufce Pracy,
- domy pomocy społecznej.

2.1 REALIZACJA I ANALIZA POSTĘPÓW

2.1.1 Informacje na temat postępów rzeczowych w realizacji programu operacyjnego

Postęp rzeczowy celu głównego i celów szczegółowych programu został przedstawiony w załączniku I do sprawozdania w Tabeli 1, w załączniku V w Tabeli 5 oraz punkcie 2.1.6.2. Postęp finansowy i rzeczowy.

2.1.2 Informacje finansowe

Informacje finansowe zostały przedstawione w załączniku II do sprawozdania w Tabeli 2 oraz punkcie 2.1.6.2. Postęp finansowy i rzeczowy.

2.1.3 Informacje na temat podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji

Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji została przedstawiona w załączniku III do sprawozdania w Tabeli 3.

2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe

Informacje o pomocy w podziale na grupy docelowe, sektory lub obszary zostały zamieszczone w pkt. 2.1.6. Analiza jakościowa.

2.1.5 Pomoc ponownie wypłacona lub wykorzystana

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono zaistnienia zasadniczych modyfikacji na mocy art. 57 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (D .U. UE L z dnia 31 lipca 2006 r.)*.

W okresie sprawozdawczym w przypadku 4 projektów zostały odzyskane środki na łączną kwotę wkładu publicznego 76 356,40 EUR (302 753,12 PLN), w tym wkład UE wyniósł 63 066,39 EUR (250 058,23 PLN).

Ponadto w 11 projektach dokonano wycofania środków po anulowaniu na łączną kwotę wkładu publicznego 15 728,43 EUR (62 363,22 PLN), w tym wkład UE wyniósł 11 414,53 EUR (45 258,60 PLN).

Zarówno środki odzyskane, jak i wycofane zostały zwrócone do Programu zwiększając alokację na Osie RPO WL.

2.1.6 Analiza jakościowa

2.1.6.1 System realizacji RPO WL

W roku sprawozdawczym w toku realizacji Programu pojawiały się potrzeby zmiany dokumentów programowych i operacyjnych, a także zmiany systemu instytucjonalnego istotnego dla sprawnej realizacji Programu. Zakres zmian został opisany poniżej:

Zmiany w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.

W dniu 4 marca 2010 r. Komitet Monitorujący RPO WL, Uchwałą Nr 30/10 zatwierdził zmiany w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013. Zmiany te dotyczyły rozdziału III, w którym:

- rozszerzono katalog wskaźników rezultatu dla IV Osi Priorytetowej *Społeczeństwo informacyjne*, poprzez rozdzielenie wskaźnika rezultatu *Liczba usług publicznych zrealizowanych on-line (liczba korzystających z usług on-line)* na dwa następujące wskaźniki i określono ich wartości docelowe na rok 2013:
 1. *Liczba usług publicznych zrealizowanych on-line* – 100 szt.
 2. *Liczba korzystających z usług on-line* – 10547 osób
- uzupełniono wartości docelowe w roku 2013 wskaźników rezultatu „*Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych*” oraz „*Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych*” dla V Osi Priorytetowej *Transport*:
 1. *oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach*:
 - *pasażerskich* - 22 235 614,66 Euro
 - *towarowych* - 6 473 497,61 Euro
 2. *oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach*:
 - *pasażerskich* - 116 355 Euro
 - *towarowych* - 2 355 Euro

Zmiany w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WL - Uszczegółowieniu Programu (URPO):

W roku 2010 r. Zarząd Województwa Lubelskiego (ZWL) dokonał ośmiokrotnej zmiany URPO w formie uchwał:

1. Nr CCLXXXIX/3762/10 z dnia 19 stycznia 2010 r.
2. Nr CCCIII/3968/10 z dnia 16 marca 2010 r.
3. Nr CCCXII/4127/10 z dnia 27 kwietnia 2010 r.
4. Nr CCCXIV/4180/10 z dnia 11 maja 2010 r.
5. Nr CCCXI/4351/10 z dnia 22 czerwca 2010 r.
6. Nr CCCXXXVIII/4703/10 z dnia 14 września 2010 r.
7. Nr CCCXLII/4794/10 z dnia 5 października 2010 r.
8. Nr CCCLVII/5026/10 z dnia 30 listopada 2010 r.

Zakres zmian dotyczył m.in.:

- dostosowania zapisów URPO do aktualnie obowiązujących *Rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie:*
 - *udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo - rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych;*
 - *udzielania pomocy na wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych;*
 - *udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych;*
 - *udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych.*
- dostosowania zapisów URPO do aktualnie obowiązujących *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie:*
 - *reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami;*
 - *warunków gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej.*
- dostosowania zapisów URPO do interpretacji Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczącej zgodności z zapisami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami (WPGO) oraz doprecyzowano zapisy dotyczące spalarni odpadów niebezpiecznych.
- dostosowania zapisów URPO do wytycznych Instytucji Zarządzającej RPO WL:
 - *Wytycznych dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji;*
 - *Wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach RPO WL na lata 2007-2013. Podręcznik kwalifikowania wydatków”;*
 - *Wytycznych w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych.*
- dostosowania zapisów URPO do zapisów zmienionego Programu.
- aktualizacji zapisów URPO w zakresie listy indywidualnych projektów kluczowych w części obejmującej listę podstawową projektów kluczowych.
- realokacji środków z Działania 8.3. *Ochrona zdrowia* na Działanie 8.2 *Infrastruktura społeczna*.

Szczegółowe informacje dotyczące wprowadzonych zmian w URPO zamieszczone są na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl.

Kryteria wyboru projektów

Komitet Monitorujący RPO WL w roku sprawozdawczym 2010 dwukrotnie dokonał zmiany w *Kryteriach wyboru projektów w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL* (Uchwałą Nr 31/10 z dnia 4 marca 2010 r., Uchwałą Nr 36/10 z dnia 7 września 2010 r.) oraz w *Kryteriach wyboru projektów w ramach I- II Osi Priorytetowej RPO WL* (Uchwałą Nr 32/10 z dnia 4 marca 2010 r., Uchwałą Nr 37/10 z dnia 7 września 2010 r.).

Ponadto Uchwałą Nr 38/10 z dnia 7 września 2010 r. Komitet Monitorujący zatwierdził Kryteria strategiczne wyboru projektów do umieszczenia w Indykatorywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013.

Opis Systemu Zarządzania i Kontroli (OSZiK)

Opis Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (OSZiK) był czterokrotnie aktualizowany w formie uchwał ZWL:

1. Nr CCXCI/3777/10 z dnia 26 stycznia 2010 r.
2. Nr CCXCIX/3901/10 z dnia 2 marca 2010 r.
3. Nr CCCXXXIII/4621/10 z dnia 17 sierpnia 2010 r.
4. Nr VII/96/10 z dnia 28 grudnia 2010 r.

Zakres zmian dotyczył dostosowania zapisów OSZiK do:

- znowelizowanej ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r.,
- znowelizowanego Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2009 r. *w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności,*
- znowelizowanego Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego (MRR) z dnia 18 grudnia 2009 r. *w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich,*
- rekomendacji i uwag Instytucji Certyfikującej w zakresie jej zadań, Instytucji Koordynującej RPO dotyczących systemu informatycznego, Instytucji Audytowej w zakresie jej zadań oraz uwag przesłanych przez Instytucję Pośredniczącą w Certyfikacji;
- zmian w strukturze organizacyjnej IZ RPO, polegających na wprowadzeniu do zapisów OSZiK dwóch dodatkowych Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego (Departament Organizacyjno – Prawny i Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego) uczestniczących we wdrażaniu Programu,

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej RPO WL (IW IZ)

W 2010 r. Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego (IW IZ) została 3-krotnie zaktualizowana w formie uchwał ZWL, tj.:

- Nr CCXCVI/3866/10 z dnia 16 lutego 2010 r. (wersja 0.8),
- Nr CCCCXXII/4409/10 z dnia 29 czerwca 2010 r. (wersja 0.9),
- Nr II/20/10 z dnia 7 grudnia 2010 r. (wersja 0.10).

Zakres zmian dotyczył dostosowania zapisów IW IZ do:

- znowelizowanej ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (DZ.U. 2009, nr 157, poz. 1240) (m.in. wprowadzenie do systemu finansowania RPO WL Banku Gospodarstwa Krajowego)
- zaktualizowanych *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego* w zakresie:
 - procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym,

- sprawozdawczości (usprawniono proces sprawozdawczości w ramach RPO WL poprzez uszczegółowienie trybu oraz terminów sprawozdawczości, zaktualizowano wzór sprawozdania okresowego, list sprawdzających, a także wprowadzono nowe instrukcje wypełniania tabeli finansowych do sprawozdania rocznego i sprawozdań okresowych),
 - procesu naboru, oceny, zatwierdzania i podpisywania preumów/zobowiązań dla projektów kluczowych, m.in. w celu zapewnienia spójności w zakresie terminów dokonywania ocen wniosków o dofinansowanie pomiędzy IW IZ a *Wytycznymi w zakresie tworzenia zasad Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL 2007 – 2013 oraz systemu oceny i zatwierdzania projektów kluczowych do dofinansowania*, wprowadzono wzór listy sprawdzającej do sprawozdań miesięcznych beneficjentów oraz doprecyzowano termin zawarcia preumowy),
- *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich;*

Ponadto zgodnie z rekomendacjami Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, usystematyzowano i doprecyzowano procedury związane z wyborem projektów do dofinansowania przez Zarząd Województwa Lubelskiego; zaktualizowano procedury dotyczące odzyskiwania kwot, sprawozdawania z pomocy publicznej oraz doprecyzowano zapisy regulaminów wewnętrznych w zakresie zamówień publicznych. Przy każdej aktualizacji *Instrukcji* wprowadzane były również uwagi Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji, która opiniuje zatwierdzoną przez ZWL IW IZ i w razie stwierdzenia potrzeby przekazuje uwagi do w/w dokumentu celem uwzględnienia ich przy kolejnej aktualizacji.

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IW IP II)

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II Stopnia zaangażowanej we wdrażanie I i II Osi Priorytetowej RPO WL (IW IP II) była pięciokrotnie aktualizowana w formie uchwał ZWL:

1. Nr CCXCII/3824/10 z dnia 2 lutego 2010 r.;
2. Nr CCCVII/4018/10 z dnia 30 marca 2010 r.
3. Nr CCCXXVI/4487/10 z dnia 20 lipca 2010 r.;
4. Nr CCCXXVII/4536/10 z dnia 27 lipca 2010 r.;
5. Nr CCCXLVII/4896/10 z dnia 26 października 2010 r.

Wytyczne dla Wnioskodawców w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL 2007 – 2013 były trzykrotnie aktualizowane w formie uchwał ZWL:

1. Nr CCCXXVI/4488/10 z dnia 20 lipca 2010 r.;
2. Nr CCCXXVII/4535/10 z dnia 27 lipca 2010 r.;
3. Nr CCCXLVII/4897/10 z dnia 26 października 2010 r.

Wzór umowy o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Działania 2.1 został zaktualizowany uchwałą Nr CCCVI/3999/10 ZWL z dnia 23 marca 2010 r.

Wzór umowy o dofinansowanie realizacji Projektu, z wyłączeniem działania 2.1 został zaktualizowany uchwałą Nr CCCXLVII/4895/10 ZWL z dnia 26 października 2010 r.

Zmiany w powyższych czterech dokumentach miały na celu ich dostosowanie do:

- znowelizowanej *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* oraz dotyczyły m. in. uregulowania kwestii dotyczących dokonywania płatności w części odpowiadającej środkom budżetu państwa oraz dokonywania zleceń płatności do BGK w części odpowiadającej środkom europejskim.
- zaleceń pokontrolnych IPOC, m.in. poprzez doprecyzowanie zapisów dotyczących obowiązku przeprowadzania kontroli krzyżowych u Beneficjentów;
- *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich.*

Ponadto wprowadzono uproszczenia w zakresie procedury dotyczącej obsługi wniosków o płatność;

Porozumienie między IZ a IP II

Uchwałą Nr CCLXXXIX/3763/10 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 19 stycznia 2010 r. zostały przyjęte zmiany do Porozumienia w sprawie systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (Aneks nr 4 podpisany w dniu 19 stycznia 2010 r.).

Zmiany miały na celu m. in. dostosowanie *Porozumienia* do zapisów *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* oraz dotyczyły m. in. uregulowania kwestii dotyczących dokonywania płatności w części odpowiadającej środkom budżetu państwa oraz dokonywania zleceń płatności do BGK w części odpowiadającej środkom europejskim.

Zmiana wytycznych funkcjonujących w ramach RPO WL:

W związku z wejściem w życie dnia 1 stycznia 2010 r. nowej ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. uległ zmianie system przekazywania środków tytułem refundacji lub zaliczki Beneficjentom RPO WL. Środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekazywane są bezpośrednio Beneficjentom przez Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie zleceń płatności wystawionych przez IZ i IPII. Część dofinansowania pochodząca ze środków budżetu Państwa przekazywana jest przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego na rachunek IZ RPO, która przekazuje je bezpośrednio Beneficjentom Osi Priorytetowych III-VIII oraz IPII, przekazującej tę część dofinansowania Beneficjentom I-II Osi Priorytetowej. Z tego względu Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 2 marca 2010 r. zatwierdził nowe *Wytyczne dla Instytucji Pośredniczącej II stopnia w zakresie wdrażania powierzonych osi priorytetowych RPO WL na lata 2007-2013.*

W 2010 r. dwukrotnie zmianie uległy *Wytyczne w zakresie poświadczania wydatków przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia w ramach powierzonych Osi Priorytetowych RPO WL na lata 2007-2013.* Zmiany związane były z wprowadzeniem procedur częściowego zamknięcia programu operacyjnego, które musiały zostać uwzględnione w Instrukcjach Wykonawczych IPII i IZ RPO a także dotyczyły *Instrukcji wypełniania załącznika 4a do Wytycznych w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013,* która

wprowadziła obowiązek wykazywania w Poświadczeniach do celów informacyjnych wkładu prywatnego Beneficjentów.

Indykacyjny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych (IWIPK)

W dniu 20 kwietnia 2010 r. Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził wstępną aktualizację listy projektów kluczowych (IWIPK). Spośród 15 zgłoszonych propozycji projektów kluczowych, po dokonaniu oceny strategicznej na podstawie kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący RPO WL, ZWL zdecydował o wpisaniu na listę podstawową IWIPK 6 nowych projektów, które spełniły kryteria decydujące o wpisaniu projektu na listę IWIPK, potwierdzające ich strategiczny charakter. Były to następujące projekty:

- 1) Projekt zgłoszony przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury pn. „Renowacja Pałacu Morskich dawnej Resursy Kupieckiej przy ulicy Krakowskie Przedmieście 62 w Lublinie” planowany do realizacji w ramach Działania 3.2 RPO WL,
- 2) Projekt zgłoszony przez Kościół Rektoralny pw. Wniebowzięcia NMP w Lublinie pn. „Renowacja pobrygidkowskiego zespołu klasztornego w Śródmieściu miasta Lublina” planowany do realizacji w ramach Działania 3.2 RPO WL,
- 3) Projekt zgłoszony przez Województwo Lubelskie pn. „Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej” planowany do realizacji w ramach Działania 4.1 RPO WL,
- 4) Projekt zgłoszony przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA pn. „Modernizacja przejazdów kolejowych w celu podniesienia bezpieczeństwa ruchu na skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami publicznymi na terenie województwa lubelskiego w zakresie urządzeń zabezpieczenia przejazdów” planowany do realizacji w ramach Działania 5.4;
- 5) Projekt zgłoszony przez Gminę Wólka pn. „Przebudowa drogi gminnej Nr 106104L” planowany do realizacji w ramach Działania 5.5,
- 6) Projekt zgłoszony przez Województwo Lubelskie pn. „Opracowanie i wdrożenie systemu promocji Województwa Lubelskiego” planowany do realizacji w ramach Działania 7.2.

Ponadto zmiany na liście IWIPK dotyczyły zmian związanych z podpisanymi preumowami / przyjętymi zobowiązaniami. Jeden z projektów (projekt drogowy zgłoszony przez Gminę Miejską Biała Podlaska) został wykreślony z listy z powodu niewłaściwego przygotowania wniosku o dofinansowanie, a w przypadku innych projektów dokonano pewnych korekt finansowych, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Lp.	NAZWA PROJEKTU	BENEFICJENT	KOSZT CAŁKOWITY PROJEKTU	KWOTA DOFINANSOWANIA	CZEGO DOTYCZY ZMIANA
Działanie 5.1					
1.	Rozbudowa drogi Lublin - Port Lotniczy Świdnik	Województwo Lubelskie	12,11 mln EUR (48,00 mln PLN)	8,47 mln EUR (33,60 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana nazwy projektu na : „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 822 Lublin – Port Lotniczy Świdnik” • Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 23 437 799,57 EUR (92 930 796 PLN) • Przewidywany okres realizacji: 2012-2013
2.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin-Wysokie-Biłgoraj-Sieniawa-Przeworsk-Kańczuga-Dynów-Grabownica Starzeńska od km 72+800 do km 85+860 Frampol - Biłgoraj /do planowanego	Województwo Lubelskie	15,67 mln EUR (62,14 mln PLN)	10,97 mln EUR (43,50 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 24 355 188,40 EUR (96 568 322 PLN) • Zmiana nazwy projektu na: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin-Wysokie-Biłgoraj-Sieniawa-Przeworsk-Kańczuga-Dynów-

	początku obwodnicy Biłgoraja/				Grabownica Starzeńska na odcinku od km 72+800 do km 85+972,43 o dł. 13,17243 km Frampol - Biłgoraj"
3.	Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 826 Markuszów - Nałęczów na odcinku od km 0+010 do km 10+930	Województwo Lubelskie	8,45 mln EUR (33,50 mln PLN)	5,91 mln EUR (23,45 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana nazwy projektu na „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 826 Markuszów - Nałęczów na odcinku od km 0+010 do km 10+930” Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 9 190 269,61 EUR (36 439 419 PLN) Zmiana nazwy projektu na: Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 826Markuszów - Nałęczów na odcinku od km 0+010 do km 10+930 o dł. 10.920 km Przewidywany okres realizacji projektu: 2010-2011
4.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 849 Zamość - Jacnia – Józefów -Wola Obszańska na odcinku Lipsko – Kaczórki od km 9+711 do km 24+100	Województwo Lubelskie	10,84 mln EUR (43,00 mln PLN)	7,59 mln EUR (30,10 PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 11 647 440,86 EUR (46 182 103 PLN) Przewidywany okres realizacji projektu: 2012-2013
5.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 808 Łuków-Serokomla-Kock na odcinku od km 0+039,39 do km 6+000 oraz od km 20+100 do km 25+142,45	Województwo Lubelskie	8,83 mln EUR (35,00 mln PLN)	6,18 mln EUR (24,50 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 9 394 673,90 EUR (37 249 882 PLN) Zmiana nazwy projektu na: Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 808 Łuków-Serokomla-Kock na odcinku od km 0+039,39 do km 0+901, od km 1+038,50 do km6+000 oraz od km 20+100 do km 25+142,45 od dł. 10,8656 km Przewidywany okres realizacji projektu: 2010-2011
6.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 814 Radzyń Podl.-Suchowola - Żminne na odcinku od km 0+140 do km 6+600	Województwo Lubelskie	6,18 mln EUR (24,50 mln PLN)	4,33 mln EUR (17,15 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 6 500 601,51 EUR (25 774 885 PLN) Przewidywany okres realizacji projektu: 2010-2011
7.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 846 Małochwiej Duży-Wojśławice-Teratyn na odcinku od km 0+100 do km 6+100	Województwo Lubelskie	6,20 mln EUR (24,58 mln PLN)	4,34 mln EUR (17,20 PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 6 454 440,35 EUR (25 591 856 PLN) Przewidywany okres realizacji projektu: 2010-2011
8.	Przebudowa ulicy Lubelskiej od ulicy Szpitalnej do ulicy Podwalnej waz z przebudową Ronda Jana Pawła II oraz od ulicy Przechodniej do ulicy Hrubieszowskiej w Chełmie	Miasto Chełm	2,52 mln EUR (10,00 mln PLN)	1,77 mln EUR (7,00 mln PLN)	Zmiana zakresu rzeczowego i zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 2 833 397,73 EUR (11 234 422,00 PLN)
9.	Przebudowa ulicy Lwowskiej w Chełmie od dworca PKS do ulicy Orłąt Lwowskich wraz z przebudową skrzyżowania z aleją I Armii Wojska Polskiego i aleją Armii Krajowej	Miasto Chełm	0,74 mln EUR (2,92 mln PLN)	0,32 mln EUR (1,25 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana zakresu rzeczowego i zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 999 454,28 EUR (3 962 836,24 PLN) Przewidywany okres realizacji inwestycji: 2010
10.	Przebudowa Alei Solidarności wraz z budową mostu i łącznika do ul. Sidorskiej w Białej Podlaskiej	Gmina Miejska Biała Podlaska	-	-	Projekt wykreślony z listy
	Działanie 5.2				
11.	Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej	Powiat Lubelski	44,25 mln EUR (175,46 mln)	33,19 mln EUR (131,60 mln)	Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 42 857 591,86

	województwa lubelskiego poprzez budowę i przebudowę dróg powiatowych zwiększających dostępność do dróg krajowych i wojewódzkich		PLN)	PLN)	EUR (169 930 351,79 PLN)
	Działanie 5.4				
12.	Przebudowa układu komunikacyjnego wraz z modernizacją wiaduktu kolejowego i przejścia podziemnego w obrębie dworca kolejowego Lublin	PKP Polskie Linie Kolejowe S. A.	8,79 mln EUR (34,85 mln PLN)	7,47 mln EUR (29,62 mln PLN)	Koszt całkowity nie uwzględniał podatku VAT. Zmiana kosztu całkowitego inwestycji zgodnie z preumową.
13.	Modernizacja części infrastruktury technicznej linii kolejowej Nr 7 Warszawa Wschodnia – Dorohusk w obrębie przystanku osobowego Lublin Północny oraz stacji Świdnik dla sprawnego skomunikowania aglomeracji	PKP Polskie Linie Kolejowe S. A.	4,74 mln EUR (18,80 mln PLN)	4,03 mln EUR (15,98 mln PLN)	Koszt całkowity nie uwzględniał podatku VAT. Zmiana kosztu całkowitego inwestycji zgodnie z preumową.
14.	Modernizacja linii kolejowej Nr 30 Łuków – Lublin Północny na odcinku Lubartów – Lublin Północny	PKP Polskie Linie Kolejowe S. A.	10,18 mln EUR (40,38 mln PLN)	8,66 mln EUR (34,33 mln PLN)	Koszt całkowity nie uwzględniał podatku VAT. Zmiana kosztu całkowitego inwestycji zgodnie z preumową.
15.	Modernizacja linii Nr 63 Dorohusk – Zawadówka Naftobaza (SZ) na odcinku Granica Państwa Dorohusk - Wólka Okopska w km 0.100 – 4.000	PKP Polskie Linie Kolejowe S. A.	7,49 mln EUR (29,68 mln PLN)	6,36 mln EUR (25,23 mln PLN)	Koszt całkowity nie uwzględniał podatku VAT. Zmiana kosztu całkowitego inwestycji zgodnie z preumową.
16.	Zakup taboru kolejowego do przewozów pasażerskich	Województwo Lubelskie	10,34 mln EUR (41,00 mln PLN)	3,99 mln EUR (15,82 mln PLN)	Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 10,97 mln EUR (43,5 mln PLN)
	Działanie 5.5				
17.	Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)	Port Lotniczy Lublin S.A.	44,06 mln EUR (174,68 mln PLN)	21,63 mln EUR (85,75 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 56 446 116, 74 EUR (223 808 852,86 PLN) PROJEKT STAŁ SIĘ PROJEKTEM DUŻYM Przewidywany okres realizacji projektu: 2010-2011
18.	Budowa toru dojazdowego od stacji Świdnik do terminalu Portu Lotniczego Lublin S.A. w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą	PKP Polskie Linie Kolejowe S. A.	3,73 mln EUR (14,79 mln PLN)	3,17 mln EUR (12,57 mln PLN)	Koszt całkowity nie uwzględniał podatku VAT. Zmiana kosztu całkowitego inwestycji zgodnie z preumową.
19.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2101L	Powiat Lubelski	3,19 mln EUR (12,63 mln PLN)	2,39 mln EUR (9,48 mln PLN)	Zmiana kosztu całkowitego inwestycji na 2 979 911,38 EUR (11 815 348,62 PLN)
20.	Przebudowa drogi gminnej Nr 106115L i 106116L	Gmina Wólka	0,92 mln EUR (3,63 mln PLN)	0,69 mln EUR (2,73 mln PLN)	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana kosztu całkowitego inwestycji. Nowy projekt zgłoszony do listy IWIPK pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 106104L” Przewidywany okres realizacji projektu: 2010-2011
	Działanie 7.1				
21.	Budowa Centrum Spotkania Kultur w Lublinie	Województwo Lubelskie	33,91 mln EUR (134,47 mln PLN)	28,83 mln EUR (114,30 mln PLN)	Przewidywany okres realizacji projektu: 2012-2013

Po wstępnej akceptacji przez ZWL aktualizacji podstawowej listy projektów indywidualnych, dnia 28 kwietnia 2010 r. rozpoczęto konsultacje społeczne nowych projektów wpisanych na listę IWIPK. Konsultacje przeprowadzono za pośrednictwem strony internetowej www.rpo.lubelskie.pl. Raport z konsultacji społecznych został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 11 czerwca 2010 r. Propozycje nowych projektów wpisanych na listę IWIPK nie uległy zmianie w stosunku do wstępnie

zaakceptowanej listy z dnia 20 kwietnia 2010 r., z wyjątkiem dwóch zmian o charakterze finansowym, dotyczących zmiany kosztów dwóch projektów.

ZWL dokonał ostatecznej aktualizacji IWIPK w dniu 29 czerwca 2010 r. Zaktualizowana lista podstawowa IWIPK zawierała 31 projektów o ogólnej wartości 365 730 138,71 EUR (1 450,12 mln PLN) i kwocie dofinansowania 216 002 522,07 EUR (856,45 mln PLN), co stanowi 18,35% alokacji na Program.

Po dokonaniu aktualizacji IWIPK w czerwcu 2010 r., IZ RPO przystąpiła do procedury podpisywania preumów oraz przyjmowania zobowiązań. Podpisano cztery preumowy, przyjęto jedno zobowiązanie, a beneficjent jednego projektu („*Opracowanie i wdrożenie systemu promocji Województwa Lubelskiego*”) odstąpił od procedury przyjęcia zobowiązania i złożył wnioski o dofinansowanie 23 września 2010 r.

Ponadto w ramach prac nad kolejną aktualizacją listy IWIPK (tj. po 29 czerwca 2010 r.), oceną zostały objęte kolejne zgłoszone projekty. Ogółem nadesłano 28 propozycji nowych projektów do wpisania na listę podstawową IWIPK. Zgłoszone projekty podlegały ocenie strategicznej zgodnie z kryteriami zaktualizowanymi i zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący RPO WL w dniu 7 września 2010 r. Kryteria te były następujące:

- strategiczny charakter projektu;
- kwalifikowalność projektu oraz beneficjenta;
- zgodność projektu z celami SRK, NSRO, programu operacyjnego oraz ze strategiami wojewódzkimi i strategiami sektorowymi;
- skala oddziaływania projektu przynajmniej na szczeblu regionalnym / lokalizacja projektu na terenach szczególnie dotkniętych klęską żywiołową i jego wpływ na usunięcie skutków tej klęski żywiołowej;
- stopień wpływu projektu na osiągnięcie wskaźników SRK, NSRO oraz programu operacyjnego;
- dostępność środków finansowych w ramach alokacji danego priorytetu programu operacyjnego.

Zmiana kryteriów strategicznych podyktowana była potrzebą wprowadzenia na listę IWIPK projektów z obszarów objętych klęską powodzi, która miała miejsce na wiosnę 2010 r.

Na podstawie przeprowadzonej oceny strategicznej w dniu 19 października 2010 r. Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził wstępną aktualizację listy IWIPK wpisując na listę projektów kluczowych 9 nowych projektów:

1. W ramach Działania 4.1 *Społeczeństwo informacyjne* dwa projekty: „*Lubelska Biblioteka Wirtualna*” zgłoszony przez Gminę Lublin oraz „*Wrota Lubelszczyzny – Informatyzacja Administracji*” zgłoszony przez Województwo Lubelskie;
2. W ramach Działania 5.1 dwa projekty pn.: „*Przebudowa Alei Solidarności wraz z budową mostu i łącznika do ul. Sidorskiej w Białej Podlaskiej*” zgłoszony przez Gminę Miejską Biała Podlaska oraz projekt pn. „*Przedłużenie ul. Jana Pawła II do Al. Kraśnickiej z odwodnieniem i oświetleniem w Lublinie*” zgłoszony przez Miasto Lublin;
3. W ramach Działania 5.5 *Transport lotniczy* projekt pn. „*Zapewnienie standardów bezpieczeństwa dla rozbudowywanego Regionalnego Portu Lotniczego Lublin (Świdnik) poprzez budowę infrastruktury i zakup sprzętu*” zgłoszony przez Port Lotniczy Lublin S.A.;
4. W ramach Działania 6.1 projekt pn. „*Modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków w Nałęczowie*” zgłoszony przez Gminę Nałęczów;
5. W ramach Działania 6.3 trzy projekty pn. „*Biogazownia w gminie Jeziorzany*” zgłoszony przez Gminę Jeziorzany, projekt pn. „*Mała Elektrociepłownia Biogazowa MEB*”

w Gminie Rejowiec" zgłoszony przez Gminę Rejowiec oraz projekt pn. „Biogazownia w gminie Batorz" zgłoszony przez Gminę Batorz.

Dokonując oceny zgłoszonych wniosków IZ RPO kierowała się także rekomendacją Komisji Europejskiej, wynikającą ze spotkań rocznych dotyczących przeglądu wdrażania regionalnych programów operacyjnych, nakładającą na nią **obowiązek zapewnienia wyważonego wdrażania programów w zakresie projektów kluczowych i konkursowych.**

Po wstępnej akceptacji przez ZWL aktualizacji podstawowej listy projektów indywidualnych w dniu 21 października br. rozpoczęto konsultacje społeczne nowych projektów wpisanych na listę IWIPK. Konsultacje przeprowadzono za pośrednictwem strony internetowej www.rpo.lubelskie.pl. Raport z konsultacji społecznych został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 9 listopada 2010 r. Jednocześnie w tym samym dniu uchwałą nr CCCLI/4958/10 Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął zaktualizowany o nowe projekty Indykatorywny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych. Propozycje nowych projektów wpisanych na listę IWIPK nie uległy zmianie w stosunku do wstępnie zaakceptowanej listy z dnia 19 października 2010 r. Zaktualizowana lista IWIPK zawierała 40 projektów o ogólnej wartości 421 823 455,00 EUR (1 672,53 mln PLN) i kwocie dofinansowania 250 441 361,92 EUR (993 mln PLN), co stanowi 21,94 % alokacji na Program.

Pomoc publiczna w ramach RPO WL

IZ RPO nie jest podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie programów pomocowych w ramach programów operacyjnych. W związku z powyższym również w okresie sprawozdawczym IZ RPO nie była bezpośrednio zaangażowana w proces legislacyjny związany z ich opracowaniem i przyjęciem.

Zasady udzielania pomocy publicznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 regulują poniższe programy pomocowe:

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 239, poz. 1599) – rozporządzenie to weszło w życie 21 grudnia 2010 r., zastępując dotychczas obowiązujące z dnia 11 października 2007 r.*

Projekt nowego rozporządzenia w sprawie regionalnej pomocy inwestycyjnej został przygotowany w związku z koniecznością pełnego dostosowania poprzedniej obowiązującej wersji rozporządzenia do przepisów unijnych tj. rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (Dz. Urz. UE L 214 z 09.08.2008 r.) oraz w związku z oficjalnym stanowiskiem Komisji Europejskiej dotyczącym kwalifikowalności kosztów w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej.

Regionalna pomoc inwestycyjna udzielna jest na projekty realizowane w ramach następujących Działań RPO WL:

- Działanie 1.1 *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw*
- Działanie 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw*

- Działanie 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*
- Działanie 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii*
- Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*
- Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*
- Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*
- Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*

W sytuacji, kiedy nastąpi zagrożenie wystąpienia pomocy publicznej, wsparcie jest udzielane zgodnie z w/w schematem pomocy.

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009r., Nr 214, poz. 1661)*

Rozporządzenie to weszło w życie dnia 31 grudnia 2009 r. Zgodnie z nim pomoc jest udzielana na projekty realizowane w ramach Działania 2.2 *Regionalna infrastruktura B+R* oraz Działania 6.2 *Energia przyjazna środowisku*.

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 85, poz. 719)*

Rozporządzenie to weszło w życie dnia 5 czerwca 2009 r. Zgodnie z nim pomoc jest udzielana na projekty realizowane w ramach Działania 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*.

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 8 października 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie portów lotniczych w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 174, poz. 1356)*

Rozporządzenie to weszło w życie dnia 3 listopada 2009 r. Zgodnie z nim pomoc jest udzielana na projekty realizowane w ramach Działania 5.5 *Transport lotniczy*, w ramach którego nie planuje się wyboru do dofinansowania projektów w trybie konkursowym. Cała alokacja jest przeznaczona na projekty, wyłonione do dofinansowania z RPO WL w trybie dotyczącym projektów indywidualnych.

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 15 czerwca 2009 r. w sprawie udzielania pomocy przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 105, poz. 874 z późn. zm.)*

Rozporządzenie to zostało znowelizowane wchodząc w życie dnia 29 września 2010 r. Wprowadzone zmiany dotyczą zakresu przedmiotowego rozporządzenia oraz rezygnacji z katalogu zamkniętego zawierającego indykatywną listę wydatków kwalifikowanych, które mogą być finansowane pożyczką udzielaną przez fundusz pożyczkowy lub kredytem poręczanym przez fundusz poręczeniowy w ramach pomocy *de minimis* na rzecz katalogu otwartego bez wskazania wprost konkretnych wydatków.

W ramach RPO WL wsparcie dla funduszy pożyczkowych i funduszy poręczeniowych udzielane jest w Działaniu 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw* (Poddziałanie 2.1.1 *Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy pożyczkowych* oraz Poddziałanie 2.1.2 *Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy poręczeń kredytowych*). Co do zasady, Działanie to nie jest objęte pomocą publiczną. Jednakże w przypadkach, kiedy Beneficjent w wykonaniu umowy udziela mikro, małym lub średnim przedsiębiorstwom pożyczek/poręczeń na preferencyjnych warunkach, udziela ich na zasadach określonych w w/w *Rozporządzeniu*. Odpowiednie zapisy w tym zakresie zostały zawarte w umowach o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Działania 2.1.

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 9 czerwca 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 117, poz. 787)*

Rozporządzenie weszło w życie 16 lipca 2010 r. Zgodnie z nim pomoc jest udzielana na projekty realizowane w ramach Działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*. Wejście w życie programu pomocowego z zakresu rewitalizacji umożliwiło ogłoszenie w dniu 27.09.2010 r. naboru wniosków o dofinansowanie w ramach przedmiotowego Działania RPO WL.

- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 236 poz. 1562)* – rozporządzenie to weszło w życie 14 grudnia 2010 r. i zastąpiło dotychczas obowiązujące z dnia 2 października 2007 r. (*Dz. U. z 2007 r., Nr 185 poz. 1317*)

W nowym rozporządzeniu zawarto regulacje umożliwiające udzielenie pomocy publicznej na tzw. „drugim poziomie” czyli przez Beneficjentów. Zgodnie z nim udzielana jest pomoc na projekty realizowane w ramach następujących Działań RPO WL:

- Działanie 1.1 *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw*
- Działanie 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw*
- Działanie 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*
- Działanie 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii*
- Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*
- Działanie 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach*
- Działanie 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*
- Działanie 2.4 *Marketing gospodarczy*

W 2010 r. obowiązywały również:

- *znowelizowane Wytyczne w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami, które wnioskodawca jest zobowiązany stosować przy aplikowaniu o środki w ramach RPO WL - Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska, Kategoria II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.**

- *znowelizowane Wytocznice Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym*, które Wnioskodawca jest zobowiązany stosować przy aplikowaniu o środki w ramach RPO WL - Działanie 5.3 *Miejski transport publiczny* oraz Działanie 5.4 *Transport kolejowy*.

2.1.6.2 Postęp finansowy i rzeczowy

Sytuacja społeczno – gospodarcza województwa lubelskiego

Podczas programowania RPO WL na lata 2007 – 2013 opracowano analizę SWOT, która wskazywała problemy z jakimi boryka się region. Do słabości województwa zaliczono m. in. niekorzystne trendy demograficzne, słaby rozwój gospodarczy, braki w infrastrukturze społecznej, turystycznej, kulturalnej a także trudne warunki i niską jakość życia mieszkańców (rosnąca skala ubóstwa oraz wykluczenia społecznego), które podzielono na obszary: społeczeństwo, gospodarka oraz terytorium.

Głównymi przyczynami niekorzystnej tendencji demograficznej, jaką jest malejący przyrost rzeczywisty ludności w województwie, są czynniki migracyjne, natomiast w mniejszym stopniu ujemny przyrost naturalny. Z powodów ekonomicznych z regionu wyprowadzają się ludzie głównie młodzi, co z kolei ma bezpośredni wpływ na starzenie się społeczeństwa.

Kolejną kwestią poruszoną w diagnozie sytuacji województwa jest jakość kapitału ludzkiego, która charakteryzowała się stosunkowo niskim poziomem kompetencji cywilizacyjnych, oraz nieadekwatnością uzyskanych kwalifikacji i posiadanych umiejętności zawodowych do potrzeb rynku pracy. Dlatego też w ramach RPO WL, dostrzegając iż sytuacja powyższa generuje poważne konsekwencje dla rozwoju województwa, położono szczególny nacisk na projekty przyczyniające się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Zgodnie z diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej regionu do jednego z podstawowych czynników wzrostu konkurencyjności regionalnej należy poprawa jakości i dostępności oraz upowszechnienie technologii informacyjno-komunikacyjnych, co widoczne jest zwłaszcza w zwiększeniu się liczby usług on-line oraz upowszechnienia się bezpłatnego dostępu do Internetu (Publiczne Punkty Dostępu do Internetu).

Kolejnym z kluczowych problemów województwa lubelskiego był brak odpowiedniej infrastruktury komunikacyjnej. Oprócz niskiej jakości dróg odczuwalny był brak lotniska o zasięgu międzyregionalnym. Z powyższych powodów region był mało interesujący dla ewentualnych inwestorów. W wyniku realizacji Programu widoczna jest znaczna poprawa infrastruktury drogowej, głównie poprzez budowę i modernizację dróg o twardej nawierzchni (od początku realizacji Programu zrekonstruowano 87,55 km dróg). Nastąpiła znaczna poprawa bezpieczeństwa na drogach i komfort podróżowania oraz skrócenie jego czasu (od początku realizacji Programu oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich wynosi 2 225 480,47 EUR - 8 824 030,06 PLN). Z tego względu poprawiała się zarówno wewnętrzna, jak i zewnętrzna dostępność regionu a województwo stało się bardziej atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów. Dostępność regionu zwiększy się ponadto znacznie po otwarciu Regionalnego Portu Lotniczego w Świdniku realizowanego w ramach RPO WL.

Program wspiera ponadto system rozwoju przedsiębiorczości oraz system transferu innowacji i technologii. W wyniku realizacji Programu do końca 2010 roku powstały 104 nowe przedsiębiorstwa, które tworzą dodatkowe miejsca pracy, tym

samym obniżając poziom bezrobocia. W 2010 r. nastąpił znaczny wzrost nakładów inwestycyjnych, największy udział w przychodach województwa miał przemysł. W ramach wdrażania RPO utworzono specjalne tereny inwestycyjne (ok. 4 ha), podwyższając miejsce województwa lubelskiego w rankingu atrakcyjności inwestycyjnej kraju. Przewycięzanie istniejących barier w rozwoju gospodarczym regionu przygotowuje do wdrażania kolejnych działań wykorzystujących jego silne strony, takich jak duży potencjał B+R, powstawanie struktur klastrowych, rozwijanie sektorów o dużym potencjale rozwoju.

W diagnozie wskazano również na słabo rozwiniętą kanalizację, infrastrukturę oczyszczania ścieków oraz gospodarki odpadami. Działania związane z wdrażaniem RPO spowodowały wzrost liczby ludności korzystającej z wodociągów i kanalizacji (wzrost o blisko 20% w stosunku do sytuacji wyjściowej opisanej w diagnozie Programu – szczegółowe dane zostały zawarte w pkt. 3.6.1). Dzięki temu nastąpiła znacząca poprawa w zakresie jakości życia mieszkańców. Dodatkowo miało to pozytywny wpływ na ochronę zasobów naturalnych regionu, głównie jakości wód powierzchniowych.

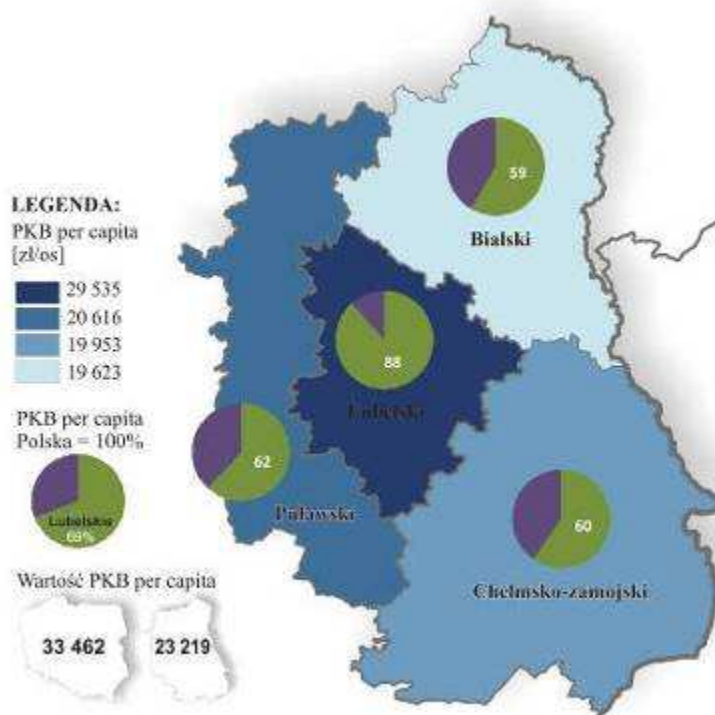
Wskazany w diagnozie niezadowolający poziom usług zdrowotnych uległ podwyższeniu w wyniku doinwestowania tej sfery ze środków RPO. Widoczne jest to wyraźnie w aspekcie wyposażenia w sprzęt medyczny oraz modernizacji szpitali.

Województwo lubelskie cechował słaby dostęp społeczeństwa do usług i dóbr kultury. Bezpośrednią przyczyną tego stanu rzeczy były niskie nakłady na działalność kulturalną i jej bazę materialną. Inwestycje RPO służące upowszechnieniu i promowaniu kultury spowodowały zwiększenie liczby widzów w takich instytucjach jak kina i muzea (wzrost liczby osób odwiedzających kina i muzea o 111 tys. od początku realizacji Programu).

Aktywność gospodarcza

Województwo lubelskie w 2008 r. wytworzyło 50,2 mld zł produktu krajowego brutto, co stanowiło 3,9% PKB w Polsce (10 lokata). Realny wzrost PKB w skali roku był wyższy niż średnio w kraju i wyniósł 6,7%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca PKB wyniósł 23 219 PLN i był o 30,6% niższy od przeciętnej wartości dla kraju. Pomiędzy podregionami województwa występuje duże zróżnicowanie w udziale wytworzonego PKB – największy udział miał podregion lubelski (42,0%), a najmniejszy – bialski (12,0%).

Pomimo dość wysokiego w ostatnich latach tempa rozwoju województw Polski Wschodniej, dystans w stosunku do pozostałych województw kraju w zakresie podstawowych wielkości makroekonomicznych zmniejszył się w niewielkim stopniu lub zwiększył, tak jak w przypadku województwa lubelskiego. W latach 2000 – 2006 dystans regionu lubelskiego w relacji do średniej krajowej w zakresie PKB na 1 mieszkańca zwiększył się z 70,5% do 67,6%. W następnych dwóch latach zmniejszył się do poziomu 69,4%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W 2008 roku dominującą pozycję w strukturze Wartości Dodanej Brutto wytworzonej w kraju zajmowały usługi, stanowiąc 65,3% jej wartości ogółem, w tym udział usług handlu i napraw, hoteli i restauracji, transportu, gospodarki magazynowej i łącznie kształtował się na poziomie 26,9%, pośrednictwa finansowego oraz obsługi nieruchomości i firm – 19,6%, a pozostałej działalności usługowej – 18,89%. W dalszej kolejności uplasował się przemysł z udziałem na poziomie 23,9%. Mniejszą rolę w tworzeniu WDB odegrały pozostałe sektory produkcyjne – budownictwo (7,0%) i rolnictwo (3,7%).

Struktura sektorowa Wartości Dodanej Brutto wytworzonej w województwie lubelskim jest charakterystyczna dla regionów słabo uprzemysłowionych i rozwiniętych gospodarczo. Udział rolnictwa w 2008 roku wyniósł podobnie jak w warmińsko – mazurskim 6,6%, przewyższając o 2,9% średnią dla kraju. Większy był tylko w województwie podlaskim (9,6%). W skali kraju sektor rolnictwa województwa lubelskiego wygenerował 7,1% WDB, plasując je na 4 miejscu, po mazowieckim (20,9%), wielkopolskim (12,9%) i łódzkim (9,4%). Świadczy to o dużym potencjale rolnictwa Lubelszczyzny nie tylko w skali regionu, lecz również kraju.

Jednostki funkcjonujące w sektorze przemysłu wytworzyły 19,6% ogólnej wartości WDB w regionie lubelskim. Udział przemysłu był tutaj niższy od średniej krajowej o 4,3%. Wynika to z faktu małego na tle kraju uprzemysłowienia regionu, jak również niezbyt korzystnej struktury branżowej, z dużym udziałem firm należących do przemysłów niskich i średnio-niskich technologii wytwarzających produkty o niskiej wartości dodanej.

W województwie lubelskim udział sektora budownictwa w generowaniu WDB był porównywalny do przeciętnej dla Polski, wynosząc 7,0%. W skali kraju stanowił on 3,9%,

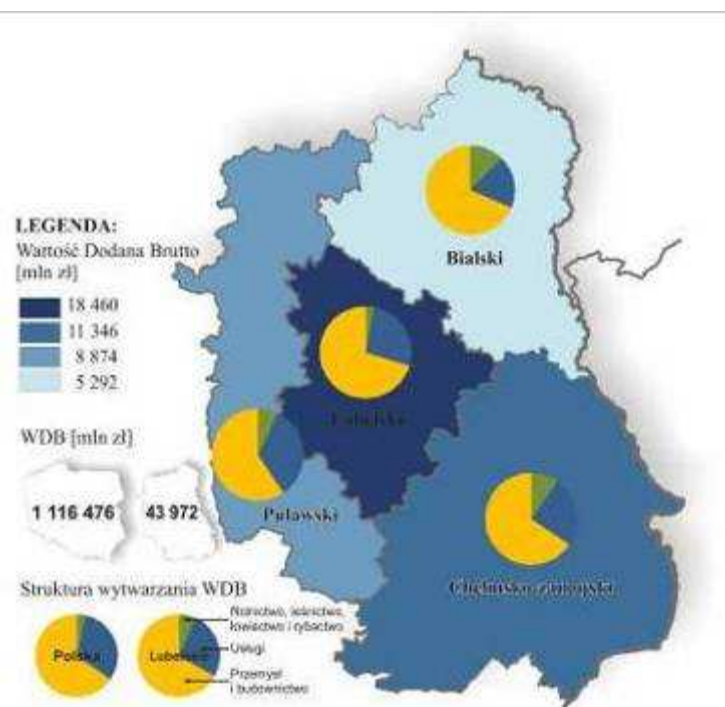
co daje regionowi 10 miejsce. Udział usług rynkowych należących do sektora o niskiej i średnio-niskiej wiedzochłonności, mianowicie handlu i napraw, hoteli i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności w tworzeniu WDB regionu wyniósł w 2008 roku 26,7% i był porównywalny ze średnią krajową. W skali kraju udział Lubelszczyzny w tworzeniu WDB w sektorze usług rynkowych o niskiej i średniej wiedzochłonności wyniósł 3,9%, plasując region na 10 miejscu przed województwami Polski Wschodniej oraz opolskim i lubuskim.

W regionie lubelskim udział wyspecjalizowanych usług wiedzochłonnych w tworzeniu WDB był o 3,6% niższy od krajowego, wynosząc 16,0%. Niższym udziałem charakteryzowały się regiony: świętokrzyski, podkarpacki, podlaski, opolski, lubuski i kujawsko-pomorski. W skali kraju jednostki usług wyspecjalizowanych z województwa lubelskiego wygenerowały 3,2% WDB, co dawało regionowi 10 miejsce, podobnie jak w zakresie usług nisko i średnio wiedzochłonnych.

Wysoki udział w tworzeniu WDB regionu w zakresie pozostałej działalności usługowej charakteryzował województwa o niskim poziomie rozwoju gospodarczego, w tym największy był w lubelskim (24,1%), a znacznie większy od średniej krajowej w warmińsko-mazurskim (23,0%), podlaskim (23,7%) i podkarpackim (22,5%).

Najwyższą Wartością Dodaną Brutto charakteryzował się podregion lubelski (18 460 mln zł) natomiast najniższą podregion bialski (5 292 mln zł).

Struktura Wartości Dodanej Brutto według podregionów w województwie lubelskim w 2008 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W województwie lubelskim dominujący udział we wszystkich sektorach, oprócz rolnictwa, posiada podregion lubelski, w tym w przemyśle 42,1% (40,9% w 2007 roku), w budownictwie 41,7% (39,0% w 2007 roku), usługach handlu, hoteli i restauracji, transportu i łączności 42,4% (43,0% w 2007 roku), pośrednictwie finansowym oraz

obsłudze nieruchomości i firm 51,3% (51,2% w 2007 roku), w pozostałej działalności usługowej 41,7% (41,6% w 2007 roku).

Podregion chełmsko-zamojski wyraźnie specjalizuje się w rolnictwie. Jego udział w tworzeniu WDB tego sektora wyniósł 37,7% (37,8% w 2007 roku). W pozostałych sektorach udziały podregionu zawierały się w przedziale od 21% do 27% z tendencją wzrostową w relacji do poprzedniego roku w usługach i malejącą w przemyśle.

Specjalizacje podregionu puławskiego stanowią przemysł oraz budownictwo. Jego udział w sektorze przemysłu w regionie wyniósł 26,3% (24,6% w 2007 roku), w tym w przetwórstwie przemysłowym 30,0% (27,4% w 2007 roku), a w budownictwie 22,8% (22,3% w 2007 roku). Stosunkowo niski jest jego udział w usługach, stanowiący około 18%.

Najmniejszym udziałem we wszystkich sektorach, poza rolniczym, charakteryzuje się podregion bialski. Jego udział w rolnictwie wyniósł 22,0% (22,0% w 2007 roku), w pozostałych zawierał się w przedziale od 7,1% w przemyśle do 13,4% w usługach, w tym. w zakresie wyspecjalizowanych usług obsługi biznesu wyniósł zaledwie 9,8% (9,5% w 2007 roku).

Struktura tworzenia WDB jest zróżnicowana wewnątrz regionu. Podregion bialski charakteryzuje się najmniej korzystną strukturą, wyróżniającą się największym spośród podregionów udziałem rolnictwa (12,1%), najmniejszym udziałem przemysłu (11,6%) oraz dużym udziałem usług (68,6%), powyżej średniej krajowej. Jest to skutkiem rzadkiej gęstości sieci miast i wynikającej stąd niskiej koncentracji potencjału przemysłowego. Wysoki udział usług wynika z dynamicznego rozwoju usług związanych z obsługą transgraniczną, w tym handlu i transportu.

Najkorzystniejszą strukturę tworzenia WDB zbliżoną do struktury średniej dla kraju, a w udziale usług nawet korzystniejszą, posiada podregion lubelski. Udział rolnictwa wynosi tutaj 3,0%, przemysłu – 19,7%, budownictwa – 7,0%, a usług – 70,4%. Korzystna struktura tworzenia WDB jest wynikiem wysokiej koncentracji potencjału gospodarczego w Lublinie (ok. ¼ ogółu potencjału województwa), w tym zwłaszcza usług wyspecjalizowanych, takich jak obsługa nieruchomości i firm oraz nauka, usługi ochrony zdrowia, usługi kultury.¹

W końcu grudnia 2010 r. w województwie lubelskim wpisanych do rejestru REGON było 164,1 tys. podmiotów gospodarki narodowej, tj. 4,2% podmiotów w kraju (taki sam udział jak w roku poprzednim). W 2010 r. nakłady inwestycyjne w województwie lubelskim wyniosły 2994,5 mln zł, co stanowiło 3,4% nakładów inwestycyjnych w kraju. W skali roku odnotowano, największy w kraju, wzrost nakładów inwestycyjnych – o 38,2% (w Polsce spadek o 5,1%).

W 2010 r. przedsiębiorstwa² o liczbie pracujących powyżej 9 osób, osiągnęły przychody z całokształtu działalności większe o 9,1% niż w 2009 r. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów wzrósł o 2,1 pkt. proc. w stosunku do poprzedniego roku. Zmalał zaś udział przychodów netto ze sprzedaży towarów i materiałów o 2,0 pkt. proc., a finansowych o 0,2 pkt. proc. Udział pozostałych przychodów operacyjnych pozostał na tym samym poziomie. Udział sektora prywatnego w ogólnej kwocie przychodów wyniósł 89,8%, więcej o 1 pkt. proc. Niż przed rokiem. Największy udział w osiągnięciu ogólnego poziomu przychodów, tak jak przed rokiem, miały sekcje należące do przemysłu – 43,6%, handel; naprawa pojazdów samochodowych – 41,3% oraz budownictwo – 6,5%.

¹ *Udział województwa lubelskiego w tworzeniu PKB, Rachunki Regionalne w 2008 roku.* Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Lublin, Styczeń 2011

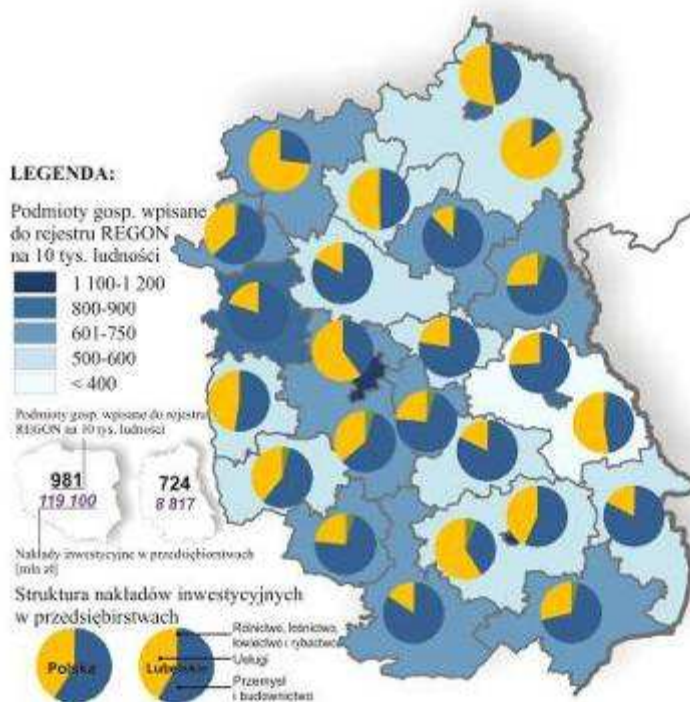
² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe

W porównaniu z 2009 r. odnotowano polepszenie podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych, m.in.:

- spadł wskaźnik poziomu kosztów,
- zwiększył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży,
- zwiększyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto,

Poprawiła się również zdolność przedsiębiorstw do bieżącego regulowania zobowiązań mierzona poziomem wskaźników płynności finansowej.³

Podstawowe dane o przedsiębiorstwach w województwie lubelskim w 2009 r.⁴

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Po spadku w 2009 roku zwiększyła się w 2010 roku produkcja sprzedana przemysłu i wyniosła 21 783,9 mln zł (wobec 19 565,2 mln zł w 2009 i 21 535,4 mln zł w 2008 roku) w tym w przetwórstwie przemysłowym 16 886 mln zł. Najwyższą wartość produkcji sprzedanej stanowiły – produkcja artykułów spożywczych (5 781,7 mln zł), produkcja napojów (1 341,5 mln zł) oraz produkcja mebli (1 113 mln zł) przy czym najwyższy wzrost zanotowano w ramach produkcji wyrobów z metali (wzrost o 64,6%).

W województwie lubelskim systematycznie wzrasta produkcja sprzedana budownictwa. W roku 2010 wyniosła 4 452,3 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 9,6%. W tym samym okresie produkcja budowlano-montażowa wzrosła o 12,6% by osiągnąć w roku 2010 wartość 3 047,3 mln zł. Najwyższą wartość produkcji sprzedanej stanowiły – budowa budynków (1 216,3 mln zł) oraz budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (1 151,3 mln zł), natomiast najwyższy wzrost (o 26,5%) odnotowano w kategorii roboty budowlane specjalistyczne.

W 2010 r. w województwie lubelskim oddano do użytkowania 5,7 tys. mieszkań, co stanowiło 4,2% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju. W skali roku

³ Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie lubelskim w 2010 r. Urząd Statystyczny w Lublinie, Lublin, Kwiecień 2011

⁴ Najnowsze dane dotyczące powiatów dostępne są za rok 2009.

liczba oddanych mieszkań w województwie zmniejszyła się o 6,9% (w kraju o 15,1%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 107,7 m² i była o 1,6 m² większa niż średnia w kraju.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2010 r. kształtowało się na poziomie 2892 zł i wzrosło o 6,5% w skali roku (wobec 3,4% w kraju). Wynagrodzenie w województwie było o 15,7% niższe od średniego w kraju. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wyniosła 1404 zł, a rolników indywidualnych – 947 zł (tj. odpowiednio 85,5% i 99,2% średniej krajowej).

W 2009 r. województwo lubelskie wytworzyło 8,4% krajowej globalnej produkcji rolniczej i 7,6% towarowej produkcji rolniczej. Końcowa produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych wyniosła 2888 zł, wobec 3743 zł w kraju. W 2010 r. w województwie lubelskim powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi obejmowała 882,7 tys. ha (o 3,6% mniej niż przed rokiem), co stanowiło 10,9% powierzchni tych upraw w kraju. w 2010 r. w woj. Lubelskim powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi obejmowała 882,7 tys. ha (o 3,6% mniej niż przed rokiem), co stanowiło 10,9% powierzchni tych upraw w kraju. Szacuje się, że zbiory zbóż podstawowych wyniosły 2416,0 tys. t (9,5% produkcji krajowej – 3 lokata) i były o 12,6% mniejsze w porównaniu z 2009 r. (w kraju spadek o 9,0%). Zbiory rzepaku i rzepiku, przy powierzchni uprawy 34,0 tys. ha (o 13,8% mniejszej niż w 2009 r.), ukształtowały się na poziomie 80,7 tys. t i były mniejsze o 2,5%. (w kraju spadek o 16,8%). Ziemniaki zajmowały 44,1 tys. ha tj. o 6,4% więcej niż w 2009 r. Zbiory ziemniaków wyniosły 824,9 tys. t (9,4% krajowej produkcji – 3 lokata) i były o 5,3% wyższe niż przed rokiem.

Atrakcyjność inwestycyjna województwa lubelskiego

Według raportu „*Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2010*” opracowanego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową województwo lubelskie zajmuje w rankingu atrakcyjności 15 przedostatnie miejsce w Polsce przed województwem podlaskim (w 2009 roku miejsce 16), a więc należy do województw o najniższym poziomie atrakcyjności inwestycyjnej. W opracowaniu wzięto pod uwagę siedem czynników: dostępność transportową, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecznej, poziom rozwoju gospodarczego oraz poziom bezpieczeństwa powszechnego. Jedynie w ostatniej kategorii (bezpieczeństwo powszechne) region lubelski uplasował się w czołówce rankingu (3 lokata). Najniżej oceniono chłonność rynku zbytu, infrastrukturę społeczną (16), dostępność transportową oraz zasoby i koszty pracy (15).

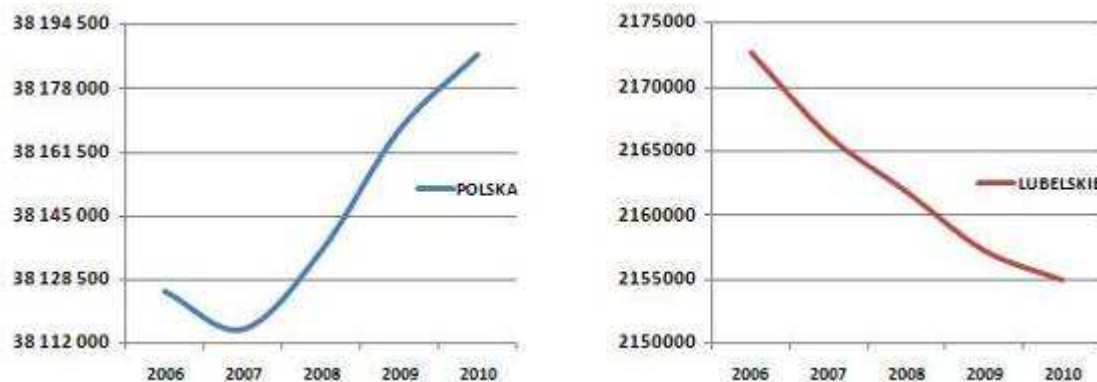
Procesy demograficzne

Województwo lubelskie jest jednym z większych pod względem powierzchni regionów w kraju (3 lokata). Obszar 25,1 tys. km² zamieszkuje blisko 2,2 mln osób, tj. 5,7% ogółu ludności Polski (8 lokata). Zalicza się do najślabiej zaludnionych i zurbanizowanych województw. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 86 osób na 1 km² (12 lokata w kraju), przy średniej dla kraju 122 osoby na 1 km². W miastach mieszka 46,5% ludności (w kraju 61,0%) co plasuje województwo na 14 miejscu.

W województwie lubelskim pogłębiła się obserwowana w latach poprzednich tendencja spadkowa ludności (według stanu w końcu września). Liczba ludności

województwa w okresie I-III kwartał 2010 r. była o 5,6 tys. mniejsza w porównaniu z analogicznym okresem 2009 r. Spadek liczby ludności zanotowano mimo dodatniego przyrostu naturalnego na 1000 ludności (0,2). Wpływ na liczbę ludności województwa miały migracje ludności; ogólne saldo migracji na pobyt stały wyniosło minus 2,3 na 1000 ludności i było najniższe w kraju.

Zmiany liczby ludności (stan na IV 2010).

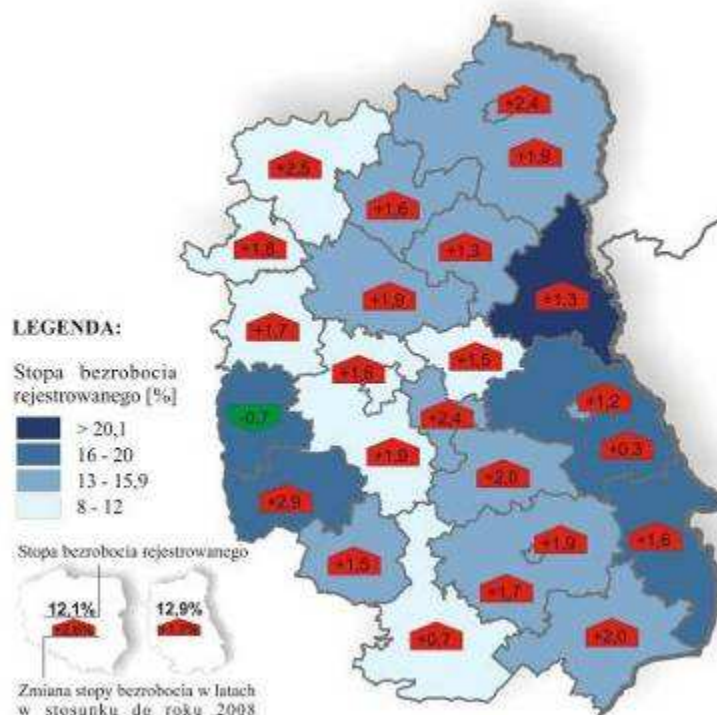
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Rynek pracy

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2010 r. w województwie lubelskim wyniosła 1147 tys. i była o 3,3% większa niż przed rokiem. Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,6% (wzrost o 0,3 pkt. proc. w odniesieniu do IV kwartału 2009 r.), przy średniej dla kraju na poziomie 55,8%. Liczba osób pracujących wyniosła 1037 tys., tj. zwiększyła się o 4,4% w porównaniu z IV kwartałem 2009 r. W większym stopniu wzrosła liczba pracujących kobiet (o 5,0%) niż mężczyzn (o 3,9%). W strukturze sektorowej największy wzrost odnotowano w rolnictwie (o 6,5%), a następnie w usługach (o 4,4%) oraz przemyśle i budownictwie (o 1,4%). Zwiększył się udział pracujących w rolnictwie (o 0,6 pkt. proc.), natomiast zmniejszył w przemyśle i budownictwie (o 0,7 pkt. proc.) oraz w usługach (o 0,1 pkt. proc.).

Po odnotowanym w 2009 r. wzroście, w 2010 r. w województwie lubelskim nastąpił spadek bezrobocia. W IV kwartale 2010 r. liczba osób bezrobotnych ukształtowała się na poziomie 110 tys. osób i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 5,2%. Spadła zarówno liczba bezrobotnych mężczyzn (o 8,1%) jak i kobiet (o 3,6%). Osoby w wieku poniżej 25 lat stanowiły 26,4% wszystkich bezrobotnych (wobec 24,1% w kraju) i w odniesieniu do ub. roku ich liczba zmalała o 1,2 pkt. proc. (wobec spadku w kraju o 2,5 pkt. proc.).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie lubelskim w 2009 r.⁵

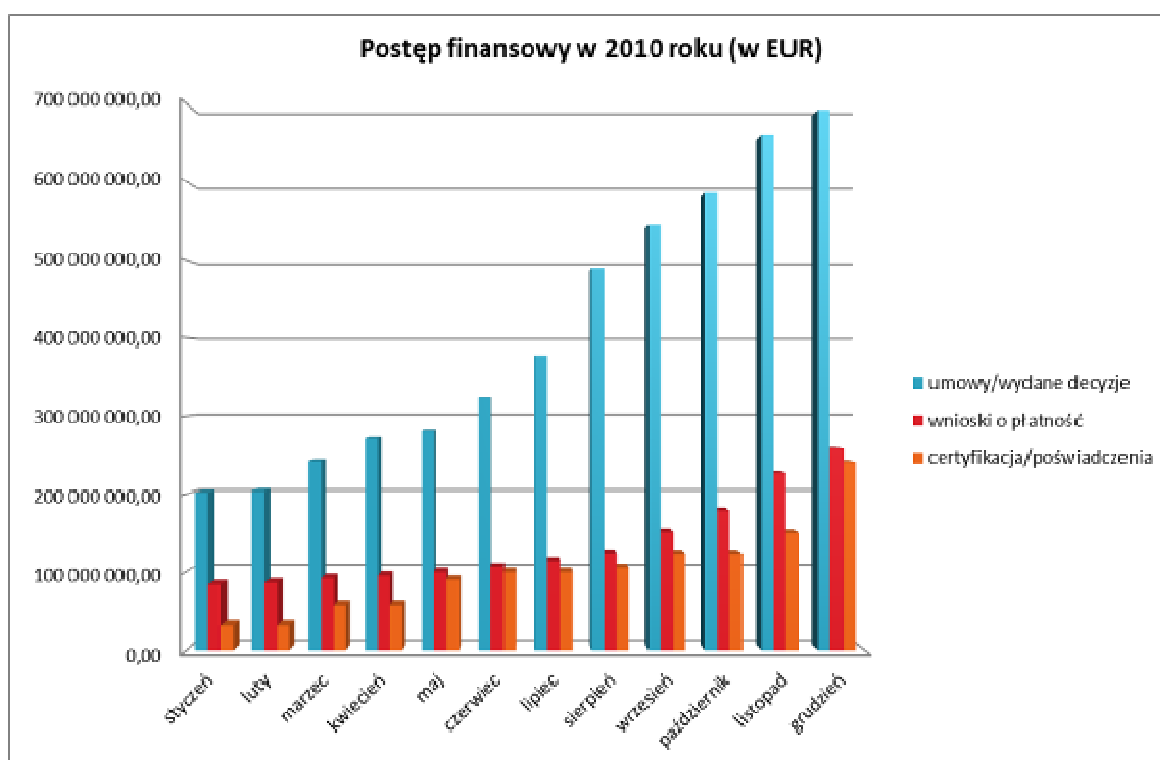
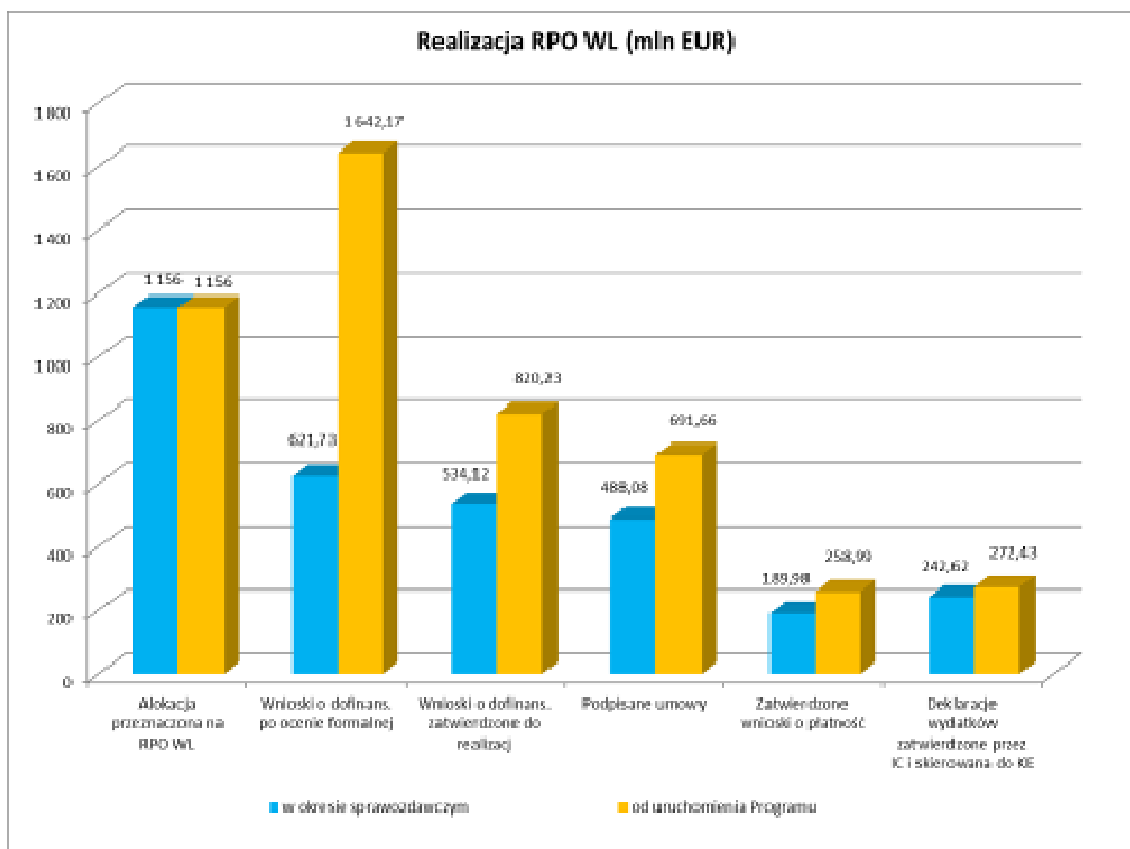
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

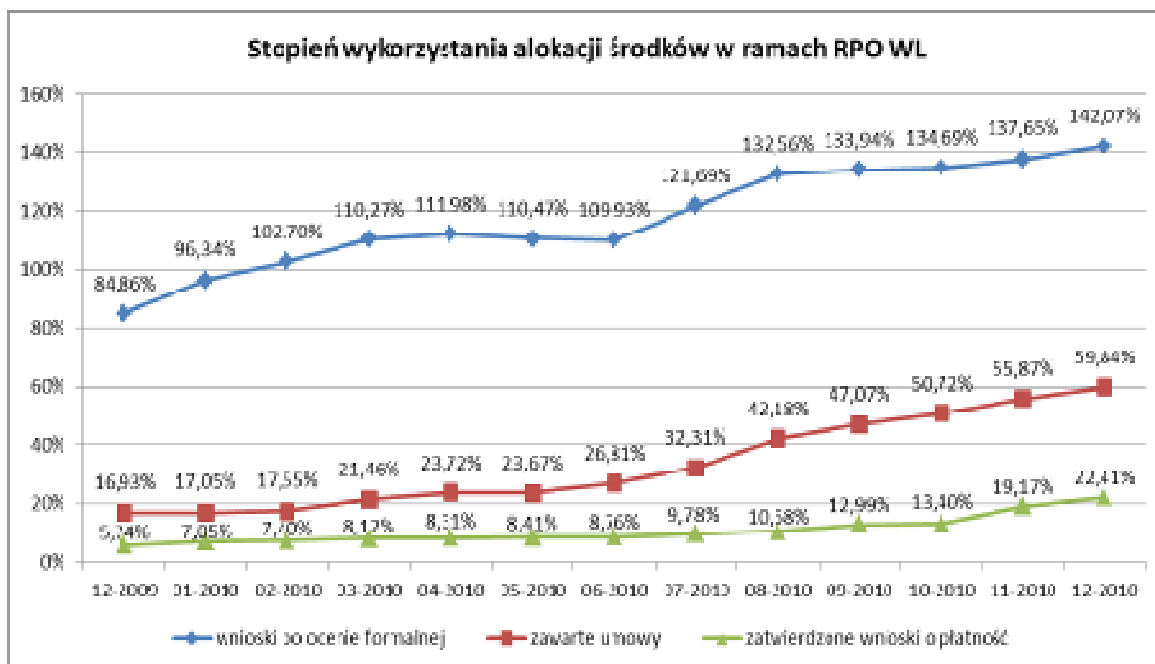
Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w województwie lubelskim zmniejszyła się w skali roku – w IV kwartale 2010 r. na 1000 pracujących przypadało 956 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (983 przed rokiem). Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2010 r. wynosiło 171,7 tys. osób i było wyższe o 3,0% w porównaniu z 2009 r. (największy wzrost spośród wszystkich województw), wobec wzrostu 1,0% średnio w kraju.⁶

W 2010 r. dzięki podejmowanym działaniom widoczne są duże przyrosty liczby i wartości projektów realizowanych na poszczególnych etapach wdrażania Programu tj. złożone przez Beneficjentów wnioski o dofinansowanie, podpisywane umowy, rozliczenia płatności i certyfikacji wydatków do KE. Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku w ramach RPO WL zostały złożone 2 902 wnioski o dofinansowanie poprawne formalnie, na łączną kwotę dofinansowania wynoszącą 1 642 173 148,89 EUR (6 511 216 535,33 PLN). Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził do realizacji 1 688 wniosków na kwotę 820 227 597,77 EUR (3 252 202 425,14 PLN), przy czym podpisano umowy/wydano decyzje o dofinansowaniu w przypadku 1 567 projektów na łączną wartość odpowiadającą środkom UE w wysokości 691 655 598,58 EUR (2 742 414 448,37 PLN), co stanowi 59,84% alokacji RPO WL. Od uruchomienia Programu Beneficjenci złożyli wnioski o płatność, w których wykazali poniesienie wydatków ogółem na kwotę 439 099 423,83 EUR (1 741 029 215,48 PLN) z czego 258 985 149,68 EUR (1 026 876 118,47 PLN) to dofinansowanie ze środków UE. IZ RPO poświadczyła i wykazała w deklaracjach skierowanych do KE za pośrednictwem IC wydatki do refundacji na kwotę 272 432 272,37 EUR (1 080 193 959,95 PLN).

⁵ Najnowsze dane dotyczące powiatów dostępne są za rok 2009.

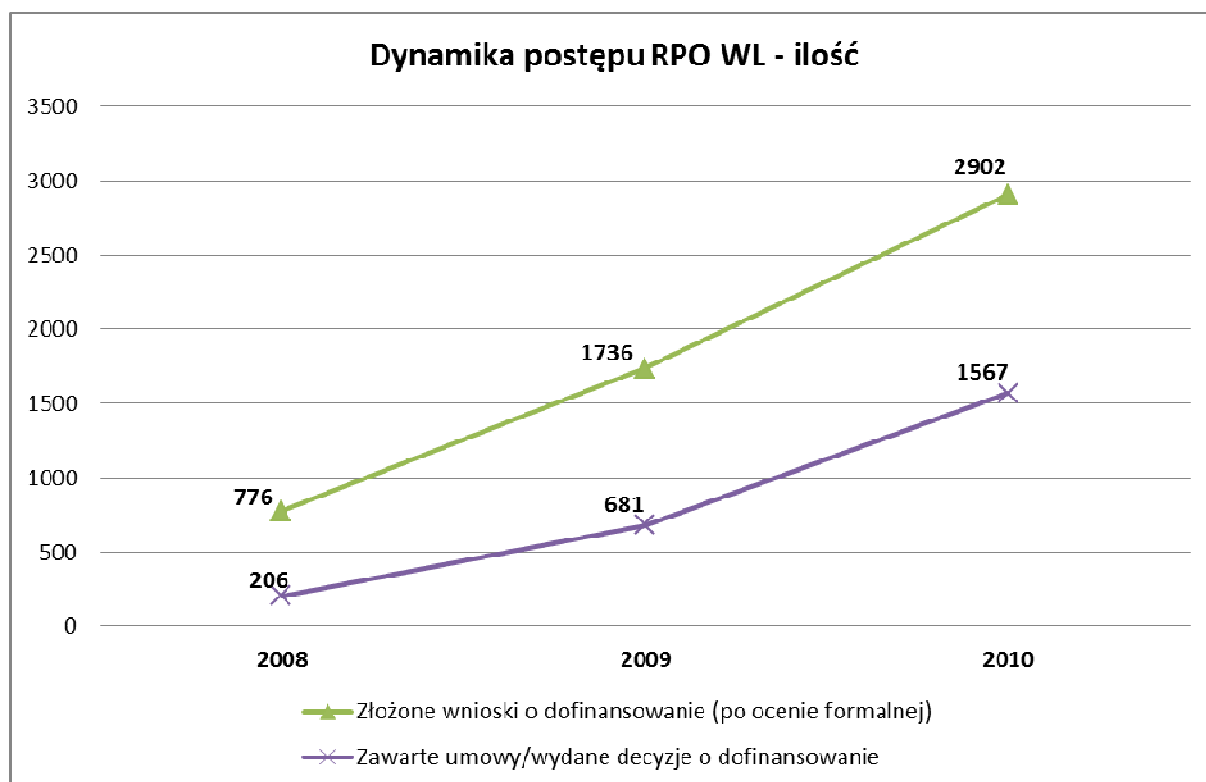
⁶ *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw.*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, Kwiecień 2011

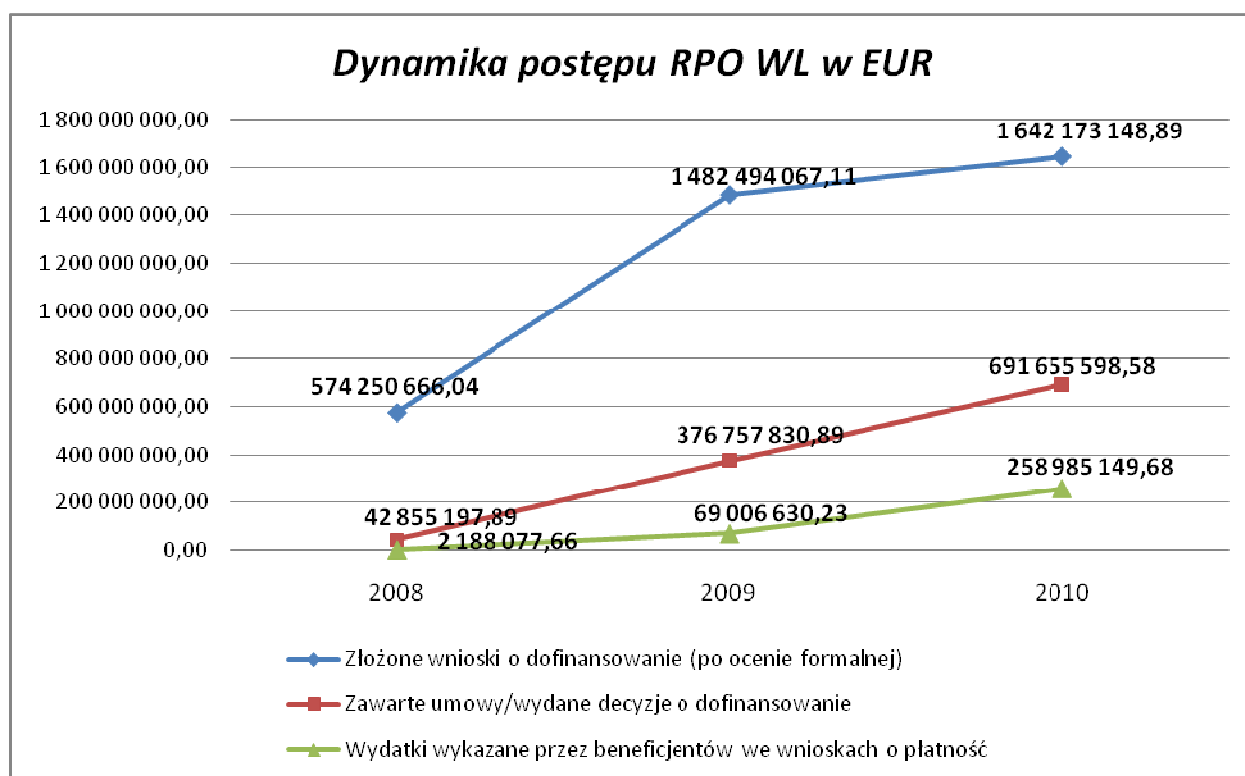

Prezentowane dane w zakresie postępu finansowego pokazują tendencję wzrostową z zauważalnym dynamicznym wzrostem w IV kwartale 2010 r. Do czynników powodujących taką tendencję należy zaliczyć fakt, iż realizacja projektów wybranych do dofinansowania na początku wdrażania Programu dobiega końca i pojawiają się coraz większe jej rezultaty. Ponadto innym czynnikiem powodującym przyspieszenie realizacji Programu były wzmożone działania związane z perspektywą uzyskania dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania polegające m.in. na promowaniu najefektywniejszych Beneficjentów wyłonionych w ramach ogłoszonych przez IZ RPO 2 edycji konkursu „**EUROLIDER LUBELSKIEGO**”. Do grona uczestników konkursu zaliczono m.in. szpitale, szkoły, uczelnie, organizacje pozarządowe oraz samorządy. Warunkiem udziału było przyspieszenie realizacji projektów o **10%** lub **100 tys. zł** i wydanie w krótszym czasie więcej środków niż zakładał harmonogram złożony przez każdego uczestnika konkursu. Podobne działania zostały podjęte przez IP II, która wraz z Polską Fundacją Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland” oraz Stowarzyszeniem „Innowacyjne Lubelskie” przeprowadziła w okresie 15 sierpnia – 1 października 2010 r. konkurs „**Innowacyjny Przedsiębiorca Województwa Lubelskiego**”. Celem konkursu było zaprezentowanie oraz nagrodzenie firm, korzystających z funduszy unijnych w ramach RPO WL, które ideą innowacyjności i konkurencyjności podnoszą poziom życia gospodarczego regionu Lubelszczyzny z uwzględnieniem jego walorów naturalnych i kulturowych. W ramach konkursu nagradzani byli Beneficjenci w 5 kategoriach: **Innowacyjna firma** (premiowano przedsiębiorstwa wykazujące się największą liczbą wprowadzonych innowacji, największą skalą innowacyjności i konkurencyjności oraz wprowadzeniem technologii ICT), **Dynamicznie rozwijająca się firma** (adresowane do przedsiębiorstw wykazujących się największym wzrostem zatrudnienia, największą skalą innowacyjności i najlepszą strategią firmy), **Lider funduszu RPO WL** (premiowano Beneficjenta, który podpisał największą liczbę umów biorąc pod uwagę działania I Osi Priorytetowej i działanie 2.4 schemat A II Osi Priorytetowej RPO WL), **Najlepszy start** (premiowano nowo powstałe mikroprzedsiębiorstwa, które wykazały się największą skalą konkurencyjności,

wprowadziły nowe lub ulepszone produkty/usługi i których założone wskaźniki finansowe są możliwe do osiągnięcia i utrzymania w okresie trwałości projektu), **Najlepszy produkt turystyczny** (premiowano firmy, które różnicując ofertę turystyczną w regionie, realizują cele Planu Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim oraz rozwiązują definiowane potrzeby turystyczne w regionie).

Konkursy

W okresie sprawozdawczym ogłoszono 16 naborów wniosków o dofinansowanie, przeznaczając na realizację projektów kwotę 138 241 946,73 EUR (548 129 318,79 PLN), co stanowi 11,96% dostępnych środków w Programie. W ramach ogłoszonych konkursów Beneficjenci złożyli 1216 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania wynoszącą 340 544 238,81 EUR (1 350 257 906,90 PLN), co stanowi 246,34% środków przeznaczonych na ww. konkursy. Świadczy to o bardzo dużym zainteresowaniu Beneficjentów w pozyskiwaniu wsparcia środkami z UE.

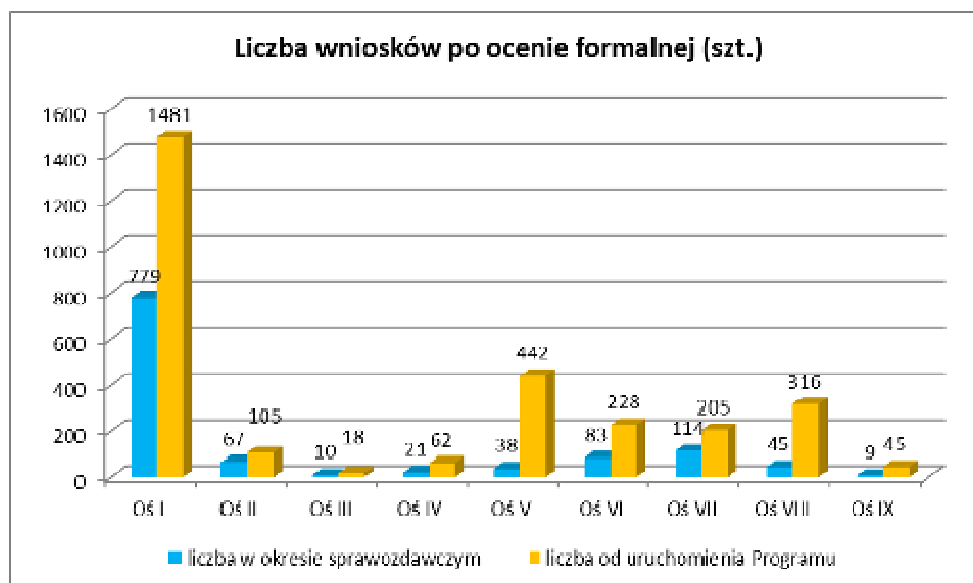
Od uruchomienia Programu ogłoszono 70 konkursów, w których na realizację projektów przeznaczono 804 320 529,39 EUR (3 189 130 899,03 PLN) dofinansowania z EFRR, co stanowi 69,59% alokacji środków RPO WL. W ramach wszystkich naborów złożono 4 903 wnioski, w których beneficjenci wnioskowali o dofinansowanie w wysokości 2 043 769 461,83 EUR (8 103 545 916,17 PLN), co stanowi 254,10% środków, jaką do tej pory przeznaczono na konkursy oraz 176,82% alokacji w ramach RPO WL.

Wnioski o dofinansowanie poprawne formalnie

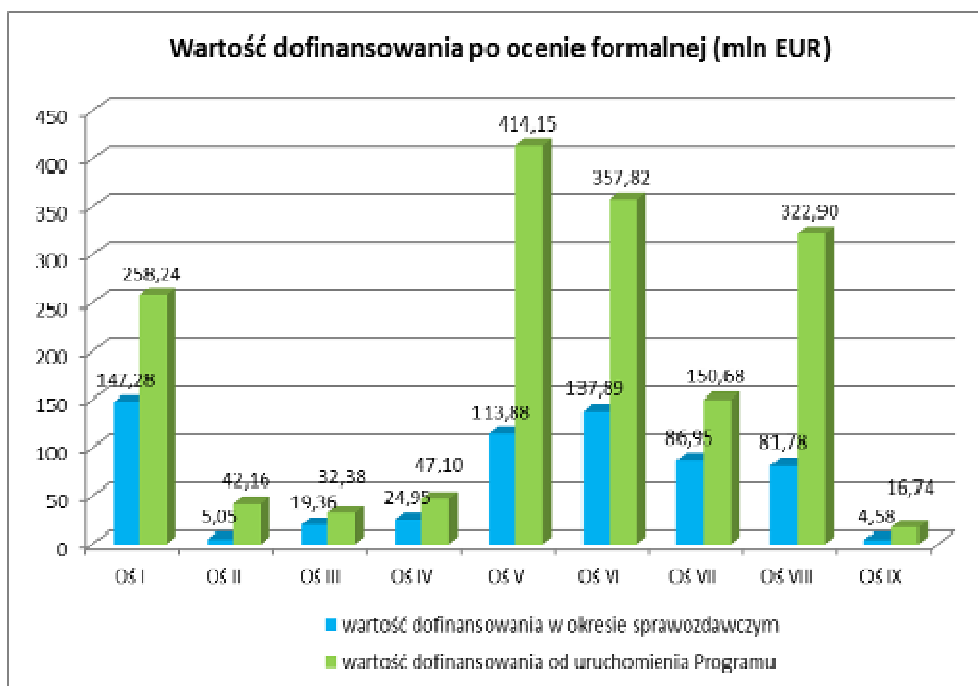
W okresie sprawozdawczym Beneficjenci złożyli 1166 wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie (dane dotyczą również konkursów ogłoszonych w poprzednim okresie, których ocena prowadzona była w 2010 r.) na łączną wartość dofinansowania 621 729 570,09 EUR (2 465 157 745,42 PLN). Najwięcej wniosków złożono w ramach Osi

Priorytetowej I *Przedsiębiorczość i innowacje* – 779, co stanowi 66,81% ogólnej liczby wniosków w okresie sprawozdawczym.

Narastająco od uruchomienia Programu, pozytywnie pod względem formalnym oceniono 2 902 wnioski o dofinansowanie o wartości wydatków ogółem 2 524 965 570,11 EUR (10 011 488 485,47 PLN), przy dofinansowaniu wynoszącym 1 642 173 148,89 EUR (6 511 216 535,33 PLN). Najwięcej wniosków złożono w ramach Osi Priorytetowej I – 1481, co stanowi 55,03% ogólnej liczby wniosków.

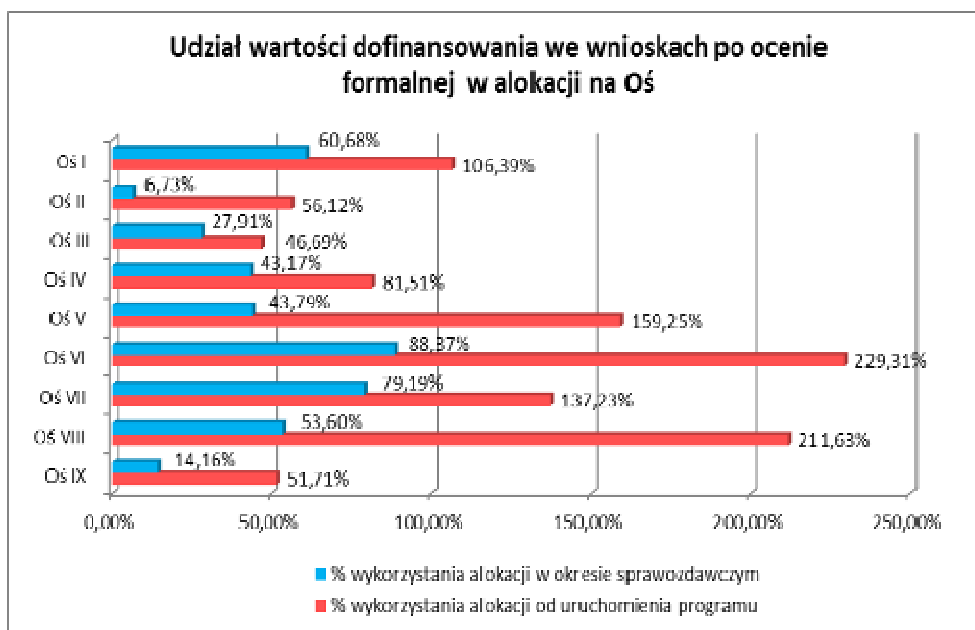
Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie poprawnych formalnie w poszczególnych osiach nie jest równomierna. Najwięcej wniosków złożono w I Osi Priorytetowej z uwagi na fakt, iż od uruchomienia Programu w ramach tej Osi przeprowadzono najwięcej konkursów (17). Ponadto Beneficjentami tej osi są głównie mikro i małe przedsiębiorstwa, realizujące nieduże projekty. Przyczyną najmniejszej ilości wniosków złożonych w III Osi - *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* jest wejście w życie *Rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych* dopiero w dniu 16 lipca 2010 r., co wstrzymywało ogłaszanie konkursów w ramach tej Osi.

Najwyższa wartość dofinansowania przypada na V Oś Priorytetową – *Transport* pomimo, iż w I Osi Priorytetowej zostało złożonych o 1039 więcej projektów. Związane jest to z największą kwotą alokacji przewidzianą na V Oś, jak również z dużym zainteresowaniem Beneficjentów pozyskaniem środków i potrzebami regionu w zakresie infrastruktury transportowej. Ponadto w ramach tej Osi występują głównie projekty o dużej wartości, przy jednoczesnej największej liczbie projektów kluczowych (28 z 40 wszystkich projektów kluczowych).

W okresie sprawozdawczym wnioski o najwyższej łącznej wartości dofinansowania 147 277 627,45 EUR (583 955 792,83 PLN) wpłynęły od Beneficjentów Osi Priorytetowej I, co stanowi 23,69% ogólnej wartości wszystkich poprawnych wniosków w tym okresie oraz w Osi Priorytetowej VI *Środowisko i czysta energia* – 137 891 725,84 EUR (546 740 692,94 PLN), co stanowi 22,18% ogólnej wartości wszystkich poprawnych wniosków.

Od momentu uruchomienia Programu wnioski o najwyższej łącznej wartości dofinansowania 414 151 308,01 EUR (1 642 109 936,26 PLN) wpłynęły od Beneficjentów Osi Priorytetowej V - *Transport*, stanowią one 25,22% ogólnej wartości wszystkich poprawnych wniosków oraz w Osi Priorytetowej VI *Środowisko i czysta energia* – 357 819 223,00 EUR (1 418 753 219,18 PLN), stanowiących 21,79% ogólnej wartości wszystkich poprawnych wniosków.

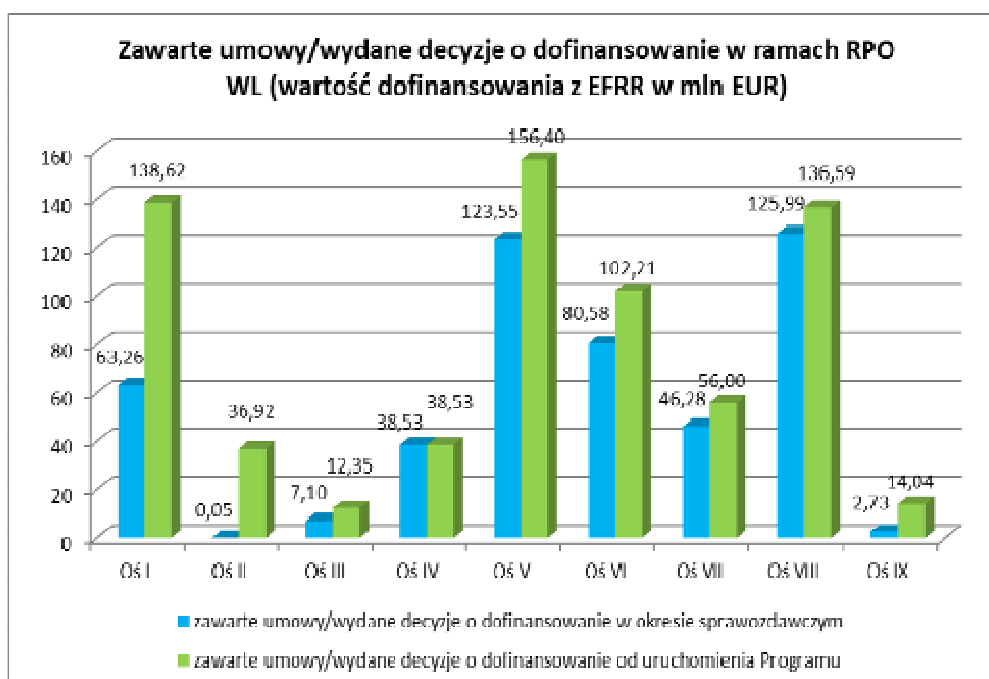
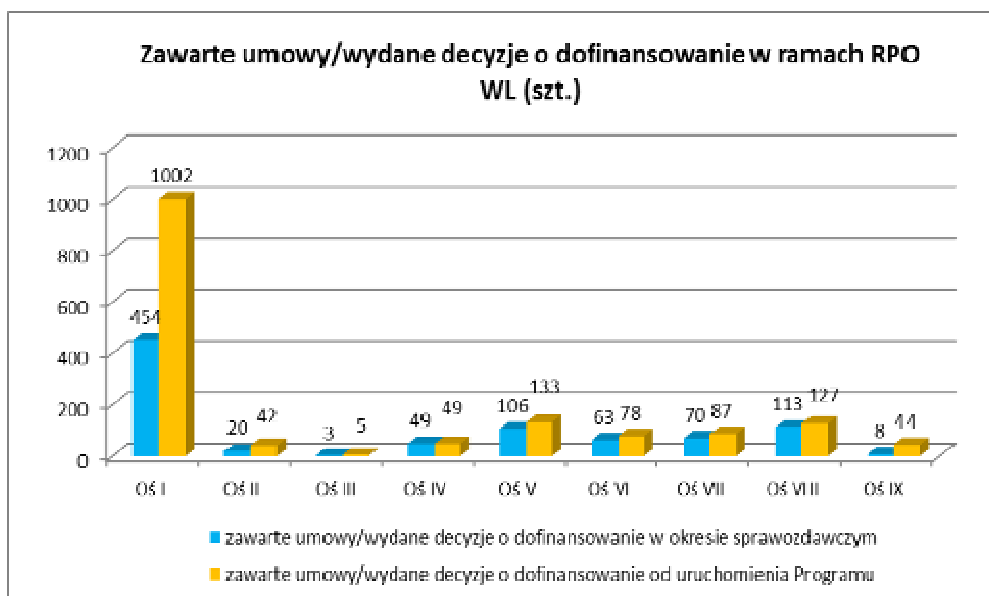

Analizując powyższe dane można stwierdzić, iż fundusze w ramach Programu są zbyt małe w stosunku do zapotrzebowania Beneficjentów na dodatkowe środki inwestycyjne w województwie lubelskim. Wartość dofinansowania projektów znacząco przewyższa dostępność środków przewidzianych na poszczególne Osi Priorytetowe (np. 229,31% w VI Osi). Potwierdza to przedstawioną w Programie tezę, iż nakłady inwestycyjne w województwie lubelskim są najniższe w kraju i wymagają znacznych, dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Umowy

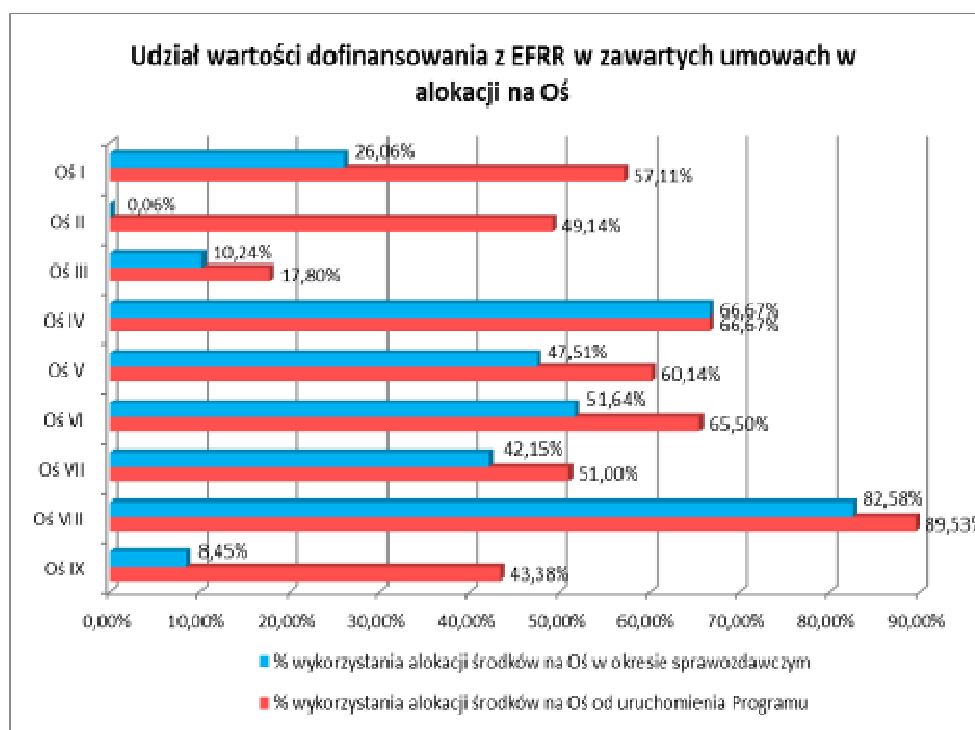
W okresie sprawozdawczym podpisano 878 umów i wydano 8 decyzji o dofinansowaniu na łączną wartość wsparcia z EFRR 488 075 063,86 EUR (1 935 217 628,20 PLN), co stanowi 42,23% alokacji RPO WL. Realizacja RPO WL wykazana na podstawie zakontraktowanych środków w ramach I – IX Osi Priorytetowych wzrosła w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego z 17,61% do 59,84%.

Narastająco od uruchomienia Programu podpisano łącznie 1523 umowy i wydano 44 decyzje o dofinansowanie na łączną kwotę wsparcia z EFRR wynoszącym 691 655 598,58 EUR (2 742 414 448,37 PLN).

Rozpatrując stan wdrażania RPO WL według poszczególnych Osi Priorytetowych, znaczący udział w podpisanych umowach o dofinansowanie projektów posiada I Oś Priorytetowa - *Przedsiębiorczość i innowacje*. Zarówno pod względem ilości (1 002, co stanowi 63,94% ogólnej liczby podpisanych umów), jak i wartości dofinansowania z EFRR (138 619 478,59 EUR/549 626 232,60 PLN, co stanowi 20,02% ogólnej kwoty). Wynika to z dużego zainteresowania Beneficjentów oraz wysokiej alokacji przeznaczonej na tą Oś

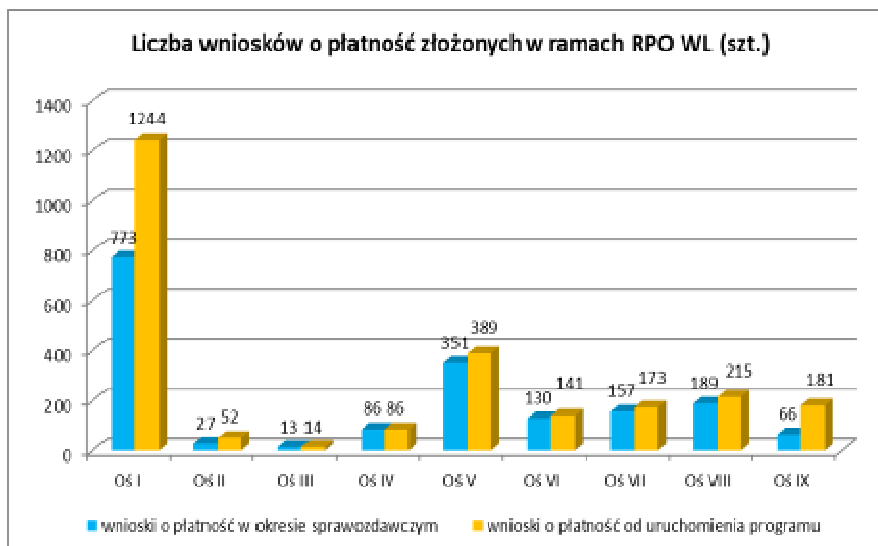
(21% alokacji RPO WL). Należy jednak zauważyć, że w ramach tej Osi dominują małe projekty, a średnia wartość dofinansowania z UE wynosi jedynie ok. 138 342,79 EUR (548 529,17 PLN). Najmniej umów zostało natomiast podpisanych w ramach Osi Priorytetowej III *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* - jedynie 5 umów na wartość dofinansowania z EFRR wynoszącą 12 347 723,14 EUR (48 958 722,26 PLN), co stanowi odpowiednio 0,32% i 1,79% ogólnych wielkości. Wynika to z faktu, iż w Działaniu 3.2. *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, w/w rozporządzenie wykonawcze - Rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych* weszło w życie dopiero 16 lipca 2010 r. i w ogłoszonym konkursie we wrześniu 2010 r. na koniec okresu sprawozdawczego trwała jeszcze ocena formalna. Natomiast w ramach Działania 3.1. *Tworzenie terenów inwestycyjnych* drugi konkurs rozstrzygnięty został we wrześniu 2010 roku i umowy są w trakcie przygotowywania.

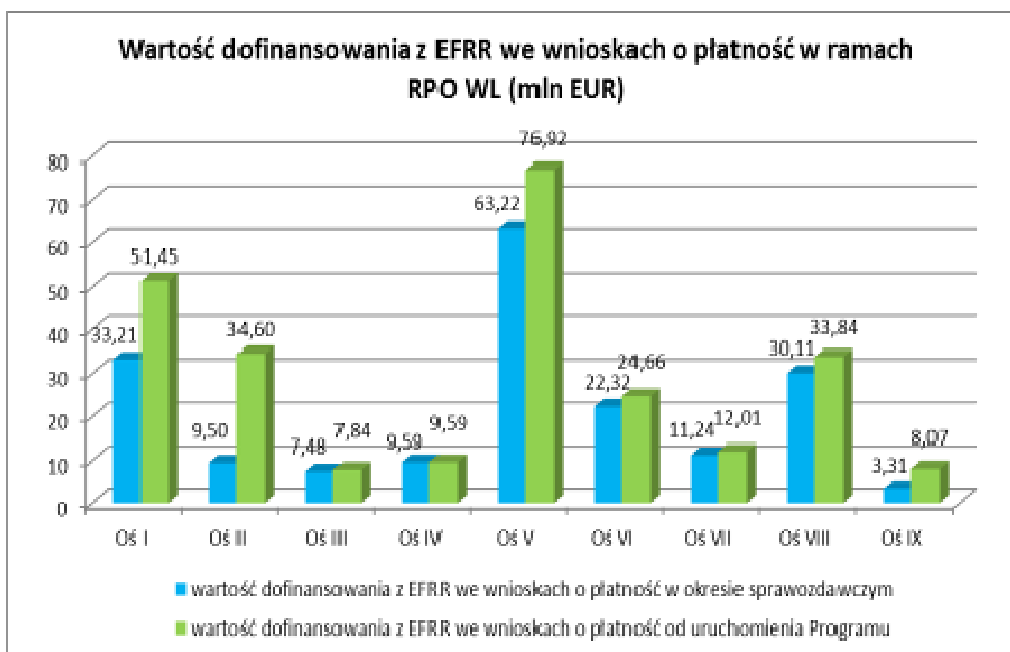
Prezentowane dane pozwalają zauważyć wyrównaną, w okresie sprawozdawczym, tendencję wykorzystania alokacji środków dostępnych w ramach poszczególnych Osi. Do czynników generujących taki stan należy zaliczyć kontraktację (podpisywanie umów z konkursów przeprowadzonych w poprzednich latach), jak również działania związane z możliwością uzyskania dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania. Odmienna sytuacja występuje jedynie w II Osi – *Infrastruktura ekonomiczna*, będącej wynikiem specyficznego rozłożenia alokacji, gdzie główne wartości przypadają dla Działania 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw* (34 675 637,00 EUR – 137 488 900,71 PLN), przy czym umowy podpisano w 2009 r. Na pozostałe Działania w ramach tej Osi przypada znacznie mniej środków, w konsekwencji podpisane w okresie sprawozdawczym umowy nie wpływają w znaczący sposób na procentowe wykorzystanie alokacji w w/w Osi.

Wnioski o płatność

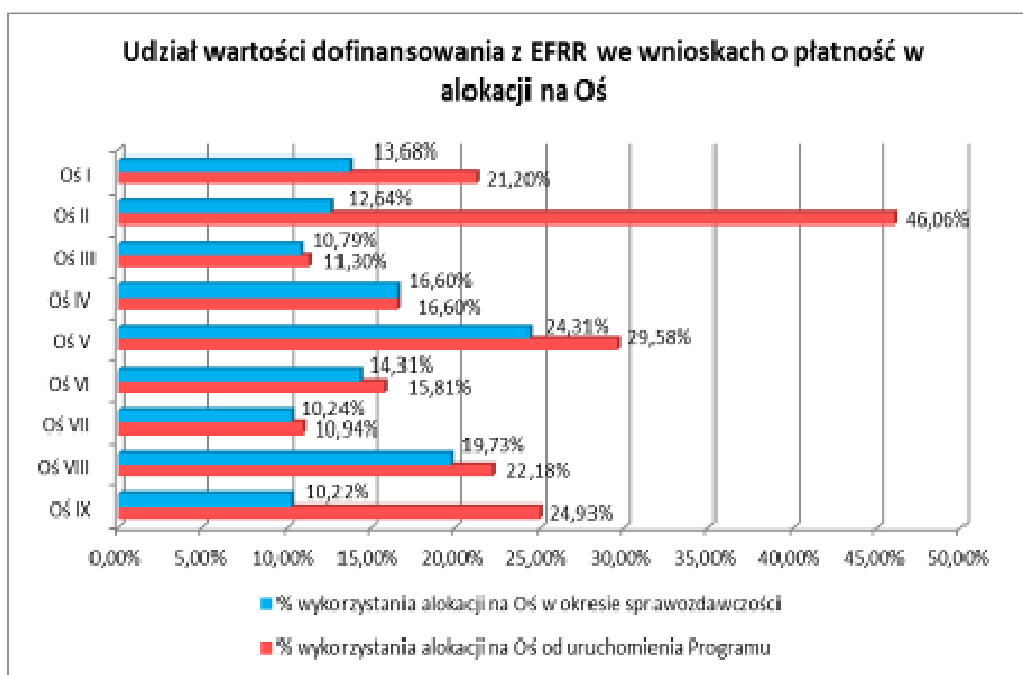
W okresie sprawozdawczym Beneficjenci złożyli 1792 wniosków o płatność. Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych odpowiadających dofinansowaniu z UE objęta złożonymi wnioskami wyniosła 189 978 519,45 EUR (753 264 829,60 PLN), co stanowi 16,44% alokacji na Program.

Od początku uruchomienia Programu złożono 2495 wniosków o płatność wykazujących wydatki w łącznej wysokości przy dofinansowaniu z UE wynoszącym 258 985 149,68 EUR (1 026 876 118,47 PLN). Dotychczas najwięcej wydatków we wnioskach o płatność wykazali Beneficjenci Osi Priorytetowej V *Transport* – 76 916 370,84 EUR (304 973 410,39 PLN), stanowiących 6,65% alokacji na Program i 29,58 w ramach Osi oraz w Osi Priorytetowej I *Przedsiębiorczość i innowacje* – 51 453 356,77 EUR (204 012 559,59 PLN), stanowiących 4,45% alokacji na Program i 21,20% przewidzianej w danej Osi. Natomiast najniższe wydatki w zweryfikowanych wnioskach o płatność odnotowano w Osi Priorytetowej III *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* – 7 837 479,89 EUR (31 075 607,76 PLN) wyczerpujących zaledwie 0,68% alokacji na Program i 11,30% przewidzianej w danej Osi. Należy zauważyć, że sytuacja ta wynika z faktu, iż przeprowadzony w okresie sprawozdawczym nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 3.1. *Tworzenie terenów inwestycyjnych* został rozstrzygnięty dopiero we wrześniu 2010 roku, a projekty znajdują się we wczesnej fazie realizacji.

Podobnie jak we wnioskach po ocenie formalnej pomimo największej liczby wniosków o płatności składanych w I Osi Priorytetowej, najwyższa wartość dofinansowania przypada na V Oś Priorytetową – *Transport*. Przyczyny takiej sytuacji zostały już wcześniej przedstawione.

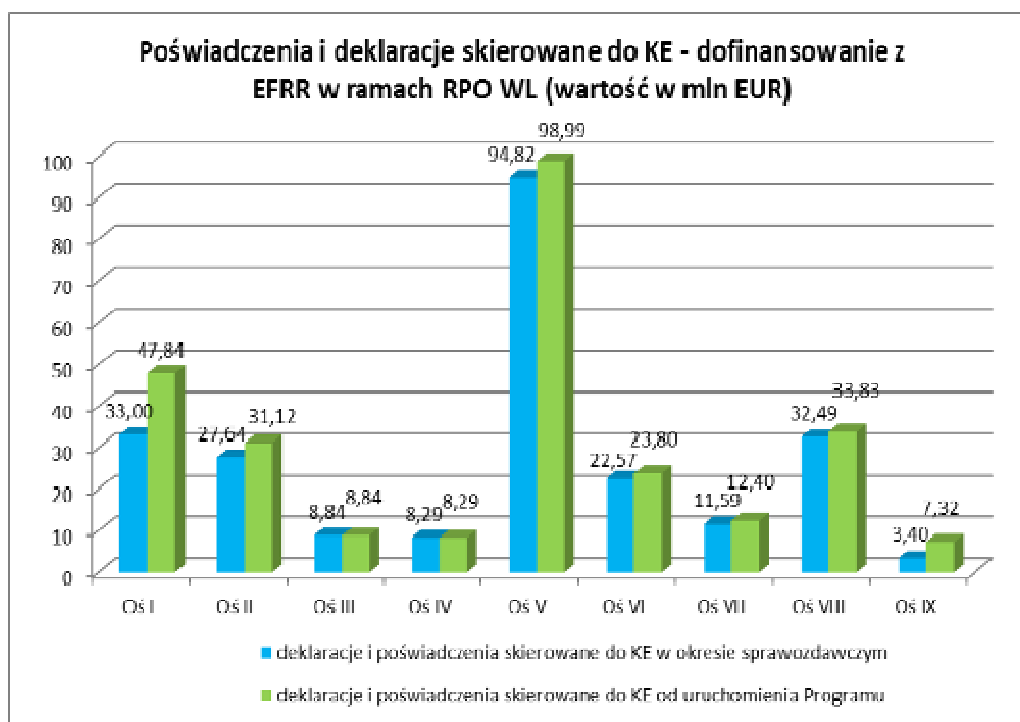

Duży udział wykorzystania alokacji w II Osi wynika z faktu, iż w wyniku podpisania umów z funduszami pożyczkowymi i poręczeniowymi zostały złożone jednorazowo wnioski na całą umowę. W przypadku pozostałych Osi wnioski składane są sukcesywnie w miarę postępów w realizacji inwestycji.

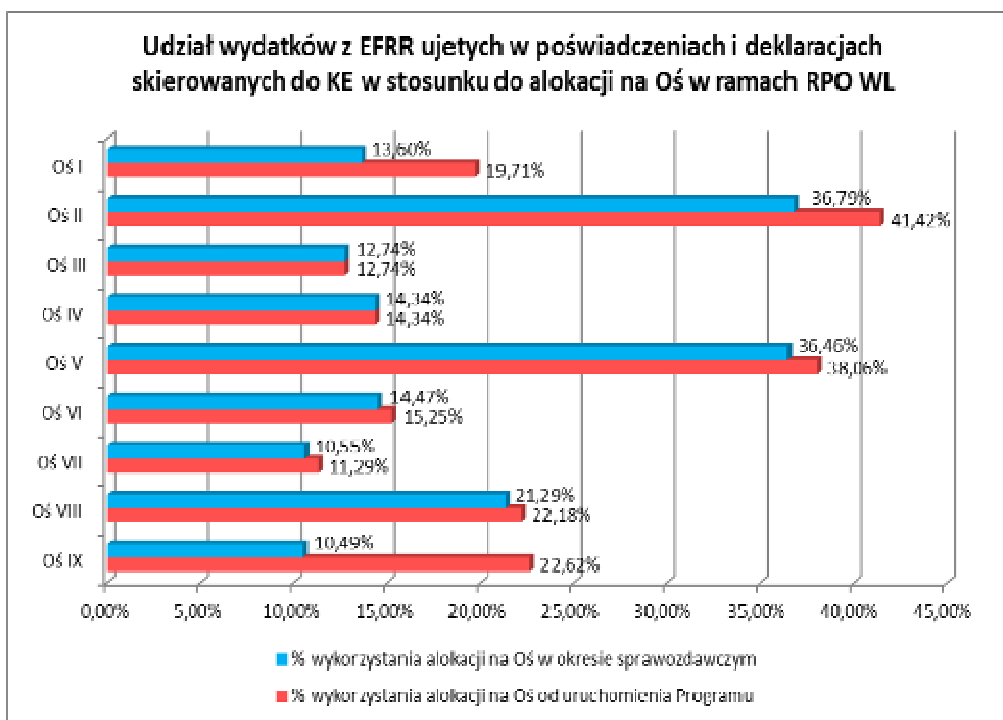
Poświadczenia i certyfikacja

W okresie sprawozdawczym IZ RPO poświadczyła i skierowała do KE za pośrednictwem IC wnioski o refundację środków w wysokości 242 621 295,12 EUR (961 993 435,13 PLN) , co stanowi 20,99% alokacji środków z EFRR w ramach RPO WL.

Od początku uruchomienia Programu IZ RPO poświadczyła i skierowała do KE płatności na kwotę 272 432 272,37 EUR (1 080 193 959,95 PLN), co stanowi 23,57% alokacji z EFRR na Program.

Na V Oś – *Transport* przeznaczono najwięcej środków w ramach Programu. Konkursy w ramach tej Osi przeprowadzone były najwcześniej tj. już na początku 2008 r. Ponadto są to duże inwestycje, z których wiele zostało już zrealizowanych. Dlatego też wartość wydatków poświadczonych do KE w ramach tej Osi tak bardzo przewyższa certyfikację w pozostałych Osiach.

Procentowe wykorzystanie alokacji przypadającej na daną Oś w największym stopniu występuje w II i V Osi. Przyczyny takiej sytuacji zostały opisane powyżej.

Realizacja założonych w Programie i Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WL wydatków, jakie mają być zrealizowane w kolejnych latach zgodnie z zasadą n+3/n+2 nie jest zagrożona. Zgodnie ze zmianami jakie zostały wprowadzone Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 539/2010 z dnia 16 lipca 2010 r. zmieniającego Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczenia niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego obecnie zasada n+3 nie ma zastosowania do roku 2007, natomiast zwiększone zostały odpowiednio kwoty do osiągnięcia za lata kolejne. W myśl zasady n+3 za 2008 r., do końca roku 2011 Instytucja Zarządzająca RPO WL powinna zawnieć do KE o refundację kwoty odpowiadającej 16,68% alokacji na cały okres programowania, co po pomniejszeniu o 9% wypłaconej przez KE zaliczki, daje 7,68%. Na dzień 31-12-2010 r. RPO WL spełniło już zasadę n+3 za 2008 r. Według zasady n+3 za 2009 r., do końca 2012 r. należy zawnieć do KE o refundację wydatków odpowiadających kwocie $33,69\% - 9\% = 24,69\%$ alokacji na cały okres programowania, co dla RPO WL wynosi 285 414 183,25 EUR. IZ RPO WL przesłała do KE za pośrednictwem IC do końca okresu sprawozdawczego wnioski o refundację na łączną kwotę 272 432 272,37 EUR, co stanowi 95,45% kwoty jaka powinna zostać refundowana do końca 2012 r. aby spełnić zasadę n+3 za 2009 r.

Projekty indywidualne

Zaktualizowana w roku 2010 ostateczna lista IWIPK zawierała 40 projektów o ogólnej wartości 421 823 455,00 EUR (1 672,53 mln PLN) i kwocie dofinansowania 250 441 361,92 EUR (993 mln PLN), co stanowi 21,94 % alokacji na Program.

Kumulatywnie od początku realizacji Programu podpisano 17 preumów, 9 zobowiązań do prawidłowego przygotowania projektu oraz w 6 przypadkach odstąpiono od podpisania preumowy z uwagi na gotowość Beneficjenta do złożenia wniosku o dofinansowanie.

W 2010 roku IZ RPO podpisała sześć aneksów do preumów dotyczących następujących projektów indywidualnych:

1. *Przebudowa ulicy Lubelskiej od ulicy Szpitalnej do ulicy Podwalnej waz z przebudową Ronda Jana Pawła II oraz od ulicy Przechodniej do ulicy Hrubieszowskiej w Chełmie* – podpisany aneks dotyczył przedłużenia o 1 miesiąc terminu złożenia wniosku o dofinansowanie; zmiana terminu złożenia wniosku o dofinansowanie wynikała z późnego otrzymania przez Beneficjenta zaktualizowanych kosztorysów inwestorskich określających wartość robót budowlanych, co wymusiło korektę analizy kosztorysu oraz analizy ekonomicznej studium wykonalności.
2. *Modernizacja linii kolejowej Nr 30 Łuków – Lublin Północny na odcinku Lubartów – Lublin Północny* – podpisano dwa aneksy; pierwszy dotyczył zmiany zakresu rzeczowego projektu spowodowanego przyjętą koncepcją modernizacji infrastruktury kolejowej, ujętą w opracowanym studium wykonalności, natomiast w przypadku drugiego aneksu zmiana dotyczyła przesunięcia o 1 miesiąc terminu złożenia wniosku o dofinansowanie, czego potrzeba wynikała z opóźnień w opracowaniu studium wykonalności.
3. *Modernizacja linii Nr 63 Dorohusk – Zawadówka Naftobaza (SZ) na odcinku Granica Państwa Dorohusk - Wólka Okopska w km 0.100 – 4.000* – podpisany aneks dotyczył zmiany zakresu rzeczowego i terminu (o 2 miesiące) złożenia wniosku o dofinansowanie. Powyższe spowodowane było opóźnieniami w opracowaniu studium wykonalności oraz procedurze Oceny Oddziaływania na Środowisko (OOS).
4. *Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)* – podpisano dwa aneksy do preumowy. Potrzeba sporządzenia pierwszego aneksu wynikała z faktu przedłużającego się postępowania dotyczącego wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach projektu, natomiast w przypadku drugiego aneksu beneficjent argumentował prośbę o podpisanie aneksu nieprzedstawieniem przez ekspertów Jaspers oceny projektu, ich uwag związanych z budową terminala, a ponadto niezakończonym programem emisji obligacji; ostatecznie aneksy przesunęły termin złożenia wniosku o dofinansowanie o 10 miesięcy w stosunku do pierwotnie planowanego.
5. *Rozbudowa drogi powiatowej Nr 2101L* – podpisany aneks dotyczył przedłużenia terminu złożenia wniosku o dofinansowanie o 3 miesiące; zmiana terminu złożenia wniosku o dofinansowanie wynikała z konieczności przeprowadzenia czasochłonnych procedur administracyjnych związanych z uzyskaniem stosownych decyzji, tj. zezwolenia na realizację inwestycji drogowej oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji.
6. *Przebudowa drogi gminnej Nr 106115L i 106116L* – podpisany aneks dotyczył przedłużenia terminu złożenia wniosku o dofinansowanie o 2 miesiące; konieczność aneksowania preumowy wynikała z opóźnień prac geodezyjnych związanych z niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi oraz złożonego procesu dotyczącego pozyskiwania gruntów.

Ponadto w roku 2010 zmianie uległy również zobowiązania przyjęte dla dwóch projektów własnych samorządu województwa w zakresie zmiany terminu złożenia

wniosków o dofinansowanie: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 835 Lublin – Wysokie – Biłgoraj – Sieniawa – Przeworsk – Kańczuga – Dynów – Grabownica Starzeńska na odcinku od km 72+800 do km 85+972,43 o długości 13,17423 Frampol – Biłgoraj” (przesunięcie terminu o 1 miesiąc z powodu przedłużającej się procedury uzyskania zezwolenia na realizację inwestycji drogowej) oraz „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 814 Radzyń Podl. – Suchowola – Żminne na odcinku od km 0+140 do km 6+600” (przesunięcie terminu o 3 miesiące ze względu na przedłużającą się procedurę uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, co z kolei spowodowało opóźnienie w uzyskaniu decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, studium wykonalności i w rezultacie możliwości przeprowadzenia procedur przetargowych oraz złożenia wniosku o dofinansowanie, a także rzeczowego rozpoczęcia realizacji inwestycji).

W okresie sprawozdawczym podpisano 15 umów o dofinansowanie z Beneficjentami projektów kluczowych na łączną kwotę 101 818 411,10 EUR (403,71 mln PLN) oraz w sumie wypłacono Beneficjentom projektów kluczowych kwotę w wysokości 30 587 641,87 EUR (121 280 000 PLN).

W drugiej połowie roku 2010 zintensyfikowano też prace nad wprowadzeniem do listy IWIPK projektów mających na celu usuwanie skutków powodzi z 2010 r. W tym celu we wrześniu Komitet Monitorujący RPO WL zatwierdził zmiany w kryteriach strategicznych, co zostało przedstawione powyżej. Ostatecznie w grudniu 2010 r. IZ RPO przedstawiła Ministrowi Rozwoju Regionalnego trzy projekty, które otrzymają dofinansowanie z EFRR w ramach RPO WL. Są to:

1. „Odbudowa gminnego stadionu sportowego w Szczekarkowie”, VIII Oś Priorytetowa *Infrastruktura Społeczna*, Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*, maksymalna wartość dofinansowania w ramach RPO WL wynosić może 192 938,21 EUR (765 000,00 PLN), co stanowi 85% kosztów kwalifikowalnych projektu.
2. „Udrożnienie systemu komunikacyjnego na terenie gminy Wilków poprzez budowę infrastruktury mostowej” V Oś Priorytetowa *Transport*, Działanie 5.2 *Lokalny układ transportowy*, maksymalna wartość dofinansowania w ramach RPO WL wynosić może 1 554 224,46 EUR (6 162 500,00 PLN), co stanowi 85% kosztów kwalifikowalnych projektu.
3. „Udrożnienie systemu komunikacyjnego na terenie gminy Wilków poprzez budowę infrastruktury drogowej” V Oś Priorytetowa *Transport*, Działanie 5.2 *Lokalny układ transportowy*, maksymalna wartość dofinansowania w ramach RPO WL wynosić może 3 103 947,04 EUR (12 307 150,00 PLN), co stanowi 85% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Wskazać należy, iż wszystkie projekty kluczowe przed złożeniem wniosku o dofinansowanie podlegają systemowi monitoringu, który opiera się na informacjach przedstawianych przez beneficjentów w sprawozdaniach miesięcznych dotyczących przygotowania projektu kluczowego. Na tej podstawie oceniane są postępy w przygotowaniu projektów kluczowych. W przypadku zaistniałych opóźnień Zarząd Województwa, pełniący obowiązki IZ RPO, może podjąć konkretne działania wobec projektów, które wykazują opóźnienia. Katalog tych działań został rozszerzony wraz ze zmianą *Wytycznych w zakresie zasad tworzenia Indyktywego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL 2007 – 2013 oraz systemu oceny i zatwierdzania*

projektów kluczowych do dofinansowania, która miała miejsce w grudniu 2010 roku. Uwzględnia on następujące działania:

- a) przedłużenie wykonywania umowy/zobowiązania (na odpowiednio uzasadniony wniosek beneficjenta) lub
- b) wypowiedzenie umowy z beneficjentem na skutek niedotrzymania przez beneficjenta zobowiązania zawartego w preumowie / zobowiązaniu oraz wykreślenie projektu z IWIPK lub przeniesienia go na listę rezerwową.
- c) obniżenie maksymalnego poziomu dofinansowania projektu określonego w uchwale ZWL w sprawie przyjęcia/aktualizacji IWPK. W tym przypadku IZ RPO występuje do beneficjenta z wnioskiem o wyrażenie zgody na obniżenie maksymalnej kwoty dofinansowania z zastrzeżeniem rygoru rozwiązania preumowy. Jeżeli beneficjent w wyznaczonym terminie nie wyrazi zgody na obniżenie dofinansowania, umowa ulega rozwiązaniu, a projekt podlega wykreśleniu z IWIPK.

Ponadto w ramach działań monitoringowych, w przypadku wydłużania się opóźnień beneficjenci proszeni są o szczegółowe wyjaśnienia, które przedstawiane są w formie pisemnej.

W celu przyspieszenia realizacji projektów kluczowych oraz uniknięcia kolejnych opóźnień, IZ RPO podjęła decyzję na początku roku 2011 o upublicznieniu informacji dotyczących opóźnień w przygotowaniu projektów kluczowych. Było to podyktowane potrzebą zmobilizowania beneficjentów i wręcz „wymuszenia” intensywnych działań z ich strony.

Dodatkowo beneficjenci projektów kluczowych korzystali z usług doradczych w ramach *project pipeline* (m.in. projekt pn. „Budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej), a dwa projekty („Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)” oraz „Budowa Centrum Spotkania Kultur”) zostały objęte wsparciem ekspertów JASPERS.

Należy dodać, że rok 2010 i pierwszy kwartał 2011 r. to okres, podczas którego można zauważyć przyspieszenie realizacji projektów kluczowych. Według danych na koniec kwietnia 2011 r. beneficjenci projektów kluczowych złożyli 26 wniosków o dofinansowanie (kwota dofinansowania ze środków UE – 144 769 230,77 EUR 574,01 mln PLN) oraz podpisano 23 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 131 134 930,64 EUR (519,95 mln PLN).

Terytorialny rozkład udzielonego wsparcia

Biorąc pod uwagę dotychczasowy poziom kontraktacji (podpisane umowy) w Programie wynoszący 691 655 598,58 EUR (2 742 414 448,37 PLN) dofinansowania z EFRR, 60,18% środków tj. 416 229 440,95 EUR (1 650 349 733,37 PLN) przeznaczonych zostanie na wsparcie projektów realizowanych na obszarach miejskich. Natomiast inwestycje umiejscowione na obszarach wiejskich otrzymają wsparcie z EFR w ramach RPO WL w wysokości 275 426 157,63 EUR (1 092 064 715,00 PLN). Dzięki wsparciu 1067 projektów środkami wspólnotowymi wydatki wszystkich inwestycji na obszarach miejskich wyniosą 716 735 343,65 EUR (2 841 855 637,58 PLN), zaś na obszarach wiejskich w ramach 500 zawartych umowach wydatki ogółem wyniosą 459 277 689,71 EUR (1 821 036 039,69 PLN).

Poniższa tabela przedstawia liczbę projektów realizowanych w poszczególnych powiatach województwa lubelskiego.

L.p.	Powiat	Osie Priorytetowe RPO WL										Ogółem RPO WL*	% udział projektów w powiecie do całości
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX			
1	Powiat bialski	56	3	0	2	12	9	5	9	0	96	5,67%	
2	Powiat biłgorajski	23	1	0	6	12	13	4	4	0	63	3,72%	
3	Powiat chełmski	19	0	0	2	10	4	2	5	0	42	2,48%	
4	Powiat hrubieszowski	13	2	0	2	1	3	1	3	0	25	1,48%	
5	Powiat janowski	14	1	0	3	4	3	3	2	0	30	1,77%	
6	Powiat krasnostawski	16	1	0	3	9	3	2	6	0	40	2,36%	
7	Powiat kraśnicki	23	0	0	4	5	3	4	7	0	46	2,72%	
8	Powiat lubartowski	46	4	0	5	12	4	4	2	0	77	4,55%	
9	Powiat lubelski	68	7	0	5	10	11	4	10	0	115	6,79%	
10	Powiat łęczyński	11	2	0	3	6	3	4	0	0	29	1,71%	
11	Powiat łukowski	43	1	0	2	9	3	0	3	0	61	3,60%	
12	Powiat m. Biała Podlaska	17	1	1	2	2	0	1	5	0	29	1,71%	
13	Powiat m. Chełm	34	0	0	3	3	0	4	3	0	47	2,78%	
14	Powiat m. Lublin	362	17	2	6	5	1	14	20	44	471	27,82%	
15	Powiat m. Zamość	28	1	0	4	5	0	5	7	0	50	2,95%	
16	Powiat opolski	21	1	1	5	4	2	6	1	0	41	2,42%	
17	Powiat parczewski	17	2	0	3	5	2	2	3	0	34	2,01%	
18	Powiat puławski	49	3	1	7	10	2	9	6	0	87	5,14%	
19	Powiat radzyński	9	0	0	3	5	3	3	3	0	26	1,54%	
20	Powiat rycki	29	0	0	3	7	3	2	1	0	45	2,66%	
21	Powiat świdnicki	48	1	0	3	3	2	1	3	0	61	3,60%	
22	Powiat tomaszowski	36	3	0	2	10	9	3	8	0	71	4,19%	
23	Powiat włodawski	17	2	0	3	6	5	6	8	0	47	2,78%	
24	Powiat zamojski	32	2	0	3	4	4	7	8	0	60	3,54%	
Ogółem		1031	55	5	84	159	92	96	127	44	1693	100,00%	

* Liczba projektów ogółem w powiatach (1693) nie pokrywa się z liczbą zawartych umów (1567) prezentowaną w sprawozdaniu, ponieważ w powyższej tabeli uwzględnione zostały projekty partnerskie, które realizowane są na obszarze kilku powiatów.

Działalność gospodarcza skupia się wokół największego ośrodka miejskiego woj. Lubelskiego tj. Lublina. Liczba projektów realizowana w powiecie (lubelskim, m. Lublin i świdnickim) stanowi łącznie 38,21 % wszystkich podpisanych umów. Widoczne jest jednak zainteresowanie z innych mniejszych ośrodków. Realizacja projektów w powiecie: biłgorajskim, lubartowskim, łukowskim czy tomaszowskim przewyższa liczbę projektów ze znacznie większych ośrodków jakimi są powiaty: zamojski czy chełmski. Biorąc pod uwagę natomiast rozkład projektów w poszczególnych osiach należy zauważyć, iż największa liczba podpisanych umów od początku Programu (60,9 %) przypada na I Oś Priorytetową. Związane jest to z tym, iż beneficjentami tego Priorytetu są głównie przedsiębiorstwa mikro i małe, realizujące stosunkowo nieduże projekty (średnie dofinansowanie projektu z EFRR to 138,34 tys. EUR – 548,52 tys. PLN). W pozostałych osiach II-VIII kwota ta wynosi 1 034,55 tys. EUR (4 101,97 tys. PLN).

Obszary wsparcia w podpisanych umowach o dofinansowanie projektów

Obszar/nazwa kategorii	kod kategorii	Założenia w Programie	Liczba podpisanych umów	Wartość ogółem projektów (w EUR)	Dofinansowanie (w EUR)	Dofinansowanie z EFRR (w EUR)	Stopień realizacji (w%)
1	2	3	4	5	6	7	8
BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY, INNOWACJE, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	1-9	292 431 201	981	355 321 846	188 645 443	165 590 464	56,63%
Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych	2	15 026 109	0	0	0	0	0,00%
Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MSP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itd.)	3	5 201 346	1	28 707,69	12 302,65	10 457,25	0,20%
Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych)	4	2 889 636	15	1 713 042,98	958 842,57	815 016,18	28,20%
Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	5	53 747 237	110	48 520 610,98	39 129 573,90	36 972 014,66	68,79%
Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw)	6	2 311 709	2	2 084 307,69	932 001,26	792 201,07	34,27%

Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)	7	40 454 909	410	144 390 503,57	70 469 734,54	59 899 274,19	148,06%
Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	8	144 481 818	425	144 308 994,84	66 888 807,48	56 855 486,14	39,35%
Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	9	28 318 437	18	14 275 677,89	10 254 180,48	10 246 014,67	36,18%
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	10-15	67 033 638	60	56 795 426	46 756 547	46 756 547	69,75%
Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)	10	18 782 636	33	31 097 856,29	25 194 717,28	25 194 717,28	134,14%
Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.)	11	17 643 974	19	20 501 735,40	17 154 170,36	17 154 170,36	97,22%
Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)	13	21 938 119	8	5 195 834,07	4 407 659,06	4 407 659,06	20,09%
Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie	15	8 668 909	0	0	0	0	0,00%
TRANSPORT	16-32	262 523 466	142	263 147 098	164 853 110	164 853 110	62,80%
Kolej	16	36 480 828	0	0	0	0	0,00%
Tabor kolejowy	18	4 438 482	1	9 109 394,70	3 989 911,73	3 989 911,73	89,89%
Drogi krajowe	22	6 935 127	0	0	0	0	0,00%
Drogi regionalne/lokalne	23	147 835 855	123	216 064 686,80	134 629 377,41	134 629 377,41	91,07%
Ścieżki rowerowe	24	19 216 082	10	14 800 622,57	9 207 065,62	9 207 065,62	47,91%
Transport miejski	25	20 805 382	8	23 172 393,51	17 026 755,20	17 026 755,20	81,84%
Transport multimodalny	26	1 155 855	0	0	0	0	0,00%
Inteligentne systemy transportu	28	1 155 855	0	0	0	0	0,00%
Porty lotnicze	29	24 500 000	0	0	0	0	0,00%
ENERGIA	33-43	47 282 530	10	18 115 279	14 586 650	14 488 883	30,64%
Energia odnawialna: wiatrowa	39	6 646 164	0	0	0	0	0,00%
Energia odnawialna: słoneczna	40	7 802 018	8	15 810 347,88	13 252 644,92	13 252 644,92	169,86%
Energia odnawialna: biomasa	41	13 581 291	1	802 615,38	682 223,08	682 223,08	5,02%
Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe	42	7 802 018	0	0	0	0	0,00%

Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią	43	11 451 039	1	1 502 315,78	651 781,91	554 014,62	4,84%
OCHRONA ŚRODOWISKA I ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM	44-54	138 702 545	69	133 097 222	88 271 696	88 271 696	63,64%
Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi	44	34 675 637	6	26 783 020,90	17 601 305,47	17 601 305,47	50,76%
Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną	45	27 740 509	16	40 535 029,91	26 117 093,98	26 117 093,98	94,15%
Oczyszczanie ścieków	46	47 852 378	21	51 612 821,48	32 761 501,50	32 761 501,50	68,46%
Zintegrowany system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń	48	6 935 127	0	0	0	0	0,00%
Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	50	6 935 127	0	0	0	0	0,00%
Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000)	51	4 161 076	5	501 966,12	358 869,75	358 869,75	8,62%
Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym)	53	6 935 127	2	732 200,02	622 370,01	622 370,01	8,97%
Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom	54	3 467 564	19	12 932 183,49	10 810 554,94	10 810 554,94	311,76%
TURYSTYKA	55-57	65 305 782	93	77 131 328	36 724 189	33 409 391	51,16%
Promowanie walorów przyrodniczych	55	29 474 291	0	0	0	0	0,00%
Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego	56	4 912 382	1	877 929,75	614 550,82	614 550,82	12,51%
Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych	57	30 919 109	92	76 253 398,20	36 109 637,95	32 794 840,40	106,07%
KULTURA	58-60	59 382 027	37	48 883 698	31 738 062	31 493 479	53,04%
Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego	58	22 105 718	21	26 039 800,55	17 723 597,77	17 723 597,77	80,18%
Rozwój infrastruktury kulturalnej	59	4 912 382	7	17 618 545,48	9 925 173,33	9 680 590,60	197,07%
Inne wsparcie dla poprawy usług kulturalnych	60	32 363 927	9	5 225 351,75	4 089 291,00	4 089 291,00	12,64%
ODNOWA OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH	61	27 740 509	1	3 960 788	2 959 531	2 959 531	10,67%
Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich	61	27 740 509	1	3 960 788,39	2 959 531,30	2 959 531,30	10,67%
INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ	75-79	157 309 651	116	200 965 685	128 363 979	128 363 979	81,60%
Infrastruktura systemu oświaty	75	54 419 192	39	77 948 319,91	56 858 252,99	56 858 252,99	104,48%

Infrastruktura ochrony zdrowia	76	40 700 664	58	46 180 833,22	35 198 497,20	35 198 497,20	86,48%
Infrastruktura mieszkalnictwa	78	23 117 091	0	0	0	0	0,00%
Pozostała infrastruktura społeczna	79	39 072 704	19	76 836 531,42	36 307 228,85	36 307 228,85	92,92%
DZIAŁANIA NA RZECZ REFORM DOT. ZATRUDNIENIA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO	80	1 155 855	14	2 079 511	1 430 638	1 430 638	123,77%
Promowanie partnerstw, paktów i inicjatyw poprzez tworzenie sieci współpracy odnośnych podmiotów	80	1 155 855	14	2 079 511,24	1 430 638,23	1 430 638,23	123,77%
WZMOCNIENIE KRAJOWYCH, REGIONALNYCH I LOKALNYCH ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH	81	4 623 418	0	0	0	0	0,00%
Rozwiązania na rzecz podniesienia jakości opracowania, monitorowania, ewaluacji polityk i programów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, wzmocnienie zdolności w zakresie realizacji polityk i programów	81	4 623 418	0	0	0	0	0,00%
POMOC TECHNICZNA	85-86	32 363 927	44	16 515 153	14 037 880	14 037 880	43,38%
Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola	85	27 509 338	30	13 887 381,59	11 804 274,23	11 804 274,23	42,91%
Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja	86	4 854 589	14	2 627 771,90	2 233 606,10	2 233 606,10	46,01%
OGÓŁEM		1 155 854 549	1 567	1 176 013 033	718 367 725	691 655 599	59,84%

Rozkład projektów wg rodzajów Beneficjentów

Rodzaj Beneficjenta	Liczba zawartych umów		Wartość ogółem projektów (w EUR)	Dofinansowanie (w EUR)	w tym dofinansowanie z EFRR	
	szt.	udział %			EUR	udział %
Jednostki samorządu terytorialnego	440	28,08%	656 513 800,01	426 769 441,45	426 524 858,72	61,67%
Państwowe jednostki organizacyjne	5	0,32%	501 966,12	358 869,75	358 869,75	0,05%
Przedsiębiorcy	1023	65,28%	372 614 770,99	178 610 399,77	152 538 311,84	22,05%
Uczelnie/jednostki naukowe	18	1,15%	46 882 883,82	35 152 926,13	35 150 101,98	5,08%
NGO	12	0,77%	31 796 163,62	26 104 727,64	25 728 117,59	3,72%
Zakłady opieki zdrowotnej	55	3,51%	50 365 265,35	39 477 474,55	39 477 474,55	5,71%
Kościoły i związki wyznaniowe	14	0,89%	17 338 183,46	11 893 885,59	11 877 864,15	1,72%
Ogółem	1567	100,00%	1 176 013 033,36	718 367 724,87	691 655 598,58	100,00%

Informacje dotyczące weryfikacji i realizacji projektów indywidualnych (kluczowych) zostały zawarte w punkcie 2.1.6.1. niniejszego sprawozdania.

W diagnozie Programu nie zostały określone kryteria wyodrębnienia obszarów defaworyzowanych. Nie było więc możliwe przedstawienie w sprawozdaniu rozkładu projektów ww. obszarach.

Analiza stopnia realizacji wskaźników określonych na poziomie Programu

Podstawowym wskaźnikiem celu głównego zdefiniowanym na poziomie Programu jest „*dodatkowy wzrost wartości PKB wygenerowany dzięki interwencji RPO*”, którego wartość na koniec okresu realizacji Programu oszacowano na poziomie 2,3%. Szacuje się, że do końca 2010 r. wskaźnik ten osiągnął wartość 0,22%, co stanowi 74,81% zakładanej wartości docelowej na rok 2010.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 zakłada utworzenie 6500 miejsc pracy netto, oraz 7380 miejsc pracy brutto do końca 2013 roku, które to wskaźniki określone zostały jako podstawowe cele realizacji Programu. Obecny poziom realizacji tych celów wynosi odpowiednio 20,83% i 6,80%. Pojawiają się wątpliwości związane z osiągnięciem przyjętych w Programie w/w wskaźników. Przyczyną takiego stanu jest spowolnienie gospodarcze, jakie ujawniło się w Polsce w roku 2009 (światowy kryzys gospodarczy). W 2010 roku przeprowadzone zostało badanie ewaluacyjne „*Weryfikacja wartości docelowych wskaźników RPO WL w kontekście realizacji celów programu*”, które miało na celu określenie, na podstawie dotychczas podpisanych umów i zrealizowanych projektów, realnie możliwych do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników oszacowanych dla RPO WL dla roku 2010, 2013, 2015, biorąc pod uwagę cele oraz stan zaawansowania realizacji Programu. Przedmiotowe badanie ewaluacyjne wykazało, iż realizacja wskaźników odnoszących się do utworzonych miejsc pracy brutto na poziomie Osi Priorytetowych jest zagrożona. Z tego względu IZ RPO w ramach renegotjacji Programu zamierza wystąpić do KE o zmniejszenie wartości docelowych przedmiotowych wskaźników, a co się z tym wiąże o zmniejszenie wartości docelowych wskaźnika celu głównego. **Liczba utworzonych miejsc pracy brutto.** Należy zauważyć, że we wnioskach o dofinansowanie Wnioskodawcy deklarują wartość wskaźnika zatrudnienia na minimalnym poziomie, który gwarantuje otrzymanie maksymalnej liczby punktów na etapie oceny strategicznej (asekurując się z uwagi na ciągle niestabilną sytuację gospodarczą i polityczną na świecie). W rzeczywistości przewiduje się, że realizacja projektów przyczyni się do dużego wzrostu gospodarczego, wywoła efekt dźwigni finansowej, a w związku z tym utworzonych zostanie więcej miejsc pracy niż to wynika z umów o dofinansowanie projektów. Instytucja Zarządzająca planuje wykonanie w tym zakresie badania ewaluacyjnego pod koniec okresu realizacji Programu.

Stopień osiągniętych wartości wskaźników celów szczegółowych, wynikający z wartości wskaźników produktu i rezultatu w poszczególnych Działaniach i Osiach Priorytetowych jest zróżnicowany i zależy w głównej mierze od stopnia wykorzystania alokacji w Osiach. Postęp w realizacji celów szczegółowych Programu, biorąc pod uwagę zakończone projekty, odnotowano we wszystkich celach szczegółowych.

W **1 celu szczegółowym**, wartość poszczególnych wskaźników wynosi odpowiednio:

1. „*liczba przedsiębiorstw, które skorzystały z bezpośredniego wsparcia*” **56,94%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku,

2. „liczba utworzonych miejsc pracy brutto” **28,30%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku,
3. „liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje w wyniku uzyskanego wsparcia” **134,67%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku,
4. „liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi” **2%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku.

W **2 celu szczegółowym**, wartość poszczególnych wskaźników wynosi odpowiednio:

1. „powierzchnia urządzonych terenów inwestycyjnych” **39,8%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2013 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 343,21 ha, co stanowi ponad 457% wartości założonej w Programie. Jednakże biorąc pod uwagę realizację zakładanego przez Beneficjentów wskaźnika w 2010 r. (2% zakładanej wartości z umów) należy z dużą ostrożnością podejść do szacunków, dlatego IZ RPO nie zaproponowała zmiany wartości tego wskaźnika w ramach renegotjacji Programu.
2. „liczba utworzonych miejsc pracy” **0%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku. Wzrost tego wskaźnika będzie widoczny dopiero po podpisaniu umów w III Osi Priorytetowej, która realizuje ten wskaźnik.
3. „wzrost liczby firm z udziałem kapitału zagranicznego” **0%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2011 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 2 szt., co stanowi zaledwie 18,19% wartości założonej w Programie. IZ RPO w ramach Renegocjacji Programu z KE wystąpi o zmianę metodologii obliczania przedmiotowego wskaźnika, a w konsekwencji zmniejszenie jego wartości docelowej. Szczegółowe uzasadnienie zmniejszenia wartości wskaźnika zostanie przedstawione KE wraz z projektem zmiany Programu.

W 2010 r. nastąpił również postęp w realizacji **3 celu szczegółowego** RPO WL. Wartość poszczególnych wskaźników wynosi odpowiednio:

1. „liczba osób, które skorzystały z infrastruktury edukacyjnej zrealizowanej w ramach programu” **14,65%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2013 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 289 tys., co stanowi 152% wartości założonej w Programie,
2. „potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych przeprowadzonych sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektu” **6,48%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2013 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 386 677 szt., co stanowi 70% wartości założonej w Programie. Na poziom osiągnięcia powyższego wskaźnika wpływ ma sposób finansowania przez NFZ usług medycznych w publicznym systemie ochrony zdrowia – kontrakty, które określają koszt badania i pulę środków, jakie dana jednostka może wykorzystać na badania. Dlatego też niejednokrotnie zdarzają się przypadki, iż Beneficjenci nie mają możliwości wykonania zadeklarowanej liczby badań. Z tego też powodu IZ RPO, w ramach renegotjacji Programu z KE, wystąpi o zmniejszenie wartości docelowej tego wskaźnika.

3. „liczba turystów” **20%** w stosunku do zakładanej wartości docelowej w 2010 roku. Na podstawie podpisanych umów szacuje się osiągnięcie w 2013 r. przedmiotowego wskaźnika na poziomie 300% wartości założonej w Programie.
4. wskaźnika oddziaływania „saldo migracji” na podstawie danych z GUS za 2009 rok wynosi -4,1, co wskazuje na zmniejszenie migracji w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym (dane GUS za 2008 r. -4,4).

W roku sprawozdawczym na zlecenie IZ RPO zostało przeprowadzone badanie ewaluacyjne funkcjonującego systemu wskaźników pt. „Weryfikacja wartości docelowych wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013”. W raporcie z badania ewaluatorzy wskazali najistotniejsze zadania, jakie należy wykonać w celu poprawy jakości systemu wskaźników RPO WL, tj.:

- ▶ poprawa bazy danych lokalnego systemu informatycznego,
- ▶ określenie definicji wskaźników w celu uniknięcia ich wieloznaczności,
- ▶ poprawę spójności wskaźników na różnych poziomach wdrażania,
- ▶ uzyskanie od beneficjentów brakujących wartości wskaźników, których nie wykazują, a które są ważne dla realizacji celów Programu.

Ponadto w wyniku analizy oszacowano wartości wskaźników możliwych do osiągnięcia a także zdiagnozowano Działania problematyczne, które będą potrzebowały pomocy z zewnątrz (np. zasilenia dodatkową kwotą dotacji) oraz takie, które będą potrzebowały ukierunkowania pozostałej kwoty dotacji na realizację brakujących wskaźników. Zdiagnozowano również wskaźniki, które nie były wykazywane przez beneficjentów lub zostały błędnie przez nich określone. Szczegóły przedmiotowej ewaluacji wraz ze wskazaniem terminów wdrożenia rekomendacji zostały opisane w punkcie 2.7 niniejszego sprawozdania - *Uzgodnienia w zakresie monitorowania*.

Wnioski dla dalszej realizacji Programu, w tym dotyczące planowanych realokacji oraz podziału środków krajowej rezerwy wykonania i dostosowania technicznego zostały zawarte w pkt. 2.1.6.4 niniejszego sprawozdania. W odniesieniu do wskaźników, których szacowana na podstawie umów realizacja znacznie przekracza wartość docelową, IZ zaproponowała zwiększenie wartości tylko dla tych wskaźników, których realizacja na podstawie wniosków o płatność końcową przebiega zgodnie z szacunkami. W pozostałych przypadkach IZ pozostawiła wartości docelowe na niezmiennym poziomie.

2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej

Rekomendacje KE zostały przekazane do IZ RPO pismami zn. REGIO H.1 BG/sp D92010) 870605 z dnia 1 września 2010 r. oraz zn. DG REGIO.H1//D(2011). Instytucja Zarządzająca RPO WL przeanalizowała powyższe rekomendacje oraz uwagi Komisji i uwzględniła je w niniejszym sprawozdaniu.

Uwagi zawarte w piśmie zn. REGIO H.1 BG/sp D92010) 870605 z dnia 1 września 2010 r.

IZ RPO starała się zniwelować opisane słabe punkty sprawozdania w postaci:

- *sprawozdanie roczne powinno być lepiej skonstruowane, tak aby prezentowane informacje nie były rozproszone w kilku miejscach* – z uwagi na instrukcję wypełniania sprawozdania przygotowaną przez MRR, która niejednokrotnie wymaga opisanie tego samego tematu w kilku punktach sprawozdania, nie było możliwe całkowite wypełnienie rekomendacji,

- analiza jakościowa priorytetów powinna łączyć wszystkie najważniejsze informacje dotyczące danych obszarów tematycznych,
- sprawozdanie powinno mieć mniej opisowy, a bardziej analityczny i syntetyczny charakter – pomimo starań IZ RPO sprawozdanie jest dość obszerne z uwagi na otrzymane rekomendacje i zalecenia KE, wymagające zamieszczenia w sprawozdaniu wielu nowych informacji, jak również fakt, iż w instrukcji wypełniania sprawozdania MRR pojawiło się szereg nowych wymagań, które trzeba było opisać,
- prezentowane dane powinny być lepiej wybrane oraz skierowane na ukazanie wpływu realizowanych projektów w sposób zwięzły i przejrzysty. Dodatkowo można uzupełnić te dane poprzez efektywnie użyte wykresy, mapy i tabele,
- należy prezentować informacje finansowane dotyczące osi priorytetowych w przejrzystej tabeli,
- należy unikać powtarzania informacji (np.: informacje dotyczące etapów wyboru projektów były w sposób jasny przedstawione na wykresie; zamiast powtarzania tych informacji w części opisowej, należało raczej przedstawić analizę działań cieszących się największym i najmniejszym zainteresowaniem lub o najwyższym i najniższym postępie we wdrażaniu),
- umowy powinny być analizowane raczej kumulatywnie, od początku uruchomienia programu,
- należy zadbać o spójność prezentowanych danych (np. szacowana wartość wskaźników dla liczby projektów realizowanych w I Osi Priorytetowej – różnice pomiędzy częścią opisową a tabelą wskaźnikową),
- należy przejrzysto przedstawiać osiągnięte i planowane wartości wskaźników, należy skoncentrować się na wskaźnikach programowanych na 2013 rok (pozostałe na 2010 i 2015 są zawarte w tabeli),
- należy włączyć w analizę jakościową Osi Priorytetowych projekty kluczowe, należy jasno wskazać procent alokacji przeznaczony na projekty kluczowe.

Mając na uwadze rekomendacje KE odnośnie ogólnych wskazówek do analizy jakościowej Instytucja Zarządzająca kontynuowała prace nad poprawą analizy jakościowej postępu realizacji Programu:

- opisano sytuację społeczno-gospodarczą oraz główne trendy w gospodarce regionalnej a analiza podpisanych umów w poszczególnych Priorytetach zawiera elementy analizy SWOT Programu Operacyjnego,
- analiza podpisanych umów pod kątem zrozumienia w jakim stopniu program odpowiada potrzebom regionu wymaga dodatkowych badań ewaluacyjnych oraz zakończenia realizacji większości projektów. Na obecnym etapie realizacji Programu zaprezentowano:
 - ✓ liczbę i wartość projektów w podziale na sektory gospodarki, na podstawie REGON lub klasyfikacji PKD,
 - ✓ podział projektów w regionie według powiatów,
 - ✓ podział projektów według obszaru realizacji tj. miejskiego i wiejskiego,
 - ✓ podział projektów ze względu na typ beneficjenta.
- w podziale środków w relacji do założeń programowych zwrócono wagę na wpływ projektów kluczowych,
- w analizie postępu rzeczowego przedstawiona jest sytuacja społeczno-gospodarcza odnosząca się do danego Priorytetu oraz prezentowane są wybrane wskaźniki kontekstowe,

- opisano w odrębnym rozdziale jakie działania realizują Strategię Lizbońską oraz zaprezentowano przy każdej Osi stopień realizacji SL do założeń przewidzianych w Programie na poszczególną Oś Priorytetową,
- przedstawiono rekomendacje Instytucji Zarządzającej dotyczące obecnego okresu programowania dotyczącą zmian alokacji środków oraz poziomu wskaźników,
- odniesiono się w odrębnym rozdziale jak inwestycje realizowane w ramach Programu mają się do tematów priorytetowych, celów głównych i kluczowych inicjatyw zidentyfikowanych w dokumencie EUROPA 2020,
- komplementarność z inwestycjami realizowanymi w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, w szczególności w obszarach: innowacje i B+R, szkolnictwo wyższe, społeczeństwo informacyjne, transport oraz tereny inwestycyjne będą przedstawione po dokonaniu dodatkowych badań ewaluacyjnych. W bieżącym sprawozdaniu omówiono w szerszy zakresie komplementarność z zakresu budowy i modernizacji infrastruktury uczelni wyższych,
- wnioski dotyczące mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń zidentyfikowanych dla sektorów regionalnej gospodarki (wnioski te powinny w szczególności dotyczyć kwestii wzajemnych powiązań pomiędzy ośrodkami wzrostu i obszarami peryferyjnymi). Obecny poziom wpływu oddziaływania środków pochodzących z RPO WL jest zbyt niski aby dokonać takiej analizy.

Uwagi zawarte w piśmie zn. DG REGIO.H1//D(2011)

1. Należy lepiej opisać postęp rzeczowy Programu w odniesieniu do założonych celów. Analiza danych i porównanie postępu rzeczowego i finansowego w obrębie poszczególnych osi priorytetowych powinna być kluczowym elementem sprawozdania w celu określenia czy działania realizowane w ramach Programu są na właściwym torze, przebiegają prawidłowo.
Rekomendacja wdrożona - IZ RPO starała się aby analiza jakościowa została przedstawiona, zgodnie z zaleceniami KE.
2. Zapewnienie synergii pomiędzy inwestycjami drogowymi realizowanymi na poziomie regionalnym i lokalnym. Priorytetowo powinny być traktowane drogi łączące region z krajową siecią drogową. Należy unikać realizacji dróg lokalnych skupiając się na regionalnych. Należy opisać komplementarność inwestycji transportowych oraz wskazać, które kluczowe drogi zostały zbudowane lub zmodernizowane. KE chciałaby aby IZ RPO kontynuowała dobrą praktykę w formie przedstawienia mapy projektów drogowych.
Rekomendacja wdrożona - IZ RPO priorytetowo traktuje drogi regionalne. Dowodem na to są propozycje IZ dotyczące alokacji dodatkowy środków i realokacji w ramach dotychczasowej alokacji programu. IZ RPO podjęła decyzję aby pozostające środki w Działaniu 5.2, dotyczącym dróg lokalnych, przesunąć na realizację infrastruktury lotniskowej i drogowej na poziomie regionalnym. Szczegółowe informacje zostały opisane w dalszej części niniejszego sprawozdania (pkt. 3.5.1 projekty kluczowe) oraz zostaną przedstawione KE w ramach renegotjacji Programu. Dodatkowo, wzorem roku poprzedniego, IZ RPO przedstawiła mapę projektów drogowych.
3. Rozwój inteligentnych specjalistycznych strategii na podstawie RSI - Szczególna uwaga powinna być poświęcona synergii projektów innowacyjnych realizowanych w regionach sąsiednich, zapewniając ich komplementarność oraz zapobiegając podwójnemu finansowaniu. - rekomendacja niewdrożona ze względu na brak wystarczających danych. IZ RPO przeprowadzi analizę w tym zakresie oraz dołoży starań aby takie informacje zostały zawarte w przyszłym sprawozdaniu rocznym.

- Instrumenty inżynierii finansowej – przestrzeganie prawa zamówień publicznych, pomoc publiczna, wprowadzenie monitoringu i kontroli jakości – przetargi nie powinny wprowadzać ograniczeń ani geograficznych (tylko pośrednicy z regionu) ani też ze względu na osiągnięte zyski (tylko organizacje non-profit). Wciąż brak informacji na jakie cele udzielane są pożyczki i poręczenia. W Polsce istnieje potrzeba wprowadzenia bardziej sformalizowanego monitoringu, mechanizmów raportowania oraz ewaluacji inżynierii finansowej. Wskazane byłoby ustalenie minimalnego katalogu wymaganych informacji, które byłyby gromadzone przez instrumenty inżynierii finansowej.

Rekomendacja w dużym zakresie wdrożona – szczegółowy opis znajduje się w części sprawozdania dotyczącego instrumentów inżynierii finansowej.

- Duże projekty – dobrze przygotowane wnioski aplikacyjne, wysokiej jakości będą szybciej zatwierdzone przez KE – personel instytucji zarządzających/wdrażających powinien uzgadniać treść wniosków aplikacyjnych na początkowym etapie, przed złożeniem ich przez beneficjentów. To gwarantować będzie, iż gdy trafią do KE będą sprawnie i efektywnie sprawdzane i zatwierdzone.

Rekomendacja wdrożona – szczegółowe informacje dotyczące stanu prac nad projektem „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Swidnik) zostały przedstawione w punkcie 5 sprawozdania.

- Aktywny udział w sieci ENEA (European Network for Environmental Authorities – Europejska sieć instytucji ds. środowiska) – KE zachęca regiony do aktywnego udziału w spotkaniach grupy.

Rekomendacja wdrożona – IZ RPO bierze udział w ramach sieci ENEA w pracach Grupy Roboczej ds. Oddziaływania na środowisko.

- Opóźnienie w przygotowaniu projektów kluczowych – KE rekomenduje wzmocniony monitoring z określeniem ścisłych terminów na dostarczenie kompletnej dokumentacji a także ustanowienie sankcji za niedotrzymanie ustalonych warunków. Ponadto należy zrewidować wykonalność projektów kluczowych, przeanalizować ryzyko i zaproponować rozwiązania.

Rekomendacja wdrożona – szczegółowe informacje dotyczące monitorowania przygotowania projektów kluczowych zawarte zostały w pkt. 2.1.6.2 Sprawozdania. Biorąc pod uwagę rekomendacje KE dotyczące sprawozdania rocznego za 2009 r. zawarte w piśmie znak: REGIO H.1 BG/sp D92010) 870605 z 1 września 2010 r., należy podkreślić, że zagadnienia uwzględnione w ww. sprawozdaniu związane z analizą projektów kluczowych (w tym szczegółowy opis systemu monitorowania) zostały wymienione jako mocne strony ww. sprawozdania. IZ RPO pragnie w dalszym stopniu podtrzymywać taki wysoki standard i w obecnym sprawozdaniu rozszerza jeszcze informacje związane z przygotowaniem, realizacją oraz monitorowaniem projektów kluczowych, kładąc szczególny nacisk na dokładne omówienie projektu dużego realizowanego w ramach RPO WL, czyli projektu lotniskowego.

- Udzielanie zaliczek – w porównaniu do innych regionów stosowanie zaliczek w Lubelskim jest ograniczone. KE zaleca aby IZ RPO rozważyła czy zwiększenie skali udzielanych zaliczek nie wzmocniłoby/polepszyłoby wdrażanie programu.

Rekomendacja wdrożona – W ramach RPO WL od października 2009 r. został wprowadzony system zaliczkowy w ramach III-VIII Osi Priorytetowej. Wypłata zaliczek następuje na wniosek Beneficjenta po spełnieniu określonych wymogów (m.in. zaliczka musi być uwzględniona w harmonogramie, nie może przekraczać 85% wartości projektu). Od początku wprowadzenia tego systemu IZ przekazała 153 zaliczki (w 2009 r. – 6, w 2010 – 147 zaliczek) na kwotę 40 345 972,66 EUR

(159 971 781,59 PLN). Wysokość zaliczek wnioskowanych przez Beneficjentów w zależności od rodzaju projektu i potrzeb finansowych Beneficjentów, wahała się od kilkudziesięciu tysięcy do kilkunastu milionów PLN. W ramach I – II Osi Priorytetowej nie wprowadzono systemu prefinansowania ze względu na typ Beneficjenta i związane z tym ryzyko nieprawidłowego wykorzystania środków i konieczność ich późniejszego odzyskiwania.

9. Komplementarność - w kontekście przedstawionych przez IZ RPO podczas spotkania rocznego uwag dotyczących możliwości opisanie komplementarności w raporcie rocznym, KE zachęca do przeprowadzenia badania ewaluacyjnego w tym zakresie. Raport roczny powinien przedstawić jak zasada komplementarności jest realizowana w praktyce. W tym celu IZ RPO może:

- przedstawić ogólny opis wybranego obszaru komplementarności gdzie:
 - wcześniej zdefiniowane i ograniczone liczbowo projekty na to pozwalają np. projekty w zakresie edukacji lub B+R realizowane w Programie Rozwój Polski Wschodniej; zmapowanie projektów drogowych realizowanych w Programie Infrastruktura i Środowisko z tymi realizowanymi w programie regionalnym.
 - komponenty programu sektorowego są wdrażane w regionie przez Departament UMWL
- przedstawić syntetyczne dane dotyczące komplementarności w podziale na regiony (niektóre krajowe sprawozdania roczne za 2009 rok przedstawiały dane w podziale na regiony; takie informacje mogłyby być wykorzystane przez regiony gdyby projekty sprawozdań za 2010 rok programów sektorowych zostały udostępnione w odpowiednim czasie przez MRR
- przedstawić przykłady projektów komplementarnych (informacje mogłyby zostać przygotowane we współpracy ze znaczącymi beneficjentami np. uniwersytetami)

KE zachęca IZ do przedstawienia propozycji rozwiązań, które polepszyłyby współpracę z innymi instytucjami w dziedzinie komplementarności.

Rekomendacja w zdecydowanej większości wdrożona – szczegółowe informacje zawarte zostały w pkt. 2.6.2 Sprawozdania.

2.1.6.4 Rekomendacje IZ RPO i innych instytucji

Ocena trafności zaprogramowanych kwot alokacji na poszczególne Osie Priorytetowe Programu w odniesieniu do wyników na koniec roku 2010

Proces alokowania dostępnych środków między poszczególne Osie Priorytetowe wymagał wzięcia pod uwagę i pogodzenia wielu czynników, m.in.: sytuacji społeczno – gospodarczej, potrzeb z poziomu regionu oraz potrzeb z poziomu poszczególnych grup Beneficjentów.

Przyjęta wraz z Programem alokacja była kompromisem między tymi czynnikami, mającym zapewnić realizację celów globalnych/regionalnych poprzez przyciągnięcie zainteresowania Beneficjentów realizacją atrakcyjnych dla nich projektów w ramach Programu.

Należy pamiętać, iż w momencie programowania znane były jedynie podstawy udzielania wsparcia z EFRR (rozporządzenia KE, ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju)

bez szczegółowych aktów wykonawczych (wytycznych MRR) regulujących wdrażanie funduszy unijnych w Polsce.

Praktyka w kolejnych latach pokazała, iż wraz z pojawiającymi się sukcesywnie zmianami w przepisach dotyczących wdrażania Programów alokowane na Osie Priorytetowe środki nie mogły być w pełni wykorzystane w zaplanowany sposób (Oś I – Działanie 1.4 B, 1.6; Oś IV). Ponadto znaczący wpływ na wdrażanie Programu miały czynniki tj.:

- rekomendacje z badania ewaluacyjnego pt. *„Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013”*,
- globalny kryzys ekonomiczny, przed którym obawa spowodowała ostrożność inwestycyjną lubelskich przedsiębiorców,
- linia demarkacyjna zatwierdzana przez KM NSRO,
- zmiana preferencji Beneficjentów odnośnie rodzaju realizowanych projektów wobec wcześniejszych deklaracji zgłaszanych w procesie konsultacji społecznych projektu Programu.

Z kolei dokonana w ramach przeglądu Programu weryfikacja wskaźników wykazała w wielu przypadkach, iż oparcie metodologii szacowania wartości docelowych na doświadczeniach poprzedniego okresu programowania okazało się być nietrafne, z uwagi na odmienną typ/charakterystyki realizowanych projektów, głównie pod kątem ich wielkości i kompleksowości wsparcia. Skutkiem tak przyjętej metodologii jest przeszacowanie bądź niedoszacowanie niektórych wskaźników programowych.

Przeprowadzone już w 2011 r. badanie ewaluacyjne pt. *„Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013”* wskazuje na:

- Działania ze zbyt dużą/niemożliwą do wykorzystania alokacją (Działanie 1.4, 1.6, 1.7, 2.2, 2.3, 5.4, 5.5, 7.3), w tym Działania nie zagrożone brakiem realizacji celów rzeczowych (Działanie 1.6, 1.7., 2.2., 5.5., 7.3⁷),
- Działania strategiczne dla rozwoju regionu i wdrażania Strategii Lizbońskiej a także cieszące się dużą popularnością wśród Beneficjentów, gdzie występuje niedobór środków finansowych (Działanie 1.2, 1.3, 2.4, 3.1, 6.1. 8.2).

Dlatego też, biorąc pod uwagę doświadczenia wdrażania Programu, IZ RPO w projekcie zmian RPO WL umieściła przesunięcia finansowe, korekty wartości docelowych wskaźników oraz zmiany schematów wsparcia, które w sposób najbardziej efektywny doprowadzą do realizacji celów Programu.”

W wyniku przeprowadzonej przez IZ RPO analizy postępu rzeczowego i finansowego RPO WL, w tym także w wyniku analizy raportu z przeprowadzonego badania ewaluacyjnego *Weryfikacja wartości docelowych wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013*, jak również w związku ze zbliżającym się procesem przeglądu i renegocjacji programów

⁷ W odniesieniu do wskaźnika rezultatu „Liczba odwiedzających/widzów”

operacyjnych, IZ RPO podjęła decyzję o dokonaniu zmian w Programie w zakresie finansowym i rzeczowym. Decyzja o zmianie Programu związana jest również z koniecznością alokacji dodatkowych środków pochodzących z Krajowej Rezerwy Wykonania i dostosowania technicznego.

Propozycje zmian obejmować będą:

1. Zmiany w planie finansowym polegające na alokacji dodatkowych środków pochodzących z Krajowej Rezerwy Wykonania i dostosowania technicznego oraz realokacji środków między poszczególnymi Ośmi Priorytetowymi. Zwiększono środki w Osiach Priorytetowych: I Przedsiębiorczość i innowacje, III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne, V Transport, VI Środowisko i czysta energia, VIII Infrastruktura społeczna, IX Pomoc Techniczna. Natomiast zmniejszono alokację na Oś Priorytetową VII Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna oraz Oś II Infrastruktura ekonomiczna. Przyczyną ostatniej wymienionej modyfikacji było niskie zainteresowanie Beneficjentów środkami przeznaczonych na tworzenie regionalnej infrastruktury B+R. Sytuacja ta wynika bezpośrednio z atrakcyjniejszych warunków dofinansowania oferowanym w ramach PO RPW. Poniżej tabela z zaproponowanymi alokacjami i realokacjami środków.

ZMNIJSZENIA na Działaniach (w EUR)			ZWIĘKSZENIA na Działaniach (w EUR)				
Nr Działania	Wartość zmniejszenia w ramach obecnie dostępnych środków RPO WL	Uzasadnienie dokonanych zmniejszeń na Działaniach	Nr Działania	Wartość zwiększenia w ramach obecnie dostępnych środków RPO WL	Wartość środków KRW, Dostosowania Technicznego oraz środków przeznaczonych na niwelowanie skutków powodzi	Suma dokonanych zwiększeń	Uzasadnienie dokonanych zwiększeń na Działaniach
1	2	4	5	6=2	7	8=6+7	10
			1.2		2 500 000,00	2 500 000,00	duży popyt na działanie, największa wartość dodana dla realizacji celu szczegółowego 1, kategorie lizbońskie, zgodne z ukierunkowaniami i MRR
1.6	- 2 550 000,00	osiągnięto cele działania, nadwyżka środków	1.3	2 550 000,00	5 000 000,00	17 760 000,00	duży popyt na działanie, największa wartość dodana dla realizacji celu szczegółowego 1, kategorie lizbońskie, zgodne z ukierunkowaniami i MRR
1.7	- 3 570 000,00	osiągnięto cele działania, nadwyżka środków		3 570 000,00			
2.2	- 6 640 000,00	nadwyżka środków wobec szacowanego kosztu wykonania wskaźników w działaniu		6 640 000,00			
2.1	- 640 000,00	nadwyżka środków pozostała po zakończeniu procesu kontraktacji	2.4	640 000,00		3 190 000,00	strategiczne znaczenie dla gospodarki regionu poprzez jej promocję poza granicami państwa, pośredni wpływ na wskaźniki celu szczegółowego 2
2.3	- 2 550 000,00	nadwyżka środków wobec szacowanego kosztu wykonania wskaźników w działaniu		2 550 000,00			

			3.1		4 000 000,00	4 000 000,00	strategiczne znaczenie dla realizacji celu szczegółowego 2, kategorie lizbońskie + lista rezerwowa
5.2	- 8 450 000,00	cele działania oraz wartości docelowe wskaźników zostały osiągnięte	5.1	2 600 000,00		2 600 000,00	Środki na drogę wojewódzką nr 865, zgodnie z ukierunkowaniami i MRR
			5.3	350 000,00		350 000,00	Zmiany kursowe - dostosowania kwoty alokacji przeznaczonej na Działanie do kwoty podpisanych w ramach Działania umów o dofinansowanie
			5.5	5 500 000,00		5 500 000,00	Środki przeznaczone na budowę portu lotniczego w Świdniku ze względu na dotychczasowy niski poziom dofinansowania, zgodnie z ukierunkowaniami i MRR
			5.2		4 658 172,00	4 658 172,00	Środki na realizację "projektów powodziowych" Gminy Wilków
7.3	- 4 300 000,00	1 479 273	6.1	4 300 000,00	700 000,00	5 000 000,00	Środki na zwiększenie poziomu realizacji wskaźników zagrożonych + zwiększenie alokacji na trwający konkurs
			6.2		7 329 481,00	7 329 481,00	Środki na kategorie lizbońskie oraz kierunki wsparcia "Europa 2020", zgodnie z ukierunkowaniami i MRR + lista rezerwowa + ogłoszenie nowego konkursu
			8.2		12 365 450,00	12 365 450,00	Środki na zwiększenie poziomu realizacji wskaźników zagrożonych, duży popyt + lista rezerwowa + środki na projekty powodziowe Gminy Wilków
			9.1		433 256,00	433 256,00	Środki na pełną realizację celów IX Osi Priorytetowej niezależną wsparcie wykonania RPO od kondycji finansowej województwa

SUMA	- 28 700 000,00		28 700 000,00	36 986 359,00	65 686 359,00	
------	-----------------	--	---------------	---------------	---------------	--

Szczegółowe uzasadnienie dokonanych zmian w planie finansowym zostanie przekazane do KE w ramach procesu renegocjacji Programu.

2. Zmiany dotyczące poziomu finansowania trzech Osi Priorytetowych RPO WL tj. II Osi Priorytetowej do 90% środków z EFRR, V Osi Priorytetowej 82,3% środków z EFRR oraz IX Osi Priorytetowej do 100% środków z EFRR w stosunku do środków publicznych stanowiących podstawę certyfikacji. Uzasadnienie tych zmian zostanie przekazane KE w ramach procesu renegocjacji Programu.
3. Zmiany w zakresie kategorii interwencji - usunięto kategorię interwencji 26 – *Transport multimodalny* w ramach V Osi Priorytetowej *Transport* z powodu nikłego zainteresowania Beneficjentów, co przyczyniło się do braku projektów wpisujących się w tę kategorię interwencji. Wprowadzono również zmiany dotyczące katalogu kategorii interwencji w ramach Osi Priorytetowej I *Przedsiębiorczość i innowacje*, II *Infrastruktura ekonomiczna* oraz VIII *Infrastruktura społeczna*. Powyższe zmiany mają charakter techniczny i zostały wprowadzone w celu poprawienia spójności dokumentu.
4. Zmiany w zakresie wskaźników postępu rzeczowego – dotyczyły zaproponowanych zmniejszeń lub zwiększeń wartości docelowych wskaźników, wprowadzeniu nowych oraz wykreśleniu części wskaźników. Modyfikacje obejmują zarówno cel główny, cele szczegółowe jak i cele osi priorytetowych. Projekt niniejszych zmian opracowano w oparciu o wyniki w/w badanie ewaluacyjne. Ponadto, dokonano zmian o charakterze technicznym i porządkującym, polegających na uzupełnieniu wartości docelowych wskaźników oraz aktualizacji zakresu wskaźników kontekstowych w Programie.
5. Zmiany w zakresie priorytetowych inwestycji drogowych i kolejowych zaplanowanych do realizacji w ramach RPO WL – są one spowodowane faktem, iż zaplanowane do realizacji projekty zostały wykonane ze środków pochodzących z innych źródeł, w tym z funduszy Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006, z Kontraktu Wojewódzkiego Województwa Lubelskiego i środków własnych województwa. W związku z powyższym, IZ RPO podjęła decyzję o wykreśleniu odpowiednich inwestycji z opisu przedmiotowej Osi Priorytetowej i uznaniu projektów wpisanych do Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych jako priorytetowe inwestycje drogowe i kolejowe, których realizacja faktycznie odbywa się przy udziale środków europejskich dostępnych w aktualnej perspektywie finansowej.

Szczegółowe uzasadnienie do powyższych zmian zostało przekazane przedstawicielom KE podczas spotkania rocznego, jakie odbyło się na jesieni 2010 r. Ponadto zostanie ponownie przekazane do KE w ramach procesu przeglądu i renegocjacji programów operacyjnych.

5. Uzupełnienie zapisów dotyczących Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego w zakresie zgodności Programu z jej celami i priorytetami.
6. Uzupełnienia zapisów Programu o informacje dotyczące dużego projektu. W trakcie tworzenia RPO WL nie planowano realizacji projektów dużych w rozumieniu art. 39 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006. Zmiana dotyczy projektu lotniskowego, którego wartość początkowa została określona na 49 mln EUR, jednakże w miarę postępu prac wartość inwestycji wzrosła i przekroczyła kwotę 50 mln euro.

7. Wprowadzenie szeregu zmian i modyfikacji mających charakter horyzontalny i techniczny w celu doprecyzowania i ujednoczenia treści Programu - zmiany niniejsze odnoszą się do zapisów w zakresie: funkcji Instytucji Certyfikującej jako jednej z instytucji zaangażowanych w system realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego; przepływów finansowych w ramach systemu wdrażania funduszy europejskich; listy wskaźników kontekstowych dla RPO oraz struktury organizacyjnej systemu wdrażania RPO WL.

Szczegółowe informacje na temat zmian Programu zostały zamieszczone w rozdziale 3 niniejszego sprawozdania pt. *Realizacja w podziale na priorytety, postęp wdrażania Programu wg. Priorytetów/Osi*.

Komitet Monitorujący RPO WL w okresie sprawozdawczym nie przyjął żadnych rekomendacji w formie uchwał, natomiast poszczególni Członkowie Komitetu podczas odbytych trzech posiedzeń zgłaszali swoje uwagi. Powyższe uwagi, które dotyczyły m.in. zmian w *Kryteriach wyboru projektów*, zmian zapisów *Uszczegółowienia Programu* oraz zagadnień związanych z konkursem ogłoszonym dla Działania 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*, można potraktować jako swoistego rodzaju rekomendacje. Spośród wszystkich zgłoszonych i zaakceptowanych uwag wyodrębnić można kilka z nich:

- Uwaga dotycząca Działania 1.4 Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii, kryterium merytorycznego oceny strategicznej dla I Osi Priorytetowej - kryterium skuteczności/efektywności. Zaproponowana zmiana polegała na dodaniu zapisu umożliwiającego wywnioskowanie, że w/w kryterium odnosi się do czasu przyszłego. Komitet przyjął przez aklamację zaproponowaną poprawkę.
- Uwaga dotycząca Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, polegająca na wprowadzeniu w Uszczegółowieniu Programu, górnej granicy kwoty wsparcia co umożliwi skierowanie środków z UE do jak największej liczby podmiotów oraz pozwoli na dofinansowanie większej liczby projektów. Na skutek zgłoszonego wniosku Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr CCCXXXVIII/4703/10 z dnia 14 września 2010 r. zmienił zapisy Uszczegółowienia Programu wprowadzając maksymalną kwotę wsparcia w wysokości - 10 mln PLN. Powyższe ograniczenie nie dotyczy projektów kluczowych w ramach Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL na lata 2007 – 2013.
- Uwaga dotycząca Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, polegająca na wprowadzeniu w Uszczegółowieniu Programu, górnej granicy wartości projektu. Uwaga nie została uwzględniona przy wprowadzaniu zmian do Uszczegółowienia Programu, z uwagi na wprowadzoną już maksymalną kwotę wsparcia w tym Działaniu. Przy wprowadzeniu maksymalnej kwoty wsparcia traci sens ograniczenie kwotowe wartości projektu.
- Uwaga dotycząca Działania 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*, polegająca na ułożeniu listy rezerwowej dla tego Działania według uzyskanej przez projekty ilości punktów. Wniosek został uwzględniony, Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą Nr CCCXXXIII/4632/10 z dnia 17 sierpnia 2010 r. dokonał wyboru projektów do dofinansowania na podstawie listy rankingowej, która została

ułożona według uzyskanej przez projekty punktacji w konkursie 13/RPOWL/8.2/2009.

2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej

Informacje na temat Instrumentów inżynierii finansowej zostały przedstawione w pkt. 3.2.1.

2.1.6.6 Realizacja założeń Strategii Lizbońskiej / EU 2020

Strategia Lizbońska

Rok 2010 był trzecim rokiem wdrażania ostatniego, trzyletniego cyklu odnowionej Strategii Lizbońskiej (lata 2008 – 2010), której priorytetami są wzrost gospodarczy oraz tworzenie miejsc pracy.

IZ RPO, dążąc do efektywnego wdrażania priorytetów Strategii Lizbońskiej, dokłada wszelkich starań, by działania zaplanowane do realizacji w ramach RPO WL były zgodne i jednocześnie wspierały cele wyrażone w *Krajowym Programie Reform na lata 2008-2011 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej (KPR)*, który jest strategicznym instrumentem koordynacji procesu lizbońskiego w Polsce. Zawarte w nim reformy strukturalne są niezbędne do zapewnienia podstaw do trwałego rozwoju kraju oraz osiągnięcia jak największych postępów w realizacji celów odnowionej Strategii Lizbońskiej.

Analiza obszarów i priorytetów polskiej polityki społeczno-gospodarczej na lata 2008-2011, wskazanych w KPR oraz celów i założeń RPO WL prowadzi do wniosku, iż między dokumentami tymi zachodzi zbieżność. Jest ona widoczna już na poziomie celów głównych KPR i RPO WL. Cel główny RPO WL - *Podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia z uwzględnieniem walorów naturalnych i kulturowych regionu* - będzie przyczyniać się do osiągnięcia celów odnowionej Strategii Lizbońskiej - *wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy*, a także zgodny jest z celem KPR, który zakłada *stworzenie w Polsce najlepszych w Europie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości rozwoju oraz wysokiego standardu życia mieszkańcom*. Spójność pomiędzy RPO WL a KPR zachodzi nie tylko na poziomie celów głównych, ale również na poziomie celów szczegółowych RPO WL i priorytetów KPR. Cele szczegółowe RPO, a mianowicie:

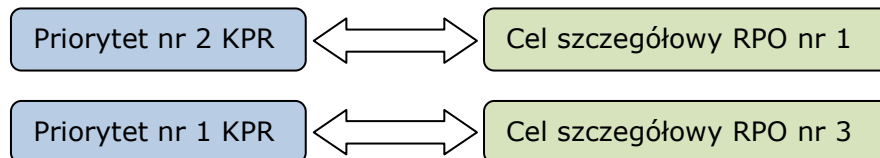
- 1) *Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności,*
- 2) *Poprawa warunków inwestowania w województwie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju,*
- 3) *Zwiększenie atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca do zamieszkania, pracy i wypoczynku,*

wpisują się w trzy obszary priorytetowe wdrażania reform KPR:

- 1) *Aktywne społeczeństwo* – realizacja działań w tym obszarze przyczyni się do zapewnienia odpowiednich warunków dla rozwoju społeczeństwa i obywateli.

- 2) *Innowacyjna gospodarka* – realizacja działań w tym obszarze pozwoli na rozwój sektorów i gałęzi o dużej wartości dodanej oraz wysokiej innowacyjności, co będzie miało istotny wpływ na długofalowy wzrost gospodarczy.
- 3) *Sprawne instytucje* – efektywne wykorzystanie środków publicznych osiągnięte dzięki realizacji działań w tym obszarze (bez dodatkowych obciążeń dla obywateli i przedsiębiorców) umożliwi sprawną realizację polityk prorozwojowych i inwestycji publicznych, przy zapewnieniu właściwego poziomu zabezpieczenia socjalnego.

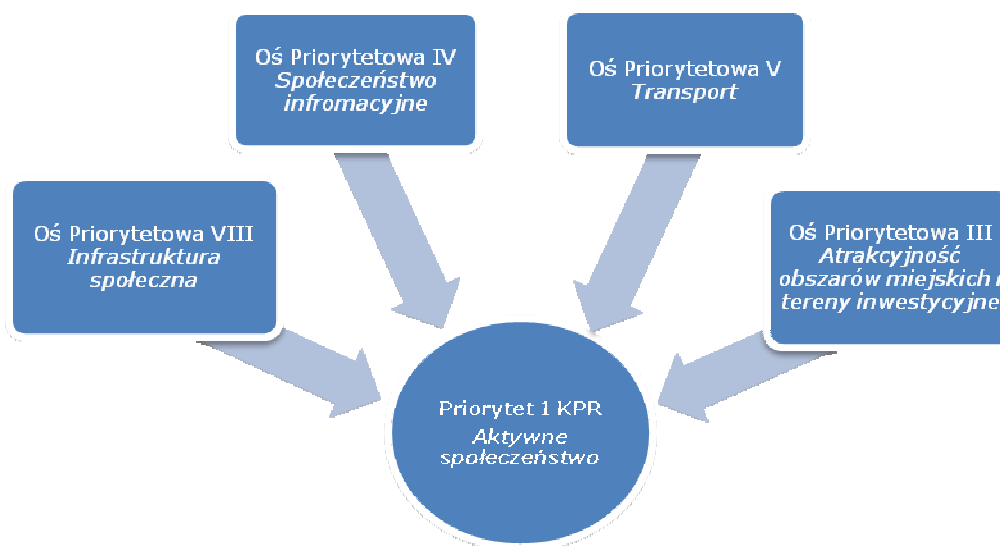
Można również odnaleźć analogiczne powiązania pomiędzy poszczególnymi celami szczegółowymi RPO WL a priorytetami KPR:

Poniżej przedstawiono analizę wybranych przykładów zgodności poszczególnych Osi Priorytetowych/Działania RPO WL, które wpisują się w obszary i priorytety KPR.

1) Priorytet Aktywne Społeczeństwo

Działania w ramach w/w Priorytetu ukierunkowane są na zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju społeczeństwa i poprawę jakości życia obywateli. Cele te realizowane będą poprzez: efektywny system edukacji, nowoczesny system zabezpieczenia społecznego i ochrony zdrowia, aktywne polityki rynku pracy, stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz warunków dla wzrostu poziomu aktywności obywateli (poprzez rozwój ekonomii społecznej, dialogu społecznego, instytucji pozarządowych, wolontariatu). Występuje tu zbieżność z trzecim celem szczegółowym RPO WL, a mianowicie *Zwiększenie atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca do zamieszkania, pracy i wypoczynku*, realizowanym poprzez Działania w ramach VII Osi Priorytetowej RPO WL *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* i VIII Osi Priorytetowej RPO WL *Infrastruktura społeczna*.

Działanie 6. *Poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia KPR* oraz Działanie 8.3 *Ochrona zdrowia RPO WL*, mimo iż realizują inne cele, to wzajemnie się uzupełniają. W ramach KPR mają być w tym zakresie realizowane przedsięwzięcia zmierzające do zmian w systemie finansowania systemu ochrony zdrowia oraz zmian w funkcjonowaniu zakładów opieki zdrowotnej, natomiast w RPO WL celem w/w działania jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia. Jego realizacja podyktowana jest dynamiką zmian demograficznych oraz znaczącym poziomem niedoinwestowania infrastruktury i wyposażenia jednostek służby zdrowia, co ma bezpośredni wpływ na poziom i jakość świadczonych usług medycznych.

Ponadto Działanie 5. *Rozwój społeczeństwa informacyjnego, zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz podnoszenie umiejętności informatycznych* (Zadanie 5.1. *Implementacja Strategii rozwoju społeczeństwa informacyjnego do roku 2013*; Zadanie 5.2. *Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez finansowanie dostępu do Internetu osobom o niskich dochodach* oraz Zadanie 5.3. *Ułatwienie dostępu do Internetu (dostęp na etapie „ostatniej mili” - dostarczenie Internetu bezpośrednio do użytkownika) poprzez wsparcie mikro- małych i średnich przedsiębiorców zamierzających dostarczyć tę usługę na obszarach, na których prowadzenie tej działalności na zasadach rynkowych jest nieopłacalne finansowo*) wskazane do realizacji w KPR 2008-2011 zbieżne jest z celem zakładanym w Działaniu 4.1 *Społeczeństwo informacyjne RPO WL*, który zakłada zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu oraz wykorzystania technik informacyjnych. Budowanie społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy wymaga bowiem rozbudowy sieci informatycznych, a także zwiększenia dostępu i wykorzystania technik informacyjnych w rozwoju systemu usług dla ludności.

Zapewnieniu odpowiednich warunków dla rozwoju społeczeństwa i obywateli w szerokim ich rozumieniu służą również inne Działania realizowane w ramach RPO WL, mające charakter uzupełniający w stosunku do przedsięwzięć podejmowanych w ramach KPR. Należą do nich:

- Oś Priorytetowa III *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* – realizowane działania przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez wyposażenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę

umożliwiająca podejmowania i prowadzenie działalności gospodarczej oraz rewitalizację przestrzeni zdegradowanych i zaniedbanych, zwłaszcza w miastach regionu.

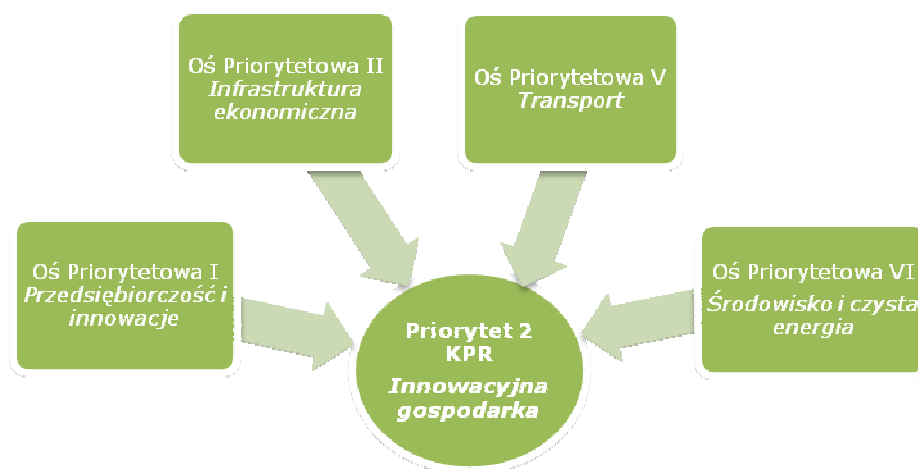
- Oś Priorytetowa V *Transport* – realizowane działania przyczyniają się do poprawy warunków inwestowania w województwie lubelskim z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Jego realizacja podniesie atrakcyjność i spójność terytorialną województwa poprzez inwestycje w infrastrukturę drogową, kolejową, lotniczą, transportu miejskiego – umożliwiającą sprawne powiązanie obszaru województwa z głównymi ośrodkami gospodarczymi w kraju i Europie. Ułatwi także funkcjonowanie regionalnych przedsiębiorstw, a przez to przyczyni się do wzrostu konkurencyjności województwa i mobilności mieszkańców.
- Działanie 8.1. *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych* - celem działania jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym. Wzmocnienie pozycji szkół wyższych ma na celu przygotowanie ich do odegrania kluczowej roli w kształceniu kadr gospodarki opartej na wiedzy.
- Działanie 8.2. *Infrastruktura szkolna i sportowa* - celem działania jest podniesienie poziomu kształcenia na wszystkich szczeblach nauczania (z wyłączeniem poziomu wyższego i przedszkolnego) oraz zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej i sportowej. Z uwagi na zwiększające się wymagania współczesnego rynku pracy, priorytetem będzie podjęcie działań zmierzających do zwiększenia dostępności kształcenia.

W kontekście dwóch ostatnich Działań RPO WL, wskazać należy, iż w procesie budowania tego typu gospodarki istotne jest dostosowanie kierunków kształcenia do ofert rynku pracy, a także zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu i tworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia, zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników, poprzez szerzenie idei ciągłego uczenia się i podnoszenia kwalifikacji. Uzupelnieniem możliwości edukacyjnych społeczeństwa winno być kształcenie ustawiczne, które odgrywa istotną rolę w procesach zmian zachodzących na rynku pracy.

Projekty realizowane w ramach wszystkich wymienionych powyżej Działań w znacznym stopniu wpłyną na poprawę warunków życia w województwie lubelskim.

2) Priorytet Innowacyjna Gospodarka

Działania w ramach w/w Priorytetu ukierunkowane są na usprawnienie otoczenia instytucjonalnego i legislacyjnego przedsiębiorstw, w szczególności MŚP oraz zwiększenie innowacyjności gospodarki poprzez tworzenie zachęt do ponoszenia nakładów na B+R i innowacje, a także poprawę proporcji pomiędzy finansowaniem ze środków budżetu państwa a finansowaniem prywatnym. Cel ten jest zbieżny z drugim celem szczegółowym RPO WL - *Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki oraz przez stymulowanie innowacyjności*, realizowanym poprzez Działania Osi Priorytetowej I *Przedsiębiorczość i innowacje* oraz Osi Priorytetowej II *Infrastruktura ekonomiczna*.

Ścisła spójność pomiędzy założeniami KPR a RPO WL zachodzi w ramach Działania 1. *Zapewnienie przyjaznego otoczenia prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorczości, innowacyjności i inwestycji (Zadanie 1.5. Dalsza poprawa dostępu przedsiębiorców do zewnętrznych źródeł finansowania za pośrednictwem systemu funduszy pożyczkowych i doręczeniowych)* KPR a Działaniem 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw (Poddziałanie 2.1.1 Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy pożyczkowych oraz Poddziałanie 2.1.2 Dokapitalizowanie i tworzenie funduszy poręczeń kredytowych)* RPO WL, którego realizacja ma przyczynić się do ułatwienia przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji.

Komplementarność działań zachodzi również na poziomie Działania 2. *Poprawa konkurencyjności nauki poprzez reformę systemu finansowania i funkcjonowania jednostek naukowych KPR (Zadanie 2.2. Modernizacja sektora naukowo-badawczego poprzez reorganizację Polskiej Akademii Nauk (PAN) oraz jednostek badawczo-rozwojowych (JBR), Zadanie 2.6. Wdrożenie instrumentów strukturalnych mających na celu rozwój nowoczesnych technologii i wsparcie infrastruktury B+R jednostek naukowych realizujących badania na rzecz przedsiębiorców, Zadanie 2.7. Opracowanie i wprowadzenie instrumentów wspierających rozwój kadr i potencjału dydaktycznego uczelni oraz stymulujących współpracę sektora nauki i gospodarki)* i Działania 3. *Wdrażanie rozwiązań wspierających działalność proinnowacyjną oraz badania i rozwój (B+R), w tym usprawnienie transferu wiedzy i dyfuzję innowacji (m. in. Zadanie 3.2. Wspieranie działalności innowacyjnej)* a następującymi Działaniami realizowanymi w ramach RPO WL: Działanie 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach*, Działanie 2.2 *Regionalna infrastruktura B+R*, Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*).

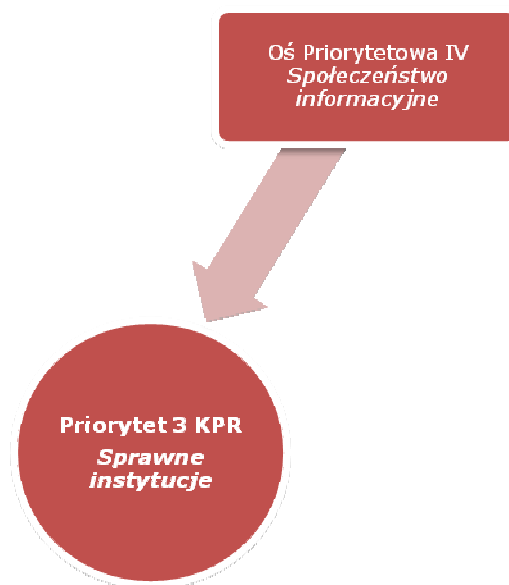
Ponadto, Działanie 4. *Zagwarantowanie odpowiedniej dla potrzeb nowoczesnej gospodarki infrastruktury transportowej, przesyłowej i teleinformatycznej (Zadanie 4.1. Rozwój infrastruktury transportu drogowego, Zadanie 4.2. Rozwój infrastruktury transportu kolejowego, Zadanie 4.3. Rozwój infrastruktury transportu lotniczego)* wskazane do realizacji w KPR 2008-2011 zbieżne jest z celami zakładanymi w Działaniach realizowanych w ramach Osi Priorytetowej V *Transport*, które przyczyniają się do

poprawy warunków inwestowania w województwie lubelskim z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Jego realizacja podniesie atrakcyjność i spójność terytorialną województwa poprzez inwestycje w infrastrukturę drogową, kolejową, lotniczą, transportu miejskiego – umożliwiającą sprawne powiązanie obszaru województwa z głównymi ośrodkami gospodarczymi w kraju i Europie. Ułatwi także funkcjonowanie regionalnych przedsiębiorstw, a przez to przyczyni się do wzrostu konkurencyjności województwa i mobilności mieszkańców. Celem, zarówno przedsięwzięć podejmowanych w ramach KPR, jak i RPO WL jest więc m. in. zapewnienie przedsiębiorcom i obywatelom, odpowiedniej infrastruktury transportowej.

Należy również zauważyć, iż cele Działania 6.2. RPO WL *Energia przyjazna środowisku* zbieżne są z Działaniem 6. Priorytetu 2 KPR *Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska*, którego celem jest promowanie i wspieranie działań na rzecz zmiany wzorców produkcji i konsumpcji na bardziej zrównoważone (o mniejszym oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze, zarówno w układzie bezpośrednim, jak i pośrednim).

3) Priorytet Sprawne Instytucje

Działania w ramach w/w Priorytetu ukierunkowane są na budowę sprawnych, przejrzystych i przyjaznych instytucji publicznych, posiadających zdolność do kształtowania skutecznej polityki i jej konsekwentnego wdrażania, a także poprawę efektywności funkcjonowania i potencjału polskiej administracji publicznej poprzez wdrożenie nowoczesnych standardów realizacji powierzonych zadań, co przełoży się na wzrost wiarygodności tych instytucji.

Przykładem spójności KPR i RPO WL w tym zakresie jest Działanie 1. *Rozwój nowoczesnej administracji publicznej, w tym administracji elektronicznej w celu podniesienia jakości realizowanych przez nią zadań KPR (Zadanie 1.3 Wdrażanie informatycznych systemów wspomagania procesów decyzyjnych w administracji i świadczenia usług drogą elektroniczną w ramach realizacji Planu Informatyzacji Państwa)* oraz Działania 4.1 *Społeczeństwo informacyjne* RPO WL, w ramach którego realizowane są m. in. projekty związane z przygotowaniem instytucji publicznych do elektronicznego

obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów, rozwojem systemów baz danych oraz rozwojem elektronicznych usług dla ludności z wykorzystaniem podpisu elektronicznego.

Efektywnemu wdrażaniu celów Strategii Lizbońskiej służy również przypisanie poszczególnym działaniom w ramach RPO WL odpowiednich kategorii interwencji, o których mowa w art. 9 *Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999* i wymienionych w załączniku IV do w/w Rozporządzenia.

Poziom wydatków pochodzących z funduszy strukturalnych w ramach Programu przeznaczonych na realizację Strategii Lizbońskiej wynosi **470 039 907 EUR** (1 863 708 231,25 PLN), co stanowi **40,67%** alokacji, w tym w ramach:

- Osi Priorytetowej I *Przedsiębiorczość i innowacje* - 219 612 364,00 EUR (870 763 023,26 PLN), co stanowi 90,48% alokacji na tę Oś;
- Osi Priorytetowej II *Infrastruktura ekonomiczna* - 75 130 546,00 EUR (297 892 614,89 PLN), co stanowi 100% alokacji na tę Oś;
- Osi Priorytetowej III *Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne* - 18 493 673,00 EUR (73 327 413,45 PLN), co stanowi 26,67% alokacji na tę Oś;
- Osi Priorytetowej IV *Społeczeństwo informacyjne* - 57 792 728,00 EUR (229 148 166,52 PLN), co stanowi 100% alokacji na tę Oś;
- Osi Priorytetowej V *Transport* - 63 292 537,00 EUR (250 954 909,21 PLN), co stanowi 24,34% alokacji na tę Oś;
- Osi Priorytetowej VI *Środowisko i czysta energia* - 17 337 818,00 EUR (68 744 448,37 PLN), co stanowi 11,11% alokacji na tę Oś;
- Osi Priorytetowej VIII *Infrastruktura społeczna* - 18 380 241,00 EUR (72 877 655,57 PLN), co stanowi 12,05% alokacji na tę Oś.

Z powyższej analizy wynika, iż Działania wdrażane w ramach RPO WL w znacznym stopniu skoordynowane są z działaniami w zakresie KPR, co świadczy o tym, iż IZ RPO dokłada wszelkich starań, by zagwarantować osiągnięcie rzeczywistej synergii rozumianej jako „synchronizowanie” działań prolizbońskich przewidzianych w RPO WL oraz KPR, co z kolei przyczynia się do efektywnego wdrażania priorytetów Strategii Lizbońskiej. Należy wskazać, iż koordynacja ta nie polega jedynie na zapewnieniu spójności między poszczególnymi działaniami RPO WL a działaniami prolizbońskimi KPR, ale również na zagwarantowaniu ich wzajemnego uzupełniania się (*cross-reference*). Najbardziej zaangażowane we wdrażanie Strategii Lizbońskiej są pierwsze cztery Osie Priorytetowe RPO WL, natomiast do realizacji jej celów nie przyczyniają się działania w ramach Osi Priorytetowych VII *Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna* oraz IX *Pomoc techniczna*.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. podpisano 1 567 umów o dofinansowanie na łączną wartość dofinansowania z EFRR 691 655 598,58 EUR (2 742 414 488,37 PLN), z czego aż **1 051** umów o łącznej wartości dofinansowania z EFRR **226 835 893,48 EUR** (899 404 317,63 PLN) realizuje cele Strategii Lizbońskiej. Kwota ta stanowi **48,25%** zakładanych wydatków lizbońskich oraz **19,62%** alokacji na Program.

Wśród działań wpisujących się w cele odnowionej Strategii Lizbońskiej najbardziej zaawansowane są:

- Działanie 2.1. *Instrumenty pożyczkowe i doradcze dla przedsiębiorstw*;
- Działanie 1.3. *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*;
- Działanie 6.2. *Energia przyjazna środowisku*.

Na koniec okresu sprawozdawczego najwięcej środków zakontraktowano w ramach kategorii interwencji:

- 07** – *Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstwa przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)* – 59 899 274,19 EUR (237 500 622,16 PLN);
- 08** – *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa* – 56 855 486,14 EUR (225 432 002,54 PLN);
- 05** – *Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw* – 36 972 014,66 EUR (146 594 038,12 PLN);
- 10** – *Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)* – 25 194 717,28 EUR (99 897 054,02 PLN);
- 11** – *Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.)* – 17 154 170,36 EUR (68 016 295,46 PLN);
- 40** – *Energia odnawialna (słoneczna)* – 13 252 644,92 EUR (52 546 737,12 PLN);
- 09** – *Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP* – 10 246 014,67 EUR (40 625 448,18 PLN);
- 13** – *Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)* – 4 407 659,06 EUR (17 476 368,17 PLN).

Analizując wnioski Beneficjentów o płatność w podziale na kategorie interwencji realizujące Strategię Lizbońską można zauważyć, iż największe zaawansowanie w stosunku do zakładanych planów występuje w ramach kategorii:

- 05** – *Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw* – **63,52%**;
- 07** – *Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstwa przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)* – **57,34%**;
- 10** – *Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)* – **42,06%**;
- 06** – *Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw)* – **34,19%**;
- 09** – *Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP* – **29,84%**;

11 – *Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.)* – 19,76%;

08 – *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa* – **15,73%**.

Z punktu widzenia wdrażania założeń Strategii Lizbońskiej najbardziej efektywne typy projektów realizowanych w ramach Programu to projekty polegające na:

- zakupie wyposażenia do prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej lub modernizacji środków produkcji, które prowadzą do zwiększenia zdolności inwestycyjnej i innowacyjności przedsiębiorstwa,
- dywersyfikacji produkcji zakładu poprzez jego rozbudowę celem wprowadzenia nowych, innowacyjnych produktów i usług,
- zastosowaniu i wykorzystaniu nowoczesnych technologii informatycznych i telekomunikacyjnych w procesach zarządzania przedsiębiorstwem,
- wsparciu inwestycyjnych dla przedsiębiorstw w zakresie produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- inwestycjach w środki trwałe lub zakupie wartości niematerialnych i prawnych służących do prowadzenia działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach lub na zakupie usług badawczych od jednostek naukowych,
- tworzeniu nowych i dokapitalizowaniu istniejących regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych i pożyczkowych,
- powstawaniu nowych oraz wzmocnieniu istniejących inkubatorów przedsiębiorczości, inkubatorów technologicznych i centrów technologicznych skierowanych do nowopowstałych przedsiębiorstw,
- kompleksowego uzbrojenia terenów inwestycyjnych typu „brownfield” oraz „greenfield”,
- budowie i rozbudowie regionalnych i lokalnych sieci szerokopasmowych współdziałających ze szkieletowymi sieciami regionalnymi i lokalnymi,
- budowie, rozbudowie lub zakupie systemów wspierających zarządzanie realizacją zadań publicznych w zakresie administracji publicznej, edukacji, kultury i turystyki na poziomie regionalnym oraz lokalnym,
- inwestycjach w rozwój i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, takich jak: wiatr, woda, biomasa, energia słoneczna i geotermalna,
- rozbudowie i zakupie systemów informatycznych wspierających zarządzanie realizacją zadań publicznych w zakresie ochrony zdrowia, systemów do obiegu informacji medycznej, systemów przechowywania i przetwarzania danych medycznych (e-medycyna).

Biorąc pod uwagę fakt, iż wartość dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie wynosi 691 655 598,58 EUR (2 742 414 448,37 PLN), co stanowi 59,84% alokacji na Program oraz stosunek wartości umów realizujących cele lizbońskie do wszystkich umów podpisanych w ramach RPO WL wynoszący obecnie 32,80% można przypuszczać, że zakładany poziom wydatków na cele lizbońskie zostanie zrealizowany.

Przykłady projektów realizujących cele Strategii Lizbońskiej

Przykład 1.

Priorytet KPR	Priorytet 1 <i>Aktywne społeczeństwo</i> Priorytet 2 <i>Innowacyjna gospodarka</i>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa III <i>Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne</i> Działania 3.1. <i>Tworzenie terenów inwestycyjnych</i>
Tytuł projektu	Strefa przemysłowa w Poniatowej
Beneficjent	Gmina Poniatowa
Data podpisania umowy	2011-03-01 (aneks)
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	1 509 070,38 EUR (5 983 464,07 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	880 587,09 EUR (3 491 527,82 PLN)
Okres realizacji projektu	od 2010-04-01 do 2010-12-31
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	<p>Celem głównym projektu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Poniatowa poprzez przebudowę infrastruktury technicznej terenów przemysłowych po byłych zakładach „EDA” w Poniatowej stwarzających korzystne warunki do powstawania przedsiębiorstw konkurencyjnych i otwartych na innowacje.</p> <p>Efektom społeczno – gospodarczym projektu (oddziaływanie projektu) jest zwiększenie spójności społeczno- gospodarczej oraz rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Poniatowa poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Poniatowa objętych oddziaływaniem projektu.</p> <p>Realizacja projektu pozwoli na osiągnięcie szczegółowych celów, do których należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – profesjonalne przygotowanie terenu inwestycyjnego o łącznej powierzchni 100 ha do obsługi istniejących i potencjalnych podmiotów gospodarczych, – zagospodarowanie niewykorzystanych zasobów lokalowych terenu inwestycyjnego po zakładach EDA S.A, – pozyskanie inwestorów, szczególnie takich, którzy dysponują nowoczesnymi rozwiązaniami zarówno w zakresie technologii jak i organizacji przedsiębiorstw, którzy mogą przyczynić się do zwiększenia udziału na rynku regionalnym i krajowym poprzez eksport towarów i usług. – wykorzystanie zasobów ludzkich regionu- absolwentów Szkoły Technicznej w Poniatowej, kształcącej młodzież na potrzeby lokalnego rynku pracy, – poprawa warunków funkcjonowania 14 – stu firmom działającym obecnie na terenie inwestycyjnym zatrudniającym łącznie 600 osób, – poprawa dostępności do strefy o najwyższym potencjale inwestycyjnym w mieście. <p>Przedmiotowa inwestycja uzasadniona jest koniecznością poprawy dostępności komunikacyjnej obszaru o zabudowie techniczno –produkcyjno- usługowej poprzez zabudowę przebudowę nawierzchni i doprowadzenie obszaru do parametrów technicznych przewidzianych obecnie obowiązującymi przepisami. Celem inwestycji jest także poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności, a także dostosowanie terenu do wymogów wynikających z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ładu przestrzennego w zakresie urbanistyki i architektury, – walorów architektonicznych i krajobrazowych, – wymagań ochrony środowiska, – wymagań ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi oraz mienia, a także potrzeb osób niepełnosprawnych,

– ograniczenia oddziaływania projektowanego obiektu na środowisko.
Z uwagi na fakt, iż przedmiotowa inwestycja przyczynia się do zapewnienia odpowiednich warunków dla rozwoju społeczeństwa i obywateli, a także pozytywnie wpływa na rozwój przedsiębiorczości w regionie doskonale wpisuje się w cele Priorytetów KRP: *Aktywne społeczeństwo* oraz *Innowacyjna gospodarka*.

Przykład 2.

Priorytet KPR	Priorytet 1 <i>Aktywne społeczeństwo</i> Działanie 5 <i>Rozwój społeczeństwa informacyjnego, zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz podnoszenie umiejętności informatycznych</i>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa IV <i>Społeczeństwo informacyjne</i> Działania 4.1. <i>Społeczeństwo informacyjne</i>
Tytuł projektu	Puławy w sieci – budowa szerokopasmowej sieci teleinformatycznej i usług
Beneficjent	Miasto Puławy
Data podpisania umowy	2010-06-16
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	4 795 955,85 EUR (19 015 964,95 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	3 010 094,51 EUR (11 935 024,72 PLN)
Okres realizacji projektu	od 2007-11 do 2012-06
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Przedmiotem projektu jest budowa szerokopasmowej sieci teleinformatycznej w Puławach (Puławskiej Sieci Informatycznej - PSI), podłączenie do niej Urzędu Gminy w Końskowoli, rozbudowa sieci PIAP-ów, budowa centrum Zarządzania Siecią, rozbudowa infrastruktury technicznej Urzędu Miasta Puławy, stworzenie systemu telefonii cyfrowej dla Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych, modernizacja i rozbudowa monitoringu miejskiego. Celem ogólnym projektu jest zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu

	<p>w Puławach i Końskowoli oraz wykorzystania technik informacyjnych, co wpłynie na budowę społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy. Cel ogólny będzie realizowany poprzez cele bezpośrednie projektu, którymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usprawnienie pracy administracji publicznej i obniżenie kosztów jej funkcjonowania, - udostępnienie powszechnego, bezpiecznego, szerokopasmowego dostępu do Internetu o niższych kosztach, - uruchomienie sprawnej telefonii w technologii pakietowej IP i VoIP, - stworzenie lokalnego centrum podpisu elektronicznego, - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez podłączenie 12-u kamer do sieci światłowodowej, - podniesienie jakości obsługi interesantów poprzez wdrożenie zaawansowanych interaktywnych platform komunikacji z obywatelami, ułatwiający dostęp do zasobów urzędu w postaci: usług call center, usług contact center oraz web phone VoIP, - usprawnienie obsługi klienta i skrócenie czasu oczekiwania na nią, - umożliwienie zachowania poufności, wyeliminowanie ryzyka kłopotliwych nieporozumień oraz podniesie efektywności organizacji pracy, przy jednoczesnej możliwości monitorowania obsługi - sprawności pracowników i natężenia przepływu klientów poprzez rozbudowę Biura Obsługi Interesantów i adaptację dodatkowych pomieszczeń oraz wdrożenie systemu zarządzania obsługą obywateli. <p>Szerokopasmowe łącza pozwalają na obsługę nowych, multimedialnych aplikacji, takich jak usługa wideo na żądanie, wideokonferencja, czy telewizja interaktywna, wykorzystanie w pełni systemu e-usług Urzędu Miasta przez obywateli i firmy, możliwość rozwoju mikroprzedsiębiorstw. Rozbudowana infrastruktura sieciowa oraz obniżone koszty dostępu do Internetu umożliwią rozbudowę systemu monitoringu miejskiego, zwiększy dostęp do Internetu dla Urzędu Miasta i jednostek miejskich, ograniczy zjawisko „wykluczenia cyfrowego”. Uruchomienie telefonii w technologii pakietowej IP i VoIP zapewni bezpłatną komunikację w ramach sieci i tańsze połączenia do innych sieci telekomunikacyjnych dzięki możliwości wynegocjowania lepszych stawek telekomunikacyjnych dla całej grupy obiektów. Wdrożenie przez UM Puławy usługi niekwalifikowanego podpisu elektronicznego w ramach usługi e-Urząd wymaga uruchomienia lokalnego centrum podpisu elektronicznego dla obywateli, co spowoduje szersze wykorzystanie podpisu elektronicznego, niosące za sobą szereg korzyści wynikających przede wszystkim z faktu, że ustawa o podpisie elektronicznym wraz z rozporządzeniami wykonawczymi tworzą podstawy prawne do rozwoju e-administracji. Spowoduje to lepsze uwierzytelnianie osoby, która się nim posługuje niż podpis tradycyjny i zwiększy jego zastosowanie w dziedzinach, w których zachowanie bezpieczeństwa jest niezbędne.</p> <p>Należy wskazać, iż zadania realizowane w projekcie poprzez realizację kategorii interwencji 10 - <i>Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)</i>, 11- <i>Technologie informacyjne i telekomunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe, itp.)</i> i 13 - <i>Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja, itp.)</i>, w najpełniejszy sposób przyczyniają się do realizacji priorytetów i celów Strategii Lizbońskiej.</p>
--	---

Przykład 3.

Priorytet KPR	Priorytet 2. <i>Innowacyjna gospodarka</i> Działanie 3. <i>Wdrażanie rozwiązań wspierających działalność proinnowacyjność oraz badania i rozwój (B+R), w tym usprawnienie transferu wiedzy i dyfuzję innowacji</i>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa I <i>Przedsiębiorczość i innowacje</i> Działanie 1.3. <i>Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw</i>
Tytuł projektu	Uruchomienie innowacyjnej technologii wytwarzania wymienników na maksymalne parametry eksploatacyjne w przemyśle: 400oC, 160 bar tj. energetyki jądrowej, regeneracji wysokoprężnej, reaktory chemiczne

Beneficjent	ENERGOREMONT Przedsiębiorstwo Wdrażania Nowych Technologii Remontowych Sp. z o.o.
Data podpisania umowy	2009-01-26
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	1 179 645,09 EUR (4 677 292,78 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	420 703,63 EUR (1 668 089,89 PLN)
Okres realizacji projektu	od 2009-01-26 do 2009-02-29
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	<p>Realizacja projektu polegała na uruchomieniu wytwarzania wymienników na maksymalne parametry eksploatowane w przemyśle z zastosowaniem wprowadzenia innowacyjnej technologii wykonania połączenia przetłaczanego rury z dnem sitowym. W ramach projektu podejmowane były działania inwestycyjne związane ze wsparciem, przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania nowego produktu (innowacyjność produktowa), dzięki zastosowaniu nowej, innowacyjnej technologii, która jest przedmiotem zgłoszenia patentowego (innowacyjność procesowa). Ogólnym celem projektu na poziomie przedsiębiorstwa było wdrożenie innowacji procesowej i produktowej. Innowacyjność będzie polegała na wykorzystaniu maszyn i hali w ciągu technologicznym umożliwiającym produkcję wymienników na maksymalne parametry eksploatowane w przemyśle z zastosowaniem wykonania połączenia przetłaczanego rury wymiennikowej w dnie sitowym.</p> <p>Cele projektu na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie nowego produktu (wymieniki na maksymalne parametry eksploatowane w przemyśle), – wdrożenie nowej technologii (zastosowanie wykonania połączenia przetłaczanego rury wymiennikowej w dnie sitowym), – zatrudnienie osób do obsługi maszyn. <p>Osiągnięte efekty projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonane badania potwierdzają skuteczność zastosowanych rozwiązań i możliwość wprowadzenia technologii - wykonanie połączenia przetłaczanego zostało zgłoszone do Urzędu Patentowego, – dotychczas zamontowano już 10 wymienników nowej technologii, – podniesienie atrakcyjności przedsiębiorstwa jako pracodawcy, – powstanie nowych miejsc pracy – 4 etaty. <p>Z uwagi na fakt, iż przedmiotowa inwestycja polegała na wdrażaniu nowych, innowacyjnych technologii, a także zapewniała rozwój przedsiębiorstwa na bazie innowacyjnych pomysłów jest doskonałym przykładem projektu realizującego cel Działania 3. <i>Wdrażanie rozwiązań wspierających działalność proinnowacyjną oraz badania i rozwój (B+R), w tym usprawnienie transferu wiedzy i dyfuzję informacji</i> Priorytetu 2 KRP <i>Innowacyjna gospodarka</i>.</p>

Przykład 4.

Priorytet KPR	<p>Priorytet 3 <i>Sprawne instytucje</i> Działanie 1. <i>Rozwój nowoczesnej administracji publicznej, w tym administracji elektronicznej w celu podniesienia jakości realizowanych przez nią zadań</i></p> <p>Priorytet 1 <i>Aktywne społeczeństwo</i> Działanie 5. <i>Rozwój społeczeństwa informacyjnego, zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz podnoszenie umiejętności informatycznych</i></p>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa IV <i>Społeczeństwo informacyjne</i> Działania 4.1. <i>Społeczeństwo informacyjne</i>
Tytuł projektu	Zrównoważony rozwój społeczeństwa informacyjnego powiatu janowskiego
Beneficjent	Powiat janowski
Data podpisania umowy	2010-12-14 (aneks)
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	1 346 353,41 EUR (5 388 291,29 PLN)

Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	1 144 400,40 EUR (4 537 547,60 PLN)
Okres realizacji projektu	od 2010-07-01 do 2010-12-31
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	<p>Projekt realizowany był przez Powiat Janowski i gminy Powiatu Janowskiego tj.: Gminę Batorz, Gminę Chrzanów, Gminę Dzwola, Gminę Godziszów, Gminę Janów Lubelski, Gminę Modliborzyce oraz Gminę Potok Wielki. Projekt realizowany był w Starostwie Powiatowym w Janowie Lubelskim i jednostkach organizacyjnych Powiatu Janowskiego oraz w urzędach gmin: Batorz, Chrzanów, Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski, Modliborzyce, Potok Wielki i w jednostkach organizacyjnych tychże gmin – łącznie w 47 lokalizacjach.</p> <p>Celem projektu było udostępnienie usług on-line administracji samorządowej, wdrożenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów i spraw, wdrożenie elektronicznej skrzynki podawczej, kwalifikowanego podpisu elektronicznego w JST.</p> <p>W ramach projektu utworzono m. in. Portal Powiatowy wraz z wortalami tematycznymi: e-Urząd, gospodarka, kultura i sport, turystyka, ekologia i środowisko, edukacja, niepełnosprawni i pomoc społeczna. Na stronach internetowych urzędów dostępne będą również tzw. „kioski z pracą”, w których zarówno poszukujący pracy jak i pracodawcy, będą mogli zamieszczać ogłoszenia.</p> <p>Na powiatowej witrynie można również znaleźć komplet informacji o działaniach czy dokumentach, potrzebnych do załatwienia określonej sprawy. Na stronie powiatu udostępniono do pobrania około 90 formularzy, dotyczących spraw, które można załatwić w urzędach gmin, i 130 formularzy, dotyczących spraw, będących w gestii powiatu. W ramach projektu wprowadzono również elektroniczny obieg dokumentów, wdrożono elektroniczną skrzynkę podawczą, elektroniczne podpisy i e-archiwum, zmodernizowano i rozbudowano około 7,5 km sieci komputerowych oraz zakupiono 339 nowych zestawów komputerowych wraz z drukarkami, użytkowym oprogramowaniem i bazami danych. Funkcjonuje również edytor aktów prawnych, będzie też punkt obsługi osoby niepełnosprawnej. W każdym urzędzie powstały serwerownie - serca projektu, które są odpowiednio zabezpieczone, klimatyzowane, zaopatrzone w system przeciwpożarowy oraz zasilanie awaryjne.</p> <p>Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy efektywności funkcjonowania i potencjału administracji publicznej poprzez wdrożenie nowoczesnych standardów realizacji powierzonych jej zadań, a więc realizuje cele Działania 1. <i>Rozwój nowoczesnej administracji publicznej, w tym administracji elektronicznej w celu podniesienia jakości realizowanych przez nią zadań</i> Priorytetu 3. <i>Sprawne instytucje KPR.</i></p>

Ponadto utworzono publiczne punkty dostępu do Internetu celem przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców powiatu janowskiego, a także uruchomiono kioski multimedialne (tzw. infokioski), telecentra oraz HOT-SPOT-y. Warto podkreślić, że wdrożenie systemów umożliwi korzystanie z udostępnionych zasobów osobom niepełnosprawnym.

Poprzez ułatwienie dostępu do Internetu projekt realizuje również zadania wchodzące w zakres Działania 5. *Rozwój społeczeństwa informacyjnego, zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz podnoszenie umiejętności informatycznych* Priorytetu 1 KPR *Aktywne społeczeństwo*.

Strategia UE Europa 2020

W marcu 2010 r. Unia Europejska przyjęła nową strategię rozwojową wyznaczającą cele i kierunki działań dla instytucji UE i państw członkowskich w perspektywie do 2020 r. - "Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu". Strategia ta zastąpiła obowiązującą przez poprzednie dziesięciolecie Strategię Lizbońską. Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii "Europa 2020" są opracowywane przez państwa członkowskie UE Krajowe Programy Reform oraz przygotowane przez KE inicjatywy przewodnie (ang. flagship initiatives), realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych. Inicjatywy te tworzą zamierzenia, wyznaczające ogólne kierunki działania i stanowią instrument realizacji Strategii.

W ramach Strategii wyznaczono 3 obszary priorytetowe:

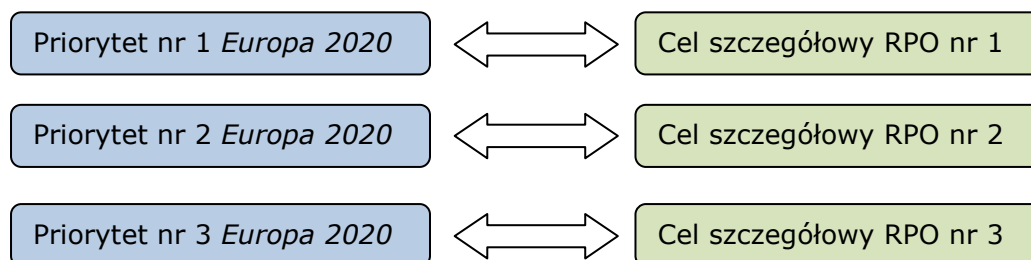
- 1) **wzrost inteligentny** (*smart growth*) – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Instrumentami realizującymi cele tego priorytetu są następujące inicjatywy flagowe: Unia innowacji, Młodzież w drodze, Europejska Agenda Cyfrowa;
- 2) **wzrost zrównoważony** (*sustainable growth*) – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Instrumentami realizującymi cele tego priorytetu są następujące inicjatywy flagowe: Europa efektywnie korzystająca z zasobów, Polityka przemysłowa w erze globalizacji, oraz
- 3) **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu** (*inclusive growth*) – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Instrumentami realizującymi cele tego priorytetu są następujące inicjatywy flagowe: Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia, Europejski Program Walki z ubóstwem.

Podobnie jak w przypadku Strategii Lizbońskiej, zbieżność priorytetów Strategii Europa 2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 jest widoczna już na poziomie celów głównych i celów szczegółowych obu dokumentów. Cel główny RPO WL, czyli *Podniesienie konkurencyjności Lubelszczyzny*

prowadzące do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia z uwzględnieniem walorów naturalnych i kulturowych regionu jest zgodny z podstawową ideą Strategii Europa 2020, jaką jest stworzenie inteligentnej i zrównoważonej gospodarki Unii Europejskiej, sprzyjającej włączeniu społecznemu i charakteryzującej się wysokimi wskaźnikami zatrudnienia i wydajności oraz większą spójnością społeczną.

Również trzy cele szczegółowe RPO wpisują się w trzy obszary priorytetowe Strategii Europa 2020 jakimi są:

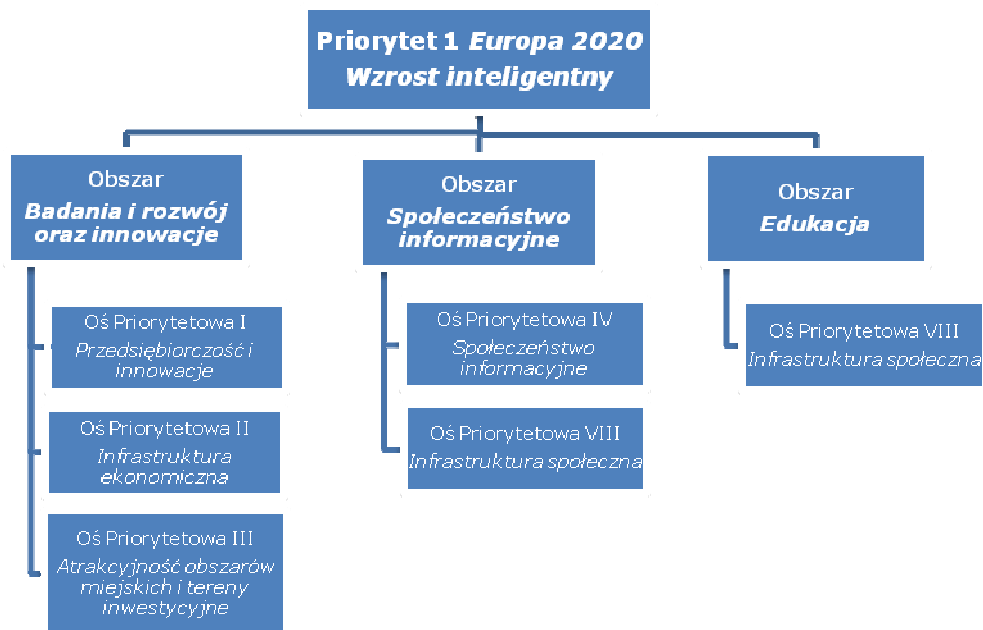
Powiązania między analizowanymi dokumentami na poziomie ich celów szczegółowych prezentują się następująco:

Poniżej przedstawiono analizę priorytetów, obszarów priorytetowych oraz inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 pod kątem zgodności z poszczególnymi Osiami Priorytetowych/Działaniami RPO WL. Analiza została opracowana w oparciu o matrycę celów Strategii i kategorii interwencji obecnej perspektywy finansowej, stanowiącej Załącznik nr VI do sprawozdania.

1) Priorytet Wzrost inteligentny

Celem priorytetu jest zwiększenie roli wiedzy i innowacji jako sił napędowych przyszłego rozwoju gospodarczego, poprzez podniesienie jakości edukacji, poprawę wyników działalności badawczej, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także zadbanie o to, by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które przyczyniałyby się do zwiększenia wzrostu, tworzenia nowych miejsc pracy i rozwiązywania problemów społecznych. Występuje tu zbieżność z pierwszym celem szczegółowym RPO, jakim jest *Zwiększenie konkurencyjności regionu poprzez wsparcie rozwoju sektorów nowoczesnej gospodarki, a także poprzez stymulowanie innowacyjności.*

Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji realizowane jest poprzez następujące Osie Priorytetowe i Działania RPO:

- Działanie 1.1. *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw,*
- Działanie 1.2. *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw,*
- Działanie 1.3. *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw,* których celem jest zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw oraz poprawa konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw realizujących innowacyjne projekty na terenie województwa lubelskiego,
- Działanie 1.6. *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach,* którego celem jest wsparcie procesu transferu nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw,
- Działanie 2.2. *Regionalna infrastruktura B+R,* którego celem jest zwiększenie potencjału regionalnych uczelni wyższych i jednostek naukowych w zakresie komercyjnej działalności badawczo-rozwojowej,
- Działanie 2.3. *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy,* którego celem jest wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy poprzez inwestycje i doradztwo,
- Działania 3.1. *Tworzenie terenów inwestycyjnych,* którego celem jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa, a w konsekwencji zwiększenie strumienia napływu kapitału inwestycyjnego zarówno zagranicznego, jak i krajowego,
- Oś Priorytetową IV *Społeczeństwo informacyjne,* którego celem jest wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój lokalnej i regionalnej infrastruktury oraz usług społeczeństwa informacyjnego zgodnie z zasadami otwartości i neutralności technologicznej,
- Działanie 8.1. *Infrastruktura społeczna i dydaktyczna szkół wyższych,*
- Działanie 8.2. *Infrastruktura szkolna i sportowa,*

których celem jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym oraz zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej i sportowej,

- Działania 8.3. *Ochrona zdrowia*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia.

Potwierdzeniem zbieżności pierwszego priorytetu Strategii *Europa 2020* z RPO jest fakt, iż indykatywna wielkość alokacji Programu, która przyczynia się do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji wynosi **212 191 054,00 EUR** (841 337 529,11 PLN), co stanowi 18,36% alokacji na Program, w tym:

- na obszar priorytetowy *Badania i rozwój, innowacje* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Unia innowacji* przeznaczonych zostało 91 890 437,00 EUR (364 345 582,71 PLN), co stanowi 7,95% alokacji na Program,
- na obszar priorytetowy *Społeczeństwo informacyjne* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Europejska Agenda Cyfrowa* przeznaczonych zostało 67 033 638,00 EUR (365 788 374,67 PLN), co stanowi 5,80% alokacji na Program,
- na obszar priorytetowy *Edukacja* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Młodzież w drodze* przeznaczonych zostało 53 266 979,00 EUR (211 203 571,74 PLN), co stanowi 4,61% alokacji na Program.

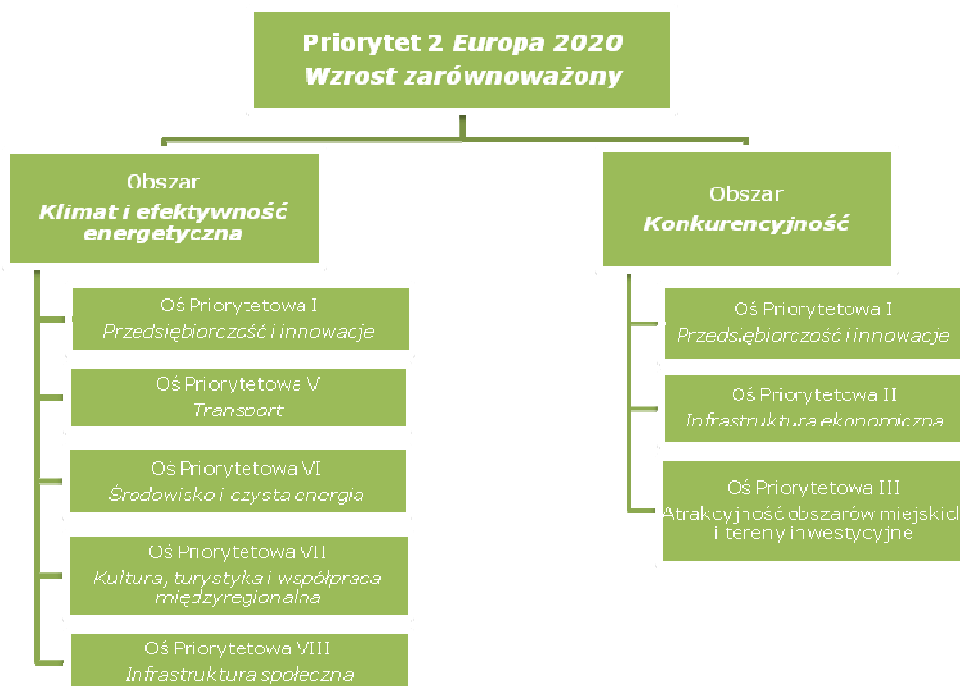
W ramach kategorii interwencji wpisujących się w założenia Priorytetu *Wzrost inteligentny* do końca okresu sprawozdawczego zakontraktowano 174 585 561,98 EUR (692 231 753,25 PLN), co stanowi 82,28% zaplanowanej alokacji. Natomiast wartość wniosków o płatność złożonych przez Beneficjentów w ramach analizowanego priorytetu stanowi 24,88% planu i wyniosła 52 798 769,73 EUR (209 347 121,99 PLN).

2) Priorytet Wzrost zrównoważony

Zrównoważony rozwój oznacza budowanie zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki, wykorzystując technologie przyjazne środowisku, przyspieszając wprowadzanie inteligentnych sieci opartych na technologii ITC, a także wzmacniając przewagę konkurencyjną biznesu, szczególnie sektora produkcji i MŚP, oraz pomagając docenić wartość efektywnego korzystania z zasobów. Cel, wyznaczony przez drugi priorytet Strategii *Europa 2020*, zbieżny z drugim celem szczegółowym RPO, jakim jest *Poprawa warunków inwestowania w województwie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju*, realizowany jest przez Działania prawie wszystkich Osi Priorytetowych Programu, a mianowicie:

- Oś Priorytetową I *Przedsiębiorczość i innowacje*, której celem jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie,
- Działanie 2.1. *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorców*, którego celem jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania,
- Działanie 2.3. *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*,
- Działanie 2.4. *Marketing gospodarczy*, którego celem jest promocja gospodarcza województwa lubelskiego,
- Działanie 3.1. *Tworzenie terenów inwestycyjnych*,
- Oś Priorytetową V *Transport*, której celem jest poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Lubelszczyzny,

- Oś Priorytetową VI *Środowisko i czysta energia*, której celem jest poprawa stanu, zachowanie bioróżnorodności oraz zapobieganie degradacji środowiska naturalnego,
- Działanie 7.1. *Infrastruktura kultury i turystyki*, którego celem jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury,
- Działanie 8.1. *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*,
- Działanie 8.2. *Infrastruktura szkolna i sportowa*,
- Działania 8.3. *Ochrona zdrowia*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia.

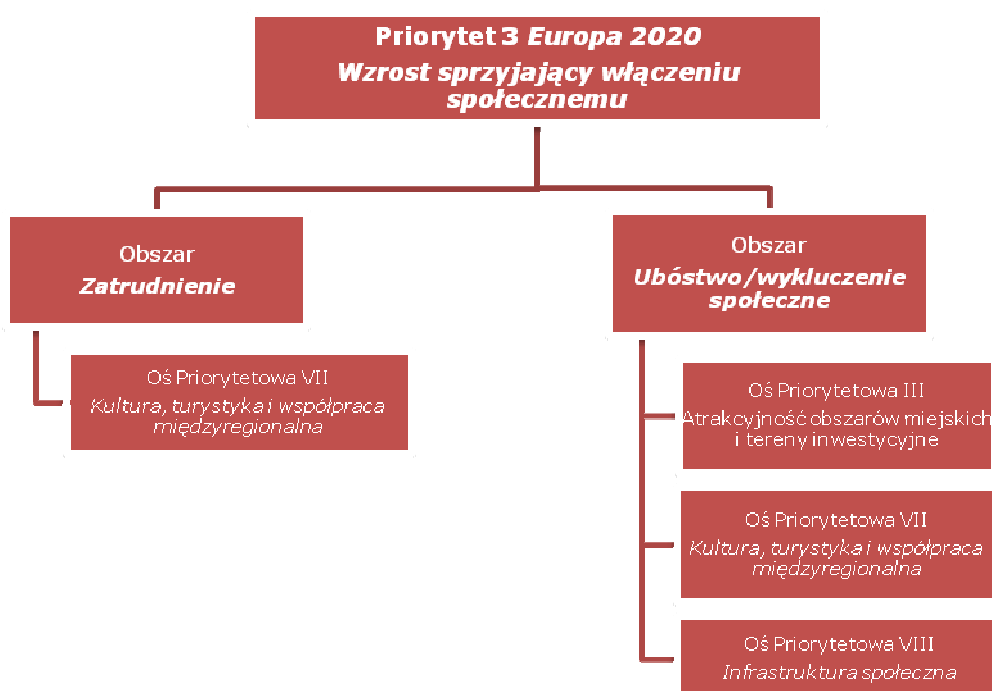
Indykatoryjna wielkość alokacji Programu, która odpowiada Priorytetowi *Wzrost zrównoważony* wynosi **734 582 542,00 EUR** (2 912 619 779,03 PLN), co stanowi 63,55% alokacji na Program, w tym:

- na obszar priorytetowy *Klimat, energia, mobilność* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Europa efektywniej korzystająca z zasobów* przeznaczonych zostało 448 508 541,00 EUR (1 778 336 365,07 PLN), co stanowi 38,80% alokacji na Program,
- na obszar priorytetowy *Konkurencyjność* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* przeznaczonych zostało 286 071 001,00 EUR (1 134 283 413,97 PLN), co stanowi 24,75% alokacji na Program.

W ramach kategorii interwencji służących wspieraniu gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej do 31 grudnia 2010 roku zakontraktowano 433 024 152,38 EUR (1 717 654 464,19 PLN), co stanowi 58,97% zaplanowanej alokacji. Natomiast wartość wniosków o płatność złożonych przez Beneficjentów w ramach analizowanego priorytetu wyniosła 192 746 489,21 EUR (764 239 829,71 PLN), co stanowi 26,24% planu.

3) Priorytet Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu

Celem trzeciego Priorytetu Strategii *Europa 2020* jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznaczający wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, aby pomóc ludziom przewidywać zmiany i radzić sobie z nimi oraz móc budować spójne społeczeństwo. Ważne jest również, aby korzyści ze wzrostu gospodarczego rozkładały się równo w całej Unii, w tym w regionach najbardziej oddalonych, zwiększając w ten sposób spójność terytorialną. Cel wyznaczony przez trzeci Priorytet jest zbieżny z trzecim celem szczegółowym Programu - *Zwiększenie atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca do zamieszkania, pracy i wypoczynku*.

Wśród Działania RPO przyczyniających się do zapewnienia wysokiego poziomu zatrudnienia oraz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej można wyróżnić:

- Działanie 3.2. *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*, którego celem jest przywrócenie zdegradowanym obszarom miejskim, w tym przemysłowym i powojskowym funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, społecznych i kulturalnych, a także zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz poprawa warunków życia mieszkańców,
- Działanie 7.3. *Współpraca międzyregionalna*, którego celem jest stworzenie efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej (w układzie sieciowym i dwustronnym),
- Działanie 8.1. *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*,
- Działanie 8.2. *Infrastruktura szkolna i sportowa*.

Indykatywna wielkość alokacji Programu, która przyczynia się do rozwoju gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną wynosi **92 130 147,00 EUR** (365 296 032,86 PLN), co stanowi 7,97% alokacji na Program, w tym:

- na obszar priorytetowy *Zatrudnienie i umiejętności* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* przeznaczonych zostało 1 155 855,00 EUR (4 582 965,08 PLN), co stanowi 0,10% alokacji na Program,
- na obszar priorytetowy *Walka z ubóstwem* oraz na odpowiadającą mu inicjatywę flagową *Europejski program walki z ubóstwem* przeznaczonych zostało 90 974 292,00 EUR (360 713 067,78 PLN), co stanowi 7,87% alokacji na Program.

W ramach kategorii interwencji wpisujących się w założenia Priorytetu *Wzrost inteligentny* do końca okresu sprawozdawczego zakontraktowano 42 128 036,63 EUR (167 037 665,22 PLN), co stanowi 45,73% zaplanowanej alokacji. Natomiast wartość wniosków o płatność złożonych przez Beneficjentów w ramach analizowanego priorytetu stanowi 9,36% planu i wyniosła 8 625 607,88 EUR (34 200 535,24 PLN).

Przykłady projektów realizujących cele Strategii Europa 2020

Przykład 1.

Priorytet / Obszar priorytetowy EU2020	Priorytet 1 <i>Wzrost inteligentny</i> Obszar priorytetowy <i>Badania i rozwój oraz innowacje</i> Priorytet 2 <i>Wzrost zrównoważony</i> Obszar priorytetowy <i>Konkurencyjność</i>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa III <i>Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne</i> Działanie 3.1. <i>Tworzenie terenów inwestycyjnych</i>
Tytuł projektu	Infrastruktura dla strefy ekonomicznej na Felinie w Lublinie
Beneficjent	Miasto Lublin
Data podpisania umowy	2011-02-21 (aneks)
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	6 544 935,81 EUR (25 950 670,48 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	4 823 596,14 EUR (19 125 558,71 PLN)
Okres realizacji projektu	od 2009-04-08 do 2010-12-21
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Celem głównym projektu było podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Lublin poprzez kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych położonych w dzielnicy Felin w Lublinie stwarzających korzystne warunki do powstawania przedsiębiorstw konkurencyjnych i otwartych na innowacje. Zrealizowany projekt poprzez wyposażenie terenu inwestycyjnego w infrastrukturę umożliwiającą w szczególności podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej przyczynił się do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Lublina, a w dłuższej perspektywie całego regionu. Efektem społeczno – gospodarczym projektu (oddziaływaniem projektu) jest zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej oraz rozwoju społeczno-gospodarczego regionu poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców miasta objętych oddziaływaniem projektu. Realizacja projektu przyczyniła się do: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia napływu kapitału inwestycyjnego krajowego i zagranicznego, – zacieśniania współpracy lokalnego środowiska akademickiego z lokalnymi przedsiębiorstwami,

- transferu wiedzy na rzecz lokalnej przedsiębiorczości,
- wykreowania nowoczesnych gałęzi gospodarki w regionie, w tym sektora tzw. wysokich technologii, który we współczesnym świecie stanowi lokomotywę postępu gospodarczo-społecznego,
- rozwoju firm wysokich i średnio-wysokich technologii, rozwoju branż stwarzających możliwość kooperacji z przemysłem lotniczym, z logistyką i transportem,
- poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- wprowadzenia nowych funkcji użytkowych uzbrajanych terenów.

Powstanie nowych przedsiębiorstw w obszarze realizacji projektu pozytywnie oddziałuje na sytuację na rynku pracy – generuje nowe miejsca, wpływa na rozwój przedsiębiorczości w regionie poprzez wzmożony popyt na usługi i towary zapewniane przez dostawców i kooperantów powstałych przedsiębiorstw. Rozwój firm w sektorze wysokich i średniowysokich technologii pobudza współpracę środowiska naukowego i biznesu, pozytywnie wpływając na innowacyjność przedsiębiorstw. Działalność nowych przedsiębiorstw produkcyjnych w Lublinie to również szansa nowych powiązań kooperacyjnych dla miejscowych i poza miejscowych przedsiębiorców i dostawców, możliwość powstania klastrów. Dodatkowo nowe inwestycje często lokalizowane są w pobliżu już istniejących dobrze prosperujących zakładów, za producentami wyrobów finalnych często ciągną ich poddostawcy i podwykonawcy, mamy więc do czynienia z efektem „kuli śniegowej”. Odnowienie zdolności produkcyjnych w gospodarce lokalnej oznacza z punktu widzenia analizy ekonomicznej wzrost produkcji sprzedanej lokalnego przemysłu co wzmacnia oczywiście gospodarkę miasta. Oznacza to wzrost konkurencyjności Lublina jako miasta, a także całej jego społeczności na rynku regionalnym i krajowym. Ponadto osiągnięcie założonych rezultatów projektu wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy nie tylko miasta Lublin, ale i całego regionu, a także przyczynia się również do wzrostu zainteresowania inwestorów krajowych i zagranicznych wschodnią Polską. Tak zdefiniowane cele i rezultaty projektu wpisują się w założenia zarówno Priorytetu I *Wzrost inteligentny*, jak i Priorytetu II *Wzrost zrównoważony* – wspieranie gospodarki opartej na wiedzy i innowacji oraz efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

Przykład 2.

Priorytet / Obszar priorytetowy EU2020	Priorytet 1 <i>Wzrost inteligentny</i> Obszar priorytetowy <i>Badania i rozwój oraz innowacje</i> Priorytet 2 <i>Wzrost zrównoważony</i> Obszar priorytetowy <i>Konkurencyjność</i>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa I <i>Przedsiębiorczość i innowacje</i> Działanie 1.3. <i>Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw</i>
Tytuł projektu	Uruchomienie nowoczesnej linii produkcyjnej obudów i standów ze stali szlachetnej i aluminium.
Beneficjent	Edbak Sp. z o.o.
Data podpisania umowy	2010-03-26
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	842 692,31 EUR (3 341 275,00 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	410 985,18 EUR (1 629 556,25 PLN)
Okres realizacji projektu	od 2010-01-01 do 2011-04-30
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	<p>Nadrzędnym celem projektu było uruchomienie produkcji linii produktów obudów i standów ze stali szlachetnej i aluminium.</p> <p>Realizacja projektu polegała na dokonaniu zakupu innowacyjnych środków trwałych. Inwestycja ta pozwoliła na uruchomienie nowoczesnej linii produkcyjnej do obróbki metalu, dzięki czemu możliwe będzie wprowadzenie do oferty Edbak Sp. z o.o. następujących nowych produktów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - multimedialny stand reklamowy - wewnętrzny, - multimedialny stand reklamowy - zewnętrzny, - obudowy multimedialne. <p>Prezentowany projekt polegał na wdrożeniu technologii wykrawania metalu polegającej na zastosowaniu całkowicie zautomatyzowanego, kompatybilnego ciągu technologicznego wykorzystującego najnowsze dostępne w branży innowacyjne technologie w zakresie obróbki stali szlachetnej i aluminium.</p> <p>W ramach realizacji projektu zostały wdrożone: innowacja procesowa, polegająca na zmianie stosowanych przez przedsiębiorstwo metod wytwarzania produktów oraz innowacja produktowa, polegającej na wprowadzeniu do oferty nowych pod względem technologicznym produktów z uwagi na fakt, iż cechy nowych produktów oraz przeznaczenie różnią się znacząco od uprzednio wytwarzanych. Wdrożenie innowacji przemawia za uznaniem projektu za spójny z obszarem priorytetowym <i>Badania i rozwój</i> oraz innowacje Priorytetu 1 <i>Strategii Europa 2020 Wzrost inteligentny</i>.</p> <p>Radykalna zmiana procesu technologicznego przyczyniła się do powstania możliwości w zakresie uruchomienia produkcji nowych asortymentów produktowych. Nowe technologie są podstawą do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa produkcyjnego, dzięki czemu projekt wpisuje się w realizację obszaru priorytetowego <i>Konkurencyjność</i> Priorytetu 2 <i>Wzrost zrównoważony</i> - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.</p> <p>Firma Edbak Sp. z o.o. została laureatem w trzech kategoriach <i>Konkursu Innowacyjny Przedsiębiorca Województwa Lubelskiego</i>, tj. <i>Dynamicznie rozwijająca się firma</i>, <i>Lider funduszu RPO WL</i> oraz <i>Nagrody specjalnej</i>.</p>

Przykład 3.

Priorytet / Obszar priorytetowy EU2020	Priorytet 2 <i>Wzrost zrównoważony</i> Obszar priorytetowy <i>Klimat, energia, mobilność</i>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa VI <i>Środowisko i czysta energia</i> Działanie 6.2. <i>Energia przyjazna środowisku</i>
Tytuł projektu	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w gminie Biłgoraj poprzez zastosowanie przyjaznej środowisku energii słonecznej
Beneficjent	Gmina Biłgoraj

Data podpisania umowy	2010-08-26 (aneks)
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	4 775 000,00 EUR (18 932 875,00 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	4 058 750,00 EUR (16 092 943,74 PLN)
Okres realizacji projektu	2010-2012
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	<p>Projekt polega na zakupie i montażu zestawów solarnych do przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynkach odbiorców indywidualnych i obiektach użyteczności publicznej gminy Biłgoraj. Projekt jest realizowany w 36 miejscowościach gminy Biłgoraj, na 1334 budynkach prywatnych i 29 budynkach użyteczności publicznej.</p> <p>Celem głównym projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Biłgoraj przy zachowaniu wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, w tym polityki energetycznej i jednoczesnym zapobieganiu degradacji środowiska naturalnego. Celem bezpośrednim jest pozyskanie i wykorzystanie alternatywnego źródła energii – systemów solarnych. Efektem społeczno – gospodarczym projektu jest wzrost aktywności społeczno – gospodarczej. Realizacja projektu pozwoli w przyszłości na zmniejszenie efektu marginalizacji terenów gminy dzięki wykorzystaniu najnowszych technologii w celu pozyskiwania i wykorzystywania energii odnawialnej, ochronie środowiska naturalnego, umożliwieniu wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego gminy oraz poprawy życia jej mieszkańców. Należy wskazać, iż zadania realizowane w projekcie zgodne są z założeniami obszaru priorytetowego <i>Klimat, energia, mobilność</i> Priorytetu 2 <i>Wzrost zrównoważony</i>, w związku z powyższym realizacja projektu doskonale wpisuje się w cele Strategii Europa 2020.</p> <p>Planowany termin zakończenia realizacji i rozliczenia projektu planowany jest na IV kwartał 2012 roku.</p>
	

Przykład 4.

Priorytet / Obszar priorytetowy EU2020	Priorytet 3 <i>Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu</i> Obszar priorytetowy <i>Zatrudnienie i umiejętności</i>
Oś Priorytetowa, Działanie, Poddziałanie RPO WL	Oś Priorytetowa VII <i>Kultura, turystyka i współpraca międzyregionalna</i> Działanie 7.3. <i>Współpraca międzyregionalna</i>
Tytuł projektu	Ponad granicami – transfer wiedzy i doświadczeń osób w wieku 50+
Beneficjent	Państwowa Wyższa Szkoła im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
Data podpisania umowy	2010-03-02 (aneks)
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	153 353,02 EUR (608 124,01 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	107 361,11 EUR (425 686,79 PLN)
Okres realizacji projektu	od 2010-01-04 do 2011-01-31
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Głównym celem projektu było stworzenie warunków dla wzrostu aktywności zawodowej i społecznej generacji 50+ na Lubelszczyźnie, dzięki stworzeniu efektywnych, ponadnarodowych powiązań partnerskich w ramach współpracy między Lubelszczyzną (Polska), a Perthshir (Szkocja). Celem było również złamanie stereotypów panujących na rynku pracy, dotyczących zatrudnienia lub stworzenia własnego miejsca pracy wyłącznie przez ludzi młodych. Projekt zakładał szereg działań dających możliwość uczestnictwa seniorom w zdobywaniu nowej wiedzy i doświadczeń, którymi mogą dzielić się z innymi.

W ramach projektu w dniach 5-14 maja 2010 roku słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy PSW w Białej Podlaskiej odwiedziła 18 osobowa grupa Szkotów – słuchaczy UTW w Perth w Szkocji. Goście mieli również okazję uczestniczenia w licznych spotkaniach z władzami uczelni, miasta i regionu. Głównym celem tych spotkań było stworzenie warunków do nawiązania powiązań partnerskich w sferze edukacji, gospodarki, kultury, turystyki i rekreacji pomiędzy Polską i Szkocją, na rzecz wsparcia rozwoju Regionu i miasta. Dodatkowo uświetniły je liczne pokazy, degustacje i występy.

Kolejnym etapem projektu była wizyta słuchaczy białskiego UTW w Szkocji, zaplanowana na przełomie czerwca i lipca 2010 r. Kluczową rolę w pozyskiwaniu wiedzy i wymianie doświadczeń odgrywał partner projektu – Uniwersytet Trzeciego Wieku w Perth w Szkocji. To dzięki wizytom studyjnym realizowanym w obu krajach, seniorzy mieli możliwość poznać się nawzajem i jako naoczni świadkowie obserwować i przenosić ciekawe rozwiązania na własny grunt. W ramach tygodniowej wizyty 22-osobowa grupa z Białej Podlaskiej poznała nie tylko atrakcyjność geograficzną przepięknego kraju, ale również uczestniczyła w spotkaniach z przedstawicielami władz rządu szkockiego m.in. z Panią Roseanną Cunningham – członkiem parlamentu szkockiego, która opowiedziała o strukturze społeczeństwa szkockiego oraz o działaniach związanych z udogodnieniami oferowanymi osobom 50+.

Termin wizyty studyjnej w Szkocji nie został wybrany przypadkowo, ponieważ w terminie tym przypadały główne uroczystości związane z obchodami 800-lecia miasta Perth. Słuchacze partnerskiego UTW w Szkocji zadbałi, by nie zabrakło atrakcji, dlatego też niespodzianką był udział w liczącej ponad 1000 członków parady sił zbrojnych, weteranów oraz pojazdów wojskowych z okresu II wojny światowej. To była jedna z największych parad tego typu w Wielkiej Brytanii. Wizyta w Szkocji dostarczyła wielu wrażeń, wiedzy i doświadczeń, ponieważ dla wielu seniorów była to pierwsza podróż po Europie. Członkowie Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Białej Podlaskiej i Szkocji kontynuowali swoje zainteresowania tematyczne na forach internetowych utworzonej Platformy Wymiany Wiedzy i Doświadczeń (www.utw.pswbp.pl).

Projekt był odpowiedzią na problem niskiej aktywności zawodowej osób starszych i negatywnych konsekwencji, które niosą one zarówno dla samych seniorów, jak i całego społeczeństwa. W związku z powyższym założenia projektu wpisują się w cel obszaru priorytetowego *Zatrudnienie i umiejętności* Priorytetu 3 *Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu* Strategii Europa 2020.

2.1.6.7 Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Wstęp

Działania realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013 (RPO WL) w dużej mierze wpisują się w cele i obszary wsparcia przewidziane w *Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB)*. Z tego też względu Instytucja Zarządzająca RPO WL podjęła działania mające na celu dostosowanie zapisów zawartych w Programie Operacyjnym uzupełniając je o informacje odnoszące się do spójności działań prowadzonych w ramach Programu z priorytetami i kierunkami wyznaczonymi przez SUE RMB. Projekt zmian w Programie zawierający powyższe informacje zostanie przekazany KE w ramach renegotjacji Programu.

W ramach działań w zakresie informacji i promocji w odniesieniu do SUE RMB Instytucja Zarządzająca RPO WL nie organizowała spotkań ani konferencji specjalnie dedykowanych temu zagadnieniu jednakże podjęła działania w celu rozpowszechnienia informacji na temat przedmiotowej Strategii, jakimi było:

- przedstawienie dokumentów i szczegółowych informacji dotyczących SUE RMB oraz stopnia jej realizacji przez RPO WL na posiedzeniu Komitetu Monitorującego RPO WL na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2010 r.,
- utworzenie na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl zakładki dotyczącej przedmiotowej Strategii, gdzie zawarte zostały informacje na temat samej Strategii,

jej zasięgu terytorialnego, głównych założeń i priorytetów oraz realizacji SUE RMB przez RPO WL.

Pomoc techniczna:

Instytucja Zarządzająca RPO WL nie wykorzystywała do tej pory środków z pomocy technicznej dla potrzeb związanych z wdrażaniem *Planu działań Strategii*.

System wdrażania

Na podstawie przeprowadzonej analizy stopnia wdrażania Programu, IZ RPO stoi na stanowisku, iż na obecnym etapie jego realizacji wprowadzanie zmian w systemie realizacji programu jest nieuzasadnione z uwagi na fakt, iż:

- na dzień 31.12.2010 r. w ramach RPO WL zakontraktowano 59,84% alokacji na Program, zaś suma alokacji przeznaczonych na konkursy, projekty systemowe (pomoc techniczna) oraz projekty kluczowe, znajdujące się na Indykatorywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych, wyniosła 87,65% alokacji.
- większość projektów realizowanych w ramach poszczególnych działań Programu, wpisujących się w priorytetowe kierunki SUE RMB, realizuje założenia Strategii, stąd nie ma konieczności wprowadzania nowych kryteriów wyboru projektów na rzecz realizacji SUE RMB.
- w ramach III – VIII Osi Priorytetowej nabory projektów zostały już zakończone natomiast projekty realizowane w ramach I i II Osi priorytetowej generalnie wpisują się w SUE RMB, stąd również nie ma uzasadnienia zmiana wniosku aplikacyjnego.

System realizacji

Realizowane w ramach RPO WL przedsięwzięcia, wpisują się w trzy priorytety SUE RMB tj.:

I Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar zrównoważony,

II Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu,

III Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny.

Priorytet I Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar zrównoważony:

W obszar priorytetowy 2. Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności uwzględniając łowiska morskie wpisują się następujące kategorie interwencji:

46 - *Oczyszczanie ścieków,*

51 - *Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000).*

W ramach RPO WL w/w kategorii interwencji realizowane są poprzez Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska*, którego celem jest poprawa jakości oraz zapobieganie degradacji środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń wód i gleby oraz ochrona naturalnych ekosystemów.

W ramach powyższego obszaru podpisano:

- w roku 2010 r. - **22** umowy o wartości ogółem **44 367 518,02 EUR** (175 917 208,96 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **28 362 841,07 EUR** (112 458 664,83 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **26** umów na wartość ogółem **52 114 787,59 EUR** (206 635 132,81 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **33 120 317,24 EUR** (131 322 271,98 PLN).

W obszar priorytetowy 3. Redukcja użytkowania oraz wpływu substancji niebezpiecznych wpisują się następujące kategorie interwencji:

44 - *Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi,*

53 - *Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym),*

54 - *Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom.*

W/w kategorie interwencji realizowane są poprzez Działanie 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska*. W ramach w/w kategorii interwencji podpisano:

- w roku 2010 - **20** umów o wartości ogółem **34 376 818,68 EUR** (136 304 086,05 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **23 899 654,71 EUR** (94 762 130,91 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **27** umów o wartości ogółem **40 447 404,40 EUR** (160 373 958,45 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **29 034 230,42 EUR** (115 120 723,60 PLN).

Priorytet II Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu

W obszar priorytetowy 7. Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji wpisują się następujące kategorie interwencji:

02 – *Infrastruktura B + RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych,*

03 – *Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itd.),*

04 – *Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych),*

07 – *Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.).*

Kategoria interwencji 02 realizowana jest poprzez Działanie 2.2 *Regionalna infrastruktura B + R*, którego celem jest zwiększenie potencjału regionalnych uczelni wyższych i jednostek naukowych w zakresie komercyjnej działalności badawczo-rozwojowej.

Kategoria interwencji 03 realizowana jest poprzez Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*, którego celem jest wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy poprzez inwestycje i doradztwo oraz Działanie 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla rejonu dziedzinach*, którego celem jest wsparcie procesu opracowania i transferu nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw.

Kategoria interwencji 04 realizowana jest również poprzez Działanie 1.6.

Kategoria interwencji 07 realizowana jest poprzez Działanie 1.1 *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw*, którego celem jest zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego, Działanie 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw*, którego celem jest poprawa konkurencyjności

mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata, realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego oraz Działanie 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw*, którego celem jest poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2010 - **222** umowy o wartości ogółem **86 237 505,73 EUR** (341 931 710,21 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **35 993 457,12 EUR** (142 714 057,49 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **426** umów o wartości ogółem **146 132 254,24 EUR** (579 414 388,07 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **60 724 747,62 EUR** (240 773 624,31 PLN).

Z tego w ramach:

✓ Działania 1.1 – w roku 2010 - podpisano 6 umów na kwotę dofinansowania 454 253 ,49 EUR (1 801 115,08 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 129 umów na kwotę dofinansowania 7 746 592,89 EUR (30 715 240,81 PLN);

✓ Działania 1.2 – w roku 2010 - podpisano 126 umów na kwotę dofinansowania 13 815 605,60 EUR (54 778 876,19 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 152 umowy na kwotę dofinansowania 17 144 806,79 EUR (67 979 158,94 PLN);

✓ Działania 1.3 – w roku 2010 - podpisano 82 umowy na kwotę dofinansowania 21 262 304,22 EUR (84 305 036,22 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 129 umów na kwotę dofinansowania 35 007 874,50 EUR (138 806 222,41 PLN);

✓ Działania 1.6 – w roku 2010 - podpisano 8 umów na kwotę dofinansowania 461 293,82 EUR (1 829 030,00 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 16 umów na kwotę dofinansowania 825 473,43 EUR (3 273 002,15 PLN).

W obszar priorytetowy 8. Wdrożenie *Small Business Act*: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich wpisują się następujące kategorie interwencji:

05 – *Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw,*

08 – *Inne inwestycje w przedsiębiorstwa,*

09 – *Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP.*

Kategoria interwencji 05 realizowana jest poprzez Działanie 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo*, którego celem jest wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy doradczej, Działanie 2.1 *Instrumenty pożyczkowe i poręczeniowe dla przedsiębiorstw*, którego celem jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstw do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji, Działanie 2.4 *Marketing gospodarczy*, którego celem jest promocja gospodarcza województwa lubelskiego oraz Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy*.

Kategoria interwencji 08 realizowana jest poprzez Działanie 1.1 *Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw*, Działanie 1.2 *Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw*, Działanie 1.3 *Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw* oraz Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*, którego

celem jest zwiększenie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa lubelskiego w sektorze turystyki i rekreacji.

Kategoria interwencji 09 realizowana jest poprzez Działanie 1.6 *Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach*, Działanie 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* oraz Działanie 3.1 *Tworzenie terenów inwestycyjnych*, którego celem jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa, a w konsekwencji zwiększenie strumienia napływu kapitału inwestycyjnego zarówno zagranicznego, jak i krajowego.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2010 - **254** umowy o wartości ogółem **70 262 323,08 EUR** (278 590 111,03 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **31 504 668,79 EUR** (124 916 011,71 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **553** umowy o wartości ogółem **207 105 283,72 EUR** (821 172 449,95 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **104 073 515,47 EUR** (412 651 488,84 PLN).

Z tego w ramach:

✓ Działania 1.1 – w roku 2010 nie podpisano nowych umów, zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 65 umów na kwotę dofinansowania 3 245 057,89 EUR (12 866 654,53 PLN);

✓ Działania 1.2 – w roku 2010 - podpisano 113 umów na kwotę dofinansowania 13 516 689,15 EUR (53 593 672,47 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 219 umów na kwotę dofinansowania 23 174 796,52 EUR (91 888 068,22 PLN);

✓ Działania 1.3 – w roku 2010 - podpisano 48 umów na kwotę dofinansowania 10 193 387,70 EUR (40 416 782,23 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 112 umów na kwotę dofinansowania 22 739 748,95 EUR (90 163 104,57 PLN);

✓ Działania 1.5 – w roku 2010 - podpisano 3 umowy na kwotę dofinansowania 788 387,57 EUR (3 125 956,71 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 29 umów na kwotę dofinansowania 7 695 882,78 EUR (30 514 175,22 PLN);

✓ Działania 1.7 – w roku 2010 - podpisano 67 umów na kwotę dofinansowania 788 622,82 EUR (3 126 889,48 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 82 umowy na kwotę dofinansowania 909 176,83 EUR (3 604 886,13 PLN);

✓ Działania 2.1 – w roku 2010 nie podpisano nowych umów, zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 6 umów na kwotę dofinansowania 33 976 788,02 EUR (134 717 964,50 PLN);

✓ Działania 2.3 – w roku 2010 - podpisano 3 umowy na kwotę dofinansowania 106 464,61 EUR (653 278,40 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 2.4 – w roku 2010 - podpisano 18 umów na kwotę dofinansowania 1 968 867,92 EUR (7 806 561,29 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 33 umowy na kwotę dofinansowania 2 837 408,03 EUR (11 250 322,84 PLN);

✓ Działania 3.1 – w roku 2010 - podpisano 2 umowy na kwotę dofinansowania 4 142 249,02 EUR (16 424 017,38 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 4 umowy na kwotę dofinansowania 9 388 191,84 EUR (37 224 180,65 PLN).

Priorytet III Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny

W obszar priorytetowy 10. Poprawa dostępności, efektywności i bezpieczeństwa rynków energetycznych wpisują się następujące kategorie interwencji:

39 – *Energia odnawialna: wiatrowa,*

40 – *Energia odnawialna: słoneczna,*

41 – *Energia odnawialna: biomasa,*

42 – *Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe,*

43 – *Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią.*

W ramach RPO WL kategorie interwencji 39-43 realizowane są poprzez Działanie 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii*, którego celem jest zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw zobowiązanych do dostosowania swojej infrastruktury do wymogów ochrony środowiska oraz spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. Cel ten realizowany będzie poprzez budowę i przebudowę infrastruktury oraz zakup urządzeń służących do produkcji energii odnawialnej.

Ponadto kategorie interwencji 39 i 40 realizowane są poprzez Działanie 6.2 *Energia przyjazna środowisku*, którego celem jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zaś kategoria 43 realizowana jest poprzez Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*, którego celem jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym, Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*, którego celem jest podniesienie poziomu kształcenia na wszystkich szczeblach nauczania (z wyłączeniem poziomu wyższego i przedszkolnego) oraz zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej i sportowej oraz Działanie 8.3 *Ochrona zdrowia*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2010 - **9** umów na wartość ogółem **16 612 963,26 EUR** (65 870 399,33 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **13 934 868,00 EUR** (55 251 751,62 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **10** umów na wartość ogółem **18 115 279,04 EUR** (71 827 081,40 PLN), w tym dofinansowanie z EFFR **14 488 882,62 EUR** (57 448 419,59 PLN).

Z tego w ramach:

✓ Działania 1.4 - w roku 2010 nie podpisano nowych umów, zaś od początku wdrażania Programu - podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 554 014,62 EUR (2 196 667,97 PLN);

✓ Działania 6.2 - w roku 2010 - podpisano 9 umów na kwotę dofinansowania 13 934 868,00 EUR (55 251 751,62 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu.

W obszar priorytetowy 11. Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych wpisują się następujące kategorie interwencji:

- 16 – Kolej,
- 18 – Tabor kolejowy,
- 22 – Drogi krajowe,
- 23 – Drogi regionalne/lokalne,
- 24 – Ścieżki rowerowe,
- 25 – Transport miejski,
- 26 – Transport multimodalny,
- 28 – Inteligentne systemy transportu,
- 29 – Porty lotnicze.

Kategoria interwencji 16 realizowana jest poprzez Działanie 5.4 *Transport kolejowy*, którego celem jest zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach pasażerskich i towarowych oraz poprzez Działanie 5.5 *Transport lotniczy*, którego celem jest poprawa lotniczej dostępności komunikacyjnej regionu oraz zwiększenie mobilności mieszkańców.

Kategorie interwencji 18 i 26 realizowane są poprzez Działanie 5.4 *Transport kolejowy* natomiast kategoria interwencji 22 realizowana jest poprzez Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy*, którego celem jest poprawa jakości funkcjonowania systemów transportu publicznego oraz zwiększenie mobilności mieszkańców Lubelszczyzny.

Kategoria interwencji 23 realizowana jest poprzez Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy*, Działanie 5.2 *Lokalny układ transportowy*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności wewnątrzregionalnych połączeń komunikacyjnych o znaczeniu lokalnym a tym samym podniesienie konkurencyjności województwa lubelskiego i zwiększenia mobilności mieszkańców oraz Działanie 5.5 *Transport lotniczy*.

Kategoria interwencji 24 realizowana jest poprzez Działanie 5.1 *Regionalny układ transportowy*, Działanie 5.2 *Lokalny układ transportowy* oraz Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, którego celem jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.

Natomiast kategorie interwencji 25 i 28 realizowane są poprzez Działanie 5.3 *Miejski transport publiczny*, którego celem jest poprawa jakości funkcjonowania systemów transportu publicznego oraz zwiększenie mobilności mieszkańców Lubelszczyzny.

Kategoria interwencji 29 realizowana jest poprzez Działanie 5.5 *Transport lotniczy*.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2010 - **115** umów na wartość ogółem **208 802 510,99 EUR** (827 901 956,09 PLN), w tym dofinansowanie z EFFF **132 295 799,83 EUR** (524 552 846,32 PLN);
- od początku wdrażania Programu - **142** umowy na wartość ogółem **263 147 097,59 EUR** (1 043 378 241,93 PLN), w tym dofinansowanie z EFFF **164 853 109,96 EUR** (653 642 581,01 PLN).

Z tego w ramach:

✓ Działania 5.1 – w roku 2010 - podpisano 11 umów na kwotę dofinansowania 40 550 630,94 EUR (160 783 251,69 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 12 umów na kwotę dofinansowania 47 531 734,85 EUR (188 463 328,69 PLN);

✓ Działania 5.2 – w roku 2010 - podpisano 85 umów na kwotę dofinansowania 61 928 023,25 EUR (245 544 612,18 PLN), zaś od początku wdrażania Programu - 111 umów na kwotę dofinansowania 87 504 229,48 EUR (346 954 269,87 PLN);

✓ Działania 5.3 – w roku 2010 - podpisano 8 umów na kwotę dofinansowania 17 026 755,20 EUR (67 511 084,38 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 5.4 – w roku 2010 - podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 3 989 911,73 EUR (15 820 000,00 PLN), była to pierwsza podpisana umowa od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 5.5 – w roku 2010 - podpisano 1 umowę na kwotę dofinansowania 349 936,95 EUR (1 387 500,00 PLN), była to pierwsza podpisana umowa od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 7.1 – w roku 2010 - podpisano 9 umów na kwotę dofinansowania 8 450 541,76 EUR (33 506 398,07 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu.

W obszar priorytetowy 12. Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności wpisują się następujące kategorie interwencji:

13 - *Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.),*

55 – *Promowanie walorów przyrodniczych,*

56 – *Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego,*

57 – *Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych,*

75 – *Infrastruktura systemu oświaty,*

76 – *Infrastruktura ochrony zdrowia.*

Kategoria interwencji 13 realizowana jest poprzez Działanie 4.1 *Spółeczeństwo informacyjne*, którego celem jest zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu oraz wykorzystania technik informacyjnych, Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*, którego celem jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym oraz Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa*, którego celem jest podniesienie poziomu kształcenia na wszystkich szczeblach nauczania (z wyłączeniem poziomu wyższego i przedszkolnego) oraz zwiększenie dostępu mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej i sportowej.

Kategorie interwencji 55 i 56 realizowane są poprzez Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, którego celem jest poprawa atrakcyjności turystycznej regionu oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.

Kategoria interwencji 57 realizowana jest poprzez Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*, którego celem jest zwiększenie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie województwa lubelskiego w sektorze turystyki i rekreacji oraz Działanie 7.2 *Promocja kultury i turystyki*, którego celem jest

wypromowanie wizerunku Lubelszczyzny jako miejsca o dużej atrakcyjności kulturalnej i turystycznej.

Kategoria interwencji 75 realizowana jest poprzez Działanie 8.1 *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych* oraz Działanie 8.2 *Infrastruktura szkolna i sportowa* natomiast kategoria interwencji 76 realizowana jest poprzez Działanie 8.3 *Ochrona zdrowia*, którego celem jest poprawa jakości i dostępności do świadczeń udzielanych w zakresie publicznej ochrony zdrowia.

W ramach powyższego obszaru priorytetowego podpisano:

- w roku 2010 – **140** umów na wartość ogółem **153 180 261,16 EUR** (607 359 735,48 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **108 136 656,08 EUR** (428 761 841,34 PLN);
- od początku wdrażania Programu – **198** umów na wartość ogółem **206 456 315,15 EUR** (818 599 289,58 PLN), w tym dofinansowanie z EFR **129 873 800,48 EUR** (514 949 618,90 PLN).

Z tego w ramach:

✓ Działania 1.5 w roku 2010 – podpisano 20 umów na kwotę dofinansowania 5 411 979,04 EUR (21 458 496,88 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 66 umów na kwotę dofinansowania 18 783 852,31 EUR (74 477 974,41 PLN);

✓ Działania 4.1 – w roku 2010 – podpisano 8 umów na kwotę dofinansowania 4 407 659,06 EUR (17 476 368,17 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 7.1 – w roku 2010 – podpisano 15 umów na kwotę dofinansowania 13 050 482,92 EUR (51 745 164,80 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 7.2 – w roku 2010 – podpisano 12 umów na kwotę dofinansowania 1 575 124,08 EUR (6 245 367,00 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 8.1 – w roku 2010 – podpisano 10 umów na kwotę dofinansowania 29 929 885,81 EUR (118 671 997,22 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 8.2 – w roku 2010 – podpisano 29 umów na kwotę dofinansowania 26 928 367,19 EUR (106 770 975,89 PLN), były to pierwsze podpisane umowy od początku wdrażania Programu;

✓ Działania 8.3 – w roku 2010 – podpisano 46 umów na kwotę dofinansowania 26 833 226,08 EUR (106 393 741,38 PLN), zaś od początku wdrażania Programu – 58 umów na kwotę dofinansowania 35 198 497,20 EUR (139 562 041,41 PLN).

Podsumowując, w ramach umów podpisanych od początku wdrażania Programu, na działania wpisujące się w cele *Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego* przeznaczono **99,55%** środków wykorzystanych na wszystkie podpisane umowy w ramach I – VIII Osi Priorytetowej RPO WL. W I – II Osi Priorytetowej na opisywane działania przeznaczono **71,99%**, zaś w III – VIII Osi Priorytetowej **79,13%** środków.

Z dotychczasowych analiz wynika, iż największym zainteresowaniem wśród beneficjentów I – II Osi Priorytetowej cieszą się kategorie interwencji **07** i **08**, które wpisują się w realizację Priorytetu II *Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu SUE*

RMB. Beneficjenci tych osi realizują najwięcej projektów w ramach obszaru priorytetowego **08** *Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich*, które stanowią **53,07%** wszystkich projektów wpisujących się w SUE RMB w ramach I – II Osi Priorytetowej. Na drugim miejscu znajduje się obszar **07** *Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji*, którego projekty stanowią **40,88%** wszystkich projektów wpisujących się w realizację SUE RMB w ramach I – II Osi Priorytetowej.

Największy wpływ na realizację Priorytetu III *Rejon Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny* SUE RMB miały projekty realizowane w ramach III – VIII Osi priorytetowej RPO WL (**79,70%** wszystkich projektów Osi III – VIII wpisujących się w realizację SUE RMB). Największym zainteresowaniem wśród beneficjentów tych osi cieszyła się **23** kategoria interwencji. Beneficjenci osi III – VIII realizują najwięcej projektów w ramach obszaru priorytetowego **11** *Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych*, które stanowią **41,76%** wszystkich projektów wpisujących się w realizację SUE RMB w ramach III – VIII Osi Priorytetowej.

Dodatkowo, **dane ilościowe** zostały zamieszczone w Załączniku VII do sprawozdania w tabeli nr 7a *Wpływ projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007 – 2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego*, tabeli 7b *EFRR a SRMB* oraz na Wykresie *Inwestycje dofinansowane z EFRR wpisujące się w SRMB wg obszarów wsparcia*. Zestawienie zostało opracowane w oparciu o dane wygenerowane z systemu KSI (SIMIK 07-13) – stan na 31.12.2010 r. oraz kategorie interwencji, które zostały przyporządkowane do poszczególnych obszarów priorytetowych.

Wnioski i rekomendacje

Z powyższej analizy wynika, iż realizowane w RPO WL projekty w znacznym stopniu wpisują się w cele *Strategii Unii Europejskiej dla Regionów Morza Bałtyckiego*. Działania podejmowane w ramach I-VIII Osi Priorytetowej RPO WL są spójne z założeniami Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego, jednak ze względu na położenie geograficzne Województwa Lubelskiego, wpisują się jedynie pośrednio w zagadnienia priorytetowe określone w *Planie Działania* stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Dodatkowo, w celu skuteczniejszej realizacji Strategii *UE dla Regionu Morza Bałtyckiego*, IZ RPO planuje promowanie przedmiotowej Strategii w swoich materiałach promocyjnych i informacyjnych. Rozważane jest również powołanie specjalnej grupy roboczej, która zajmowałaby się wszelkimi sprawami dotyczącymi SUE, w tym również współpracą z innymi regionami, władzami czy Beneficjentami z innych krajów RMB w tym zakresie.

Projekty

W ramach RPO WL nie są realizowane projekty flagowe zidentyfikowane w *Planie działań SUE RMB*.

Przykłady projektów realizujących obszary priorytetowe SUE RMB

Przykład 1.

Priorytet SRMB	Priorytet II Region Morza Bałtyckiego jako obszar Zrównoważony
Obszar priorytetowy SRMB	Zachowanie stref przyrodniczych oraz bioróżnorodności, uwzględniając łowiska morskie
Projekt flagowy (tak/nie)	NIE
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	Oś Priorytetowa VI Środowisko i czysta energia. Działanie 6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska
Tytuł projektu	Zachowanie i zwiększanie bioróżnorodności w lasach Nadleśnictwa Tomaszów
Beneficjent	Nadleśnictwo Tomaszów
Lider projektu flagowego (tak/nie)	NIE
Data podpisania umowy	2010-08-26
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	104 089,48 EUR (412 714,81 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	79 722,57 EUR (316 100,00 PLN)
Okres realizacji projektu	2010-01-01 - 2010-11-30
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	CELEM STRATEGICZNYM (NADRZĘDNYM) PROJEKTU JEST: ZACHOWANIE I ZWIĘKSZANIE BIORÓŻNORODNOŚCI W LASACH NADLEŚNICTWA TOMASZÓW. CELEM GŁÓWNYM PROJEKTU JEST: Ochrona i zachowanie in-situ i ex-situ najcenniejszych ekotypów leśnych pod względem biologicznym i genetycznym oraz stworzenie warunków do kształtowania się zbiorowisk roślinnych o charakterze naturalnym i sprzyjających występowaniu rzadkich roślin chronionych, na terenie Nadleśnictwa Tomaszów. Efektem głównym realizacji projektu będzie zachowanie istniejącego stanu różnorodności biologicznej lasów Nadleśnictwa Tomaszów, poczynienie kroku w kierunku naturalizacji siedlisk leśnych, a także rozpoczęcie kolejnego etapu poprawy stanu drzewostanów zdekształconych działalnością człowieka w minionych okresach. Rezultatem projektu będzie 50 ha obszarów, na których zostanie przywrócony właściwy stan ekosystemu. Podjęte prace przyczynią się do przywrócenia właściwego stanu funkcjonowania na 3 rodzajach siedlisk o cechach potencjalnie zbliżonych do naturalnych tj.: Kwaśna buczyna karpacka, Grąd subkontynentalny i Wyżyny mieszany bór jodłowy. Projekt wpisuje się w SUE MB poprzez kategorie interwencji: 51

Zdjęcia lub wizualizacje

Przykład 2.

Priorytet SRMB	Priorytet II Region Morza Bałtyckiego jako obszar Zrównoważony
Obszar priorytetowy SRMB	Redukcja użytkowania oraz wpływu substancji niebezpiecznych
Projekt flagowy (tak/nie)	NIE
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	Oś Priorytetowa VI Środowisko i czysta energia. Działanie 6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska
Tytuł projektu	Modernizacja i rozbudowa składowiska odpadów komunalnych we Włodawie w celu utworzenia Zakładu zagospodarowania Odpadów
Beneficjent	Międzygminny Związek Celowy z siedzibą we Włodawie
Lider projektu flagowego (tak/nie)	NIE
Data podpisania umowy	2010-08-03
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	4 459 648,92 EUR (17 682 507,98 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	2 123 938,36 EUR (8 421 415,61 PLN)
Okres realizacji projektu	2009-10-01 - 2011-12-30

Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią

Realizacja Projektu ma na celu stopniowe rozwiązanie problemów i niedoborów gminy w zakresie podstawowych inwestycji infrastrukturalnych. W wyniku Projektu zrealizowane będą cele ogólne, jak też wynikające z nich cele bezpośrednie. Celami szczegółowymi Projektu są: - poprawa poziomu ochrony środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń wód podziemnych i gleb,

- poprawa warunków i wzrost komfortu życia mieszkańców,
- promocja gminy jako miejsca oferującego wysoki komfort bytowania i atrakcyjne miejsce wypoczynku oraz aktywnej rekreacji,
- zmniejszenie ilości deponowanych odpadów w wyniku wprowadzenia wcześniejszej segregacji z jednoczesnym zwiększeniem ilości odpadów podlegających odzyskowi,
- wyeliminowanie możliwości składowania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- przedłużenie żywotności eksploatowanego składowiska,
- utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy oraz tworzenie nowych.

Bezpośrednim efektem realizacji Projektu będzie oddanie do użytku nowego składowiska odpadów o powierzchni 5,96 ha. Realizacja przedmiotowego Projektu pozwoli rozwiązać opisane w poprzednim rozdziale problemy, a tym samym przyczyni się do realizacji celu bezpośredniego i celów ogólnych Projektu, które wpisują się w cel szczegółowy RPO dla województwa lubelskiego jakim jest poprawa warunków inwestowania w województwie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Do celów ogólnych Projektu zalicza się:

- rozwój i wzrost konkurencyjności sektora MŚP na terenie objętym oddziaływaniem Projektu,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów objętych Projektem,
- poprawa walorów środowiska naturalnego.

Do celów bezpośrednich Projektu należą:

- poprawa gospodarki odpadami poprzez:
- zwiększenie udziału odpadów segregowanych w ogólnej ilości odpadów;
- usuwanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest,
- likwidacja dzikich wysypisk,
- zwiększenie liczby gospodarstw domowych i mieszkańców objętych systemem zbiórki odpadów (w tym przede wszystkim selektywnej). Projekt wpisuje się w SUE MB poprzez kategorie interwencji: 44

Zdjęcia lub wizualizacje

Przykład 3.

Priorytet SRMB

Priorytet II Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dobrobytu

Obszar priorytetowy SRMB

Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w zakresie badań i innowacji

Projekt flagowy (tak/nie)	NIE
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	Oś Priorytetowa I Przedsiębiorczość i innowacje . Działanie 1.6 Badania i nowoczesne technologie w strategicznych dla regionu dziedzinach.
Tytuł projektu	Zakup specjalistycznych usług i urządzeń badawczych w celu opracowania innowacyjnej, proekologicznej technologii produkcji masy papierniczej i uzyskania patentu
Beneficjent	PPH KRYSTIAN Krystian Klementowicz
Lider projektu flagowego (tak/nie)	NIE
Data podpisania umowy	2010-10-18
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	123 046,15 EUR (487 878,00 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	60 010,21 EUR (237 940,50 PLN)
Okres realizacji projektu	2010-07-01 - 2011-09-30
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	<p>Realizacja przedsięwzięcia polegać będzie na zakupie specjalistycznych usług i urządzeń badawczych, w celu opracowania innowacyjnej, proekologicznej technologii produkcji masy papierniczej i uzyskania patentu. Zakupione elementy posłużą do zmontowania innowacyjnego urządzenia – systemu pilotażowego (stanowiska badawczego). Przy jego pomocy pracownicy naukowcy z Politechniki Lubelskiej przeprowadzą badania w celu opracowania i weryfikacji nowatorskiego procesu przygotowania masy papierniczej metodą dyspersji i odbarwiania.</p> <p>CELEM OGÓLNYM PROJEKTU jest opracowanie innowacyjnej, proekologicznej technologii produkcji masy papierniczej (szybszy, bardziej efektywny i proekologiczny proces) i uzyskanie patentu poprzez zakup specjalistycznych usług od jednostki B+R i urządzeń badawczych.</p> <p>Zakup usługi B+R, urządzeń do budowy stanowiska badawczego i laptopa, umożliwi opracowanie innowacyjnej, proekologicznej technologii oraz wdrożenie w krótkim czasie, opracowanego rozwiązania do praktyki gospodarczej i uzyskanie patentu. Projekt pozwoli na unowocześnienie oferty, wzrost innowacyjności, zwiększenie obrotów i zatrudnienia (w przyszłości), poprawę wyniku finansowego, a tym samym wzrost konkurencyjności oraz znaczące i trwałe umocnienie pozycji przedsiębiorstwa na rynku. Przyczyni się to do realizacji celów działania 1.6, którym jest wsparcie procesu opracowania i transferu nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw, co przyczyni się do wzmocnienia współpracy między sferą B+R, a gospodarką w strategicznych dla regionu dziedzinach.</p> <p>W wyniku realizacji projektu w ramach celu ogólnego planowane jest osiągnięcie następujących celów (w tym także jakościowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozwój współpracy między B+R a firmą -wzrost nakładów na B+R (wzrost inwestycji w innowacje oparte o prace B+R) -zbudowanie stanowiska badawczego do prac B+R -opracowanie innowacyjnej, proekologicznej technologii -uzyskanie patentu -wprowadzenie nowych technik pracy w tym ICT -poszerzenie rynku odbiorców (kraj i zagranica) -wzrost wielkości sprzedaży i wyniku finansowego -wzrost zatrudnienia (w wyniku późniejszego wdrożenia opracowanej technologii) <p>Realizacja celu ogólnego wpisuje się w strategię RPO WL, która zakłada przełamywanie barier rozwojowych, modernizację struktury gospodarczej oraz wzmocnienie spójności gospodarczej i terytorialnej regionu. Projekt wpisuje się w SUE MB poprzez kategorie interwencji: 04</p>

Zdjęcia lub wizualizacje

Przykład 4.

Priorytet SRMB	Priorytet II Region Morza Bałtyckiego jako obszar dobrobytu
Obszar priorytetowy SRMB	Wdrożenie Small Business Act: promocja przedsiębiorczości, wzmocnienie MŚP oraz podniesienie poziomu efektywnego wykorzystania zasobów ludzkich
Projekt flagowy (tak/nie)	NIE
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	Oś Priorytetowa III Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne, Działanie 3.1 Tworzenie terenów inwestycyjnych
Tytuł projektu	Infrastruktura dla strefy ekonomicznej na Felinie w Lublinie
Beneficjent	Gmina Miasto Lublin
Lider projektu flagowego (tak/nie)	NIE
Data podpisania umowy	2010-07-27
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	6 544 935,81 EUR (25 950 670,48 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	4 823 596,14 EUR (19 125 558,71 PLN)
Okres realizacji projektu	2009-04-08 - 2010-12-21
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Celem głównym projektu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Miasta Lublin poprzez kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych położonych w dzielnicy Felin w Lublinie stwarzających korzystne warunki do powstawania przedsiębiorstw konkurencyjnych i otwartych na innowacje. Tak zdefiniowany cel główny projektu zgodny jest z celem działania 3.1 Tworzenie terenów inwestycyjnych RPO WL 2007-2013 „Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa, a w konsekwencji zwiększenie strumienia napływu kapitału inwestycyjnego zarówno zagranicznego, jaki krajowego”. Zrealizowany projekt poprzez wyposażenie terenu inwestycyjnego w infrastrukturę umożliwiającą w szczególności podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarcze przyczyni się do poprawy atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Lublina a w dłuższej perspektywie całego regionu. Projekt wpisuje się w SUE MB poprzez kategorie interwencji: 09

Zdjęcia lub wizualizacje

Przykład 5.

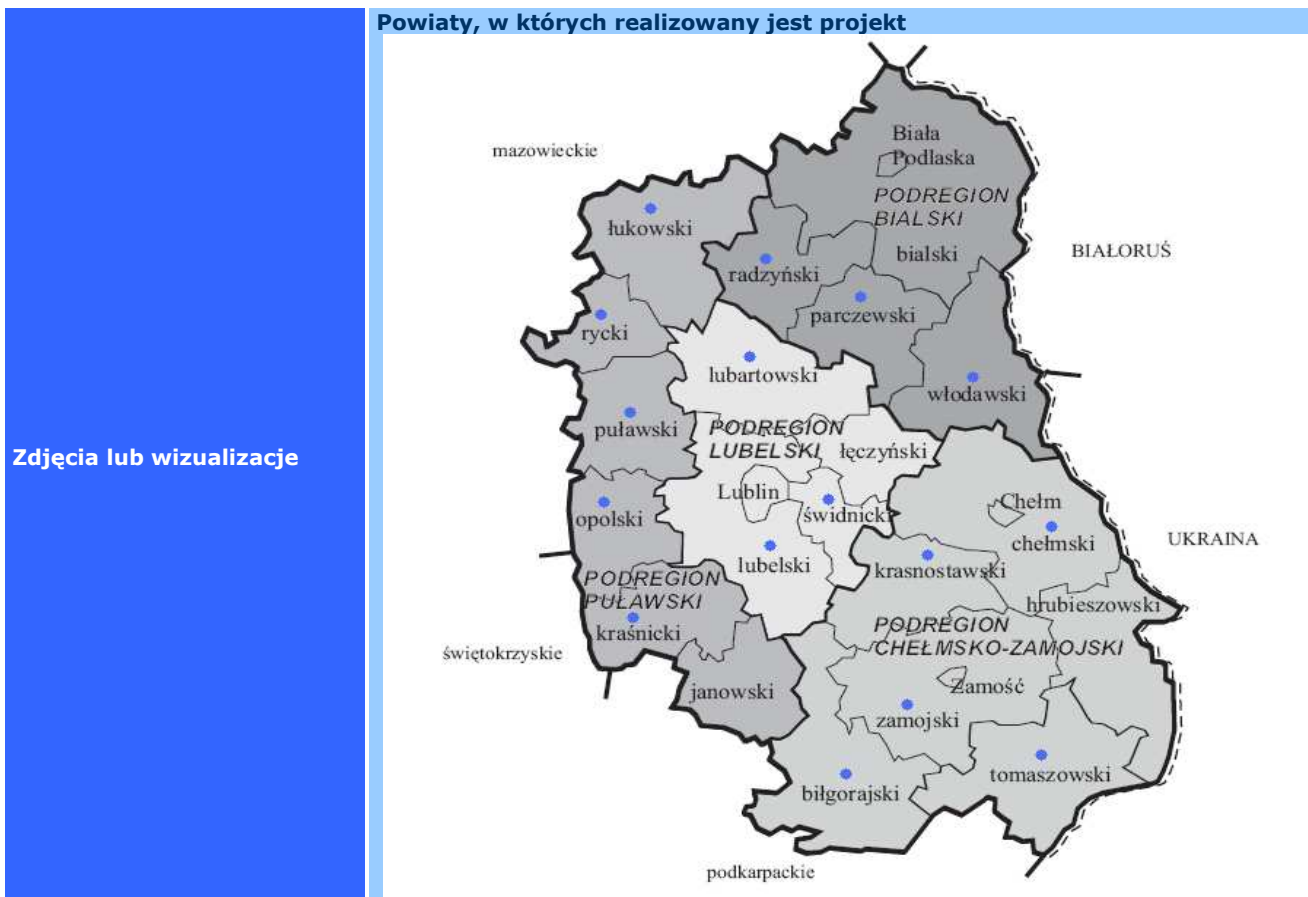
Priorytet SRMB	Priorytet III Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny
Obszar priorytetowy SRMB	Poprawa dostępności, efektywności i bezpieczeństwa rynków energetycznych
Projekt flagowy (tak/nie)	NIE
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	Oś Priorytetowa VI Środowisko i czysta energia. Działanie 6.2 Energia przyjazna środowisku
Tytuł projektu	Wykorzystanie energii słonecznej szansą na poprawę jakości środowiska w gminie Kłoczew
Beneficjent	Gmina Kłoczew
Lider projektu flagowego (tak/nie)	NIE
Data podpisania umowy	2010-07-02
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	1 7124 193,04 EUR (6 836 425,42 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	1 465 564,08 EUR (5 810 961,60 PLN)
Okres realizacji projektu	2010-06-01 - 2011-05-31
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Realizacja projektu polegającego na dostawie i montażu kolektorów słonecznych przyczyni się do osiągnięcia następujących celów projektu, określonych w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów lokalnej społeczności. Celem bezpośrednim projektu jest redukcja od 2011 r. emisji gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla o 725 699 kg rocznie na terenie Gminy Kłoczew. Realizacja projektu bezpośrednio przyczyni się do zmniejszenia w gminie Kłoczew tzw. niskiej emisji, czyli szkodliwych substancji przedostających się do atmosfery w wyniku użytkowania urządzeń i instalacji grzewczych przez mieszkalnictwo indywidualne. Kolektory słoneczne są najmniej uciążliwe dla środowiska oraz nie podlegają też żadnym ograniczeniom środowiskowym. Ogromną zaletą energii słonecznej jest brak negatywnych konsekwencji dla środowiska podczas eksploatacji. Projekt wpisuje się w SUE MB poprzez kategorie interwencji: 40

Zdjęcia lub wizualizacje

Przykład 6.

Priorytet SRMB	Priorytet III Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny
Obszar priorytetowy SRMB	Wzmocnienie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych
Projekt flagowy (tak/nie)	NIE
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	Oś Priorytetowa V Transport, Działanie 5.2 Lokalny układ transportowy
Tytuł projektu	Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej województwa lubelskiego poprzez budowę i przebudowę dróg powiatowych zwiększających dostępność do dróg krajowych i wojewódzkich
Beneficjent	Powiat Lubelski
Lider projektu flagowego (tak/nie)	NIE
Data podpisania umowy	2010-10-15
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	44 533 047,98 EUR (176 573 535,23 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	33 190 416,14 EUR (131 600 000,00 PLN)
Okres realizacji projektu	2010-07-06 - 2011-12-31
Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią	Planowany projekt „Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej województwa lubelskiego poprzez budowę i przebudowę dróg powiatowych zwiększających dostępność do dróg krajowych i wojewódzkich” jest odpowiedzią na istotne problemy dotyczące Wnioskodawcy i Partnerów oraz Beneficjentów pośrednich, w tym zidentyfikowany problem kluczowy. Celem bezpośrednim projektu, spójnym z celem Działania 5.2. Lokalny układ transportowy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2007-2013 jest poprawa jakości i dostępności wewnątrzregionalnych połączeń komunikacyjnych o znaczeniu lokalnym, a tym samym podniesienie konkurencyjności województwa lubelskiego i zwiększenie mobilności mieszkańców. Inwestycja zabezpiecza kluczowe dla obszaru objętego projektem powiązania z drogami krajowymi oraz wojewódzkimi. Projekt wpisuje się w SUE MB poprzez kategorie interwencji: 23

Przykład 7.

Priorytet SRMB	Priorytet III Region Morza Bałtyckiego jako obszar Dostępny i Atrakcyjny
Obszar priorytetowy SRMB	Utrzymanie i wzmocnienie atrakcyjności Regionu Morza Bałtyckiego w szczególności poprzez edukację, turystykę i poziom zdrowotności
Projekt flagowy (tak/nie)	NIE
Priorytet, działanie, poddziałanie PO	Oś Priorytetowa VIII Infrastruktura społeczna. Działanie 8.1 Infrastruktura społeczna i dydaktyczna szkół wyższych
Tytuł projektu	Centrum Transferu Wiedzy KUL
Beneficjent	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Lider projektu flagowego (tak/nie)	NIE
Data podpisania umowy	2010-09-28
Wartość podpisanej umowy (ogółem)	5 044 135,44 EUR (19 999 997,00 PLN)
Wartość podpisanej umowy (dofinansowanie UE)	3 783 101,58 EUR (14 999 997,75 PLN)
Okres realizacji projektu	2010-06-26 - 2012-12-31

Opis projektu, w tym informacja na temat zgodności ze Strategią

Celem ogólnym projektu jest poprawa dostępności do infrastruktury o charakterze społecznym oraz tworzenie warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego w zakresie edukacji na poziomie szkół wyższych na rzecz osób zamieszkujących region Lubelszczyzny. Celem bezpośrednim jest wzmocnienie roli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w rozwoju nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy, sprzyjającemu procesowi podnoszenia konkurencyjności Lubelszczyzny prowadzącym do szybszego wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia poprzez podniesienie warunków życia mieszkańców regionu w zakresie poprawy dostępu do infrastruktury edukacyjnej. Dzięki realizacji Projektu powstanie obiekt dydaktyczny służący całej społeczności akademickiej KUL. Poprawie ulegnie wiele istotnych elementów infrastruktury, wśród których najważniejsze to:

- zwiększenie liczby sal wykładowych i audytoryjnych,
- poprawa dostępu do infrastruktury szkół wyższych dla osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby wyposażenia multimedialnego służącego prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem najnowszych technik przekazu. W ramach rozszerzenia oferty studiów wyższych przez KUL zostaną uruchomione nowe specjalizacje:
 - specjalistyczne studia lingwistyczne dla niewidomych,
 - stosunki międzynarodowe,
 - fizjoterapia,
 - planowanie przestrzenne.

Poprzez zwiększenie powierzchni infrastruktury naukowo-dydaktycznej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, podstawowym i bezpośrednim efektem realizacji Projektu będzie podniesienie poziomu i jakości kształcenia na poziomie studiów wyższych oraz zwiększenie dostępności mieszkańców regionu do infrastruktury edukacyjnej. Projekt wpisuje się w SUE MB poprzez kategorie interwencji: 75

Zdjęcia lub wizualizacje

2.2 INFORMACJE NA TEMAT ZGODNOŚCI Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM

IZ RPO zapewnia, iż na każdym etapie realizacji Programu przestrzegane są zasady poszczególnych polityk wspólnotowych. Pracownicy IZ RPO powzięli wszelkie możliwe środki zapewniające przestrzeganie polityk wspólnotowych.

Na etapie oceny projektu, mechanizmem służącym zagwarantowaniu zgodności realizowanych operacji z prawem wspólnotowym jest m.in. przyjęty system oceny projektów. Już na etapie oceny formalnej, dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe, weryfikowana jest zgodność projektu z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w szczególności z politykami w zakresie: konkurencji, zamówień publicznych, środowiska, równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz społeczeństwa informacyjnego. Do dalszej oceny kierowane są wyłącznie wnioski, które wykazują zgodność z przedmiotowymi politykami. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu projektu na którąkolwiek z polityk horyzontalnych wniosek jest odrzucany (w 2010 r. nie stwierdzono podczas oceny formalnej dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe niezgodności projektów z zasadami polityk horyzontalnych). System wyboru projektów w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL gwarantuje dofinansowanie tych przedsięwzięć, których realizacja nie przyczynia się do dyskryminacji żadnej spośród grup defaworyzowanych. Przyjęte przez KM RPO kryteria oceny merytorycznej i strategicznej promują te projekty, które przyczyniają się do eliminacji/niwelowania istniejących w życiu grup defaworyzowanych barier fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych (przykłady zastosowanych rozwiązań w przedmiotowym zakresie podane zostały poniżej, w podpunkcie 2.2.1. *Zasada równości szans*). Dodatkowo należy wskazać, iż przyjęty w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL system wyboru projektów premiuje te projekty, które mają pozytywny wpływ na realizację polityk horyzontalnych (pozytywny wpływ na przedmiotowe polityki jest premiowany przyznaniem dodatkowych punktów).

Zgodnie z art. 67 ust 2 lit. f *Rozporządzenia nr 1083/2006* w okresie sprawozdawczym nie wystąpiły problemy systemowe związane z przestrzeganiem prawa wspólnotowego podczas realizacji Osi Priorytetowych III-VIII RPO WL. Pracownicy IZ RPO powzięli wszelkie możliwe środki zapewniające przestrzeganie polityk wspólnotowych. W projektach będących w trakcie realizacji zasady polityk wspólnotowych były przestrzegane: zgodność projektów energetycznych z dyrektywą 2003/55, zgodność z dyrektywą środowiskową, pomocą publiczną. Zachowana była zasada równości szans (płci), partnerstwa na etapie realizacji projektów i rozliczania wydatków beneficjentów, nie wystąpiły działania przyczyniające się do dyskryminacji grup defaworyzowanych. Wystąpiło jedynie 8 nieprawidłowości dotyczących naruszenia przepisów ustawy prawa zamówień publicznych (zostały one opisane poniżej w podpunkcie *Przestrzeganie zasad prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych*).

W zakresie działań informacyjnych i promocyjnych zachowywane były zasady i polityki wspólnotowe np. rekrutacja na organizowane przez IZ RPO oraz IP II szkolenia dla Beneficjentów przebiegała zgodnie z zasadą równości płci w dostępie do usług szkoleniowych. Listy uczestników poszczególnych szkoleń tworzone były z zachowaniem polityki równości kobiet i mężczyzn.

Również Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości, wdrażająca dwie pierwsze Osie Priorytetowe RPO WL, w roku sprawozdawczym 2010 podjęła wszelkie odpowiednie środki zapewniające przestrzeganie polityk wspólnotowych tj.: polityki ochrony środowiska, prawa zamówień publicznych, polityki równych szans (zatrudnienia), polityki społeczeństwa informacyjnego podczas:

- weryfikacji wniosków o dofinansowanie;
- kontroli systemowych, podczas których wypełniane były listy sprawdzające, zawierające odpowiednie pytania dotyczące przestrzegania zasad krajowych i wspólnotowych;
- kontroli projektów, w tym weryfikacji wniosków o płatność i kontroli na miejscu realizacji projektu, podczas których wypełniane były listy sprawdzające uwzględniające pytania dotyczące przestrzegania zasad krajowych i wspólnotowych – dzięki rozbudowanej części wniosku Beneficjenta o płatność dot. sprawozdawczości są oceniane i analizowane efekty rzeczowe projektu pod względem zgodności z politykami krajowymi i wspólnotowymi;
- sporządzania sprawozdań z realizacji I i II Osi Priorytetowej, które zawierają odpowiednie części odnoszące się do sposobu przestrzegania zasad/polityk krajowych i wspólnotowych.

Instytucja Zarządzająca RPO WL zapewnia realizację działań kontrolnych służących m.in. zapewnieniu przestrzegania polityk wspólnotowych. Realizowane są dwa typy kontroli w systemie wdrażania Programu:

- a. kontrola systemowa;
- b. kontrola projektów.

Kontrola systemowa, przeprowadzana przez Instytucję Zarządzającą RPO WL dotyczy weryfikacji zadań realizowanych w Instytucji Pośredniczącej II stopnia. Ma ona na celu zapewnienie, że wszystkie delegowane funkcje są realizowane w odpowiedni sposób, a system zarządzania i kontroli RPO WL funkcjonuje prawidłowo, efektywnie i zgodnie z prawem. Kontrola systemowa obejmuje kontrolę dokumentacji oraz kontrolę na miejscu.

Kontrola projektów polega na sprawdzeniu dostarczania współfinansowanych dostaw, robót budowlanych, usług w ramach projektów, faktyczności poniesienia wydatków oraz ich zgodności z odpowiednimi zasadami wspólnotowymi i krajowymi. Kontrola projektów obejmuje kontrolę dokumentacji oraz kontrolę projektów na miejscu.

W ramach kontroli projektów przeprowadzane są również kontrole krzyżowe mające na celu wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków. Kontrole prowadzone są przede wszystkim w oparciu o sporządzony Roczny Plan Kontroli (RPK) – kontrole planowe. W razie konieczności, prowadzone są również kontrole doraźne, nie ujęte w Rocznym Planie Kontroli (RPK).

Przyjęta metodologia doboru próby do kontroli projektów na miejscu zapewnia odpowiednią wielkość próby oraz uwzględnia poziom ryzyka charakterystyczny dla różnych typów Beneficjentów i projektów. Przy corocznym opracowaniu metodologii doboru próby, brana jest pod uwagę efektywność metodologii z roku ubiegłego, którego dotyczy RPK oraz wyniki kontroli. Celem zapewnienia, że kontrolą zostaną objęte projekty o odpowiednim stopniu zaawansowania IZ RPO wprowadziła, jako warunek

konieczny do rozpoczęcia kontroli, złożenie przez Beneficjenta wniosku o płatność służącego celom rozliczeniowym potwierdzającym poniesienie wydatków.

W toku kontroli sprawdzeniu podlega faktyczny postęp rzeczowy i finansowy, stwierdzony na miejscu realizacji projektu oraz dokumenty związane z jego realizacją, poświadczające faktyczne poniesienie wydatków oraz czy wydatki zostały poniesione zgodnie z zasadami krajowymi i wspólnotowymi.

Mechanizmy służące zagwarantowaniu zgodności realizowanych operacji z prawem wspólnotowym

- Opis przestrzegania **zasady równości szans**: opis ten został zamieszczony w punkcie 2.2.1
- *Przestrzeganie zasad prawa wspólnotowego w **zakresie ochrony środowiska***: Zapewnienie zgodności przedsięwzięć z prawem wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska, odbywa się na etapie weryfikacji formalnej projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach RPO WL oraz poprzez podjęcie działań wspomagających beneficjentów.

Weryfikacja projektów w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ)

Weryfikacja prawidłowości postępowania w sprawie OOŚ odbywa się zgodnie z procedurą oceny wniosków zarówno na etapie oceny formalnej oraz na etapie weryfikacji dokumentów przed podpisaniem umowy. Już na etapie oceny formalnej, dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe, weryfikowana jest zgodność projektu z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w szczególności z politykami w zakresie środowiska. Do dalszej oceny kierowane są wyłącznie wnioski, które wykazują zgodność w przedmiotowymi politykami. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu projektu na którąkolwiek z polityk horyzontalnych wniosek jest odrzucany. Projekty, których realizacja jest zgodna z politykami horyzontalnymi, w tym z polityką z zakresu ochrony środowiska, podlegają ocenie formalnej dokonywanej w oparciu o kryteria poprawności. Na tym etapie, weryfikacja prawidłowości postępowania w sprawie OOŚ dokonywana jest przez pracowników Oddziału Oceny Projektów, w tym menedżera ds. środowiska, na podstawie listy sprawdzającej zgodnej z listą sprawdzającą rekomendowaną w załączniku III „Wytycznych w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych” z dnia 5 maja 2009 r. Procedura oceny wniosków oraz lista sprawdzająca zawarta jest w Instrukcji Wykonawczej IZ RPO.

Zgodnie z regulaminem konkursów na realizację projektów w ramach poszczególnych Osi Priorytetowych RPO WL, Beneficjent zobowiązany jest zamieścić we wniosku:

- a. Formularz do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOŚ,
- b. Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci Natura 2000,
- c. Dokumentację z postępowania w sprawie OOŚ,
- d. Oświadczenie o dostosowaniu projektu do wymagań prawa unijnego w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko,
- e. Oświadczenie o zgodności projektu z wymaganiami prawa unijnego w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach dokumentacji z postępowania w sprawie OOŚ (pkt. c), Beneficjent zobligowany jest do przedstawienia następujących dokumentów:

- Postanowienie o obowiązku (lub braku obowiązku) sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia oraz o jego zakresie - wraz z opiniami właściwych organów (*postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wszczęte przed 15 listopada 2008 r.*).
- Postanowienie w sprawie potrzeby/braku potrzeby przeprowadzenia OOS (*postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wszczęte po 15 listopada 2008 r.*).
- Streszczenie raportu o oddziaływaniu na środowisko w języku niespecjalistycznym lub raport OOS (jeśli dotyczy).
- Dokumenty potwierdzające udział społeczeństwa w postępowaniu, wyniki konsultacji społecznych (jeśli dotyczy).
- Uzyskane w toku postępowania opinie i uzgodnienia (w tym w zakresie dotyczącym obszarów Natura 2000 – *jeśli dotyczy, dla postępowań wszczętych przed 15 listopada 2008 r.*).
- Postanowienie uzgadniające wydane przez RDOŚ przed uzyskaniem jednej z decyzji inwestycyjnych (*jeśli przeprowadzono ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na wyznaczone lub potencjalne obszary Natura 2000, po 15 listopada 2008 r.*).
- Dokumentacja świadcząca o postępowaniu dotyczącym transgranicznego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko (jeśli dotyczy).
- Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach.
- Pozwolenie na budowę lub inna z decyzji administracyjnych kończących proces inwestycyjny.

W przypadku strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla planów, programów i strategii mających wpływ na realizację RPO zgodnie z punktem 3.3. Formularza do wniosku w zakresie OOS, Beneficjent jest zobowiązany wskazać link do powyższych dokumentów objętych stosowaniem dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prowadzona według opisanej procedury weryfikacja złożonych dokumentów zapewnia zgodność przedsięwzięć realizowanych w ramach RPO WL z *Wytycznymi w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych* z dnia 3 czerwca 2008 r. oraz z dnia 5 maja 2009 r. Powyższa procedura dotyczy również projektów kluczowych.

Ponadto, zgodnie z zapisami *Instrukcji Wykonawczej* przesłanką do odmowy podpisania umowy/podjęcia uchwały o dofinansowanie projektu z beneficjentem, jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko bez uwzględnienia zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego oraz obowiązku prowsólnotowej wykładni przepisów prawa krajowego.

W celu ułatwienia Beneficjentom korzystania z informacji niezbędnych do przygotowania dokumentacji OOS utworzono na stronie internetowej RPO WL zakładkę Ocena oddziaływania na środowisko. W zakładce zamieszczone są regulacje krajowe oraz regulacje Komisji Europejskiej w zakresie OOS, formularze z zakresu OOS, wytyczne MRR oraz KE, informacje dotyczące obszarów Natura 2000 oraz stanowiska i interpretacje dotyczące tematyki zakładki (<http://www.rpo.lubelskie.pl/front/page/get/345>).

Należy dodatkowo podkreślić że Beneficjenci, w ramach licznych spotkań mają możliwość konsultacji dokumentacji OOS w ramach wniosku ubiegającego się o dofinansowanie.

W roku sprawozdawczym 2010, w ocenie i wyborze projektów do dofinansowania w ramach RPO WL na lata 2007-2013, nie stwierdzono naruszeń w przestrzeganiu prawa wspólnotowego z zakresu ochrony środowiska.

- *Przestrzeganie zasad prawa wspólnotowego w zakresie **pomocy publicznej**:*

Wszelkie działania realizowane w ramach RPO WL muszą być zgodne z przepisami w zakresie pomocy publicznej. Należy wskazać, iż już na etapie programowania działań możliwych do realizacji w ramach RPO WL, IZ RPO projektowała działania tak, by były one zgodne z przepisami dot. udzielania pomocy publicznej w ramach regionalnych programów operacyjnych. W przypadku braku uregulowań, IZ RPO programowała działania tak, by typ planowanych projektów oraz charakter beneficjentów gwarantowały, aby dane Działanie było Działaniem nie objętym pomocą publiczną. Szczegółowy wykaz Działań podlegającym pomocy publicznej został wskazany w załączniku nr 6 do *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL – Uszczegółowieniu Programu (URPO)*. Wejście w życie stosownych uregulowań dotyczących realizacji projektów objętych pomocą publiczną bądź też ich aktualizacja pociągały za sobą aktualizację dokumentów programowych RPO WL. Jako przykład należy podać Działanie 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*. Obowiązki uregulowań prawnych dot. udzielania pomocy publicznej w ramach ww. Działania (*Rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych* weszło w życie dnia 16 lipca 2010 r.) wymagało od IZ RPO dokonania zmiany zapisów dokumentów programowych, tj. *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL*, *Wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach RPO WL na lata 2007-2013* *Podręcznika kwalifikowania* (zmiany przedmiotowych dokumentów zostały dokonane w dniach 14 września 2010 r. – zmiana zapisów URPO oraz 21 września 2010 r. – zmiana zapisów *Wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach RPO WL na lata 2007-2013*). Dodatkowo, programując działania przewidziane do realizacji RPO WL, Instytucja Zarządzająca bierze pod uwagę wszelkie obowiązki nałożone decyzjami Komisji Europejskiej dotyczące udzielania pomocy publicznej. Jako przykład należy podać Działanie 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich* RPO WL. Szczególne zasady udzielania wsparcia kinom w ramach ww. Działania zostały określone w decyzji Komisji Europejskiej w zakresie przestrzegania szczególnych zasad udzielania pomocy publicznej dla kin (sprawa N470/2008 – Pomoc na działania rewitalizacyjne w obszarach zdegradowanych w Polsce). Mając na uwadze zapisy przedmiotowej decyzji, IZ RPO WL dokonała stosowanych zmian zapisów kryteriów wyboru projektów w ramach III-VIII Osi Priorytetowej (zmiana z dnia 7 września 2010 r.) oraz *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL* (zmiana z dnia 14 września 2010 r.), tak by operacje finansowane w ramach Programu były zgodne z zapisami przedmiotowej decyzji.

Należy ponadto wskazać, iż zapisy regulaminów konkursów ogłaszanych w ramach RPO WL są opracowywane tak, by działania realizowane w ramach Programu gwarantowały zgodność operacji z prawem wspólnotowym w zakresie pomocy publicznej.

Mechanizmem gwarantującym zgodność realizowanych w ramach RPO WL z prawem wspólnotowym w zakresie pomocy publicznej jest także system oceny i wyboru projektów funkcjonujący w ramach Programu, umożliwiający wyłącznie wybór projektów zgodnych z niniejszym prawem. W przypadku, gdy istnieje możliwość wystąpienia w projekcie pomocy publicznej, podlega on ocenie przez menedżera ds. pomocy publicznej. Przedmiotowa ocena dokonywana jest w ramach oceny formalnej projektu w oparciu o kryteria brzegowe. Weryfikowane jest, czy w przypadku inwestycji objętych schematem

pomocy publicznej wnioski dotyczy nowej inwestycji (przedmiotowe kryterium nie dotyczy Działania 3.2, w ramach którego pomoc udzielana projektom objętym schematem pomocy publicznej może być udzielana jako regionalna pomoc inwestycyjna, pomoc na wspieranie kultury i dziedzictwa kulturowego bądź też jako pomoc na modernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych) oraz czy w przypadku projektów objętych odpowiednim schematem pomocy publicznej dotyczących wsparcia kin, realizacja projektu jest zgodna z zasadami określonymi w decyzji Komisji Europejskiej w przedmiotowym zakresie. W przypadku stwierdzenia braku zgodności projektu z przepisami wspólnotowymi w zakresie pomocy publicznej, tj. w przypadku stwierdzenia niespełniania warunków określonych w ramach kryteriów brzegowych, wniosek jest odrzucany. Należy ponadto wskazać, iż na etapie oceny formalnej (dokonywanej w oparciu o kryteria poprawności), w przypadku projektów podlegającym zasadom pomocy publicznej, badana jest m.in. prawidłowość wyboru schematu pomocy publicznej, wysokość wsparcia wynikająca ze schematu, zgodność kwalifikowalności kosztów z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej.

- **Przestrzeganie zasad prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych:**

Mechanizmem gwarantującym zgodność projektów realizowanych w ramach RPO WL z prawem wspólnotowym w zakresie zamówień publicznych jest system oceny i wyboru projektów funkcjonujący w ramach Programu. Już na etapie oceny formalnej projektów, dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe weryfikowane jest, czy projekt jest zgodny z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w zakresie zamówień publicznych. Do dalszej oceny kierowane są wyłącznie wnioski, które wykazują zgodność z przedmiotowymi politykami. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu projektu na którąkolwiek z polityk horyzontalnych wniosek jest odrzucany (w okresie sprawozdawczym nie stwierdzono podczas oceny formalnej w oparciu o kryteria brzegowe niezgodności projektów z prawem wspólnotowym w zakresie zamówień publicznych). Dodatkowo należy wskazać, iż wnioskodawcy zobowiązani do stosowania procedur określonych w ustawie - Prawo zamówień publicznych, muszą wykazać zgodność projektu z ww. ustawą we wniosku o dofinansowanie, wskazując m.in. liczbę kontraktów, w ramach których realizowany będzie projekt wraz z odpowiednim dla wartości i rodzaju zamówienia typem procedury przetargowej oraz wskazując przewidywany termin podpisania umowy z wykonawcą z zachowaniem terminów wymaganych obowiązującym prawem zamówień publicznych. Beneficjent, który podpisze umowę o dofinansowanie realizacji projektu w ramach RPO WL zobowiązany jest do stosowania ustawy - Prawo zamówień publicznych (PZP) w zakresie w jakim ustawa ta nakłada na Beneficjenta obowiązek jej stosowania w trakcie realizacji projektu. Jeśli uprawniona instytucja stwierdzi, że podczas realizacji projektu Beneficjent nie stosował ustawy, choć był do tego zobowiązany na mocy art. 3 tej ustawy, wydatki poniesione przez Beneficjenta mogą zostać w całości uznane za niekwalifikowane, a Beneficjent zostanie wezwany do ich zwrotu wraz z odsetkami zgodnie z zasadami określonymi w umowie o dofinansowanie realizacji projektu.

Na Beneficjentach, którzy na mocy art. 3 ustawy PZP nie są zobowiązani do jej stosowania, spoczywa ciężar udowodnienia, że zasada efektywności została zachowana. Oznacza to, iż Beneficjent powinien zgromadzić i przedstawić instytucjom uprawnionym do kontroli dokumenty, które dowodzą, że dokonany w ramach projektu wydatek jest oszczędny i dzięki niemu uzyskiwane są efekty założone w projekcie. Dokumentami

takimi mogą być pisemne protokoły z negocjacji handlowych (podpisane przez obie strony), oświadczenia Beneficjenta uzasadniające dokonany wybór wykonawcy/dostawcy, pisemne oferty firm konkurencyjnych w stosunku do wykonawcy/dostawcy, z którym Beneficjent podpisze umowę.

W 2010 r. nie wystąpiły żadne problemy ani nieprawidłowości o charakterze systemowym związane ze stosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych w ramach realizacji RPO WL.

W okresie sprawozdawczym na poziomie projektów wykryto 8 nieprawidłowości z naruszeniem przepisów ustawy PZP (całkowita kwota nieprawidłowości 53 310,72 EUR (211 377,01 PLN), co skutkowało obowiązkiem nałożenia korekt finansowych:

1. projekt nr 03/08-WND-RPLU.06.01.00-06-048/08 - nieprawidłowość dotyczyła: art. 38. ust. 4a pkt 1 ustawy PZP - naruszenie zasady uczciwej konkurencji (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 27 182,75 EUR (107 779,60 PLN));
2. projekt nr 03/08-WND-RPLU.06.01.00-06-050/08 - nieprawidłowość dotyczyła: art. 40 ust. 6 pkt 2 ustawy PZP - nierówne traktowanie wszystkich wykonawców oraz utrudnianie uczciwej konkurencji (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 10 078,08 EUR (39 959,59 PLN));
3. projekt nr 04/08-WND-RPLU.02.04.02-06-006/08 - nieprawidłowość dotyczyła: 7 ust. 1, art. 22 ust. 2, art. 36 ust. 1 pkt 5, art. 41 pkt 7 ustawy PZP oraz § 2 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 19.05.2006r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 1 621,33 EUR (6 428,57 PLN));
4. projekt nr WND-RPLU.09.02.00-06-010/07 - nieprawidłowość dotyczyła: art. 29 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29.01.2004 r. PZP i narusza zasadę zachowania uczciwej konkurencji (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 732,55 EUR (2 904,57 PLN)).
5. projekt nr 06/09-WND-RPLU.08.03.00-06-033/09 - nieprawidłowość dotyczyła: art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29.01.2004 r. PZP (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 932,35 EUR (3 696,76 PLN)).
6. projekt nr 01/09-WND-RPLU.05.02.00-06-010/09 - nieprawidłowość dotyczyła: art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29.01.2004 r. PZP oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 2 423,10 EUR (9 607,58 PLN)).
7. projekt nr 01/09-WND-RPLU.05.02.00-06-002/09 - nieprawidłowość dotyczyła: art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29.01.2004 r. PZP (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 2 533,16 EUR (10 043,97 PLN)).
8. projekt nr 01/09-WND-RPLU.05.02.00-06-082/09 - nieprawidłowość dotyczyła: § 2 ust. 4 umowy o dofinansowanie projektu nr 03.09-UDA-RPLU.01.05.00-06-006/09 z dnia 14.12.2009 r. w związku z § 2 ust. 9 określającym okres kwalifikowania wydatków dla projektu oraz § 12 Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielenia regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (całkowita kwota nieprawidłowości wynosi 7 807,41 EUR (30 956,37 PLN)).

2.2.1 Zasada równości szans

➤ etap programowania i wdrażania:

Zgodnie z art. 10 rozporządzenia WE nr 1081/2006 zapewnienie równego dostępu do informacji oraz wsparcia udzielanego w ramach RPO dla wszystkich typów potencjalnych beneficjentów - system wyboru projektów nie uzależnia dokonywanej oceny od typu Beneficjenta, nie faworyzuje żadnej z grup. Ponadto, kolejność złożenia wniosku przez poszczególnych beneficjentów nie stanowi kryterium oceny, a więc nie znajduje tu zastosowania zasada „*kto pierwszy ten lepszy*”. Ocena jest obiektywna, zaś kryteria oceny są jednakowe dla wszystkich Beneficjentów. Równy dostęp do wsparcia udzielanego w ramach RPO WL dla wszystkich typów potencjalnych Beneficjentów zapewniony jest także dzięki równemu dostępowi do informacji, m.in. poprzez stronę internetową www.rpo.lubleskie.pl, www.lawp.lubelskie.pl oraz bezpłatną infolinię w zakresie możliwości aplikowania o środki w ramach III-VIII Osi Priorytetowej.

Obowiązek przestrzegania *zasady równości szans* w projektach współfinansowanych z EFRR wynika z unijnych przepisów, które stanowią, że projekty mogą być finansowane ze środków UE wtedy, kiedy uwzględniają problematykę równości szans płci bez względu na przewidywane zadania.

Ponadto na etapie programowania działań możliwych do realizacji w ramach III – VIII Osi Priorytetowej RPO WL, IZ RPO WL zaprojektowała działania, które mogą przyczynić się do eliminowania/niwelowania istniejących w życiu grup defaworyzowanych barier fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych (np. poprzez likwidację barier architektonicznych). Jako przykład należy podać Działanie 5.4 *Transport kolejowy*, w ramach którego jednym z możliwych do realizacji zadań jest modernizacja kolejowych obiektów dworcowych (w tym przystosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych), Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, Kategoria I: *Ochrona dziedzictwa kulturowego*, Kategoria II: *Infrastruktura kultury*, Kategoria III: *Infrastruktura turystyki*, w ramach których są uzupełnienie zadania możliwe do realizacji tj. roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Mechanizmem gwarantującym zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w realizowanych projektach na etapie oceny projektów jest system oceny i wyboru projektów funkcjonujący w ramach III-VIII Osi Priorytetowej umożliwiający wybór projektów uwzględniających ww. zasadę. Bowiem już na etapie oceny formalnej projektów, dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe weryfikowane jest, czy projekt jest zgodny z polityką horyzontalną w zakresie równości szans. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu projektu na przedmiotową politykę, wniosek jest odrzucany (w okresie sprawozdawczym nie stwierdzono podczas oceny formalnej dokonywanej w oparciu o kryteria brzegowe niezgodności projektów z zasadami ww. polityki horyzontalnej). Dodatkowo należy wskazać, iż przyjęty w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL system wyboru projektów premiuje te projekty, które mają pozytywny wpływ na realizację polityki horyzontalnej w zakresie równości szans. Umożliwia to wybór do dofinansowania tych projektów, które proponują rozwiązania poprawiające sytuację osób znajdujących się w trudnej sytuacji oraz tych projektów, których realizacja może przyczynić się do eliminacji/niwelowania istniejących w życiu grup defaworyzowanych barier fizycznych, finansowych, socjalnych, psychologicznych, tj:

1. na etapie oceny merytorycznej dodatkowo punktowane są projekty, które wykazują pozytywny wpływ projektu na politykę wyrównywania szans,
2. na etapie oceny merytorycznej premiowane są projekty, w wyniku których tworzone będą nowe miejsc pracy (np. w ramach Działania 3.1 *Tworzenie terenów inwestycyjnych*, w ramach działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*, w ramach Działania 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki, Kategoria III Infrastruktura turystyki* projekty, w ramach których tworzona jest większa liczba miejsc pracy, punktowane są wyżej),
3. w ramach Działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich* na etapie oceny merytorycznej premiowane są projekty obejmujące rewitalizację budynków w celu przystosowania ich do usług dla grup społecznych wymagających wsparcia wskazanych w lokalnym programie rewitalizacji i/lub w celu stworzenia nowych możliwości zatrudnienia dla osób zagrożonych wykluczeniem oraz projekty zakładające wprowadzenie usług dla osób starszych i niepełnosprawnych,
4. w ramach oceny merytorycznej premiowane są projekty, w wyniku realizacji których nastąpi zatrudnienie osób z marginalizowanych grup społecznych lub outsourcing usług uzupełniających obsługę sieci przedsiębiorstwom zatrudniającym osoby z marginalizowanych grup społecznych (np. niepełnosprawnych),
5. premiowane są projekty, w wyniku których nastąpi przygotowanie infrastruktury w taki sposób, który ułatwi dostęp marginalizowanym grupom społecznym (np. w ramach Działania 5.3 *Miejski transport publiczny* premiowane są projekty obejmujące swym zakresem zakup systemów i urządzeń ułatwiających podróżowanie osobom niepełnosprawnym i uprzywilejowanym, w ramach Działania 5.4 *Transport kolejowy* premiowane są projekty obejmujące swym zakresem dostosowanie wyposażenia wagonów i elementów infrastruktury do potrzeb dzieci, osób niepełnosprawnych, starszych itd.),
6. premiowane są projekty, które poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań (np. architektonicznych) wpłyną na poprawę szeroko rozumianej dostępności dla osób niepełnosprawnych, np. w ramach Działania 5.3 *Miejski transport publiczny* premiowane są projekty obejmujące swym zakresem zakup odpowiednio przystosowanych środków transportu, urządzeń i wyspecjalizowanych usług dla osób niepełnosprawnych w celu umożliwienia im korzystania z systemu transportowego,
7. premiowane są projekty, rozwijające politykę i model integracji społecznej (np. godzenie pracy i życia rodzinnego, procesy ponownego włączenia oraz działania na rzecz wykorzystania zawodowego przedstawicieli kategorii marginalizowanych – Działanie 7.1 *Infrastruktura kultury i turystyki*, Działanie 7.2 *Promocja kultury i turystyki*, Działanie 7.3 *Współpraca międzyregionalna*).

➤ etap monitorowania

Realizacja programu operacyjnego, również na etapie monitorowania przebiega zgodnie z zasadą równości szans mężczyzn i kobiet. Jednym z przejawów powyższej zasady był dobór członków Komitetu Monitorującego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Zostali oni wybrani zgodnie z zasadą równości szans, nie stosowano żadnych ograniczeń ze względu na płeć kandydatów, w wyniku czego zachowano równe proporcje pomiędzy przedstawicielami obu płci. Wszystkie zgłoszenia, które spełniały kryteria formalne i merytoryczne były brane pod uwagę przez Zarząd Województwa Lubelskiego. Jednocześnie ZWL starał się, aby dobór Członków nastąpił z zachowaniem proporcji pomiędzy przedstawicielami obu płci. Obecnie biorąc

pod uwagę liczbę Członków Komitetu wraz z ich Stałymi Zastępcami, liczba kobiet wynosi około 1/4 całego składu KM RPO.

Ponadto IZ RPO zapewnia równy dostęp do informacji na temat Programu i stanu jego wdrażania m.in. poprzez stronę internetową www.rpo.lubelskie.pl, na której zamieszczane są m.in. sprawozdania okresowe i roczne oraz dane o stanie wdrażania Programu.

➤ etap ewaluacji

Na etapie ewaluacji zasada równości szans jest zachowana, a przejawem tego jest równy i pełny dostęp wszystkich zainteresowanych do informacji nt. wyników badań ewaluacyjnych, raportów ewaluacyjnych, okresowych planów ewaluacji i informacji rocznych dot. działań w zakresie ewaluacji RPO WL.

Innym przejawem realizacji tej zasady na etapie ewaluacji jest równy dostęp podmiotów realizujących badania ewaluacyjne tj. wykonawców do udziału w przetargach na wykonanie badań ewaluacyjnych zgodnie z przepisami ustawy *Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r., Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759.*

W kolejnych etapach realizacji RPO WL Instytucja Zarządzająca będzie kontynuować przestrzeganie zasady równości szans wynikającej z treści art. 10 rozporządzenia WE nr 1081/2006, który zobowiązuje, aby UE we wszystkich swych działaniach i politykach zmierzała do zniesienia nierówności oraz wspierania równości kobiet i mężczyzn. Dbanie o równość szans przez IZ RPO to przede wszystkim aktywne działanie i planowanie rozwiązań przyczyniających się do zmniejszania barier, których doświadczają różne grupy społeczne w swobodnym dostępie do dóbr, usług, informacji i infrastruktury. Do zadań IZ RPO w przyszłym okresie realizacji Programu należą m.in.:

- ciągłe przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, wyznanie, światopogląd, wiek lub niepełnosprawność;
- zagwarantowanie zasady równości szans w projektach;
- działania zmierzające do zniesienia nierówności oraz sprawiedliwego wspierania mężczyzn i kobiet;
- analiza, monitoring i wsparcie równego traktowania wszystkich osób;
- kontrola projektów w trakcie i po zakończeniu ich realizacji w celu oceny i analizy efektów rzeczowych projektu pod względem zgodności z zasadą równości szans.

IZ RPO dostrzegając potrzebę kontynuacji działań związanych z utrzymaniem tendencji eliminacji i niwelowania barier w płaszczyźnie równości szans planuje w kolejnych okresach realizacji Programu podtrzymywać w zakresie informacji i promocji prowadzenie rekrutacji na szkolenia dla Beneficjentów zgodnie z zasadą równości płci w dostępie do usług szkoleniowych. Podobnie w przypadku etapu ewaluacji IZ RPO nadal będzie zapewniać równy i pełny dostęp wszystkich zainteresowanych zarówno do informacji nt. wyników badań ewaluacyjnych, raportów ewaluacyjnych, okresowych planów ewaluacji RPO WL, jak również równy dostęp podmiotów realizujących badania ewaluacyjne do udziału zasady równości szans w zakresie wyboru i oceny projektów, jak i promowaniu projektów wywołujących w przetargach na wykonanie badań ewaluacyjnych. Z uwagi na planowane w 2011 i 2012 r. przeprowadzanie procesu wyboru projektów w ramach I i II Osi Priorytetowej, za który odpowiedzialna jest IP II, IZ RPO położy szczególny akcent na zachowanie pozytywny wpływ na ww. politykę horyzontalną.

2.2.2 Zasada partnerstwa

➤ etap programowania i wdrażania

Realizując zasadę partnerstwa w okresie sprawozdawczym przeprowadzono konsultacje społeczne następujących dokumentów:

- *Wytyczne tematyczne do studiów wykonalności dla projektów w ramach RPO województwa lubelskiego w zakresie transportu lotniczego* – konsultacje odbywały się w dniach 26 maja - 2 czerwca 2010 r.
- *Wytyczne dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji* – konsultacje odbywały się w dniach 26 maja - 2 czerwca 2010 r. W ramach konsultacji zostało zgłoszonych 6 uwag do projektu zaktualizowanych Wytycznych. Jedna zgłoszona uwaga została uwzględniona przez Instytucję Zarządzającą Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, 5 uwag IZ RPO nie uwzględniła z uwagi na sprzeczność ich z zapisami *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa*.

Konsultacje ww. dokumentów odbyły się za pośrednictwem strony internetowej www.rpo.lubelskie.pl. Wszystkie zainteresowane podmioty mogły zgłaszać swoje uwagi, ewentualne zastrzeżenia i opinie.

Ponadto partnerzy społeczni, władze samorządowe oraz organizacje pozarządowe biorą czynny udział w dyskusjach nad kształtem obszarów wsparcia objętych RPO WL. Każdy z przedstawicieli ww. grup może zgłaszać uwagi odnośnie zmian w zakresie zapisów dotyczących realizacji projektów dokumentów programowych tj. *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL, Wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach RPO WL Podręcznika kwalifikowania wydatków*. Propozycje zmian zgłaszane są zazwyczaj w formie pisemnej. Każdą ze zgłoszonych zmian IZ RPO dokładnie rozważa i ewentualnie uwzględnia w zapisach ww. dokumentów programowych. W 2010 r. do Oddziału Oceny Projektów zgłoszonych zostało 5 propozycji zmiany zapisów dokumentów programowych, w tym zmiany zapisów *Uszczegółowienia RPO, Wytycznych dla Opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji*. Propozycje te dotyczyły głównie zmian w zakresie *Działania 3.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, Działania 4.1 Społeczeństwo informacyjne, Działania 5.1 Regionalny układ transportowy, Działania 6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska* i zgłaszane były przez organizacje pozarządowe, spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe. Zgłoszone propozycje nie zostały jednak uwzględnione przez IZ RPO ze względu na fakt, iż większość przedmiotowych uwag w zapisach *URPO i Wytycznych dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji* była sprzeczna z zapisami *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa*, bądź też dotyczyła typów projektów, które nie wpisywały się w cele danego działania. W okresie sprawozdawczym IZ RPO dwukrotnie przeprowadzała konsultacje dokumentów programowych.

Ponadto partnerzy społeczni oraz organizacje pozarządowe mają zapewniony dostęp do wsparcia w ramach III – VIII Osi Priorytetowej RPO WL jako potencjalni Beneficjenci przedmiotowych Osi. Wsparcie partnerów społeczno-gospodarczych jako potencjalnych beneficjentów Programu zapewnione jest m.in. poprzez wielość kanałów komunikacji, którymi informacje w zakresie możliwości uzyskania wsparcia są przekazywane, tj. lokalna prasa, strona internetowa IZ RPO. W ramach IZ RPO funkcjonuje Punkt Informacyjny i naboru wniosków, a także bezpłatna infolinia oraz newsletter, za pośrednictwem których wszystkim zainteresowanym przekazywane są

informacje odnośnie Programu. Wsparcie dla partnerów społecznych i organizacji pozarządowych jako potencjalnych Beneficjentów RPO zapewnione jest także dzięki organizowanym przez IZ RPO szkoleniom. W przypadku wątpliwości interpretacyjnych w zakresie zapisów dokumentów programowych każdy z Beneficjentów ma możliwość, poprzez stronę internetową, szybkiego zadania pytania ekspertowi zajmującego się obsługą RPO bądź też zasięgnięcia opinii w formie pisemnej. Na każde z zadawanych pytań, IZ RPO udzielała wyczerpujących odpowiedzi.

Zasada partnerstwa jest równie realizowana poprzez przewidziane wsparcie dla mechanizmów partnerstwa w Polsce. Działaniem dedykowanym stworzeniu efektywnych powiązań partnerskich o charakterze ponadregionalnym jest *Działaniem 7.3 Współpraca międzyregionalna*. Celem niniejszego Działania jest stworzenie efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej (w układzie sieciowym i dwustronnym). Należy wskazać, iż skutecznie prowadzona współpraca międzyregionalna w układzie dwustronnym lub sieciowym, realizowana w ramach Działania, prowadzić ma do podniesienia jakości zasobów ludzkich i sprzyjać rozwojowi gospodarki regionu, wpływając jednocześnie na wzrost zaufania społecznego i aktywności obywatelskiej. W ramach zadań możliwych do realizacji w ramach Działania 7.3 IZ RPO przewidziała m.in. wizyty studyjne, wymianę doświadczeń pomiędzy władzami lokalnymi, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi i instytucjami wsparcia biznesu, organizowanie szkoleń, warsztatów szkoleniowych, seminariów informacyjnych i doradztwa zawodowego, realizację wspólnych badań, wymianę młodych ludzi oraz grup docelowych z sektora społecznego, badawczego, zawodowego i kulturalnego, itp.

Ponadto IZ RPO wprowadziła mechanizmy gwarantujące realizację projektów partnerskich w ramach RPO WL. Zgodnie z zapisami *Wytycznych dla Beneficjentów przy zawieraniu umów partnerskich dla projektów w ramach III-VIII Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013* projekty finansowane ze środków RPO WL mogą być realizowane przez kilka podmiotów w ramach tzw. umowy wspólnego przedsięwzięcia (porozumienia administracyjnego lub innego dokumentu) wszystkich podmiotów uczestniczących w realizacji Projektu (np.: samorządy terytorialne, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe itd.), z zastrzeżeniem, iż wyłącznie podmioty wymienione w katalogu Beneficjentów danego działania Uszczegółowienia RPO WL mogą być stronami takiej umowy. Dodatkowo należy wskazać, iż programując działania finansowane w ramach III-VIII Osi Priorytetowej, IZ RPO zapewniła możliwość realizacji projektów, których celem jest stworzenie efektywnych powiązań partnerskich w ramach współpracy międzyregionalnej. Działaniem dedykowanym partnerstwom zawieranim w ramach współpracy międzyregionalnej jest uprzednio omówione *Działanie 7.3. Współpraca międzyregionalna*. Ponadto, wprowadzono kryteria oceny merytorycznej premiujące projekty realizowane w partnerstwie w ramach następujących Działań RPO WL: *Działanie 4.1 Społeczeństwo informacyjne, Działanie 6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska, Kategoria II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Kategoria III Bezpieczeństwo ekologiczne, Działanie 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki, Kategoria I: Ochrona dziedzictwa kulturowego, Kategoria II: Infrastruktura kultury, Kategoria III: Infrastruktura turystyki*.

IZ RPO zapewniła wszystkim zainteresowanym podmiotom informacje mające na celu ułatwienie aplikowania o wsparcie w zakresie możliwości realizacji projektów partnerskich w ramach III – VIII Osi Priorytetowej RPO WL. Szczegółowe informacje w

zakresie zawierania umów partnerskich dla projektów realizowanych w ramach III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL określone zostały w *Wytycznych dla beneficjentów przy zawieraniu umów partnerskich dla projektów w ramach III-VIII osi priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013*. Przedmiotowe Wytyczne określają m.in., kto może być stroną umowy o wspólnym przedsięwzięciu, jakie elementy powinna zawierać niniejsza umowa, w jaki sposób powinien nastąpić wybór partnera spoza sektora finansów publicznych, w przypadku projektów partnerskich realizowanych przez podmioty zobowiązane do stosowania zasad zawartych w ustawie Prawo zamówień publicznych. Wytyczne dostępne są na stronie internetowej IZ RPO.

➤ Etap monitorowania

Funkcjonowanie Komitetu Monitorującego w ramach RPO WL z samej jego istoty zapewnia przestrzeganie zasady partnerstwa. Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej w listopadzie 2008 r. skład KM RPO został uzupełniony o przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska.

Aktualnie skład Komitetu Monitorującego tworzy 29-ciu Członków wraz ze Stałymi Zastępcami, którzy reprezentują:

- przedstawicieli strony samorządowej – 12 osób,
- przedstawicieli strony rządowej – 4 osób,
- przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych – 13 osób. W tej grupie znajdują się: przedstawiciele organizacji pracowników i pracodawców (2 osoby), przedstawiciele organizacji pozarządowych (5 osób), przedstawiciele środowiska naukowo-akademickiego (3 osoby), przedstawiciele samorządu gospodarczego oraz gospodarczego samorządu rzemieślniczego (2 osoby), przedstawiciel związków wyznaniowych (1 osoba).

Powyższy skład Komitetu Monitorującego zapewnia realizację i przestrzeganie zasady partnerstwa. Partnerzy społeczni i gospodarczy wchodzący w skład Komitetu i uczestniczący w jego pracach zapoznawani są ze stanem realizacji Programu, informowani są o wszystkich najważniejszych kwestiach dotyczących systemu wdrażania, a podczas posiedzeń Komitetu mają możliwość zgłaszania swoich uwag i rekomendacji. Posiadają znaczący wkład w realizację Programu poprzez zatwierdzanie *Kryteriów wyboru projektów*. Ponadto opiniują i zatwierdzają wiele dokumentów związanych z realizacją Programu m.in.: Sprawozdania Roczne z realizacji RPO WL, Plany Komunikacji RPO WL, Okresowe Plany Ewaluacji RPO WL.

Na poziomie prac Komitetu Monitorującego można zaobserwować spore zainteresowanie procesem wdrażania RPO WL ze strony partnerów społecznych i gospodarczych. Przedstawiciele tej grupy są zawsze licznie reprezentowani na posiedzeniach KM RPO, a ich uwagi zgłaszane podczas różnego typu dyskusji są dla IZ RPO cennymi wskazówkami.

Dodatkowo sekretariat KM RPO przesyła Członkom reprezentującym w Komitecie stronę partnerów społecznych i gospodarczych wszystkie informacje dotyczące działalności Krajowej Sieci Tematycznej ds. Partnerstwa w tym zaproszenia na spotkania w/w Sieci.

Ponadto poprzez stronę internetową IZ RPO zapewniony jest dostęp do materiałów i informacji dotyczących KM RPO, w którym uczestniczą przedstawiciele partnerów społecznych i organizacji pozarządowych. IZ RPO gromadzi także informacje na temat

projektów dedykowanych rozwojowi partnerstwa, projektów realizowanych przez partnerów społeczno – gospodarczych jak również projektów realizowanych w partnerstwie.

➤ Etap ewaluacji

Na etapie ewaluacji zasada partnerstwa realizowana jest przez angażowanie partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w proces ewaluacji poprzez udział przedstawicieli wymienionych grup w zogniskowanych wywiadach grupowych, panelach ekspertów, pogłębionych wywiadach indywidualnych i innych stosowanych podczas realizacji badań ewaluacyjnych metodach badawczych. Partycypowanie partnerów w procesie omówienia i weryfikacji wniosków z prowadzonych badań ewaluacyjnych oraz udział w formułowaniu rekomendacji końcowych ma również duże znaczenie w ramach realizacji tej zasady. Oprócz tego odbywa się prezentacja wyników, rekomendacji z badań ewaluacyjnych na posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO WL oraz przekazywanie są raporty końcowe w wersji papierowej wszystkim członkom Komitetu Monitorującego RPO WL.

W płaszczyźnie partnerstwa w miarę dalszych postępów w realizacji Programu IZ RPO, będąc otwarta na zgłaszanie uwag i wniosków partnerów społecznych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych, będzie kontynuować przeprowadzanie w miarę potrzeb konsultacji społecznych. Dzięki ww. działaniom partnerzy społeczni będą mieli nadal możliwość wpływu na kształt aktów normatywnych, np. poprzez pisemne zgłaszanie propozycji zmian dokumentów programowych. Intencją IZ RPO w kolejnych okresach realizacji Programu będzie dalsze wpieranie partnerów społecznych poprzez dostęp do informacji (szkolenia, prasa, strona www.) oraz udzielania informacji wszystkim zainteresowanym. Ponadto kontynuowane będzie wspieranie mechanizmów gwarantujących realizację projektów partnerskich w ramach RPO WL.

2.3 NAPOTKANE ZNACZĄCE PROBLEMY ORAZ PODJĘTE ŚRODKI ZARADCZE

W okresie sprawozdawczym jednym z głównych problemów występujących przy wdrażaniu RPO WL były błędy popełniane przez Beneficjentów podczas wypełniania wniosków o płatność (ponad 90% wniosków o płatność wymagała korekt). Składanie korekt wniosków o płatność wydłużało okres weryfikacji wniosków, występowały przez to opóźnienia w wypłacaniu środków. Wpływ na to miała między innymi niestabilność personelu obsługi projektów ze strony Beneficjentów. Ponadto Beneficjenci dokonywali przesunięć w harmonogramach opóźniając realizację projektów (80% Beneficjentów opóźniało realizację).

W celu przyspieszenia wdrażania RPO WL Instytucja Zarządzająca zorganizowała i rozstrzygnęła dwie edycje konkursu „EUROLIDER LUBELSKIEGO”, który skierowany był do Beneficjentów realizujących projekty w ramach III-VIII Osi Priorytetowych RPO WL. W konkursie brali udział wszyscy beneficjencie w/w Osi m.in. szpitale, szkoły, uczelnie, organizacje pozarządowe, a przede wszystkim samorządy. Warunkiem uczestnictwa było przyspieszenie realizacji projektów o **10%** lub **100 tys. zł** oraz wydanie w krótszym czasie więcej środków niż zakładał harmonogram, złożony przez każdego uczestnika konkursu. Łącznie w dwóch edycjach 15 Beneficjentów spełniło kryteria, tzn. przyspieszyło realizację projektów o ponad **19,5 mln zł** w porównaniu z zakładanymi w projektach harmonogramami.

Wprowadzono również ułatwienie polegające na uproszczeniu wzoru opisu faktury oraz wzoru wniosku o płatność. Natomiast usprawnienia wprowadzone w poprzednich okresach sprawozdawczych przyczyniły się do efektywniejszej pracy IZ RPO oraz umożliwiły szybsze przepływy finansowe (możliwość składania przez Beneficjentów wniosków o płatność raz w miesiącu, system zaliczkowy, szkolenia dla Beneficjentów).

Innym problemem podczas wdrażania Programu w okresie sprawozdawczym był przedłużający się okres opracowywania i zatwierdzania aktów prawnych co w konsekwencji zakłócało prawidłowe przygotowywanie procedur konkursowych (np. *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 grudnia 2009 roku w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych* – pojawienie się prawomocnej podstawy prawnej dopiero pod koniec 2009 r. spowodowało przesunięcie konkursu w ramach działania 2.2 na rok 2010 i jego ogłoszenie dopiero w II połowie roku).

Istotne problemy i opóźnienia we wdrażaniu RPO WL w ramach III Osi Priorytetowej w okresie sprawozdawczym związane były z:

- a) implementacją zasad udzielania wsparcia projektom dot. infrastruktury mieszkaniowej, określonych w Rozporządzeniu Komisji (WE) 1828/2006. W ślad za tym IZ RPO zmuszona była dokonać zmiany w dokumencie pn. *Wytyczne dla opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji* (ostateczna wersja przyjęta została przez ZWL w czerwcu 2010 r.), które są podstawą do opracowywania przez miasta województwa lubelskiego lokalnych programów rewitalizacji. Programy te stanowią jeden z podstawowych dokumentów warunkujących uzyskanie wsparcia ze środków EFRR w ramach Działania 3.2. Zmiana niniejszych Wytycznych wymaga od Miast

weryfikacji i korekty lokalnych programów rewitalizacji. W celu zapobieżenia dalszym opóźnieniom we wdrażaniu Działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich* Instytucja Zarządzająca RPO WL przedłużyła termin składania przez Miasta projektów (IZ RPO umożliwiła składanie ww. dokumentów po ogłoszeniu konkursu w ramach Działania 3.2, ale nie później niż do dnia zakończenia naboru wniosków w ramach konkursu, ogłoszonego w ramach tego Działania).

- b) opóźnieniem wejścia w życie przepisów dot. udzielania pomocy publicznej w ramach rewitalizacji (IZ RPO nie miała wpływu na termin wejścia w życie niniejszych uregulowań). Właściwe rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych zostało wydane przez MRR dopiero w dniu 9 czerwca 2010 r., zaś weszło w życie 16 lipca 2010 r. Wejście w życie ww. rozporządzenia wymagało od IZ RPO dokonania zmiany zapisów w dokumentach programowych, tym samym dostosowano: Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL, Wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach RPO WL na lata 2007-2013 Podręcznik kwalifikowania wydatków głównie w zakresie wysokości dofinansowania projektów objętych zasadami pomocy publicznej oraz w obszarze typów projektów, które mogą być realizowane w ramach Działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich RPO WL*.

Konkurs w ramach ww. Działania został ogłoszony zgodnie z harmonogramem, we wrześniu 2010 r. W okresie sprawozdawczym trwała ocena formalna 84 projektów zgłoszonych do dofinansowania w ramach przedmiotowego konkursu, w którym łączne wnioskowane dofinansowanie znacznie przekracza dostępną w jego ramach alokację (blisko 3 – krotnie).

W ramach procesu wdrażania RPO WL nie zidentyfikowano żadnych problemów w ramach procedury z *art. 62 (1) (d) (i) rozporządzenia 1083/2006*.

2.4 ZMIANY W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROGRAMU OPERACYJNEGO (W STOSOWNYCH WYPADKACH)

Efektywne i sprawne wdrażanie RPO WL, prócz sprawnego systemu zarządzania i wdrażania, jest uzależnione od zewnętrznych czynników i okoliczności wpływających na realizację Programu, takich jak: nieprzewidziane zmiany społeczno-gospodarcze, zmiany legislacyjne, klęski żywiołowe. Powyższe elementy zaliczane są do bezpośrednich jak również pośrednich, na których zaistnienie nie można mieć wpływu. Takich zmian nie da się przewidzieć, w związku z powyższym ich ujawnienie powodować może utrudnienia w realizacji zamierzonych celów związanych z realizacją Programu.

Jednym z głównych problemów z jakim borykała się Polska, w tym województwo lubelskie w ostatnich latach jest kryzys finansowy, którego skutki odczuwalne były również w roku sprawozdawczym np. wzrost cen na rynku. Były to czynniki, które spowodowały spowolnienie gospodarki.

Po 2009 r. kiedy to Polska odczuwała efekty światowego kryzysu finansowego, spowodowanego w dużej mierze zahamowaniem popytu zewnętrznego, w 2010 r. widoczne było umocnienie się pozytywnych tendencji w gospodarce. Światowy kryzys finansowy odbił się na płynności w procesie wdrażania RPO WL. Spowodował m.in. rezygnację z aplikowania o środki unijne przez Beneficjentów w związku ze skomplikowanymi i długotrwałymi procedurami uzyskania kredytów inwestycyjnych na pokrycie wkładu własnego umożliwiającego realizację projektu przed refundacją poniesionych wydatków. Banki coraz częściej zastrzegają kryteria udzielania kredytów, a z drugiej strony potencjalni kredytobiorcy posiadają często słabą kondycję finansową. Pojawiające się bariery o charakterze finansowym i organizacyjnym powodowały, iż wnioskodawcy, których projekty zostały wybrane do dofinansowania rozwiązywali umowy o dofinansowanie albo odstępowali od podpisywania umów. W dalszym ciągu istotne z punktu widzenia zdolności inwestycyjnej i zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim jest wspieranie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom spowolnienia gospodarczego podejmowane są działania zmierzające do efektywniejszego i szybszego wydatkowania środków. Dlatego też w 2010 r. przeprowadzono szereg naborów w ramach działań, których Beneficjentami są MŚP – *Działanie 1.1 Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw, Działanie 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki, Działanie 1.7 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*. Ponadto w ramach Osi Priorytetowej II były w okresie sprawozdawczym ogłoszone konkursy m. in. dla: *Działania 2.3 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy, Działania 2.4 Marketing gospodarczy*. Właśnie ten nabór wniosków o dofinansowanie cieszył się największym zainteresowaniem, gdzie wartość wnioskowanego wsparcia przekroczyła wysokość dostępnych środków w ramach tego konkursu. Obrazuje to, jakie jest zapotrzebowanie i zainteresowanie potencjalnych Beneficjentów tą tematyką. Powyższe konkursy umożliwiają wybór tych projektów, które są dla regionu lubelskiego najważniejsze, takie które wychodzą naprzeciw obecnym problemom osłabionej koniunktury. Stymuluje to wzrost gospodarczy i podniesienie poziomu zatrudnienia w tym sektorze. Kumulacja konkursów (z lat 2009 i 2010) przynosi ożywienie gospodarcze widoczne już dziś. Dobrze to obrazuje wynik naboru, który został ogłoszony w 2009 r. dla *Działania 2.1 Instrumenty pożyczkowe i doręczeniowe dla przedsiębiorstw*, gdzie rezultatem jest uzyskany na wysokim poziomie wskaźnik liczby udzielonych pożyczek, poręczeń z funduszy kredytowych. Realizacja projektów z niniejszego konkursu miała

pozytywny wpływ na zwiększenie dostępności kapitału z zewnętrznych źródeł finansowania dla MŚP, i tym samym złagodziła skutki kryzysu gospodarczego na rynkach finansowych. Przekazane Beneficjentom środki mają na celu przede wszystkim zwiększenie zdolności inwestycyjnej oraz konkurencyjności przedsiębiorstw na terenie województwa lubelskiego. Na każdym etapie oceny wniosków o dofinansowanie skracany był termin weryfikacji, a tym samym szybko przekazywane były środki do wykorzystania przez Beneficjentów. W celu umożliwienia wyboru najlepszych projektów punkt ciężkości w ocenie projektów został przesunięty z oceny formalnej na ocenę merytoryczną. W ten sposób ograniczono duży procent wniosków, które odpadały z powodu niespełnienia kryteriów formalnych. Ponadto w ramach poszczególnych konkursów zwiększone były kwoty do rozdysponowania, po to aby wspierać projekty oceniane przez Komisję Oceny Projektów jako bardzo wartościowe dla realizacji celów RPO WL.

Oprócz problemów związanych z kryzysem finansowym, województwo lubelskie borykało się ze skutkami powodzi w roku 2010. Na terenach dotkniętych powodzią w okresie sprawozdawczym realizowane były 3 projekty w ramach I i II Osi oraz 2 w ramach III-VIII Osi RPO WL. W ramach III-VIII Osi Priorytetowej projekty dotyczyły „budowy odcinka drogi gminnej Góry-Skowieszynek”, „budowy ciągu komunikacyjnego łączącego Gminę Wilków i Kazimierz Dolny-Podgórz” oraz „likwidacji barier hamujących rozwój społeczeństwa informacyjnego w gminie Wilków”. Natomiast w ramach Osi I i II były to projekty: „budowa pensjonatu w Żmijowiskach wraz z infrastrukturą towarzyszącą”, „zakup usług doradczych związanych z wprowadzeniem planowanych produktów Zakładu Produkcyjnego w Annopolu na rynki Austrii, Niemiec, Irlandii i Wielkiej Brytanii”. Spośród ww. projektów dwa (realizowane w ramach I Osi Priorytetowej) zostały bezpośrednio dotknięte powodzią. *Lista projektów dotkniętych powodzią* znajduje się w załączniku IX do niniejszego sprawozdania.

W pozostałych projektach powódź rzutowała na przebieg realizacji inwestycji, czego przejawem były przesunięcia w terminach realizacji tych przedsięwzięć. Województwo lubelski otrzymało ze środków dostosowania technicznego kwotę 4 851 110 EUR (19 234 651,15 PLN) na usuwanie skutków powodzi (uchwała Komitetu Koordynacyjnego NSRO nr 44 z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie podziału dodatkowych środków wspólnotowych na realizację Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 - 2013). Fundusze niniejsze przeznaczone są na 3 projekty gminy Wilków, wymienione w punkcie 2.1.6.1 System realizacji RPO WL niniejszego sprawozdania.

Inną bardzo ważną kwestią wpływającą na efektywniejsze wdrażanie RPO WL jest dostosowywanie legislacji do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, a przede wszystkim dostosowywanie polskich przepisów do przepisów Unii Europejskiej. Brak uregulowań prawnych na poziomie krajowym w znaczny sposób może powodować utrudnienia w płynnym wdrażaniu Programu. Dla przykładu brak uregulowań prawnych w zakresie udzielania pomocy publicznej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na realizację inwestycji z zakresu rewitalizacji uniemożliwiało skuteczne wdrażanie III Osi Priorytetowej RPO WL. Dopiero w dniu 16 lipca 2010 r. weszło w życie *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielenia pomocy publicznej na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych*. Zakres rozporządzenia obejmuje przedsięwzięcia służące odnowie lub nadaniu nowych funkcji obszarom zdegradowanym. Dnia 27 września 2010r. został ogłoszony konkurs w ramach Działania 3.2 *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich*. Przewiduje się, że konkurs przełoży się na wzrost

postępu rzeczowego i finansowego we wdrażaniu III Osi Priorytetowej, a tym samym Programu.

Na gruncie prawa w zakresie OOS istniał problem niegodności prawa krajowego z prawem wspólnotowym. IZ RPO dokonując oceny projektów pod kątem zgodności przestrzegania prawa wspólnotowego w zakresie OOS opiera się na zapisach dyrektyw UE oraz obowiązujących aktach prawnych. Dopiero w dniu 9 listopada 2010r. weszło w życie *Rozporządzenie wykonawcze Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko do Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, które implementuje Dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985r. w sprawie oceny skutków wymienionych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne. Wejście w życie ww. Rozporządzenia, poprzez zapewnienie zgodności z przepisami prawa wspólnotowego, wpłynęło na poprawę jakości przygotowywanej dokumentacji środowiskowej a także na zwiększenie efektywności absorpcji środków unijnych.

2.5 ZASADNICZE MODYFIKACJE W ROZUMIENIU ART. 57 ROZPORZĄDZENIA NR 1083/2006 (W STOSOWNYCH WYPADKACH)

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki zasadniczych modyfikacji na mocy art. 57 *Rozporządzenia 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U.UE L z dnia 31 lipca 2006 r.)*.

2.6 KOMPLEMENTARNOŚĆ POMOCY Z INNYMI INSTRUMENTAMI WSPARCIA

Zgodnie z prawem wspólnotowym państwa członkowskie UE zobowiązane są do zapewnienia koordynacji pomocy udzielanej z EFRR, EFS, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR) oraz innych instrumentów finansowych. Z jednej strony proces ten ma na celu osiągnięcie efektywności wdrażania funduszy strukturalnych m.in. poprzez synergii różnych instrumentów wsparcia oraz określenie mechanizmów ich koordynacji i komplementarności, z drugiej zaś strony konieczne jest określenie zakresu interwencji poszczególnych funduszy w celu uniknięcia ich nakładania się (demarkacja) oraz wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji (typów projektów) z różnych funduszy UE. Linia demarkacyjna jest nie tylko narzędziem eliminującym ryzyko podwójnego finansowania operacji, ale także zapewniającym komplementarność zakresów wsparcia między różnymi programami i funduszami, tj. finansują zakresy wsparcia wzajemnie się uzupełniające. Na poziomie krajowym koordynacja pomiędzy instrumentami finansowanymi UE jest monitorowana i usprawniana przez Komitet Koordynacyjny NSRO 2007-2013 (KK NSRO).

Dla zapewnienia maksymalnej efektywności wykorzystania środków w ramach polityki spójności UE, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa, również w ramach RPO WL zapewnione zostało komplementarne wsparcie w ramach wszystkich

instrumentów w/w polityk, a także określone zostały wyraźne mechanizmy koordynacji i zasady zapobiegające podwójnemu finansowaniu. Odpowiednie zapisy w tym zakresie wprowadzone zostały do treści dokumentu podstawowego RPO WL w rozdziale II *Strategia realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013*.

2.6.1 Wpływ działalności KM, instytucji i grup na zapewnienie koordynacji i komplementarności wsparcia.

Istotnym mechanizmem sprzyjającym zapewnieniu komplementarności i koordynacji działań realizowanych w ramach poszczególnych programów, w tym RPO WL, są prace **Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności**, działającej przy KK NSRO. Podstawę prawną powołania i działalności Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności w ramach KK NSRO stanowi *uchwała nr 26 Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie powołania Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności*. Pierwsze jej spotkanie odbyło się 6 kwietnia 2009 r.

W skład Grupy wchodzi przedstawiciele administracji rządowej, samorządowej oraz partnerzy społeczno-gospodarczy. Przewodniczącym Grupy jest przedstawiciel Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Do głównych zadań Grupy należy m.in. koordynacja działań realizowanych w ramach programów operacyjnych na lata 2007-2013 dofinansowanych ze środków polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej oraz działań finansowanych ze środków krajowych w ramach polityki rozwoju; monitorowanie komplementarności wdrażania działań poszczególnych programów operacyjnych w ramach NSRO, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej; wypracowywanie propozycji rozwiązań służących zapewnieniu komplementarności projektów finansowanych ze środków funduszy UE, w tym poprawie sposobów wdrażania wybranych obszarów strategicznych.

W 2010 r. odbyło się siedem posiedzeń Grupy, w których uczestniczyli przedstawiciele IZ RPO. Przedmiotem obrad Grupy były m. in. następujące zagadnienia:

- informacje i wnioski z opracowania pn. *Mechanizmy zapewnienia komplementarności działań pomiędzy Europejskim Funduszem Społecznym a Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego*,
- zmiany dokumentu pn. *Rekomendacje horyzontalne dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*,
- sposób wykorzystania rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. *Komplementarność i synergia projektów realizowanych na terenie Polski Wschodniej w ramach Programów Operacyjnych Polityki Spójności oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w kontekście priorytetów Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020*,
- wyniki badania ewaluacyjnego pn. *Komplementarność i synergia interwencji realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w perspektywie finansowej 2004-2006*;
- wyniki badania ewaluacyjnego pn. *Ocena systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych*;

- konkluzje z dokumentu opracowanego w ramach prac Grupy roboczej pn. *Mechanizmy koordynacji i komplementarności w poszczególnych PO/RPO 2007-2013 – analiza porównawcza na podstawie raportów rocznych z wdrażania PO/RPO za 2009 rok oraz wnioski do opracowania horyzontalnego w zakresie komplementarności*;
- wyniki badania ewaluacyjnego pn. *Ocena realizacji projektów partnerskich realizowanych w ramach krajowych regionalnych programów operacyjnych w okresie perspektywy finansowej 2007-2013*.

Istotnym efektem dotychczasowych prac Grupy było zaakceptowanie przez KK NSRO w roku sprawozdawczym wypracowanych w ramach Grupy rekomendacji horyzontalnych w zakresie koordynacji i komplementarności - poprzez przyjęcie przez KK NSRO *Uchwały Nr 50 z dnia 13 grudnia 2010r. w sprawie przyjęcia Rekomendacji horyzontalnych dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań wypracowanych w ramach Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności przy Komitecie Koordynacyjnym Narodowe Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013*.

Ponadto, na forum Grupy rozpoczęto rozmowy nt. zorganizowania seminarium dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych perspektywy 2007-2013 na temat komplementarności interwencji z funduszy europejskich. Zgodnie z przyjętymi założeniami celami planowanego seminarium mają być:

- podniesienie świadomości pracowników IZ, IP I i IP II w zakresie komplementarności interwencji z Funduszy Europejskich;
- przygotowanie pracowników IZ oraz IP do przeprowadzania szkoleń dla Beneficjentów w zakresie komplementarności interwencji z Funduszy Europejskich;
- dostarczenie wiedzy potrzebnej do stosowania praktycznych mechanizmów zapewnienia komplementarności wsparcia.

Ponadto, przedstawiciele IZ RPO oraz IP II uczestniczą w wielu spotkaniach, konferencjach, grupach roboczych, konsultacjach, zarówno na szczeblu centralnym jak i regionalnym, które stanowią cenne źródło wymiany informacji oraz dobrych praktyk w każdym zakresie wdrażania środków wspólnotowych, w tym także w zakresie komplementarności i koordynacji udzielanego wsparcia.

Zapewnieniu koordynacji i komplementarności w ramach RPO WL służy również udział przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Komitecie Monitorującym Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, a także uczestnictwo przedstawicieli Instytucji Zarządzającej RPO WL w Podkomitecie Monitorującym Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej oraz Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (w roli obserwatora).

Ciała powyższe same w sobie nie są mechanizmem zapewniającym komplementarność, dają jednakże możliwość wymiany informacji na temat realizowanych lub planowanych do realizacji przedsięwzięć, co jest istotnym czynnikiem przyczyniającym się do jej zapewnienia. Prace w/w gremiów dają możliwość odpowiedniego przepływu informacji, przyczyniając się do zapewnienia komplementarności na poziomie komunikacji. Ponadto po każdym posiedzeniu grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności (lub innych spotkaniach, których przedmiotem jest m.in. omawiana kwestia) udostępnione materiały, wyniki

prezentowanych badań ewaluacyjnych w tym zakresie, wysuwane sugestie a także upowszechnione na forum grupy dobre praktyki z zakresu komplementarności poddawane są wnikliwej analizie pod kątem możliwości wdrożenia ich w system realizacji RPO WL. Niemniej jednak, wiele wypracowanych na forum grupy rozwiązań, wysuwanych w trakcie dyskusji koncepcji a przede wszystkim przyjęte *Rekomendacje horyzontalne* (które mają charakter fakultatywny) nie jest wdrażanych na gruncie funkcjonowania RPO WL ze względu na wysoki poziom zaawansowania realizacji Programu, ponadto wiązałoby się to z daleko idącym przeorganizowaniem dotychczasowego systemu wdrażania, co z kolei negatywnie wpłynęłoby na jego dalszą realizację. Rozwiązania, które znalazły zastosowanie w ramach RPO WL zostały wskazane w punkcie 2.6.2 niniejszego sprawozdania – co przekłada się na bezpośredni wpływ prac grupy roboczej na zapewnienie komplementarności pomiędzy RPO WL a innymi instrumentami wsparcia finansowanymi ze środków europejskich. Jednocześnie trzeba wskazać, iż IZ RPO ocenia prace grupy jako bardzo istotne i wartościowe, szczególnie w kontekście założeń przyszłej perspektywy finansowej, w której mogą znaleźć zastosowanie wypracowane na forum Grupy rozwiązania.

2.6.2 Informacje na temat stosowanych mechanizmów i narzędzi służących zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia oraz ich oceny.

Obowiązek komplementarności i koordynacji pomocy udzielanej w ramach różnych wspólnotowych instrumentów wsparcia wynika bezpośrednio z art. 9 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999*. Powyższy obowiązek znalazł swoje odbicie w systemie wdrażania RPO WL oraz odpowiednich dokumentach, przede wszystkim w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013* – dokumencie podstawowym oraz w *Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – Uszczegółowieniu Programu*.

Dla zapewnienia maksymalnej efektywności wykorzystania środków w ramach polityki spójności Unii Europejskiej, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa, zostało zapewnione komplementarne wsparcie w ramach wszystkich instrumentów ww. polityk, a także określono mechanizmy ich koordynacji. IZ RPO, konstruując RPO WL, dołożyła wszelkich starań, by przedsięwzięcia realizowane w ramach poszczególnych Osi Priorytetowych, stanowiły uzupełnienie dla innych działań podejmowanych w RPO WL, a także dla tych, realizowanych w ramach innych programów finansowanych ze środków polityki spójności, jak również programów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Rybołówstwa (EFR).

W ramach systemu realizacji RPO WL stosowane są następujące mechanizmy i narzędzia służące zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia:

- Określenie komplementarności w podstawowych dokumentach programowych – RPO WL i Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WL.

W treści dokumentu podstawowego RPO WL wyodrębniony został osobny rozdział poświęcony kwestii komplementarności i koordynacji udzielanego w ramach RPO WL

wsparcia z innymi programami operacyjnymi i instrumentami wsparcia w perspektywie finansowej 2007-2013 – rozdział 2.4 *Informacja na temat komplementarności pomiędzy RPO a innymi programami finansowanymi ze środków polityki spójności oraz programami finansowanymi z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Rybackiego*. Ponadto, w opisie każdej z Osi Priorytetowych RPO WL uwzględniono punkt zatytułowany *Komplementarność z innymi programami*, w którym wskazane zostały w sposób szczegółowy i obszerny Priorytety i Działania innych programów operacyjnych (wraz z uzasadnieniem komplementarnych obszarów) z którymi zachodzi komplementarność w ramach RPO WL.

Istotny mechanizm zapewnienia komplementarności wewnątrz- oraz międzyfunduszowej stanowią zapisy w ramach Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WL. Punkt 13 opisu każdego z Działań (zatytułowany: „*Komplementarność z innymi działaniami i priorytetami*”) określa bezpośrednio nazwy działań oraz priorytetów w ramach RPO WL oraz innych programów operacyjnych wdrażanych w ramach polityki spójności, w tym PO Rozwój Obszarów Wiejskich oraz PO Zrównoważony Rozwój Sektorów Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich, pomiędzy którymi zachodzi komplementarność. IZ RPO wykazała przy tym wysoki stopień szczegółowości odnosząc się nie tylko do priorytetów RPO WL czy innych programów operacyjnych ale również do konkretnych Działań.

➤ Określenie komplementarności we wzorze wniosku o dofinansowanie projektu

Głównym instrumentem funkcjonującym w całym systemie wdrażania RPO WL, który sprzyja zapewnieniu komplementarności projektów realizowanych w jego ramach jest przyjęty przez IZ RPO system wyboru projektów, zgodnie z którym komplementarność projektu z innymi projektami podlega ocenie i punktacji na etapie oceny strategicznej. Niniejszy instrument zgodny jest z *Rekomendacjami horyzontalnymi dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*, zgodnie z którymi zaleca się przedstawienie Komitetowi Monitorującemu propozycji wprowadzenia komplementarności jako dodatkowego kryterium w procedurze selekcji projektów w ramach niektórych działań/poddziałań Programu (kryteria oceny strategicznej, w ramach których dokonywana jest ocena komplementarności zostały wprowadzone przez IZ RPO WL i przyjęte przez KM RPO WL już w 2009r.). W związku z powyższym, na etapie aplikowania o środki w ramach wszystkich Działań III-VIII Osi Priorytetowych RPO WL, wnioskodawca zobowiązany jest wypełnić we wniosku o dofinansowanie odrębny punkt zatytułowany *Komplementarność - powiązanie projektu z innymi projektami realizowanymi/zrealizowanymi od 1999r.* Wnioskodawca deklaruje wówczas, czy projekt zgłaszany do dofinansowania z EFRR jest elementem realizacji szerszego przedsięwzięcia lub pozostaje w związku z realizacją innych projektów w ramach RPO WL bądź innych działań zrealizowanych/realizowanych przez Beneficjenta końcowego lub inne podmioty. Dotyczy to zarówno powiązań z projektami realizowanymi/zrealizowanymi ze środków unijnych, międzynarodowych instytucji finansowych (banków), jak też projektami realizowanymi wyłącznie ze środków krajowych, przy czym powiązane projekty (rozumiane jako projekty powiązane logicznie, które mają podpisaną umowę dofinansowania lub rozpoczęła się ich realizacja) nie muszą być realizowane przez ten sam podmiot. W niniejszym punkcie wnioskodawca opisuje tego typu powiązania projektu. Taka konstrukcja wniosku jest zgodna z zaleceniami przedstawionymi w *Rekomendacjach horyzontalnych dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie*

i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań. Na podstawie informacji zawartych przez wnioskodawców we wnioskach aplikacyjnych, komplementarność projektów oceniana jest podczas oceny strategicznej.

W ramach przedmiotowej oceny projektów z III-VIII Osi Priorytetowej RPO WL badana jest komplementarność wewnętrzna, rozumiana jako synergia z innymi projektami tej samej Osi Priorytetowej (tj. czy projekt współtworzy kompleksowe rozwiązanie obszarowe – czy projekt jest końcowym elementem wypełniającym ostatnią lukę w istniejącej infrastrukturze na danym obszarze lub czy projekt jest centralnym rozwiązaniem, którego realizacja umożliwi realizację kolejnych projektów sferycznie umiejscowionych wobec danego projektu lub czy projekt poprawia spójność danego układu obiektów, infrastruktury, sieci itp.; czy projekt jest bezpośrednią kontynuacją lub uzupełnieniem realizowanych dotychczas projektów od 1999r. - z funduszy strukturalnych, przedakcesyjnych, kontraktów wojewódzkich, dotacji celowych itp.) oraz komplementarność zewnętrzna – synergia z projektami innych Osi Priorytetowych. Dodatkowo, w ramach oceny strategicznej badany jest wpływ projektu na poprawę spójności terytorialnej województwa lubelskiego oraz wpływ projektu na rozwój współpracy międzyregionalnej. Osoba dokonująca oceny strategicznej wniosku korzysta z mapy pomocy, która umożliwia jej ocenę projektu w kontekście bliskości geograficznej (czy oceniany projekt jest blisko innych projektów) oraz wzajemnej funkcjonalności projektów (czy użytkownicy ocenianego projektu korzystają z niego po to, aby skorzystać również z rezultatów innych projektów lub korzystają z rezultatów innych projektów po to, aby skorzystać z ocenianego projektu). Jest to niewątpliwie istotny instrument zapewniający koordynację projektów wybieranych do dofinansowania, który jest zgodny z zaleceniami wynikającymi z *Rekomendacji horyzontalnymi dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*, zgodnie z którymi w procesie selekcji projektów należy dążyć do wyboru takich inwestycji, których wdrażanie może doprowadzić do osiągnięcia kilku celów lub będzie się przekładało na korzyści większej grupy osób (zgodnie z rekomendacją podczas procesu wyboru projektów do realizacji wskazane jest wykorzystywanie, jako narzędzi do zapewnienia koordynacji międzysektorowej, map/zestawień inwestycji realizowanych na danym obszarze).

Jeśli chodzi o ocenę komplementarności w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL, to we wniosku o dofinansowanie w ramach wszystkich Działań powyższych Osi zawarto punkt odnoszący się do kwestii komplementarności - zatytułowany *Powiązanie z innymi projektami realizowanymi z funduszy strukturalnych*, gdzie wnioskodawca określa komplementarność projektu z innymi projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych (wnioskodawca wskazuje, czy projekt jest elementem realizacji szerszego przedsięwzięcia lub pozostaje w związku z realizacją innych projektów w ramach tego samego programu operacyjnego i/lub innych programów operacyjnych oraz w jakim zakresie występuje powiązanie pomiędzy tymi projektami, a także określa czy projekty, z którymi występuje komplementarność zostały już zrealizowane, są w trakcie realizacji, czy też znajdują się dopiero w sferze planów).

Mimo, iż wnioski o dofinansowanie dla wszystkich Działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL zawierają punkt odnoszący się do komplementarności, to nie we wszystkich w/w Działaniach podlegają one punktacji na etapie merytorycznej oceny strategicznej.

Jedynym Działaniem z zakresu I i II Osi Priorytetowej RPO WL, w ramach którego kryterium komplementarności (rozumianej w znaczeniu szerokim, jako uzupełnianie się z innymi przedsięwzięciami podejmowanymi w przedmiotowym zakresie) podlega ocenie jest Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*. Zgodnie z *Kryteriami wyboru projektów w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje i II Osi Priorytetowej Infrastruktura ekonomiczna RPO WL na lata 2007-2013* (przyjętymi przez Komitet Monitorujący RPO WL), jednym z kryteriów oceny w w/w Działaniu jest kryterium: *Komplementarność projektu z innymi działaniami z zakresu turystyki*, gdzie punkty przyznawane są projektom, których celem jest podniesienie atrakcyjności turystycznej regionów poprzez: z jednej strony zróżnicowanie oferowanych produktów turystycznych uwzględniających „przemysł kultury”, a z drugiej strony - stworzenie oferty jak najbardziej spójnej, uzupełniającej się. W Działaniu tym preferowane są projekty zlokalizowane na obszarach wymienionych w *Planie Marketingu Turystyki w województwie lubelskim na lata 2007-2013* jako atrakcyjne turystycznie i rekreacyjnie. W tym celu opracowany został *Wykaz obszarów zakwalifikowanych do objęcia preferencją według kryterium granic administracyjnych (gmina) w ramach Działania 1.5 Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*.

Należy jednak wskazać, iż zgodnie z *Kryteriami wyboru projektów w ramach I Osi Priorytetowej Przedsiębiorczość i innowacje i II Osi Priorytetowej Infrastruktura ekonomiczna RPO WL na lata 2007-2013* (przyjętymi przez Komitet Monitorujący RPO WL), komplementarność projektów oceniana jest także w przypadku innych Działań I i II Osi Priorytetowej RPO WL. Chodzi tu jednakże o komplementarność odnoszącą się do poziomu samego wnioskodawcy, rozumianą jako powiązanie projektu zgłoszonego do dofinansowania z innymi projektami realizowanymi przez wnioskodawcę, co świadczy o konsekwentnej i spójnej strategii rozwoju danego przedsiębiorstwa. Niemniej jednak, wskazane wyżej wąskie rozumienie komplementarności nie wyklucza sytuacji, w której dany projekt będzie wykazywał komplementarność także z przedsięwzięciami współfinansowanymi przez inne instrumenty finansowe. Dotyczy to następujących Działań:

- 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii* – kryterium oceny: *Komplementarność projektu z innymi działaniami z zakresu ochrony środowiska* – punkty przyznawane są, gdy wdrażany projekt jest powiązany z innymi działaniami wnioskodawcy z zakresu ochrony środowiska (które były zrealizowane lub są planowane do realizacji) finansowanymi ze środków własnych lub z innych programów pomocowych;
- 2.2 *Regionalna infrastruktura B + R* – kryterium oceny: *Komplementarność* – punkty przyznawane są w przypadku, gdy projekt jest komplementarny z innymi projektami realizowanymi przez Wnioskodawcę z zakresu współpracy z mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami;
- 2.3 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu i transferu wiedzy* – kryterium oceny: *Komplementarność* – punkty przyznawane są gdy projekt zgłoszony do dofinansowania wykazuje powiązanie z innymi projektami wobec MŚP realizowanymi przez Wnioskodawcę;

- 2.4 *Marketing gospodarczy* – kryterium oceny: *Komplementarność* – punkty przyznawane są gdy projekt jest częścią przemyślanej strategii finansowania rozwoju instytucji z różnych źródeł.

- Budowanie świadomości Beneficjentów w zakresie komplementarności projektów.

IZ RPO, dostrzegając wśród Beneficjentów niską świadomość konieczności zapewnienia komplementarności i synergii projektów, podjęła działania mające na celu zachęcenie Beneficjentów (projektodawców) do tworzenia takich projektów, których cele są zgodne z celami projektów realizowanych/zrealizowanych w ramach innych programów współfinansowanych ze środków wspólnotowych bądź w ramach samego RPO WL (w tym projektów zintegrowanych) i które wzajemnie się uzupełniają. Podczas spotkań i szkoleń organizowanych dla Beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL, są oni informowani o potrzebie zapewnienia komplementarności oraz o korzyściach płynących z komplementarności wsparcia projektów realizowanych w ramach danego RPO WL względem projektów realizowanych w ramach innych programów współfinansowanych z funduszy wspólnotowych. W szczególności uświadamia się potrzebę zapewnienia koordynacji i komplementarności inwestycji realizowanych w takich obszarach jak na przykład: transport, społeczeństwo informacyjne, przedsiębiorczość, rewitalizacja społeczna, edukacja.

Podejmując w/w działania IZ RPO realizuje dobre praktyki zgodne z *Rekomendacjami horyzontalnymi dla Instytucji zaangażowanych we wdrażanie i koordynację PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań*.

- Ogłaszanie konkursów o zawężonych tematycznie zakresach.

Mechanizmem funkcjonującym w ramach RPO WL i służącym zapewnieniu komplementarności jest również ogłaszanie przez IZ RPO konkursów o zawężonych tematycznie zakresach, tak aby pozwalały one na wyłonienie projektów komplementarnych z innymi formami wsparcia. Rozwiązanie to nie ma jednak zbyt szerokiego zastosowania, co spowodowane jest konstrukcją poszczególnych Działań w zakresie kolejnych Osi Priorytetowych RPO WL oraz faktem, iż preferowane są projekty o charakterze kompleksowym. Niemniej jednak niektóre z ogłaszanych konkursów mają sprecyzowany zakres tematyczny, co oznacza, że skierowane są do konkretnego sektora i na konkretne przedsięwzięcia, np. Działanie 1.4 *Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii*, Działanie 1.5 *Dotacje inwestycyjne w dziedzinie turystyki*, czy Działanie 1.7 *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw przez doradztwo*. Ponadto, w ramach niektórych Działań RPO WL wyszczególniono konkretne kategorie i schematy tak, aby umożliwić wybór do dofinansowania projektów w zakresie konkretnych, wyraźnie sprecyzowanych dziedzin, np. w Działaniu 6.1 *Ochrona i kształtowanie środowiska* konkursy przeprowadzane są w ramach następujących Kategorii: Kategoria I *Gospodarka wodno-ściekowa*, Kategoria II *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi*, Kategoria III *Bezpieczeństwo ekologiczne*, Kategoria IV *Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych*.

- Mapa projektów RPO WL oraz innych programów operacyjnych.

W 2010 r. uruchomiona została *Mapa Projektów dofinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego*. Serwis ten, (funkcjonujący pod nazwą *Mapa projektów*, dostępny na stronie internetowej RPO WL) to przejrzyste,

interaktywne i bardzo proste w obsłudze narzędzie promujące efekty realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego w województwie lubelskim. Zawiera ona informacje o liczbie, wartości i wysokości unijnego wsparcia projektów realizowanych w każdej gminie i powiecie województwa lubelskiego. Jako baza danych o projektach na terenie województwa lubelskiego umożliwia potencjalnym Beneficjentom RPO WL oraz innych programów operacyjnych wdrażanych w perspektywie finansowej na lata 2007-2013 zapoznanie się z realizowanymi projektami a tym samym zaplanowanie nowego projektu, z uwzględnieniem zapewnienia komplementarności planowanej inwestycji. Narzędziem komplementarnym do *Mapy projektów* jest stworzone przez IZ RPO WL „Obserwatorium Funduszy Europejskich”. Sposób funkcjonowania, specyfika poruszania się po serwisie oraz nawigacja danych w/w narzędzi są ze sobą zbieżne. „Obserwatorium Funduszy Europejskich” pozwala jednak na wyszukanie danych ze wszystkich Programów Operacyjnych, a nie tylko z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Swoim zakresem obejmuje: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz Program Rozwój Obszarów Wiejskich. „Obserwatorium Funduszy Europejskich” pozwala na wyszukanie projektów realizowanych jedynie w województwie lubelskim przez Beneficjentów mających siedzibę na jego terenie. Narzędzie aktualizowane jest kwartalnie. Serwisem zarządza Oddział Funduszy Europejskich. Narzędzie jest dostępne na stronie internetowej Sieci Punktów Informacyjnych o Funduszach Europejskich na Lubelszczyźnie: <http://mapa.feu.lubelskie.pl/>. Ponadto, wnioskodawcy oraz członkowie Komisji Oceny Projektów podczas wyboru projektów do dofinansowania korzystają z map projektów, baz projektów i baz beneficjentów innych programów operacyjnych (dostępnych na stronach internetowych poszczególnych programów operacyjnych) w celu zidentyfikowania projektów komplementarnych, wzajemnie się uzupełniających i realizujących wspólny cel.

➤ Funkcjonowanie Komitetów Monitorujących.

Zapewnieniu koordynacji i komplementarności w ramach RPO WL służy również udział przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Komitecie Monitorującym RPO WL, a także uczestnictwo przedstawicieli Instytucji Zarządzającej RPO WL w Podkomitecie Monitorującym Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej oraz Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (w roli obserwatora). Ciała powyższe same w sobie nie są mechanizmem zapewniającym komplementarność, dają jednakże możliwość wymiany informacji na temat realizowanych lub planowanych do realizacji przedsięwzięć, co jest istotnym czynnikiem przyczyniającym się do jej zapewnienia. Prace w/w gremiów dają możliwość odpowiedniego przepływu informacji, przyczyniając się do zapewnienia komplementarności na poziomie komunikacji.

➤ Funkcjonowanie Grupy Roboczej ds. koordynacji i komplementarności.

Znaczenie funkcjonowania w/w Grupy dla zapewnienia koordynacji i komplementarności w ramach RPO WL oraz pomiędzy RPO WL a innymi programami operacyjnymi opisane zostało w punkcie 2.6.1.

W dalszej części niniejszego opisu przedstawiona zostanie ogólna analiza komplementarności przykładowych obszarów – zgodnie z rekomendacjami Komisji Europejskiej, przekazanymi IZ RPO w piśmie zn. DG REGIO.H1//D(2011) dotyczącymi

sprawozdania rocznego z realizacji RPO WL. Punktem wyjściowym do poniższej analizy oraz wyodrębnienia opisywanych obszarów komplementarności był wymiar regionalny poszczególnych programów operacyjnych oraz RPO WL. Należy wskazać, iż wymiar regionalny wdrażania funduszy strukturalnych stwarza wiele możliwości w zakresie efektywnego wykorzystania idei komplementarności i koordynacji udzielanego wsparcia. W kontekście RPO WL szczególnie istotna staje się zatem koordynacja interwencji w ramach RPO WL i komponentu regionalnego PO KL, w ramach części działań PROW oraz PO RPW, którego jednym z Beneficjentów jest województwo lubelskie. Należy wskazać, iż IZ RPO – świadoma wagi zapewnienia komplementarności projektów finansowanych z różnych źródeł dla efektywnego wykorzystania funduszy europejskich w celu rozwiązywania złożonych problemów rozwojowych regionu - podjęła istotne kroki w zakresie wdrożenia rekomendacji KE dotyczącej przygotowania badania ewaluacyjnego w zakresie komplementarności projektów w ramach RPO WL oraz innych instrumentów wsparcia Polityki Spójności a także PROW i PO RYBY. W chwili obecnej działania w tym zakresie są już bardzo zaawansowane – badanie jest realizowane przez wykonawcę wybranego zgodnie z prawem zamówień publicznych. W związku z powyższym, szczegółowa analiza komplementarności zostanie przedstawiona w kolejnym sprawozdaniu rocznym.

Ponadto w kolejnych punktach sprawozdania odnoszących się szczegółowo do Osi Priorytetowych RPO WL wskazano na komplementarność z zakresu sieci drogowej województwa lubelskiego projektów realizowanych w ramach RPO WL oraz PO RPW i PO IiŚ (V Oś Priorytetowa), z zakresu terenów inwestycyjnych pomiędzy RPO WL a PO RPW i PO IG (III Oś Priorytetowa) a także w obszarze B+R pomiędzy RPO WL a PO RPW i PO IG (II Oś Priorytetowa).

Komplementarność pomiędzy RPO WL a działaniami PROW wdrażanymi w województwie lubelskim.

Analiza komplementarności RPO WL z PROW wydaje się być szczególnie istotna ze względu na rolniczy charakter województwa, w związku z czym większość inwestycji jest realizowana na obszarach wiejskich.

Ze względu na przesunięcie wsparcia sektora rolniczego poza obszar oddziaływania polityki spójności istnieje konieczność wypracowania mechanizmów koordynacji polityki spójności z politykami dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich. Dlatego, również w ramach systemu wdrażania RPO WL dąży się do zachowania komplementarności pomiędzy działaniami realizowanymi w ramach RPO WL a przedsięwzięciami podejmowanymi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, przy czym RPO WL wspiera procesy odnowy gospodarczej obszarów wiejskich, uzupełniając działania wspierane w ramach PROW, nie pokrywając się z nimi.

Podstawą realizacji *Krajowego Planu Strategicznego Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* - zasadniczego dokumentu strategicznego w Polsce odzwierciedlającego założenia *Strategicznych Wytycznych Wspólnoty* w przedmiotowym zakresie (SWWROW) – jest koncepcja wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, która pozostaje komplementarna wobec idei wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich, proponowanej w ramach polityki spójności na lata 2007-2013, realizowanej w ramach NSRO. Należy wskazać, iż w ramach RPO WL kwestia rozwoju

obszarów wiejskich traktowana jest horyzontalnie, co oznacza, iż nie ma wyznaczonej konkretnie Osi priorytetowej czy Działania poświęconego wyłącznie rozwojowi obszarów wiejskich. Komplementarność pomiędzy RPO WL (polityka spójności) a PROW (Wspólną Polityką Rolną) zachodzi na poziomie następujących wspólnych obszarów interwencji, skierowanych na rozwój obszarów wiejskich:

- rozwój infrastruktury transportowej (infrastruktura drogowa),
- rozwój infrastruktury ochrony środowiska (gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami komunalnymi, monitoring stanu i ochrona środowiska naturalnego – gatunków roślin i zwierząt, w tym obszarów Natura 2000, gospodarowanie zasobami wodnymi – melioracje),
- rozwój infrastruktury energetycznej (wytworzenie, przesył i dystrybucja energii elektrycznej oraz energii ze źródeł odnawialnych),
- rozwój infrastruktury społecznej (infrastruktura społeczno-kulturalna, zabytkowa, turystyczna i sportowa),
- rozwój zasobów ludzkich (szkolenia, kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie),
- wspomaganie zmian strukturalnych (poprzez wsparcie dla przedsiębiorstw i podejmowania działalności gospodarczej – tworzenie i rozwój nowopowstałych przedsiębiorstw, inwestycje w przedsiębiorstwach i ich modernizacja, promocja przedsiębiorczości).

Największy poziom komplementarności występuje pomiędzy działaniami podejmowanymi w ramach RPO WL a realizowanymi w ramach Osi 3 PROW: *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*.

Interwencje podejmowane w dwóch w/w Programach wpłyną na wzrost konkurencyjności regionu, przeciwdziałanie jego marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz na wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

W systemie realizacji RPO WL podejmowane są następujące działania w celu zwiększenia liczby projektów komplementarnych (mechanizmy i narzędzia sprzyjające zapewnieniu komplementarności):

- kryterium komplementarności na etapie oceny strategicznej wniosków o dofinansowanie projektów (tryb oceny opisany powyżej),
- kontakty z Beneficjentami – szkolenia, spotkania itp., podczas których są oni informowani o potrzebie tworzenia projektów komplementarnych oraz o korzyściach z nich płynących,
- baza danych o projektach realizowanych w ramach PROW – mapa zamieszczona na stronie internetowej PROW w województwie lubelskim,
- prace KK NSRO oraz Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności wsparcia,
- koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO oraz niektórych działań PROW w jednej instytucji – UMWL,
- ogłaszanie konkursów o zawężonych tematycznie zakresach (szczególnie gospodarka wodno-ściekowa czy gospodarka odpadami).

Komplementarność pomiędzy RPO WL a Europejskim Funduszem Rybackim w województwie lubelskim.

Ze względu na przesunięcie wsparcia sektora rybołówstwa poza obszar oddziaływania polityki spójności w okresie programowania 2007 – 2013 istotnym stała się kwestia zachowania komplementarności pomiędzy działaniami realizowanymi

w ramach RPO WL a przedsięwzięciami podejmowanymi w ramach Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich na lata 2007 – 2013 współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rybacki. Na poziomie założeń programowych, instrumenty wsparcia przewidziane do realizacji w ramach RPO WL (głównie jeśli chodzi o wsparcie inwestycyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw) są komplementarne w stosunku do działań EFR głównie w zakresie II Priorytetu EFR *Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i obrót produktami rybołówstwa i akwakultury*, obejmującego przedsięwzięcia z zakresu m.in. inwestycji w chów i hodowlę ryb, działań wodno-środowiskowych, rybołówstwa śródlądowego czy inwestycji w zakresie przetwórstwa i obrotu, ale również IV Priorytetu EFR *Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa*, gdzie wspierane są projekty z zakresu infrastruktury związanej z turystyką. W celu zapewnienia komplementarności w w/w zakresie stosuje się ogólne mechanizmy wskazane w niniejszym podpunkcie sprawozdania, niemniej jednak trudność w zapewnieniu komplementarności tego rodzaju projektów wynika z faktu, iż w ramach RPO WL wnioskodawcy nie są zainteresowani realizacją inwestycji, które wykazywałyby powiązanie z przedsięwzięciami podejmowanymi w ramach EFR. Ponadto, należy wskazać iż komplementarność w tym zakresie jest jednym z przedmiotów prowadzonego w obecnym momencie badania ewaluacyjnego, o którym mowa w punkcie 2.6.4.

Komplementarność pomiędzy RPO WL a komponentem regionalnym PO KL.

Komplementarność pomiędzy RPO WL a PO KL zachodzi już na poziomie celów głównych. Celem PO KL jest *Wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej*. Przyczynienie się do wzrostu zatrudnienia jest również istotnym elementem celu głównego RPO WL, przez co działania podejmowane w ramach RPO WL i PO KL wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. Na poziomie regionalnym w województwie lubelskim wdrażane są następujące Priorytety RPO WL: Priorytet VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*, Priorytet VII *Promocja integracji społecznej*, Priorytet VIII *Regionalne kadry gospodarki*, Priorytet IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*. Najsilniej komplementarność zachodzi w stosunku do Osi Priorytetowej VIII RPO WL: *Infrastruktura społeczna* a także Osi Priorytetowej I RPO WL: *Przedsiębiorczość i innowacje* oraz Osi Priorytetowej II RPO WL: *Infrastruktura ekonomiczna*.

Projekty realizowane w ramach RPO WL i PO KL są komplementarne w zakresie osiągnięcia celu jakim jest poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej. Szczególnie w ramach RPO WL realizowane są inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, przedsięwzięcia z zakresu ochrony zdrowia oraz infrastruktury informatycznej dla zwiększenia dostępności do szerokiego spektrum informacji. Ponadto, w ramach RPO WL realizowane są projekty mające na celu wzrost konkurencyjności regionu i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Do wzrostu konkurencyjności województwa lubelskiego i przeciwdziałania jego marginalizacji mają przyczyniać się projekty m.in. z sektora transportu związane z budową i modernizacją infrastruktury drogowej, kolejowej, lotniczej, przedsięwzięcia z zakresu ochrony zdrowia (dla zwiększenia standardu opieki medycznej), infrastruktury komunikacyjnej (dla poprawy mobilności przestrzennej i dostępności do specjalistycznych usług świadczonych tylko w dużych ośrodkach miejskich regionu), inwestycje w systemy zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, modernizacja systemów energetycznych, zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego. Obok nich finansowane jest wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w

zakresie działalności innowacyjnej, w tym B+R, prowadzące do wzmocnienia ich potencjału, wsparcie promocji produktów i usług rozwoju turystyki oraz infrastruktury kultury. Uzupełnieniem przedsięwzięć RPO WL (finansowanych z EFRR) są zadania z zakresu EFS (w ramach PO KL), gdzie ponad połowa środków w ramach tego funduszu została skierowana do regionów.

Analiza przykładowego obszaru komplementarności - Realizacja zasady komplementarności w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury uczelni wyższych.

Uzasadnienie wyboru badanego obszaru w kontekście realizacji celów NSRO

Jednym z celów NSRO jest budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski. Biorąc pod uwagę efektywność nauczania jako główny czynnik warunkujący funkcjonowanie nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, należy zwiększyć dostępność edukacyjną, poprzez budowę i modernizację infrastruktury, a w szczególności poprzez budowę i rozbudowę obiektów naukowo-badawczych i obiektów dydaktycznych, w tym: laboratoriów, pracowni komputerowych, bibliotek, oraz wyposażenie ich w sprzęt naukowo-badawczy, a także budowę i modernizację infrastruktury uczelni. Komplementarność przedmiotowa w zakresie modernizacji infrastruktury uczelni wyższych zachodzi pomiędzy RPO WL a Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej.

Opis komplementarnego obszaru w ramach PO RPW

W ramach Działania 1.1 *Infrastruktura uczelni* PO RPW (I Oś Priorytetowa PO RPW *Nowoczesna gospodarka*) wspierane są projekty z zakresu infrastruktury dydaktycznej oraz naukowo-badawczej związanej z procesem edukacji na poziomie wyższym. Ich realizacja przyczyni się do intensyfikacji rozwoju społecznego i gospodarczego oraz pośrednio będzie miała wpływ na poprawę „innowacyjności” gospodarki województw Polski Wschodniej, w tym województwa lubelskiego. Działanie obejmuje pomoc w unowocześnieniu warunków kształcenia kadr na potrzeby przedsiębiorstw istniejących bądź powstających w Polsce Wschodniej. Działanie wspiera projekty infrastrukturalne uczelni, które kształcą lub prowadzą badania naukowe w obszarze nauk technicznych bądź nauk matematyczno-przyrodniczych oraz innych, kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. W ramach Działania 1.1 PO RPW realizowane są projekty polegające na budowie i innych robotach budowlanych oraz wyposażeniu w sprzęt naukowo-badawczy obiektów dydaktycznych, w tym laboratoriów, pracowni komputerowych, bibliotek oraz budowie i innych robotach budowlanych dotyczących infrastruktury uczelni (np. domy studenckie, obiekty administracyjne).

Opis komplementarnego obszaru w ramach RPO WL

Komplementarne do Działania 1.1 PO RPW jest Działanie 8.1 RPO WL *Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych*. Jego celem jest zwiększenie wykorzystania potencjału regionalnych szkół wyższych, a także poprawa dostępu do bazy dydaktycznej na poziomie wyższym. Wzmocnienie pozycji szkół wyższych ma na celu przygotowanie ich do odegrania kluczowej roli w kształceniu kadr gospodarki opartej na wiedzy. W procesie budowania tego typu gospodarki istotne jest dostosowanie kierunków kształcenia do ofert rynku pracy, a także zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu

i tworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia. Region oferuje bogatą ofertę kształcenia wyższego, a jego stolica jest największym ośrodkiem akademickim we wschodniej Polsce. Lublin jako miasto uniwersyteckie dysponuje dużym zapleczem naukowym, jednakże niska jakość i wyposażenie bazy dydaktycznej i badawczo-rozwojowej uniemożliwia pełne jej wykorzystanie. W ramach działania będą realizowane przedsięwzięcia podnoszące jakość nauczania na poziomie wyższym, wspomagające badania i projekty naukowe w strategicznych dla rozwoju regionu dziedzinach. W ramach Działania realizowane są roboty budowlane, modernizacja, wyposażenie obejmujące obiekty infrastruktury dydaktycznej oraz badawczo rozwojowej szkół wyższych (z wyłączeniem projektów dotyczących infrastruktury badawczo-rozwojowej wykorzystywanych jedynie do celów komercyjnych).

Realizacja zasady komplementarności w omawianym obszarze

Projekty realizowane w ramach RPO WL oraz PO RPW, obejmujące w/w zakres, wykazują niejednokrotnie komplementarność bezpośrednią, przedmiotową, funkcjonalną a także instytucjonalną – są to projekty uzupełniające się wzajemnie oraz nastawione na osiągnięcie wspólnego bądź tego samego celu jakim jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury edukacyjnej szkolnictwa wyższego, która przyczyni się do poprawy jakości wykształcenia absolwentów, a także do zwiększenia dostępu do edukacji na terenie województwa lubelskiego. Poprawa warunków kształcenia oraz jakości wyposażenia bazy dydaktycznej i naukowo-badawczej uczelni zwiększy kwalifikacje zawodowe i zdolności adaptacyjne pracowników pozwalając tym samym na zaangażowanie większej liczby osób w aktywną działalność zawodową oraz stymulować będzie rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy.

W tabeli zamieszczonej w punkcie 2.6.5 wskazano przykładowe projekty komplementarne w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury uczelni wyższych.

W uzupełnieniu do projektów infrastrukturalnych, które mogą być realizowane w oparciu o środki pozyskane z PO RPW oraz RPO WL, Program Operacyjny Kapitał Ludzki oferuje środki dla uczelni wyższych, które mogą być wykorzystane w celu podnoszenia jakości kształcenia studentów a także podnoszenia poziomu kadry naukowej. Do uczelni wyższych adresowany jest priorytet IV PO KL „Szkolnictwo wyższe i nauka”, który koncentruje się na podwyższaniu jakości funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego, zarówno poprzez stworzenie korzystnych warunków systemowo –organizacyjnych dla efektywnego zarządzania szkolnictwem wyższym, jak też poprzez wywołanie impulsów rozwojowych wpływających na dostępność i rozwój tych kierunków kształcenia, których znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy jest największe. W ramach tego priorytetu wyróżniono dwa działania: Działanie 4.1 „Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy” oraz Działanie 4.2. „Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym”.

Celem w/w Działań jest budowa potencjału rozwojowego uczelni poprzez umożliwienie im rozszerzenia i wzbogacenia oferty edukacyjnej, zapewnienie efektywnego zarządzania systemem szkolnictwa wyższego oraz dostosowanie struktury podaży absolwentów do potrzeb gospodarki oraz podniesienie kompetencji kadr systemu B+R do poziomu zapewniającego efektywną współpracę jednostek naukowych i przedsiębiorstw w zakresie wdrażania osiągnięć naukowych w gospodarce.

Działania „twarde” o charakterze infrastrukturalnym (w ramach RPO WL i PO RPW) oraz „miękkie” (realizowane ze środków PO KL) przyczyniają się do powstania zjawiska komplementarności w zakresie zwiększenia potencjału dydaktycznego szkół wyższych, szczególnie w zakresie ich oddziaływania na innowacyjność gospodarki województwa lubelskiego. W perspektywie, komplementarność projektów infrastrukturalnych z inwestycjami w kapitał ludzki może przynieść oczekiwane rezultaty w postaci osiągnięcia założonych w NSRO celów strategicznych. Kompleksowe wsparcie uczelni wpłynie na podniesienie jakości kształcenia na poziomie wyższym i oferowanych przez nie usług edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów istotnych dla rozwoju gospodarki województwa.

2.6.3 Cross-financing

Zasada cross – finansingu znajduje zastosowanie w ramach następujących Działań RPO WL:

Działanie 4.1 Społeczeństwo informacyjne

Realizując projekty w ramach Działania 4.1 istnieje możliwość zastosowania cross-finansingu na zasadach ogólnych do 10% kosztów kwalifikowalnych projektu na cele szkoleniowe (np. szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji usług ICT). Wsparciem w ramach cross-finansingu mogą być objęte działania ukierunkowane na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu i osiągnięcia jego celów. Możliwość zastosowania cross-finansingu ograniczona jest do działań, które niezbędne są dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio z nim powiązane.

Tematy priorytetowe dla interwencji cross-financing w ramach Działania 4.1 to:

- 10 - Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)
- 11 - Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.)
- 13 - Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)
- 15 - Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie.

W 2010 r. w Działaniu 4.1 wystąpiły środki wykorzystane na cross-financing w ramach projektu „Budowa zintegrowanego systemu informatycznego dla zrównoważonego rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą” w wysokości 0,57 % wydatków 2 522,07 EUR (10 000 PLN) na zadanie: szkolenie pracowników z obsługi oprogramowania E-Urzędu.

Działanie 5.5 Transport lotniczy

Realizując projekty w ramach Działania 5.5 istnieje możliwość zastosowania cross-finansingu na zasadach ogólnych do 10% kosztów kwalifikowanych projektu na wydatki dotyczące przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji personelu zatrudnionego do obsługi lotnisk cywilnych.

Temat priorytetowy dla interwencji cross-financing w ramach Działania 5.5 to kategoria 29 – Porty lotnicze.

Z uwagi na fakt, iż w ramach Działania 5.5 *Transport lotniczy* nie podpisano w 2010 r. żadnych umów o dofinansowanie realizacji projektu, nie wydatkowano żadnych środków w ramach zasady cross – finansingu.

Działanie 8.3 Ochrona zdrowia

Realizując projekty w ramach Działania 8.3 istnieje możliwość stosowania cross-finansingu na zasadach ogólnych do 10% kosztów kwalifikowanych projektu. Możliwość stosowania cross-finansingu ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem (np. wykorzystanie narzędzi ICT, rozwój modułów informacyjnych, platform e-usług i baz danych, szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji usług ICT). Wsparciem w ramach cross-finansingu mogą być objęte działania ukierunkowane na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu i osiągnięcia jego celów. Realizacja powyższych działań umożliwia Beneficjentom właściwą i kompleksową realizację projektów z uwzględnieniem odpowiedniego przygotowania kadr zarządzających i pracowników .

Temat priorytetowy dla interwencji cross-finansingu w ramach Działania 8.3 to kategoria 11 – Technologie informacyjne i komunikacyjne, dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe, itp.).

W 2010 r. Działaniu 8.3 wystąpił cross-finansingu w ramach projektu „*Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do diagnostyki obrazowej w Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej w Lublinie*” w wysokości 0,4 % wydatków 4 665,83 EUR (18 500 PLN) na zadanie: wdrożenie systemu do teleradiologicznej konsultacji medycznej.

W okresie sprawozdawczym cross-finansingu wystąpił w dwóch wyżej zidentyfikowanych projektach. Monitorowane były w tym zakresie wszystkie faktury załączone przez beneficjentów do wniosków o płatność. W efekcie stosowania cross-finansingu w okresie sprawozdawczym przeszkolono w ramach projektu „*Budowa zintegrowanego systemu informatycznego dla zrównoważonego rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą*” pracowników Urzędu Gminy Józefów nad Wisłą z zakresu obsługi oprogramowania E-Urzędu oraz w ramach projektu „*Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do diagnostyki obrazowej w Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej*” administratora systemu oraz personel medyczny szpitala z obsługi systemu do teleradiologicznej konsultacji medycznej.

2.6.4 Koordynacja i komplementarność jako przedmiot badań ewaluacyjnych

W dotychczasowym okresie wdrażania RPO WL nie przeprowadzono żadnego badania ewaluacyjnego w zakresie koordynacji i komplementarności działań podejmowanych w ramach Programu. Jednakże w opinii IZ RPO obecny stan zaawansowania realizacji RPO WL pozwala na przeprowadzenie dogłębnej analizy zagadnienia komplementarności w odniesieniu do RPO WL, dokonanie wstępnej oceny stopnia realizacji zasad komplementarności i synergii działań podejmowanych na terenie Lubelszczyzny oraz mechanizmów ich wspierania, a następnie wskazanie rozwiązań wspierających realizację projektów komplementarnych. W związku z powyższym IZ RPO zaplanowała na 2011r. przeprowadzenie badania ewaluacyjnego pn. „*Analiza*

komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny". W przyjętych założeniach celem badania będzie identyfikacja i ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WL z innymi projektami finansowanymi ze środków UE, natomiast jego efektem będzie uzyskanie pogłębionej wiedzy na temat istniejących przykładów projektów komplementarnych oraz zestaw rekomendacji odnoszący się do mechanizmów zapewnienia komplementarności zarówno w obecnej, jak i w przyszłej perspektywie finansowej. W chwili obecnej trwa realizacja badania przez wybranego w procedurze zamówień publicznych wykonawcę.

2.6.5 Przykłady projektów komplementarnych.

Projekty komplementarne				Na czym polega komplementarność projektów?
Projekt 1	Projekt 2	Projekt 3		
Tytuł projektu	Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)	Szkoła przy lotnisku – program rozwoju Powiatowego Centrum Edukacji Zawodowej w Świdniku	Blisko lotnisko	Projekt nr 2 jest komplementarny z projektem nr 1 -komplementarność polega na podniesieniu jakości kształcenia w szkole PCEZ w Świdniku w zakresie zawodów istotnych z punktu widzenia branży lotniczej (Portu Lotniczego w Świdniku), co będzie miało istotne znaczenie przy procesie zatrudniania załogi i personelu przyszłego lotniska. Dzięki realizacji projektu nr 3 możliwe będzie wyszkolenie wykwalifikowanej kadry spedycyjnej, która może w przyszłości znaleźć zatrudnienie w związku z funkcjonującym lotniskiem.
Nazwa beneficjenta	Port Lotniczy Lublin S.A.	Powiat Świdnicki i Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej im. Zygmunta Puławskiego w Świdniku	Fundacja Polskiej Akademii Nauk - Oddział w Lublinie - Nauka i Rozwój Lubelszczyzny	
Nazwa województwa	lubelskie	lubelskie	lubelskie	
Nazwa funduszu	EFRR	EFS	EFS	
Nazwa programu operacyjnego	RPO WL	PO KL	PO KL	
Nr i nazwa działania	5.5 Transport lotniczy	9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	8.1.1. Wsparcie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw	
Okres realizacji projektu	2010-2011	01.08.2010 r. - 31.07.2012	01.10.2010 r. - 31.12.2011	
Cele projektu	Inwestycja polega na rozbudowie i modernizacji istniejącego lotniska w Świdniku. Ma na celu przystosowanie transportu lotniczego województwa lubelskiego do standardów obowiązujących w UE. Realizacja projektu ma na celu stworzenie dogodnych warunków dla zwiększenia przepływu ludzi, kapitału oraz towarów niezbędnych dla zdynamizowania rozwoju regionu oraz celem jest poprawa lotniczej dostępności komunikacyjnej regionu i zwiększenie mobilności mieszkańców.	Projekt przewiduje docelowo wsparcie dla 89 osób. W ramach wsparcia zaplanowano zajęcia uzupełniające dla uczniów klas mechanik lotniczy, zajęcia językowe (z języka angielskiego i hiszpańskiego) dla uczniów o najsłabszych ocenach z języka oraz zajęcia z modelarni. Projekt obejmuje m. in. następujące działania: certyfikacja szkoły na organizację zgodną z przepisami EASA (Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego), tj. uzyskanie statusu ośrodka szkoleniowego w zawodzie mechanika lotniczego, zgodnie z normą Part-147 oraz dostosowanie programu nauczania w zawodzie mechanik lotniczy do wymagań i standardów europejskich (przepisy Part-66) i uruchomienie fakultatywnych zajęć uzupełniających w tym zakresie.	Projekt skierowany jest do 200 osób pracujących, uczestniczących w szkoleniach poza godzinami pracy. Rezultatem tych inwestycji będzie powstanie nowych miejsc pracy związanych ze spedycją towarów drogą lotniczą i śródlądową, a tym samym zapotrzebowanie na wykwalifikowaną kadrę spedycyjną. W związku z powyższym w ramach projektu „Blisko lotnisko” realizowane są szkolenia z zakresu transportu i bezpieczeństwa przesyłek lotniczych, transportu i bezpieczeństwa przesyłek śródlądowych oraz szkolenia ADR dotyczące obowiązujących wymagań związanych ze składowaniem, pakowaniem, przewozem towarów niebezpiecznych.	
Całkowita wartość projektu	56 441 116,74 EUR	169 711,48 EUR (672 906,00 PLN)	411 604,40 EUR (1 632 011,44 PLN)	
Wartość wkładu UE	21 626 733,92 EUR	Brak danych	Brak danych	

	Projekty komplementarne		Na czym polega komplementarność projektów?
	Projekt 1	Projekt 2	
Tytuł projektu	Budowa oczyszczalni ścieków w Jeziorzanach, sieci wodociągowej w miejscowości Skarbiesz, połączenie sieci wodociągowej Przytoczno – Krępa i Przytoczono – Jeziorzany, modernizacja wodociągu w Przytocznie oraz modernizacja hydroforni w Krępie	Budowa i remont sieci wodociągowej oraz budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Jeziorzany	W wyniku realizacji projektu finansowanego w ramach PROW został uzbrojony teren pod oczyszczalnię ścieków realizowaną w ramach RPO WL. Ponadto oba projekty w sposób kompleksowy przyczyniają się do rozwiązania problemów w obszarze gospodarki wodno – ściekowej na terenie całej gminy Jeziorzany.
Nazwa beneficjenta	Gmina Jeziorzany	Gmina Jeziorzany	
Nazwa województwa	lubelskie	lubelskie	
Nazwa funduszu	EFRR	EFROW	
Nazwa programu operacyjnego	RPO WL	PROW	
Nr i nazwa działania	6.1 Ochrona i kształtowanie środowiska	Oś III – Działanie 3.3 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	
Okres realizacji projektu	30.07.2008 – 31.12.2011	05.06.2009-31.11.2011	
Cele projektu	Rozwój infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na terenie gminy Jeziorzany: - Budowa sieci wodociągowej w Skarbieszu - Remont sieci wodociągowej w Przytocznie oraz połączenie z wodociągiem w Jeziorzanach - Budowa sieci wodociągowej Przytoczno – Krępa - Budowa oczyszczalni ścieków w Jeziorzanach - Modernizacja hydroforni / ujęcia wody w Krępie	Rozwój infrastruktury wodno – kanalizacyjnej na terenie gminy Jeziorzany i poprawa warunków życia mieszkańców miejscowości Jeziorzany i Blizocin poprzez budowę i remont sieci wodociągowej oraz budowę kanalizacji sanitarnej, co wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy gminy: - Budowa sieci wodociągowej w Blizocinie - Remont sieci wodociągowej w Jeziorzanach - Budowa przyłącza wodociągowego do oczyszczalni ścieków w Jeziorzanach jednocześnie łącznik wodociągów Jeziorzany – Blizocin - Budowa kanalizacji sanitarnej w Jeziorzanach	
Całkowita wartość projektu	1 689 952,00 EUR (6 700 659,70 PLN)	1 461 255,05 EUR (5 793 876,27)	
Wartość wkładu UE	1 267 464,00 EUR (5 025 494,77 PLN)	881 822,95 EUR (3 496 428)	

	Projekty komplementarne			Na czym polega komplementarność projektów?
	Projekt 1	Projekt 2	Projekt 3	
Tytuł projektu	Modernizacja i wyposażenie obiektów dydaktyczno – badawczych Wydziałów Biologii i Nauk o Ziemi, Matematyki Fizyki i Informatyki i Chemii UMCS w Lublinie	Budowa wraz z wyposażeniem obiektu badawczo-dydaktycznego Instytutu Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie	Budowa budynku dydaktycznego Instytutu Informatyki UMCS w Lublinie wraz z wyposażeniem oraz łącznikami	Realizacja projektów nr 2 i nr 3 zainicjowała przygotowanie komplementarnego projektu (nr 1) , który to zakłada dalszą rozbudowę przedmiotowych Instytutów oraz ich doposażenie w sprzęt naukowo – dydaktyczny. Wszystkie wymienione projekty, wzajemnie się uzupełniając, zakładają wspólny cel: zdynamizowanie aktywności UMCS w tworzeniu konkurencyjnej gospodarki oraz dostosowanie standardów nauczania do potrzeb rynku pracy poprzez rozwój bazy edukacyjnej i naukowo-badawczej
Nazwa beneficjenta	Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej	
Nazwa województwa	Lubelskie	Lubelskie	Lubelskie	
Nazwa funduszu	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
Nazwa programu operacyjnego	RPO WL	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	
Nr i nazwa działania	8.1 Infrastruktura dydaktyczna i społeczna szkół wyższych	1.1 Infrastruktura uczelni	1.1 Infrastruktura uczelni	
Okres realizacji projektu	21.07.2010 - 19.10.2012	22.05.2007r. - 31.12. 2011r.	02.11.2008r. - 31.12.2011r.	
Cele projektu	Przedsięwzięcie dotyczy adaptacji pomieszczeń i zakupu nowego sprzętu dla Wydziałów Chemii, Biologii i Nauk o Ziemi oraz Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS. Są to kierunki mające największy udział w tworzeniu nowoczesnych technologii na UMCS. Projekt stanowi kompleksowe rozwiązanie polegające na modernizacji infrastruktury trzech kluczowych Wydziałów i wyposażeniu ich w nowoczesną aparaturę dydaktyczno-badawczą. Jego realizacja jest pierwszym etapem przedsięwzięć o takim charakterze mającej na celu zachowanie spójności infrastruktury uczelni. Celem projektu jest poprawa jakości kształcenia poprzez modernizację istniejącej infrastruktury technicznej UMCS, zakup	Przedmiotem projektu jest budowa budynku badawczo-dydaktycznego Instytutu Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie oraz wyposażenie laboratoriów badawczych i pracowni specjalistycznych w niezbędną aparaturę badawczą na potrzeby laboratoriów Zakładów: Gleboznawstwa, Geologii i Ochrony Litosfery oraz Hydrografii. Oprócz nich, projekt zakłada utworzenie w budynku sal dydaktycznych, pomieszczeń administracyjnych oraz zakup wyposażenia podstawowego. Celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia w Instytucie Nauk o Ziemi poprzez zwiększenie wiedzy praktycznej absolwentów, poprawa spójności organizacyjnej INoZ poprzez zlokalizowanie wszystkich Zakładów i Pracowni w jednym kompleksie oraz stworzenie laboratoriów spełniających standardy analityczne oraz	Inwestycja polega na rozbudowie infrastruktury Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS o nowy budynek dydaktyczny Instytutu Informatyki. Powstanie również łącznik stanowiący połączenie pomiędzy istniejącym budynkiem Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki a nową zabudową oraz przewiduje się zakup niezbędnego wyposażenia na potrzeby pracowni robotyki, sztucznych inteligencji, sieciowej, multimedialnej, komputerowych i klastra komputerowego. Celem ogólnym projektu jest zdynamizowanie aktywności UMCS w tworzeniu konkurencyjnej gospodarki oraz dostosowanie standardów nauczania do potrzeb rynku pracy poprzez rozwój bazy edukacyjnej i naukowo-badawczej	

	nowoczesnego wyposażenia dydaktyczno-badawczego i stworzenie lepszych warunków do podnoszenia kwalifikacji pracowników, studentów i mieszkańców regionu.	poprawa warunków kształcenia poprzez zmniejszenie liczby osób w grupach oraz zapewnienie odpowiedniego standardu sal dydaktycznych.	Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki.
Całkowita wartość projektu	4 117 023,97 EUR (16 324 000,00 PLN)	7 343 751,83 EUR (29 117 976,00 PLN)	10 606 331,65 EUR (42 054 104,99 PLN)
Wartość wkładu UE	3 087 767,97 EUR (12 243 000,00 PLN)	5 464 219,32 EUR (21 665 629,60 PLN)	5 806 923,03 EUR (23 024 449,80 PLN)

	Projekty komplementarne		Na czym polega komplementarność projektów?
	Projekt 1	Projekt 2	
Tytuł projektu	Przebudowa drogi gminnej Nr 106115L, Nr 106116L	Drogi dojazdowe do obwodnicy Miasta Lublin - przedłużenie ul. Mełgiewskiej w kierunku węzła drogowego "Mełgiew" w ciągu dróg ekspresowych S12, S17, S19	Wybudowana droga gminna w Gminie Wólka w powiązaniu z drogą powiatową 2020L Lublin-Mełgiew i drogą wojewódzką nr 822 Lublin -Port Lotniczy Świdnik oraz drogą dojazdową do dróg expressowych S12, S17, S19, zapewnić będą trwałą obsługę komunikacyjną wybudowanego Portu Lotniczego w Świdniku. Przedmiotowa droga (w projekcie nr 2) stanowi ważny odcinek miejskiego i regionalnego układu komunikacyjnego i pozwoli w przyszłości przenieść ruch z zachodnich części miasta w kierunku przyszłego lotniska w Świdniku. Realizacja projektu 2 zapewni szybkie i wydajne, a także bezpieczne połączenia z planowaną obwodnicą Lublina oraz dodatkowe połączenie ze Świdnikiem i planowanym Portem Lotniczym w Świdniku.
Nazwa beneficjenta	Gmina Wólka	Gmina Lublin	
Nazwa województwa	Lubelskie	Lubelskie	
Nazwa funduszu	EFRR	EFRR	
Nazwa programu operacyjnego	RPO WL	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	
Nr i nazwa działania	5.5 Transport lotniczy	4.1 Infrastruktura drogowa	
Okres realizacji projektu	2010-2011	2008 - 2012	
Cele projektu	Powstanie sprawnego systemu komunikacji publicznej rozumianej jako infrastruktura towarzysząca powstającego Portu Lotniczego w Świdniku. Celem nadrzędnym projektu jest większa dostępność komunikacyjna regionu do nowopowstającego międzynarodowego lotniska regionalnego oraz zrównoważony rozwój gminy Wólka.	Powstanie droga dojazdowa do obwodnicy Miasta Lublin w ciągu dróg ekspresowych, dojazd do Portu Lotniczego w Świdniku	

Całkowita wartość projektu	637 476,78 EUR (2 527 595,42 PLN)	34 562 646,36 EUR (137 040 892,81 PLN)	
Wartość wkładu UE	349 936,95 EUR (1 387 500,00 PLN)	16 969 892,56 EUR (67 285 624,00 PLN)	

	Projekty komplementarne		Na czym polega komplementarność projektów?
	Projekt 1	Projekt 2	
Tytuł projektu	Uniwersytet Przyrodniczy. Biblioteka Główna - Regionalny Ośrodek Rolniczej Informacji Naukowej w Lublinie	Wyposażenie Centralnego Laboratorium Aparaturowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie	<p>Projekt pn. „Uniwersytet Przyrodniczy. Biblioteka Główna - Regionalny Ośrodek Rolniczej Informacji Naukowej w Lublinie” jest komplementarny z projektem pn. „Wyposażenie Centralnego Laboratorium Aparaturowego Akademii Rolniczej w Lublinie” w następującym zakresie: w ramach projektu „Uniwersytet Przyrodniczy...” wybudowana zostanie Biblioteka Główna, a w ramach projektu „Wyposażenie Centralnego...” wykonane zostało wyposażenie laboratorium. Projekty są ze sobą komplementarne z tego względu, że wszystkie są realizowane jako etapy zadania - rozwój bazy naukowo dydaktycznej UP w Lublinie, wpływając na rozwój uczelni i podnosząc jakość kształcenia.</p>
Nazwa beneficjenta	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	
Nazwa województwa	lubelskie	lubelskie	
Nazwa funduszu	EFRR	EFRR	
Nazwa programu operacyjnego	RPO WL	PO RPW	
Nr i nazwa działania	8.1 Infrastruktura społeczna i dydaktyczna szkół wyższych	1.3 Wspieranie innowacji	
Okres realizacji projektu	02.08.2010 - 31.12.2012	2008-2010	
Cele projektu	Projekt polega na podniesieniu konkurencyjności regionu poprzez rozwój zasobów ludzkich oraz dzięki podniesieniu jakości kształcenia i infrastruktury dydaktycznej (ułatwienie dostępu do bazy bibliotecznej), a także ułatwienie dostępu do edukacji osobom niepełnosprawnym. Obejmuje on wybudowanie budynku Biblioteki Głównej (w tym zakup odpowiedniego wyposażenia) oraz zagospodarowanie przyległego terenu, a także wykonanie przyłączy infrastruktury technicznej.	Celem projektu jest stworzenie i udostępnianie przedsiębiorcom oraz instytucjom naukowo-badawczym profesjonalnej infrastruktury do prowadzenia certyfikowanych prac badawczych i pomiarowych. Usługi świadczone przez Centralne Laboratorium Aparaturowe (CLA) przyczynią się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw oraz ułatwią wdrażanie innowacji produktowych i procesowych.	
Całkowita wartość projektu	5 042 749,05 EUR (19 994 500,00 PLN)	5 201 675,48 EUR (20 624 643,28 PLN)	
Wartość wkładu UE	3 664 815,81 EUR (14 530 994,70 PLN)	4 421 424,16 EUR (17 530 946,79 PLN)	

2.6.6 Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach Polityki Spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej

W ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, finansowanych z poszczególnych funduszy UE (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) występują wspólne obszary interwencji obejmujące infrastrukturę transportową, społeczną, ochrony środowiska, energetyczną, sferę przedsiębiorczości, B+R, innowacje, społeczeństwo informacyjne, czy też rozwój zasobów ludzkich. Prawo wspólnotowe zakazuje wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji (typów projektów) z różnych funduszy UE. Na państwach członkowskich ciąży więc obowiązek zastosowania, na poziomie krajowym, takich rozwiązań, które wyraźnie określą zakres interwencji poszczególnych funduszy.

W celu zapobieżenia możliwości wystąpienia podwójnego finansowania projektów z różnych programów wspólnotowych lub krajowych lub w ramach innych okresów programowania IZ RPO, już na etapie programowania RPO WL, wprowadziła mechanizmy zapewniające odpowiednią koordynację wsparcia. Z jednej strony zapewniają one koordynację i komplementarność w Programie, z drugiej zaś uwzględniają kryteria demarkacyjne.

Na poziomie krajowym koordynacja pomiędzy instrumentami finansowymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej jest monitorowana i usprawniana w ramach prac Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 (KK NSRO). Komitet podczas swoich cyklicznych posiedzeń lub działając w trybie obiegowym, umożliwia współdziałanie i uzgadnianie stanowisk poszczególnych instytucji zarządzających w zakresie m.in. wypracowywania rozwiązań wzmacniających efektywność mechanizmów koordynacji i demarkacji wsparcia. W szczególny sposób działania te wspiera Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności (funkcjonująca przy KK NSRO), której efektem prac są bieżące rekomendacje, adresowane do instytucji zarządzających programami i komitetów monitorujących programy operacyjne (informację nt. prac w/w grupy zawarto w punkcie 2.6.1 niniejszego sprawozdania).

Podstawowe narzędzie służące zapewnieniu demarkacji pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi stanowi zatwierdzona w 2007 r. przez Komitet Koordynacyjny NSRO, a następnie wielokrotnie uaktualniana, *Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej Wspólnej Polityki Rybackiej*. Dokument ten jest wiążący dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych (instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje pośredniczące II stopnia) i stanowi tabelaryczne zestawienie zidentyfikowanych na etapie programowania wspólnych obszarów interwencji funduszy UE.

Linia demarkacyjna to zestaw kryteriów wskazujących dla określonych typów projektów miejsce (program operacyjny) ich realizacji, w celu uniemożliwienia wielokrotnego finansowania ze środków różnych funduszy UE. Dokument stanowi tabelaryczne zestawienie zidentyfikowanych na etapie programowania wspólnych obszarów interwencji funduszy UE. Poprzez zawarte w nim kryteria demarkacyjne, rozdziela interwencje pomiędzy programami operacyjnymi. W poszczególnych przypadkach kryteria demarkacji dotyczą:

- Wartości (kosztu) projektu
- Typu/lokalizacji projektu

- Beneficjentów projektu

Linia demarkacyjna nie stanowi katalogu wszystkich interwencji funduszy UE, a tylko wskazuje te obszary (działania), w których zaistniała potrzeba rozgraniczenia wsparcia, w celu uniknięcia wielokrotnego finansowania tego samego typu projektów. Informacja o wsparciu określonych typów interwencji zawarta jest w programach operacyjnych oraz dokumentach je uszczegóławiających (np. szczegółowe opisy priorytetów). Linia demarkacyjna stanowi natomiast uzupełnienie powyższych dokumentów, identyfikując szczegółowe kryteria wskazujące miejsce realizacji projektów w danym PO/RPO.

Zapewnieniu stosowania linii demarkacyjnej (przestrzegania zapisanych w niej kryteriów demarkacji) oraz praktycznego zapewnienia komplementarności udzielanego wsparcia funduszy strukturalnych z innymi instrumentami finansowymi, w tym z PROW oraz PO RYBY służyć będą następujące narzędzia/instrumenty koordynacji tj.:

- udział przedstawicieli IZ RPO w pracach Komitetów Monitorujących innych programów (w Podkomitecie Monitorującym Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej oraz Komitecie Monitorującym Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka - w roli obserwatora);
- uczestnictwo przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Komitecie Monitorującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007 - 2013;
- działalność KK NSRO oraz udział w jego pracach przedstawicieli IZ RPO w ramach Polityki Spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa;
- kontrole krzyżowe projektów (tzw. cross-checking) - informacja nt. kontroli krzyżowych w punkcie 2.6.7 niniejszego sprawozdania;
- oświadczenia Beneficjentów o niefinansowaniu składanych projektów z innych środków UE - we wnioskach o dofinansowanie Beneficjenci składają oświadczenia o braku podwójnego finansowania projektów - we wniosku o dofinansowanie zawarta jest deklaracja wnioskodawcy, iż projekt nie był finansowany w ramach innego projektu składanego w ramach Programu (w przypadku otrzymania takiego dofinansowania Beneficjent zobowiązuje się do wycofania projektu) oraz deklaracja, iż projekt nie był finansowany w ramach innych programów operacyjnych w ramach NSRO. Przedmiotowe oświadczenia są składane przez wszystkich wnioskodawców aplikujących o środki w ramach RPO WL poprzez złożenie we wniosku podpisu pod niniejszymi oświadczeniami;
- kryteria demarkacji, chroniące przed podwójnym finansowaniem: wartość projektu, kwota wsparcia, kategoria Beneficjentów, lokalizacja projektu oraz charakter projektu (rodzaje i zakres prac) - szczegółowe kryteria demarkacji dla każdego z działań RPO WL określone są w dokumencie *Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 - Uszczegółowienie Programu*;
- koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WL, komponentu regionalnego PO KL oraz niektórych działań PROW w jednej instytucji (Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego) - co sprzyja zapobieganiu podwójnemu finansowaniu oraz optymalizacji wdrażania wszystkich programów.

Ponadto, koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO, komponentu regionalnego PO KL, EWT oraz niektórych działań PROW w urzędzie marszałkowskim, sprzyja zapobieganiu podwójnego finansowaniu oraz optymalizacji wdrażania wszystkich programów.

W roku sprawozdawczym KK NSRO kilkakrotnie zmieniał zapisy Linii demarkacyjnej. W związku z wprowadzonymi modyfikacjami IZ RPO dwukrotnie dokonała zmiany *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 – Uszczegółowienie Programu* w celu dostosowania jego zapisów oraz udzielanego wsparcia do zmian *Linii demarkacyjnej* przyjętych uchwałami KK NSRO. Wprowadzone zmiany odnoszą się do kategorii interwencji 07, 08, 09 dziedzin: Innowacje, Przedsiębiorczość, Mikroprzedsiębiorstwa oraz obejmują I i II Oś Priorytetową RPO WL.

2.6.7 Kontrole krzyżowe Programu

Jednym z obowiązków spoczywających na państwach członkowskich jest prowadzenie kontroli operacji współfinansowanych ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Obowiązek ten wypełniany jest w ramach ustanowionego w tym celu systemu kontroli, który służyć ma uzyskaniu pewności, że środki wspólnotowe wykorzystywane są w sposób efektywny oraz zgodny z prawem i procedurami określonymi w aktach prawnych Unii Europejskiej.

Podstawę prawną funkcjonowania systemu kontroli funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności stanowią przepisy *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* oraz *Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006*. Funkcjonowanie systemu kontroli funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności regulują na gruncie prawa krajowego: *ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* oraz *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym*.

Na mocy w/w dokumentów działania kontrolne podzielone zostały na dwa niezależne procesy:

- kontrolę, za prowadzenie której odpowiedzialność ponosi Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym, przy czym Instytucja Zarządzająca może część swoich uprawnień w tym zakresie przekazać Instytucjom Pośredniczącym oraz Instytucjom Pośredniczącym II stopnia (Wdrażającym).
- kontrolę i audyt wykonywane przez Instytucję Audytową. W Polsce funkcję Instytucji Audytowej pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów. Prowadzone przez Instytucję Audytową działania audytowe mają na celu weryfikację skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli programów operacyjnych oraz kontrolę projektów na podstawie stosownej próby, w celu weryfikacji zadeklarowanych wydatków.

Zgodnie z przyjętym w ramach procesu wdrażania funduszy europejskich systemem kontroli, w zakresie przestrzegania zakazu podwójnego finansowania wydatków, Instytucje Zarządzające odpowiedzialne są za prowadzenie kontroli krzyżowych w ramach swojego programu operacyjnego (kontrola krzyżowa programu) oraz za kontrole krzyżowe Beneficjentów realizujących projekty równoległe w ramach podlegającego ich kompetencji programu operacyjnego i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

System kontroli krzyżowych w ramach RPO WL zgodny jest z przepisami w tym zakresie, przyjętymi zarówno na szczeblu wspólnotowym, jak i krajowym. Kontrole krzyżowe przeprowadzane w ramach RPO WL polegają na sprawdzeniu w szczególności, czy:

- zachodzi uzasadnione podejrzenie podwójnego finansowania;
- przedstawione do refundacji wydatki nie zostały podwójnie sfinansowane;
- zachodzi potrzeba zwrotu nadpłaconych środków.

Zgodnie z system kontroli krzyżowych funkcjonującym w ramach RPO WL kontrole krzyżowe przeprowadzane są:

- w ramach I i II Osi Priorytetowej RPO WL - przez Oddział Realizacji Projektów (ORP) oraz Oddział Kontroli (OK) Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (IP II) oraz Oddział Kontroli w Departamencie Strategii i Rozwoju Regionalnego UMWL (IZ RPO) w trakcie kontroli systemowej w IP II,
- w ramach III – IX Osi Priorytetowej RPO WL – przez Oddział Realizacji Projektów (ORP) oraz Oddział Kontroli (OK) w Departamencie Strategii i Rozwoju Regionalnego UMWL (IZ RPO).

Łącznie w ramach RPO WL kontrole krzyżowe przeprowadza 89 pracowników (w tym 49 pracowników w IP II i 40 pracowników w IZ RPO).

W ramach RPO WL największe ryzyko podwójnego finansowania zachodzi w działaniach skierowanych do przedsiębiorców tj. I i II Osi Priorytetowej.

Procedury opisujące tryb postępowania w zakresie prowadzenia kontroli krzyżowych w ramach RPO WL uregulowane zostały w *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013* oraz *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Pośredniczącej II stopnia zaangażowanej we wdrażanie I i II Osi Priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013*.

W ramach RPO WL, zarówno IZ RPO jak i IP II dokonują dwóch rodzajów kontroli krzyżowych:

- kontrolę krzyżową programu, której celem jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach RPO WL. Kontroli podlega 100% poniesionych przez Beneficjentów wydatków ujętych we wnioskach o płatność weryfikowanych przez ORP. W sytuacji gdy zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania (stwierzonego przez ORP), OK dokonuje kontroli doraźnej. Ponadto w trakcie każdej kontroli, wynikającej z doboru próby kontrolowane są wydatki w celu wykrycia podwójnego finansowania.
- kontrolę krzyżową horyzontalną z projektami PROW, której celem jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków między RPO WL a PROW. Kontroli podlega 100% wydatków poniesionych przez Beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność weryfikowanych przez ORP. W sytuacji gdy zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania (stwierzonego przez ORP), OK dokonuje kontroli doraźnej. Ponadto w trakcie każdej kontroli, wynikającej z doboru próby kontrolowane są wydatki w celu wykrycia podwójnego finansowania.

Kontrole krzyżowe wydatków w Programie prowadzi się z wykorzystaniem danych zawartych w KSI SIMIK 07-13 oraz w Lokalnym Systemie Informatycznym. Kontroli krzyżowej Programu podlegają wszystkie wydatki Beneficjentów realizujących więcej niż

jeden projekt w ramach RPO WL. Kontrole krzyżowe prowadzi się w oparciu o Numer Identyfikacji Podatkowej (NIP) Beneficjenta oraz NIP wystawcy faktury/innego dokumentu księgowego o równoważnej wartości dowodowej, pod kątem przedkładania więcej niż jeden raz tego samego dokumentu finansowo-księgowego. Dokonując weryfikacji wniosku Beneficjenta pod względem merytorycznym pracownik ORP sprawdza, czy nie zachodzi ryzyko podwójnego finansowania wydatków w ramach RPO WL oraz PROW. W tym celu pracownik sprawdza, czy na fakturze zamieszczona jest informacja o finansowaniu wydatków z tej faktury w ramach PROW oraz dokonuje stosownej adnotacji na liście sprawdzającej.

Zgodnie z systemem kontroli krzyżowych funkcjonującym w ramach RPO WL w 2010 r.:

- w ramach IZ RPO przeprowadzono kontrole dla wszystkich wniosków o płatność zatwierdzonych do wypłaty (w okresie sprawozdawczym było to 926 wniosków o płatność), oraz 126 kontroli planowych na miejscu oraz jedną kontrolę doraźną, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości w związku z kontrolami krzyżowymi z PROW; kontrole krzyżowe horyzontalne z PROW przeprowadzone zostały u 107 beneficjentów,
- w ramach IP II skontrolowanych zostało ogółem 494 Beneficjentów, w tym 126 w ramach kontroli krzyżowych z PROW; kontrole krzyżowe horyzontalne z PROW przeprowadzone zostały u 36 beneficjentów.

Podczas przeprowadzonych kontroli krzyżowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto należy wskazać, iż kontrola krzyżowa, tj. sprawdzenie, czy projekt nie jest podwójnie finansowany w ramach RPO WL, w ramach różnych Programów obecnej perspektywy finansowej oraz w ramach różnych Programów obu dotychczas obejmujących Polskę perspektyw finansowych (2004-2006 i 2007-2013) dokonywana jest już na etapie oceny formalnej, co ma na celu zapobieganie podpisywaniu umów o dofinansowanie dotyczących tych samych zakresów rzeczowych. Kontrola przeprowadzana jest na podstawie składanych wniosków o dofinansowanie projektu w oparciu o listę sprawdzającą oceny formalnej oraz oświadczenia Beneficjenta załączonego do wniosku:

- dla I i II Osi Priorytetowej: oświadczenie wnioskodawcy, że zakres rzeczowy ujęty w wniosku nie został objęty dofinansowaniem z innych Programów Operacyjnych realizowanych w Polsce w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 oraz że Wnioskodawca przed wypełnieniem wniosku zapoznał się z dokumentem „*Linia Demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*”.
- dla III-IX Osi Priorytetowej: oświadczenie wnioskodawcy, że projekt nie był finansowany w ramach innego projektu składanego w ramach Programu (w przypadku otrzymania takiego dofinansowania Beneficjent zobowiązuje się do wycofania projektu) oraz oświadczenie, że projekt nie był finansowany w ramach innych programów operacyjnych w ramach NSRO.

Dodatkowo należy wskazać, iż zapisy dokumentów programowych RPO WL, respektujące zapisy *Linii demarkacyjnej*, chronią przed podwójnym finansowaniem projektów realizowanych w ramach Polityki Spójności. W ramach poszczególnych Osi Priorytetowych RPO WL przyjęto następujące kryteria demarkacji, chroniące przed podwójnym finansowaniem: wartość projektu, kwota wsparcia, kategoria beneficjentów, lokalizacja projektu oraz charakter projektu (rodzaje i zakres prac).

Warto dodać, iż wyniki przeprowadzonego w 2008r. badania ewaluacyjnego w zakresie oceny systemu wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanego w ramach RPO

WL wykazały, iż kryteria oceny projektów bardzo skutecznie weryfikują projekty pod kątem spełniania zapisów dot. demarkacji.

2.7 MONITOROWANIE I OCENA

System monitorowania

Szczegółowego opisu systemu monitorowania funkcjonującego w ramach RPO WL dokonano w poprzednim sprawozdaniu rocznym. W roku 2010 wprowadzono pewne modyfikacje wynikające z doświadczenia we wdrażaniu Programu. Zmiany te opisano poniżej.

- Począwszy od II półrocza 2010r. oprócz cyklicznych informacji i raportów miesięcznych, sprawozdań okresowych i rocznych wprowadzono *raporty tygodniowe*, sporządzane na potrzeby IZ RPO. Przedstawiają one bieżące informacje na temat stanu wdrażania Programu poczynając od składanych wniosków w konkursach a kończąc na certyfikacji wydatków za pośrednictwem IC do KE w podziale na Osie i poszczególne działania.
- Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 07-13) w 2010r. ulegał ciągłemu rozwojowi i usprawnieniom. Uruchomiony został m.in. nowy moduł *Korekty wniosków o płatność*, z obsługi którego użytkownicy systemu zostali przeszkoleni przez MRR. Ponadto, na bieżąco wprowadzane były do systemu dane dotyczące wniosków o dofinansowanie, umów, aneksów, wniosków o płatność. Rejestrowane były również obciążenia na projektach oraz tworzone deklaracje wydatków, które zapewniają m.in. przechowywanie i zbieranie danych niezbędnych z punktu widzenia zachowania tzw. ścieżki audytu. Podejmowane też były działania mające na celu doskonalenie jakości danych zgromadzonych w systemie KSI. Systematycznie prowadzone przez Administratora merytorycznego IZ RPO audyty jakości danych, z wykorzystaniem raportów zdefiniowanych w aplikacji Oracle Discoverer, pozwoliły użytkownikom na bieżące korygowanie błędów, a w konsekwencji ograniczyć ich ilość w raportach audytowych sporządzanych cyklicznie przez IK NSRO. Prowadzona była także weryfikacja poprawności wprowadzonych do KSI numerów NIP Beneficjentów oraz wskaźników postępu rzeczowego w umowach, aneksach i wnioskach o płatność końcową projektów realizowanych w ramach RPO WL. Opracowane zostały również nowe raporty audytowe dotyczące Rejestru obciążeń na projekcie, które mają zapewnić wiarygodność prowadzenia ewidencji kwot podlegających procedurze odzyskiwania i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu dla operacji.

W roku 2011 proces rozwoju i poprawy funkcjonalności systemu KSI będzie trwał nadal. Aktualnie modyfikowany jest moduł *Kontrola*, w celu uproszczenia procesu gromadzenia danych dotyczących rodzajów przeprowadzonych kontroli oraz wykrytych nieprawidłowości, stosownie do ustaleń podjętych w trakcie posiedzenia Komitetu ds. Kontroli i Audytu Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności 2007-2013. IK NSRO podjęła decyzję o udostępnieniu z dniem 1 kwietnia br. na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl bieżących, aktualizowanych w trybie miesięcznym, informacji na temat efektów rzeczowych polityki spójności. Ponadto, nadal wprowadzane będą bieżące dane dotyczące realizacji projektów jak i RPO WL, oraz prowadzone będą audyty jakości danych zgromadzonych w KSI, w celu zapewnienia ich wiarygodności.

- W 2010 roku dbając o optymalizację Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI) przeprowadzono szereg aktualizacji systemu. Aktualizacje dotyczyły głównie zmian w generatorze wniosków o dofinansowanie oraz w części przeznaczonej dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. Zmiany dokonane w LSI w 2010 roku dotyczyły:
 - wprowadzenia weryfikatora wniosków o dofinansowanie - informuje Beneficjentów, czy plik wniosku o dofinansowanie w formie XML spełnia normy umożliwiające załadowanie

- go poprawnie do systemu w punkcie naboru (miał on zmniejszyć ryzyko odsyłania Beneficjentów z nieprawidłowymi plikami zawierającymi błędne sumy kontrolne);
- usprawniano skrypt działania generatora eLSI oraz systemu LSI dla pracowników Urzędu, pod względem zwiększenia ergonomii pracy;
 - usprawniono wyszukiwanie i dekretowanie wniosków o dofinansowanie;
 - usprawniono moduł dotyczący podpisywania umów w systemie LSI;
 - wykonano moduł umożliwiający grupowanie wniosków do wspólnego importu do KSI w jeden wspólny plik XML (skrócenie czasu potrzebnego do wprowadzenia wniosku do KSI);
 - wprowadzono zaległe wnioski o dofinansowanie, umowy i aneksy których w systemie nie było (np. z przed daty uruchomienia systemu eLSI/LSI).

Zmiany jakie zaplanowano na 2011 rok polegać będą na:

- Zasileniu modułu wniosków o płatność danymi oraz poprawa jego ergonomii pracy;
- Zasileniu modułu kontroli danymi oraz poprawa jego ergonomii pracy;
- Zasileniu modułu sprawozdawczości danymi oraz poprawa jego ergonomii pracy.

System LSI pracuje kaskadowo i nie można zasilić danymi wniosków o płatność, kontroli i sprawozdawczości bez uprzedniego kompleksowego zapełnienia systemu danymi z wniosków o dofinansowanie, umów i aneksów. W związku z tym, dopiero po wprowadzeniu wszystkich danych istnieje możliwość na uruchomienie następnych modułów, które bez danych nie funkcjonują prawidłowo.

Informacje dotyczące wskaźników, które nie stanowią wskaźników KSI ani LSI, IZ RPO otrzymuje z wniosków sprawozdawczych od Beneficjentów, wniosków o płatność końcową, a także indywidualnych zapytań kierowanych do Beneficjentów na temat realizacji postępu rzeczowego projektu.

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

W roku 2010 Komitet Monitorujący RPO WL trzykrotnie gromadził się na posiedzeniach, które miały miejsce w dniach 4 marca, 22 czerwca oraz 7 września. Członkowie Komitetu w okresie sprawozdawczym zajmowali się niżej wymienionymi kwestiami:

- zatwierdzenie zmian w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013
- zatwierdzenie kryteriów wyboru projektów w ramach Programu,
- zatwierdzenie Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu za 2009 rok,
- zatwierdzenie Planu Komunikacji Programu,
- zatwierdzenie kryteriów strategicznych wyboru projektów do umieszczenia w Indykatorywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych RPO WL,
- zapoznali się z wynikami ekspertyzy dotyczącej oszacowania wartości docelowych wskaźników: „Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych” oraz „Oszczędność czasu w euro na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych” w latach 2010, 2013 i 2015 w ramach RPO WL,
- zapoznali się z wynikami badań ewaluacyjnych „Ocena znajomości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 wśród mieszkańców Lubelszczyzny” oraz „Identyfikacja oraz analiza barier i problemów

organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem systemu zarządzania i wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego województwa Lubelskiego na lata 2007-2013”.

- zapoznali się z Okresowym plan ewaluacji RPO WL na rok 2010,
- zapoznali się z informacją nt. metodologii podziału krajowej rezerwy wykonania a następnie na temat realizacji KRW,
- zapoznali się z informacją nt. realizacji Programu;
- zapoznali się ze Sprawozdaniem okresowym z realizacji RPO WL za drugie półrocze 2009r.,
- zapoznali się z informacją nt. Strategii Unii Europejskiej Regionu Morza Bałtyckiego,
- zatwierdzili decyzję o realokacji środków z Działania 8.3: *Ochrona zdrowia* na Działanie 8.2: *Infrastruktura szkolna i sportowa* Osi Priorytetowej VIII: *Infrastruktura Społeczna*.

Ewaluacja

Okresowy plan ewaluacji na rok 2010 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego uchwałą nr CCLXXX/3644/09 15 grudnia 2009 r. Przewidywał on do realizacji następujące badania ewaluacyjne:

1. Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL
2. Ocena szkoleń dla beneficjentów organizowanych w ramach RPO WL
3. Ocena znajomości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 wśród mieszkańców Lubelszczyzny
4. Weryfikacja wartości docelowych wskaźników RPO WL w kontekście realizacji celów programu
5. Analiza zaangażowania i zdolności JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL

Badania ewaluacyjne zrealizowane w roku 2010:

W terminie od 14 kwietnia do 16 czerwca 2010r. przeprowadzono badanie ewaluacyjne pt. „Ocena znajomości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 przez mieszkańców Lubelszczyzny”. Badanie zostało zrealizowane przez wybraną w drodze przetargu Zachodniopomorską Grupę Doradczą Sp. z o. o.

W wyniku przeprowadzonej ewaluacji stwierdzono, że większość celów Planu Komunikacji RPO WL zostało spełnionych w stopniu co najmniej przeciętnym, tj.:

- cel - *wzrost rozpoznawalności i świadomości istnienia Funduszy Europejskich poprzez promowanie skutków dotychczasowego wdrażania funduszy na Lubelszczyźnie* – został osiągnięty w stopniu zadowalającym: 37% badanych potrafi spontanicznie wymienić co najmniej jeden fundusz, a znajomość funduszy wspomagana kafeterią odpowiedzi utrzymuje się na analogicznym poziomie wśród ogółu społeczeństwa województwa lubelskiego;
- cel - *zwiększenie poziomu świadomości i wiedzy mieszkańców na temat korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej dla regionu i w rezultacie całego kraju, uzyskiwanych dzięki napływowi Funduszy Europejskich* – został osiągnięty w stopniu wysokim: blisko 70% mieszkańców Lubelszczyzny ocenia pozytywnie i bardzo pozytywnie wpływ funduszy unijnych na rozwój regionu i kraju;
- cel - *budowanie pozytywnego wizerunku RPO WL wśród mieszkańców województwa lubelskiego poprzez informowanie o możliwościach dofinansowania* – został osiągnięty w

stopniu zadowalającym: ponad połowa badanych wie, że środki z RPO WL wykorzystywane są na wspieranie przedsiębiorczości, innowacyjności czy inwestycje infrastrukturalne, a co za tym idzie na szeroko pojęty rozwój regionu;

- cel - *stworzenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej RPO WL, a tym samym Narodowej Strategii Spójności, dla wszystkich instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Programu* – został osiągnięty w stopniu znaczącym: 28% badanych metodami ilościowymi rozpoznaje logo RPO WL i przypisuje je do programu bądź działań/projektów mieszających się w jego zakresie.

Przedmiotem badania była także ocena kampanii „Napędzamy Lubelskie”, zaś jej wyniki przedstawiają się następująco:

- cel - *budowa świadomości istnienia marki RPO WL wśród ogółu populacji województwa lubelskiego powyżej 15 roku życia* – został osiągnięty w stopniu zadowalającym (14% mieszkańców świadomie wymienia nazwę RPO, 41% mieszkańców ma z tą nazwą prawidłowe skojarzenia,;);
- cel - *wykreowanie pozytywnego wizerunku marki programu poprzez podkreślenie możliwości rozwojowych regionu przy wykorzystaniu funduszy strukturalnych* – osiągnięty w stopniu wysokim – 69% społeczeństwa Lubelszczyzny pozytywnie ocenia wpływ funduszy unijnych na rozwój regionu;
- cel - *dotarcie przekazu reklamowego do grupy docelowej na poziomie 55%* – został całkowicie osiągnięty (wskaźnik zakładany i otrzymany jest identyczny).

Rekomendacje ewaluatora w zakresie informacji i promocji:

- podczas planowania kolejnej kampanii informacyjno-promocyjnej należy przeformułować cele odnośnie promocji RPO WL;
- cel jakim jest budowa pozytywnego wizerunku RPO WL wśród mieszkańców województwa lubelskiego poprzez informowanie mieszkańców o już zrealizowanych w ramach programu projektach oraz o bezpośrednich (dla mieszkańców województwa) korzyściach wynikających z ich realizacji należy doprecyzować definiując czym jest lojalność marki oraz jakie są jej wskaźniki bądź też usunąć z Planu Komunikacji;
- należy przy planowaniu celów szczegółowych kolejnych kampanii zastanowić się nad podejmowaniem tematu budowania świadomości marki. Należałoby zrezygnować z tak określonego celu ze względu na specyfikę RPO WL, którego nie należy rozpatrywać w kategoriach typowego produktu;
- należy ujednoczyć przekaz przyszłych kampanii pod względem:
 - hasła przewodniego,
 - grafiki, w tym wykorzystywanych logotypów,
 - przekazywanych informacji, tak aby kampania była jednoznacznie kojarzona z RPO WL oraz dostarczała syntetycznej informacji odnoszącej się do najważniejszych potrzeb informacyjnych społeczeństwa – co już zrealizowano za pieniądze RPO WL, co przyniosło korzyści mieszkańcom województwa;
- jeżeli kampanie są realizowane przez podmioty zewnętrzne, należy rozważyć możliwość prowadzenia wszystkich kampanii przez jeden podmiot, mając jedną, spójną wizję promocji RPO WL;
- grupę docelową w Planie Komunikacji RPO WL, jako ogół społeczeństwa, czy opinia publiczna należy podzielić na co najmniej 3 subsegmenty, z uwzględnieniem kryterium wieku i miejsca zamieszkania. Dopiero do tego podziału należy dopasować konkretne działania podejmowane w ramach kampanii;

- przyszłe kampanie warto realizować w miarę możliwości w miesiącach wiosennych, z przewidzianym okresem trwania około 4 – 5 miesięcy.

Powyższe rekomendacje zostały wdrożone do końca I kwartału 2011r. Powyższe zalecenia znalazły swoje odzwierciedlenie w aktualizacji *Planu Komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 -2013* przyjętego przez IK NSRO w dniu 15.03.2011 r. oraz w *Rocznym Planie Działań Informacji i Promocji na 2011r.* zatwierdzonym przez IK NSRO w dniu 16.03.2011 r.

W terminie od 14 października do 18 grudnia 2010r. przeprowadzono badanie ewaluacyjne pt. „Weryfikacja wartości docelowych wskaźników Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013”. Badanie zostało zrealizowane przez PSDB Sp. z o. o. wybraną w drodze przetargu.

W wyniku przeprowadzonej ewaluacji stwierdzono, że realizacja Programu znajduje się w idealnym stadium umożliwiającym odpowiednie przekierowanie interwencji w celu osiągnięcia zaplanowanych wartości docelowych wskaźników:

- Realizacja celów I Osi Priorytetowej nie jest zagrożona; zidentyfikowano wolne środki do wykorzystania; w przyszłych naborach należy premiować projekty:
 - tworzące jak największą liczbę miejsc pracy przy jak najmniejszych nakładach,
 - związane z inwestycjami ochrony środowiska (oprócz OZE),
 - tworzące większą liczbę miejsc noclegowych za możliwie najniższą kwotę.
- W II Osi Priorytetowej również nie jest zagrożona realizacja celów, rekomendowano ogłoszenie konkursu dedykowanego parkom naukowo-technologicznym i inkubatorom.
- Oś Priorytetowa III nie wymaga żadnych działań naprawczych, wskaźniki zostaną przekroczone w większym bądź mniejszym stopniu.
- W IV Osi Priorytetowej rekomendowane jest ogłoszenie konkursu na e-usługi.
- Wg ewaluatorów V Oś Priorytetowa wymaga działań naprawczych, zidentyfikowano wskaźniki wymagające renegotjacji.
- W VI Osi Priorytetowej rekomendowane jest ogłoszenie konkursu na projekty dotyczące selektywnej zbiórki odpadów oraz rekultywacji składowisk.
- W VII Osi Priorytetowej zidentyfikowano wolne środki do wykorzystania.
- Realizacja celów VIII Osi Priorytetowej nie jest zagrożona; rekomendowane jest ogłoszenie konkursów dedykowanych tworzeniu pracowni komputerowych w szkołach oraz wyposażeniu szpitali w specjalistyczny sprzęt onkologiczny i kardiologiczny.
- W IX Osi Priorytetowej ewaluatorzy rekomendują organizację ogólno- regionalnych konferencji oraz utworzenia forum dla Beneficjentów na stronie internetowej.

Ewaluatorzy poddali także ocenie system monitoringu funkcjonujący w ramach RPO WL. W wyniku oceny sformułowano rekomendacje dotyczące m.in.:

- dodania do listy wskaźników projektowych nowych wskaźników umożliwiających agregację danych na poziomie Programu,
- usprawnienia systemu LSI w celu poprawy jego funkcjonalności w zakresie raportów monitoringowych,
- zasad, jakie należy wziąć pod uwagę przy poprawnej konstrukcji systemu w przyszłym okresie programowania, tj:
 - reorganizacja logiki interwencji na poziomie projektu, Działania i Osi Priorytetowej,
 - stworzenie spójnego systemu wskaźników na poziomie NSRO przed ogłoszeniem pierwszych konkursów,
 - położenie większego nacisku na przygotowanie wskaźników celów szczegółowych,

- ściśle powiązanie wskaźników do poszczególnych typów projektów i zobowiązanie Beneficjentów do wyboru wskaźników obligatoryjnych.

Wdrożenie rekomendacji z powyższej ewaluacji zostało rozplanowane w głównej mierze na I półroczu 2011 r.:

- w pierwszym kwartale 2011 r. – rekomendacje związane z udoskonaleniem systemu monitoringu funkcjonującego w RPO WL – jako podstawa do formułowaniu wniosków dla procesu re negocjacji;
- w II kwartale 2011 r. – rekomendacje dotyczące proponowanych kierunków zmian Programu.

W miesiącach sierpień-wrzesień 2010 r. przeprowadzono ewaluację szkoleń organizowanych w ramach RPO WL. Badanie to miało charakter wewnętrzny, zostało wykonane przez pracowników ds. ewaluacji RPO zatrudnionych w DSiRR. Głównym celem badania była ocena dotychczasowego narzędzia ewaluacji szkoleń, tj. wypełnianych przez uczestników szkoleń ankiet ewaluacyjnych.

Kryterium przeprowadzonej oceny była użyteczność narzędzia w odniesieniu do potrzeb informacyjnych komórki zajmującej się planowaniem i przeprowadzaniem szkoleń w ramach RPO WL.

Dotychczas stosowana ankieta oceny szkolenia zawiera pytania pozwalające odpowiedzieć na powyższe zapotrzebowania. Zaproponowane zmiany do narzędzia ewaluacji mają głównie charakter techniczny poprawiający czytelność ankiety

- Ponumerowano pytania
- Wyodrębniono pytanie dotyczące zakresu materiału
- W sekcji „doświadczenie w zakresie funduszy unijnych” dodano pytanie filtrujące odnośnie przygotowywania wniosków do RPO WL.

Ponadto zaproponowano zmianę skali ocen ze skali 0 – 5 na skalę z kafeterią „bardzo dobrze”. „dobrze”, „ani dobrze, ani źle”, „źle”, „bardzo źle”, która jest typową w naukach społecznych skalą jakościową używaną do oceny opinii. Zaproponowano również sposób analizy statystycznej uzyskiwanych odpowiedzi do ewentualnego wykorzystania w sporządzaniu sprawozdań z poszczególnych szkoleń.

Realizacja pozostałych zaplanowanych na rok 2010 ewaluacji została przesunięta na kolejny rok. Decyzja taka była spowodowana poziomem wdrażania RPO WL, który oceniono, iż w 2011 r. będzie dogodniejszym do przeprowadzenia analizy a także podyktowana była zachowaniem kolejności planowanych badań (pierwsza z ewaluacji - dotycząca wskaźników - została zrealizowana pod koniec 2010 r.).

Posiedzenia Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WL:

W roku sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Grupy Sterującej Ewaluacją RPO WL. Tj. w dniach 9-10 marca 2010 r. oraz 26 listopada 2010r.

Podczas posiedzeń:

- przyjęto projekt „*Informacji dotyczącej działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 zrealizowanych w roku 2009*”;
- dyskutowano również nad:
 - sposobem wdrożenia rekomendacji z badania „*Identyfikacja oraz analiza barier i problemów organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem systemu zarządzania i*

wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013”,

- sposobem wdrożenia rekomendacji z badania „Znajomość RPO WL wśród mieszkańców Lubelszczyzny”,
 - projektem badania „Ocena szkoleń dla Beneficjentów organizowanych w ramach RPO WL na podstawie wypełnionych ankiet ewaluacyjnych”,
 - projektem zakresu przedmiotowego badania „Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL”.
- przyjęto projekt „Okresowego Planu Ewaluacji na rok 2011 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013”,

Na spotkaniach omówiono także kwestie związane z:

- doprecyzowaniem zakresu badania „Analiza poziomu wykorzystania środków dostępnych w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach RPO WL”;
- realizacją badania „Analiza zaangażowania i możliwości JST oraz MŚP w aplikowaniu o środki w ramach RPO WL”;
- wynikami analizy wewnętrznej „Ocena szkoleń dla beneficjentów organizowanych w ramach RPO WL”.
- wdrażaniem rekomendacji z przeprowadzonego w 2009 r. badania ewaluacyjnego pn. „Identyfikacja oraz analiza barier i problemów organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem systemu zarządzania i wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013”.

Planowane ewaluacje do realizacji w roku 2011

W roku 2011 IZ RPO planuje przeprowadzić:

- cztery kluczowe badania ewaluacyjne:
 - Analiza komplementarności projektów RPO WL z innymi interwencjami finansowanymi ze środków UE na terenie Lubelszczyzny – dobre praktyki,
 - Ocena wpływu dotacji z RPO WL na wzrost konkurencyjności oraz innowacyjności beneficjentów z sektora MŚP,
 - Ocena wpływu wspartych w RPO instrumentów inżynierii finansowej na dostępność dla przedsiębiorstw źródeł finansowania inwestycji.
 - Ewaluacja strategiczna Planu Komunikacji RPO WL,
- dwie ewaluacje o charakterze wspomagającym:
 - Obszary innowacyjności, jakie się wyłaniają dzięki wsparciu z RPO,
 - Ewaluacja przedsięwzięć turystycznych wspartych w ramach RPO WL pod kątem ich użyteczności dla sektora turystyki w województwie.

2.8 KRAJOWA REZERWA WYKONANIA POMOCY

W oparciu o przepis art. 50 ust. Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 Polska zdecydowała się na utworzenie krajowej rezerwy wykonania (KRW) w ramach dostępnych środków strukturalnych. Zgodnie z zapisami Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 wydzielona została kwota w wysokości 1 331 304 099 euro. Celem podziału krajowej rezerwy wykonania jest stymulowanie tempa wydatkowania i efektywności realizacji programów operacyjnych. Krajowa rezerwa wykonania ma być instrumentem motywującym do szybkiego wydatkowania środków wspólnotowych, co jest szczególnie istotne w kontekście tzw. „zasady n+2/n+3”. Jednocześnie instrument ten ma zapewnić najbardziej efektywne wykorzystanie przyznanych środków.

Metodologia podziału krajowej rezerwy wykonania w regionalnych programach operacyjnych zgodnie z uchwałą nr 35 KK NSRO z dnia 7 grudnia 2010 r.

1. Kryterium dopuszczające - w konkursie o dodatkowe środki krajowej rezerwy wykonania mogły uczestniczyć wyłącznie programy, w ramach których poziom wykorzystania dostępnej alokacji przekroczy minimalny próg. Jako kryterium dopuszczające przyjęto minimalny próg certyfikacji wydatków do KE w którym środki UE stanowią 20% alokacji określonej w dokumentach programowych na realizację danego programu, przy czym zaliczka 9% z KE nie była zaliczona do kwoty certyfikowanych wydatków.

RPO	Kryterium dopuszczające		20%
	Alokacja UE (EUR)	Środki UE wnioskowane do KE (EUR)	%
A	1	2	3=2/1
Dolnośląskie	1 213 144 879	312 443 759	25,7549%
Kujawsko-Pomorskie	951 003 820	244 968 456	25,7589%
Lubelskie	1 155 854 549	272 432 272	23,5698%
Lubuskie	439 173 096	157 272 343	35,8110%
Łódzkie	1 006 380 910	266 695 620	26,5005%
Małopolskie	1 290 274 402	353 374 653	27,3876%
Mazowieckie	1 831 496 698	403 178 583	22,0136%
Opolskie	427 144 813	195 742 674	45,8258%
Podkarpackie	1 136 307 823	297 078 856	26,1442%
Podlaskie	636 207 883	178 880 054	28,1166%
Pomorskie	885 065 762	279 179 701	31,5434%
Śląskie	1 712 980 303	374 224 501	21,8464%
Świętokrzyskie	725 807 266	215 371 672	29,6734%
Warmińsko-Mazurskie	1 036 542 041	228 347 512	22,0297%
Wielkopolskie	1 272 792 644	420 783 974	33,0599%
Zachodniopomorskie	835 437 299	206 175 678	24,6788%

2. Kryterium wykorzystania środków wspólnotowych - przez wykorzystanie środków wspólnotowych należy rozumieć wartość środków UE we wnioskach o płatność od IZ do IPOC, przekazanych do IPOC do końca 2010 roku, odniesioną do alokacji przeznaczonej na realizację danego RPO, z zastrzeżeniem iż w przypadku instrumentów inżynierii finansowej

nie będą uwzględniane w pełnej wysokości środki wykazane we wnioskach o płatność od IZ do IPOC.

Kryterium 2 (Wydatkowania)														
RPO	Alokacja UE (EUR)	Wydatki kwal. poniesione przez beneficjentów i wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych do IPOC - wartość UE (PLN)	Wydatki kwal. poniesione przez beneficjentów i wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych do IPOC - wartość UE (EUR)	W tym wydatki dotyczące Instrumentów Inżynierii Finansowej:								Wartość kryterium do rankingu (EUR)	%	Miejsce w rankingu
				Środki dot. funduszy pożyczkowych i poręczeniowych - pełna wartość UE (PLN)	Środki dot. funduszy pożyczkowych i poręczeniowych - pełna wartość UE (PLN)	Środki dot. funduszy pożyczkowych i poręczeniowych - pełna wartość UE (EUR)	Środki dot. funduszy pożyczkowych i poręczeniowych - pełna wartość UE (EUR)	Środki dot. funduszy miejskich - wartość UE (PLN)	Środki dot. funduszy miejskich - wartość UE (PLN)	Środki dot. funduszy miejskich - wartość UE (EUR)	Środki dot. funduszy miejskich - wartość UE (EUR)			
B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12+3+4+7+10+11	13+12*1	14
Dolnośląskie	1 213 144 879	1 229 362 985	304 125 394	405 732 728	121 719 818	99 273 973	29 782 192	0	0	0	0	234 633 613	19,3409%	14
Kujawsko-Pomorskie	951 003 820	992 210 854	245 228 041	131 714 643	52 127 527	32 673 219	12 913 594	0	0	0	0	225 468 416	23,7085%	9
Lubelskie	1 155 854 549	1 014 998 116	253 027 209	134 716 079	40 414 824	34 042 721	10 212 816	0	0	0	0	229 197 305	19,8293%	13
Lubuskie	439 173 096	697 515 437	171 856 827	25 850 000	16 164 752	6 332 902	3 952 334	0	0	0	0	169 476 259	38,5899%	2
Łódzkie	1 006 380 910	973 562 597	239 712 615	122 610 000	36 783 000	29 099 324	8 729 797	0	0	0	0	219 343 088	21,7952%	10
Małopolskie	1 290 274 402	1 706 647 435	423 503 701	130 846 851	45 903 004	32 950 287	11 554 636	0	0	0	0	402 108 050	31,1645%	3
Mazowieckie	1 831 496 698	1 671 779 542	414 969 548	108 863 400	32 659 020	27 360 596	8 208 179	0	0	0	0	395 817 131	21,6117%	11
Opolskie	427 144 813	760 586 213	186 046 329	76 000 000	47 343 624	18 626 890	11 680 756	0	0	0	0	179 100 196	41,9296%	1
Podkarpackie	1 136 307 823	1 251 780 126	311 052 687	53 295 000	15 994 450	13 083 653	3 926 526	0	0	0	0	301 895 560	26,5681%	5
Podlaskie	636 207 883	727 308 896	179 413 313	141 540 452	46 212 500	35 954 685	11 744 280	0	0	0	0	155 202 907	24,3950%	8
Pomorskie	885 065 762	1 225 967 602	304 200 174	239 978 923	81 420 761	58 820 065	19 996 082	204 529 900	61 358 970	51 081 394	15 324 418	229 619 216	25,9437%	6
Śląskie	1 712 980 303	1 436 017 261	356 392 062	65 995 890	19 798 767	16 591 343	4 977 403	212 175 300	63 652 590	53 302 341	15 990 702	307 466 483	17,9492%	15
Świętokrzyskie	725 807 266	830 391 341	205 292 254	0	0	0	0	0	0	0	0	205 292 254	28,2847%	4
Warmińsko-Mazurskie	1 036 542 041	901 785 490	223 178 489	101 091 875	41 120 708	24 280 503	9 876 476	0	0	0	0	208 774 462	20,1414%	12
Wielkopolskie	1 272 792 644	1 759 371 656	434 561 188	375 975 000	112 792 500	91 314 036	27 394 211	240 435 250	72 130 575	58 829 276	17 648 783	329 460 869	25,8849%	7

3. Kryterium kontraktacji - badany był poziom zakontraktowanych środków w stosunku do alokacji przeznaczonej na poszczególne obszary wsparcia odpowiadające wydatkom prozabojnym. Jako obszar wsparcia rozumiana jest grupa określonych kategorii interwencji (do rankingu wybrano 5 obszarów wsparcia):

- badania i rozwój technologiczny, innowacje, przedsiębiorczość 1-9
- społeczeństwo informacyjne 10-15
- transport 16-32
- energia 33-43
- ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom 44-54.

Kryterium 3 (Kontraktacji)						
RPO	Alokacja UE (EUR)	Alokacja UE (PLN) wg kursu 4,0143	Kontraktacja w obszarze (PLN)	%	% do rankingu cząstkowego	Miejsce w rankingu cząstkowym
CA	1	2	3	4=3/2	5 = min (kol.4 ; 95%)	6
BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY, INNOWACJE, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ (9-1)						
Dolnośląskie	309 842 736	1 243 801 695	818 082 625	65,7728%	65,7728%	9
Kujawsko-Pomorskie	252 016 012	1 011 667 877	626 049 571	61,8829%	61,8829%	10
Lubelskie	292 431 201	1 173 906 570	656 566 190	55,9300%	55,9300%	13
Lubuskie	92 854 284	372 744 952	319 351 546	85,6756%	85,6756%	5
Łódzkie	215 747 940	866 076 956	483 936 881	55,8769%	55,8769%	14
Małopolskie	314 612 929	1 262 950 681	721 067 477	57,0939%	57,0939%	12
Mazowieckie	430 401 731	1 727 761 669	900 648 960	52,1281%	52,1281%	15
Opolskie	136 585 930	548 296 898	522 069 366	95,2165%	95,0000%	1
Podkarpackie	260 124 389	1 044 217 335	702 211 822	67,2477%	67,2477%	8
Podlaskie	160 324 386	643 590 183	461 413 275	71,6936%	71,6936%	7
Pomorskie	185 863 810	746 113 092	837 870 416	112,2980%	95,0000%	1
Śląskie	376 708 553	1 512 221 144	527 191 581	34,8621%	34,8621%	16
Świętokrzyskie	181 456 397	728 420 414	430 392 867	59,0858%	59,0858%	11
Warmińsko-Mazurskie	235 166 834	944 030 222	817 182 639	86,5632%	86,5632%	4
Wielkopolskie	294 755 538	1 183 237 157	1 148 914 371	97,0992%	95,0000%	1

Kryterium 3 (Kontraktacji)						
RPO	Alokacja UE (EUR)	Alokacja UE (PLN) wg kursu 4,0143	Kontraktacja w obszarze (PLN)	%	% do rankingu cząstkowego	Miejsce w rankingu cząstkowym
CB	1	2	3	4=3/2	5 = min (kol.4 ; 95%)	6
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE (10-15)						
Dolnośląskie	112 964 650	453 473 994	220 128 105	48,5426%	48,5426%	10
Kujawsko-Pomorskie	57 060 229	229 056 877	193 178 741	84,3366%	84,3366%	4
Lubelskie	67 033 638	269 093 133	185 389 708	68,8943%	68,8943%	6
Lubuskie	37 320 713	149 816 538	81 440 352	54,3601%	54,3601%	8
Łódzkie	70 446 664	282 794 043	271 725 002	96,0858%	95,0000%	1
Małopolskie	75 032 884	301 204 506	119 765 275	39,7621%	39,7621%	13
Mazowieckie	205 127 627	823 443 833	187 602 981	22,7827%	22,7827%	16
Opolskie	25 628 689	102 881 245	102 615 646	99,7418%	95,0000%	1
Podkarpackie	94 804 434	380 573 439	201 503 955	52,9475%	52,9475%	9
Podlaskie	50 896 631	204 314 346	75 277 944	36,8442%	36,8442%	14
Pomorskie	40 270 492	161 657 836	72 685 596	44,9626%	44,9626%	12
Śląskie	200 867 100	806 340 800	254 575 486	31,5717%	31,5717%	15
Świętokrzyskie	29 025 782	116 518 197	95 378 052	81,8568%	81,8568%	5
Warmińsko-Mazurskie	62 192 522	249 659 441	168 894 109	67,6498%	67,6498%	7
Wielkopolskie	100 511 462	403 483 161	401 436 458	99,4927%	95,0000%	1
Zachodniopomorskie	42 000 000	168 600 600	76 050 354	45,1068%	45,1068%	11

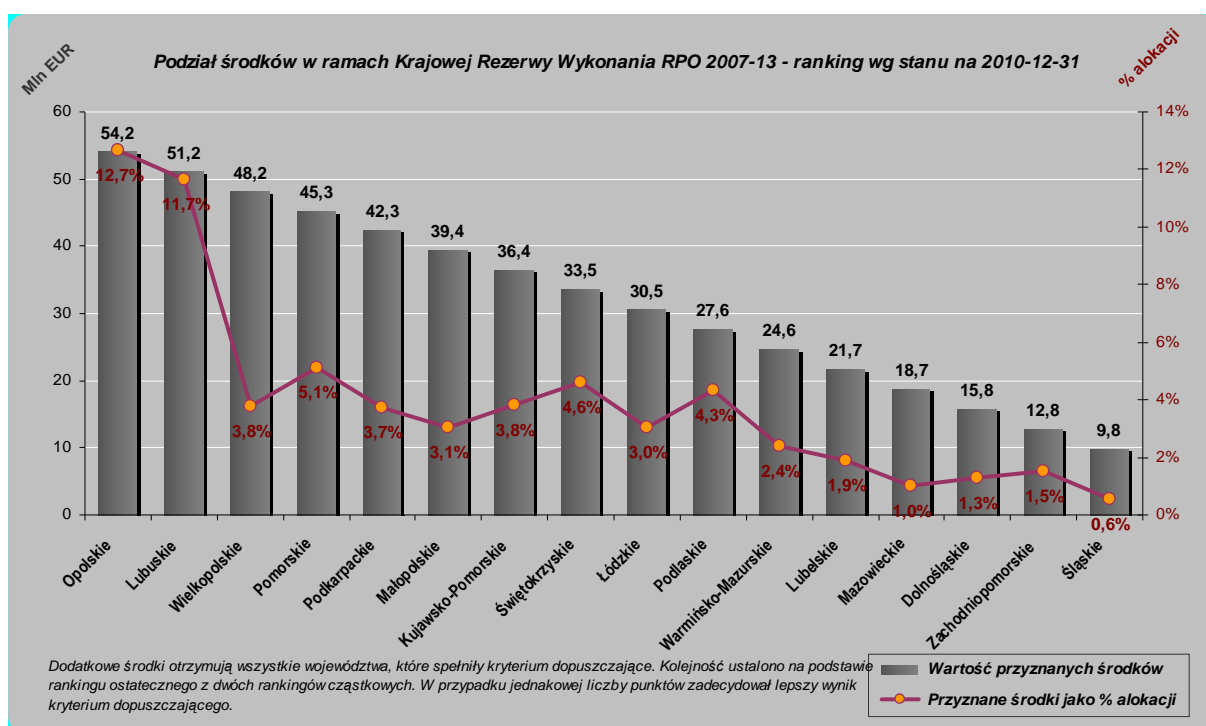
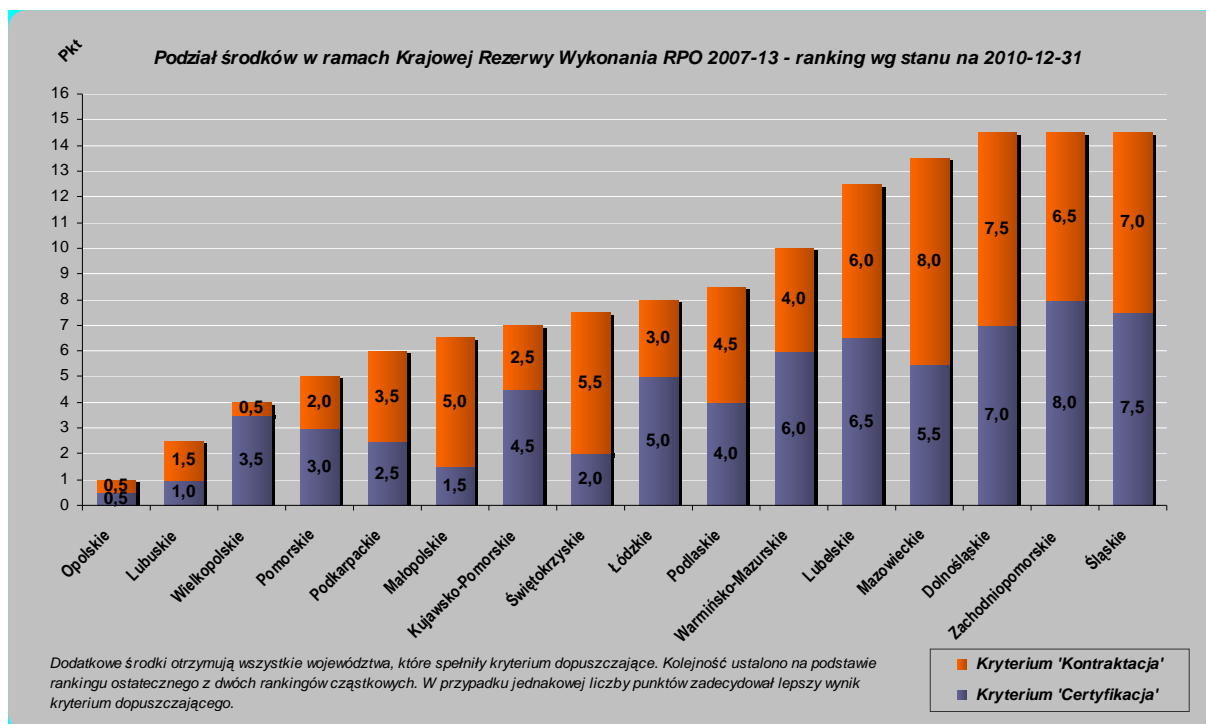
Kryterium 3 (Kontraktacji)						
RPO	Alokacja UE (EUR)	Alokacja UE (PLN) wg kursu 4,0143	Kontraktacja w obszarze (PLN)	%	% do rankingu cząstkowego	Miejsce w rankingu cząstkowym
CC	1	2	3	4=3/2	5 = min (kol.4 ; 95%)	6
TRANSPORT (16-32)						
Dolnośląskie	195 856 876	786 228 257	412 492 748	52,4648%	52,4648%	15
Kujawsko-Pomorskie	238 701 959	958 221 274	921 791 204	96,1982%	95,0000%	1
Lubelskie	262 523 466	1 053 847 950	653 642 581	62,0244%	62,0244%	13
Lubuskie	111 588 695	447 950 498	427 402 390	95,4129%	95,0000%	1
Łódzkie	250 769 995	1 006 665 991	857 412 953	85,1735%	85,1735%	9
Małopolskie	336 782 137	1 351 944 533	1 248 971 543	92,3833%	92,3833%	8
Mazowieckie	547 498 749	2 197 824 228	1 578 149 350	71,8051%	71,8051%	11
Opolskie	107 123 275	430 024 961	439 314 708	102,1603%	95,0000%	1
Podkarpackie	292 954 752	1 176 008 261	1 106 240 090	94,0674%	94,0674%	7
Podlaskie	205 086 523	823 278 829	826 285 666	100,3652%	95,0000%	1
Pomorskie	283 929 098	1 139 776 578	1 083 871 881	95,0951%	95,0000%	1
Śląskie	366 577 555	1 471 552 279	968 927 395	65,8439%	65,8439%	12
Świętokrzyskie	184 112 242	739 081 773	387 775 849	52,4672%	52,4672%	14
Warmińsko-Mazurskie	352 280 286	1 414 158 752	735 902 388	52,0382%	52,0382%	16
Wielkopolskie	407 221 459	1 634 709 105	1 627 255 798	99,5441%	95,0000%	1
Zachodniopomorskie	239 669 475	962 105 173	699 152 229	72,6690%	72,6690%	10

Kryterium 3 (Kontraktacji)						
RPO	Alokacja UE (EUR)	Alokacja UE (PLN) wg kursu 4,0143	Kontraktacja w obszarze (PLN)	%	% do rankingu cząstkowego	Miejsce w rankingu cząstkowym
CD	1	2	3	4=3/2	5 = min (kol.4 ; 95%)	6
ENERGIA (33-43)						
Dolnośląskie	36 394 347	146 097 827	8 736 531	5,9799%	5,9799%	14
Kujawsko-Pomorskie	24 345 699	97 730 939	66 636 176	68,1833%	68,1833%	7
Lubelskie	47 282 530	189 806 260	57 448 420	30,2669%	30,2669%	11
Lubuskie	15 003 030	60 226 663	66 909 020	111,0953%	95,0000%	1
Łódzkie	49 614 579	199 167 804	99 958 455	50,1881%	50,1881%	9
Małopolskie	22 000 480	88 316 527	101 193 988	114,5810%	95,0000%	1
Mazowieckie	47 685 000	191 421 896	0	0,0000%	0,0000%	16
Opolskie	9 610 758	38 580 467	42 123 855	109,1844%	95,0000%	1
Podkarpackie	43 293 601	173 793 502	151 448 176	87,1426%	87,1426%	5
Podlaskie	15 000 000	60 214 500	13 202 792	21,9263%	21,9263%	12
Pomorskie	38 057 828	152 775 539	117 744 706	77,0704%	77,0704%	6
Śląskie	29 060 000	116 655 558	41 776 761	35,8121%	35,8121%	10
Świętokrzyskie	21 766 872	87 378 754	3 314 571	3,7933%	3,7933%	15
Warmińsko-Mazurskie	20 704 280	83 113 191	46 845 994	56,3641%	56,3641%	8
Wielkopolskie	44 590 000	178 997 637	183 685 871	102,6192%	95,0000%	1
Zachodniopomorskie	35 870 000	143 992 941	8 985 200	6,2400%	6,2400%	13

Kryterium 3 (Kontraktacji)						
RPO	Alokacja UE (EUR)	Alokacja UE (PLN) wg kursu 4,0143	Kontraktacja w obszarze (PLN)	%	% do rankingu cząstkowego	Miejsce w rankingu cząstkowym
CE	1	2	3	4=3/2	5 = min (kol.4 ; 95%)	6
OCHRONA ŚRODOWISKA I ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM (44-54)						
Dolnośląskie	160 853 676	645 714 912	408 074 992	63,1974%	63,1974%	11
Kujawsko-Pomorskie	93 578 775	375 653 276	244 528 691	65,0943%	65,0943%	10
Lubelskie	138 702 545	556 793 626	349 997 273	62,8594%	62,8594%	12
Lubuskie	54 934 312	220 522 809	150 917 269	68,4361%	68,4361%	7
Łódzkie	124 187 404	498 525 496	444 733 003	89,2097%	89,2097%	3
Małopolskie	97 457 813	391 224 899	203 821 477	52,0983%	52,0983%	14
Mazowieckie	166 646 261	668 968 086	337 284 817	50,4187%	50,4187%	15
Opolskie	51 569 652	207 016 053	203 240 821	98,1764%	95,0000%	1
Podkarpackie	197 842 760	794 200 191	530 568 151	66,8053%	66,8053%	9
Podlaskie	48 620 788	195 178 429	121 428 830	62,2143%	62,2143%	13
Pomorskie	96 118 143	385 847 061	333 680 098	86,4799%	86,4799%	4
Śląskie	196 368 600	788 282 471	636 790 007	80,7820%	80,7820%	5
Świętokrzyskie	79 330 000	318 454 419	233 130 082	73,2067%	73,2067%	6
Warmińsko-Mazurskie	77 559 906	311 348 731	208 772 032	67,0541%	67,0541%	8
Wielkopolskie	148 991 088	598 094 923	604 063 575	100,9979%	95,0000%	1
Zachodniopomorskie	40 280 000	161 696 004	77 443 497	47,8945%	47,8945%	16

RANKING ŁĄCZNY		Miejsca w rankingach cząstkowych:						
RPO	BADANIA I ROZWÓJ... (9-1)	SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE (10-15)	TRANSPORT (16-32)	ENERGIA (33-43)	OCHRONA ŚRODOWISKA... (44-54)	Suma miejsc w rankingach cząstkowych	Miejsce w rankingu łącznym	
C	1=CA6	2=CB6	3=CC6	4=CD6	5=CE6	6=1+2+3+4+5	7	
Dolnośląskie	9	10	15	14	11	59	15	
Kujawsko-Pomorskie	10	4	1	7	10	32	5	
Lubelskie	13	6	13	11	12	55	12	
Lubuskie	5	8	1	1	7	22	3	
Łódzkie	14	1	9	9	3	36	6	
Małopolskie	12	13	8	1	14	48	10	
Mazowieckie	15	16	11	16	15	73	16	
Opolskie	1	1	1	1	1	5	1	
Podkarpackie	8	9	7	5	9	38	7	
Podlaskie	7	14	1	12	13	47	9	
Pomorskie	1	12	1	6	4	24	4	
Śląskie	16	15	12	10	5	58	14	
Świętokrzyskie	11	5	14	15	6	51	11	
Warmińsko-Mazurskie	4	7	16	8	8	43	8	
Wielkopolskie	1	1	1	1	1	5	1	
Zachodniopomorskie	6	11	10	13	16	56	13	

Ranking łączny KRW RPO						
RPO	Punkty z kryterium 2	Punkty z kryterium 3	Punkty łącznie	Kryterium dopuszczające	Miejsce w ostatecznym rankingu KRW	Przyznana kwota KRW (UE EUR)
D	1=B14*0,5	2=C7*0,5	3=2+1	4=A3	5	6
Dolnośląskie	7,0	7,5	14,5	25,7549%	14	15 754 748
Kujawsko-Pomorskie	4,5	2,5	7,0	25,7589%	7	36 432 854
Lubelskie	6,5	6,0	12,5	23,5698%	12	21 662 778
Lubuskie	1,0	1,5	2,5	35,8110%	2	51 202 931
Łódzkie	5,0	3,0	8,0	26,5005%	9	30 524 824
Małopolskie	1,5	5,0	6,5	27,3876%	6	39 386 870
Mazowieckie	5,5	8,0	13,5	22,0136%	13	18 708 763
Opolskie	0,5	0,5	1,0	45,8258%	1	54 156 945
Podkarpackie	2,5	3,5	6,0	26,1442%	5	42 340 885
Podlaskie	4,0	4,5	8,5	28,1166%	10	27 570 809
Pomorskie	3,0	2,0	5,0	31,5434%	4	45 294 900
Śląskie	7,5	7,0	14,5	21,8464%	16	9 846 717
Świętokrzyskie	2,0	5,5	7,5	29,6734%	8	33 478 839
Warmińsko-Mazurskie	6,0	4,0	10,0	22,0297%	11	24 616 794
Wielkopolskie	3,5	0,5	4,0	33,0599%	3	48 248 915
Zachodniopomorskie	8,0	6,5	14,5	24,6788%	15	12 800 733

W przypadku kryterium dopuszczającego oraz kryteriów rankingujących w ramach regionalnych programów operacyjnych źródłem informacji były dane pochodzące z KSI SIMIK 07-13, przy czym dane były generowane według ogólnych zasad pozyskiwania danych z KSI, funkcjonujących w systemie monitoringu i sprawozdawczości NSRO. Analizowane były właściwe dane obejmujące okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.